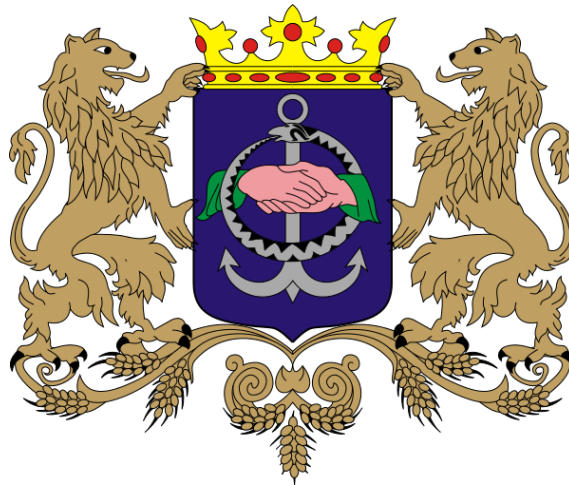

Sárbogárd Város

Integrált Településfejlesztési Stratégiája

2021-2027.

Elfogadásra szánt verzió

2022.06.08.

MEGBÍZÓ:

Sárbogárd Város Önkormányzata

7000 Sárbogárd, Hősök tere 2.

Képviseli: **Dr. Sükösd Tamás** polgármester

AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁT KÉSZÍTETTÉK:

Vezető tervező:

Dr. Göndöcs István, Eco-Cortex Kft., közigazdász, település -és területfejlesztő

Tervezők:

Göndöcsné Bártai Rozi, Eco-Cortex Kft., senior tanácsadó,

Göndöcs Gábor, Eco-Cortex Kft., közigazdász, turisztikai szakértő,

Bóka Virág, Eco-Cortex Kft., szociológus,

Kulcsár Sándor, közigazdász, Smart City szakértő,

Faragóné Huszár Szilvia, MKB Consulting Zrt., területrendező, térségi tervező,

Sárdi Anna, ITI Magyarország Kft. okl. építészmérnök, térségi tervező,

Vaszócsik Vilja, ITI Magyarország Kft. okl. tájépítészmérnök, térségi tervező,

Domokos Tamás, Magyar Városkutató Intézet, ügyvezető igazgató, szociológus,

Ruff Tamás, Magyar Városkutató Intézet, kutatási igazgató, szociológus

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék.....	1
Táblázatjegyzék.....	4
Ábrajegyzék	7
Vezetői összefoglaló	9
1 Középtávú célok és azok összefüggései	13
1.1 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása	13
1.2 A település stratégiai céljainak meghatározása.....	17
1. stratégiai cél: A gazdaság dinamikus fejlesztése, munkahelyteremtés	17
2. stratégiai cél: A város differenciált településjellegével harmonizáló komplex, fenntartható feltételrendszer kialakítása, működtetése.....	18
3. stratégiai cél: A társadalmi megújulás erősítése	20
1.3 A részcélok és a területi célok közötti összefüggések bemutatása.....	21
1.3.1 A részcélok, a hozzájuk tartozó beavatkozási területek és a területi célok összefüggései	21
1.3.2 A részcélok értelmezése az egyes településrészekre	22
2 A megvalósítást szolgáló beavatkozások	25
2.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával	25
2.1.1 Akcióterületek kijelölése	25
2.1.2 A Belvárosi akcióterület lehatárolása, indoklással	26
2.1.3 A Sárszentmiklósi akcióterület lehatárolása, indoklással	29
2.1.4 Az Alsótöbörzsöki akcióterület lehatárolása, indoklással.....	31
2.1.5 A Pusztaegresi akcióterület lehatárolása, indoklással.....	33
2.1.6 Az Iparterületi akcióterület beavatkozási terület lehatárolása, indoklással	35
2.2 Akcióterületi projektek	38
2.2.1 Belvárosi akcióterület fejlesztései	38
2.2.2 Sárszentmiklósi akcióterület.....	44
2.2.3 Alsótöbörzsöki akcióterület.....	47
2.2.4 Pusztaegresi akcióterület	49
2.2.5 Iparterületi akcióterület	52

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

2.3	A település egésze szempontjából jelentős, hálózatos fejlesztések.....	55
2.3.1	Lépések a gazdaság további fejlődéséért, a munkahelyteremtésért.....	55
2.3.2	Lépések a fenntartható természeti környezetért.....	57
2.3.3	Lépések a fenntartható épített környezetért.....	62
2.3.4	Lépések a társadalmi megújulásért, az életminőség javításáért.....	63
2.4	Sárospatak térségi szerepének növeléséhez szükséges fejlesztések.....	66
2.5	A településfejlesztési akciók vázlatos pénzügyi terve.....	70
2.5.1	Az akcióterületeken tervezett projektek indikatív költsége, a jelenleg rendelkezésre álló előzetes tanulmányok és tervek alapján.....	70
2.5.2	Forrástérkép.....	73
2.6	Tervezett projektek ütemezése.....	88
3	Anti-szegregációs program.....	97
3.1	A Sárhatvani szegregátum bemutatása.....	100
3.1.1	Demográfiai helyzet.....	100
3.1.2	Gazdasági helyzet.....	102
3.1.3	Társadalmi helyzet.....	102
3.1.4	Lakáshelyzet.....	104
3.1.5	Közigazgatási és közszolgáltatások, társadalmi élet.....	105
3.1.6	Közlekedési helyzet.....	105
3.1.7	A Sárhatvani szegregátum bemutatása.....	106
3.1.8	A Pusztaregyesi szegregátum összefoglaló bemutatása.....	107
3.1.9	Demográfiai helyzet.....	107
3.1.10	Gazdasági helyzet.....	108
3.1.11	Társadalmi helyzet.....	109
3.1.12	Lakáshelyzet.....	111
3.1.13	Közigazgatási és közszolgáltatások, társadalmi élet.....	111
3.1.14	Közlekedési helyzet.....	112
3.1.15	Összefoglalás a pusztaregyesi szegregátumról:.....	112
3.2	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések.....	113
(a település egészét érintő és az egyes szegregátumokra vonatkozó fejlesztések, programok meghatározása).....		113
3.3	A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések.....	119

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

3.4	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	120
3.4.1	Lakhatás.....	120
3.4.2	Oktatás, képzés.....	120
3.4.3	Foglalkoztatás.....	121
3.4.4	Egészségügyi, szociális ellátás.....	121
4	A stratégia külső és belső összefüggései	123
4.1	Külső összefüggések.....	123
4.2	Belső összefüggések.....	144
5	A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	147
6	A megvalósítás eszközei és nyomon követése	151
6.1	A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek ..	151
6.2	Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása.....	152
6.3	Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok.....	155
6.4	Monitoring rendszer kialakítása.....	156
7	Irányítási modell	162
7.1	Megvalósítás intézményi keretei, koordináció, együttműködési mechanizmusok	162
7.2	A városirányítási modell indokolt módosításai	166
7.3	Az átfogó városirányítási rendszer változásai	167
7.4	A térségi koordináció mechanizmusainak változásai.....	167
7.5	Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában	168
7.6	A városi működési modellt érintő tervezett változtatások.....	168
8	cselekvési terv	169
8.1	Városi, városrészi szint	169
8.1.1	Belvárosi akcióterületi fejlesztések	169
8.1.2	Sárszentmihályi akcióterület.....	199
8.1.3	Alsótöbörzsök akcióterület.....	208
8.1.4	Pusztageresi akcióterületi fejlesztések.....	216
8.1.5	Ipari park akcióterület	222
8.2	Várostérségi szint.....	229
8.3	Menetrendek	230

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

8.3.1	Digitális átállás.....	230
8.3.2	Zöld átállás.....	236
8.3.3	Zöld finanszírozási keretrendszer.....	255
9	Finanszírozási terv.....	257
9.1	Finanszírozási források azonosítása.....	257
9.1.1	Közösségi források.....	257
9.1.2	Önkormányzati források.....	259
9.1.3	Magánforrások (és a köz kapcsolata).....	260
9.2	Szereplők.....	261
9.2.1	Kitekintés.....	262
9.2.2	Forrás-mix.....	263

TÁBLÁZATJEGYZÉK

1.	táblázat: Sárobgárd város célrendszere (Forrás: TFK).....	16
2.	táblázat: Temikus fejlesztési célok városrészek szerinti relevanciája.....	23
3.	táblázat: Belvárosi akcióterület.....	44
4.	táblázat: A sárszentmiklósi akcióterület projektjei.....	46
5.	táblázat: Az alsótöbörzsöki akcióterület projektjei.....	49
6.	táblázat: A pusztagegyesi akcióterület projektjei.....	52
7.	táblázat: Az iparterületi akcióterület projektjei.....	54
8.	táblázat: Projektek a fenntartható gazdaságért.....	57
9.	táblázat: Projektek a fenntartható természetért.....	61
10.	táblázat: Projektek a fenntartható épített környezetért.....	63
11.	táblázat: Projektek a fenntartható társadalomért.....	66
12.	táblázat: Projektjavaslatok a Mezőföld felzárkózását szolgáló program megfogalmazásához.....	68
13.	táblázat: Indikatív költségterv (forrás: önkormányzati adatszolgáltatás).....	72
14.	táblázat: Forrástérkép (forrás: palyzat.gov.hu honlap alapján saját szerkesztés).....	87
15.	táblázat: Belvárosi akcióterület.....	89
16.	táblázat: Alsótöbörzsöki akcióterület.....	90
17.	táblázat: Sárszentmiklósi akcióterület.....	91

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

18. táblázat: Pusztægresi akcióterület	92
19. táblázat: Ipari parki akcióterület	93
20. táblázat: Hálózatos projektek.....	96
21. táblázat: A pusztægresi és sárhatvani szegregátumok mutatói	100
22. táblázat: Sárbogárd, Sárhatvan és a Sárhatvani szegregátum legfontosabb demográfiai adatai.....	101
23. táblázat: Sárbogárd, Sárhatvan és a Sárhatvani szegregátum legfontosabb demográfiai adatai 2011-ben.....	103
24. táblázat: Sárbogárd, Sárhatvan és a Sárhatvani szegregátum legfontosabb demográfiai adatai 2011-ben.....	104
25. táblázat: Sárbogárd, Pusztægres és a Pusztægresi szegregátum legfontosabb demográfiai adatai	108
26. táblázat: Vállalkozások bontása tevékenység és városrészek szerint, 2011	109
27. táblázat: Sárbogárd, Pusztægres és a Pusztægresi szegregátum legfontosabb demográfiai adatai 2011-ben	110
28. táblázat: Foglalkoztatással összefüggő mutatók 2011-ben.....	110
29. táblázat: Sárbogárd antiszegregációs terv	118
30. táblázat: Az EU 5 kohéziós prioritása és az átfogó, valamint tematikus célok közötti kapcsolat	125
31. táblázat: ITS – OFTK célmátrix: a stratégiai célok kapcsolatrendszere	126
32. táblázat: ITS – OFTK célmátrix: a tematikus célok – specifikus célok kapcsolatrendszere	129
33. táblázat: ITS – OFTK célmátrix: a tematikus célok –területsspecifikus célok kapcsolatrendszere	133
34. táblázat: ITS – FMTP célmátrix: a tematikus célok – Fejér megye stratégiai céljainak kapcsolatrendszere	142
35. táblázat: Intézkedések típusai kölcsönhatásaik szempontjából.....	147
36. táblázat: A stratégia megvalósításának főbb kockázatai.....	150
37. táblázat: Eredményindikátorok	162
38. táblázat: Belvárosi akcióterületi fejlesztések	171
39. táblázat: Hősök tere továbbfejlesztése, közösségi funkció erősítése	173
40. táblázat: Ifjúsági park funkcióbővítése.....	175
41. táblázat: Ady lakótelep közösségi tereinek fejlesztése	176
42. táblázat: József Attila utca lakótelep.....	178
43. táblázat: 63.sz. főút tehermentesítése.....	179
44. táblázat: Szociális alapszolgáltatások fejlesztése	180
45. táblázat: Hársfavirág bölcsőde zöldfelület fejlesztése	181
46. táblázat: HEMO ingatlan hasznosítása	182

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

47. táblázat: Régi Községháza funkcionális tervezése, rekonstrukciója	184
48. táblázat: Főzőkonyha felújítása, energetikai korszerűsítése.....	185
49. táblázat: Polgármesteri hivatal napelemekkel való ellátása	186
50. táblázat: Művelődési ház napelemekkel való ellátása	187
51. táblázat: Boros Mihály park fejlesztése.....	187
52. táblázat: Utcafásítások, zöldfelület fejlesztések	189
53. táblázat: Madarász József Városi Könyvtár intézményi zöldfelület fejlesztése	190
54. táblázat: Zengő óvoda intézményi zöldfelület fejlesztése	192
55. táblázat: Hársfavirág bölcsőde zöldfelület fejlesztése	193
56. táblázat: Mészöly Géza Ált. Isk. és Családsegítő központ funkciószervezése	194
57. táblázat: Petőfi Sándor Gimnázium funkció- és zöldfelület fejlesztése	195
58. táblázat: Szakorvosi rendelő növényzet- és funkció rendezése.....	196
59. táblázat: Állomáspark fejlesztése	198
60. táblázat: Városközpont terv készítése.....	199
61. táblázat: Sárszentmiklósi akcióterület fejlesztése.....	200
62. táblázat: Közösségi tér fejlesztés a templom és iskola környékén.....	201
63. táblázat: Felszíni vízelvezetés.....	203
64. táblázat: Intézményi zöldfelületek fejlesztése	204
65. táblázat: Tisza utca vizes terület fejlesztése.....	205
66. táblázat: Utcafásítás, zöldsávok egységes rendezése	206
67. táblázat: Piacképes tudást és kompetenciákat nyújtó felnőttképzés infrastrukturális feltételeinek javítása.....	207
68. táblázat: Alsótöbörzsöki akcióterület fejlesztése.....	209
69. táblázat: Felszíni vízelvezetés II. ütem	210
70. táblázat: Játsszótér rekonstrukció, fejlesztés	211
71. táblázat: Óvodafelújítás és intézményi zöldfelületfejlesztés	212
72. táblázat: Szent István ált. isk. intézményi zöldfelületfejlesztése	214
73. táblázat: Dózsa György laktanya átvétel előkészítése.....	215
74. táblázat: Ipari park számára kijelölt terület előkészítése	216
75. táblázat: : Pusztaegresi akcióterület fejlesztése	218
76. táblázat: A folyamatos jelenléti szociális munka folytatása.....	219
77. táblázat: Az integráció erősítésére irányuló rendezvények szervezése, lebonyolítása	220

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

78. táblázat: Belterületi úthálózat fejlesztése.....	222
79. táblázat Ipari park akcióterület	224
80. táblázat: Energiaközösség feltételeinek megteremtése	225
81. táblázat: Területbővítés infrastruktúra fejlesztéssel.....	227
82. táblázat: Csarnoképítés ipar/logisztikai célra.....	228
83. táblázat: Inkubátorház és vállalkozás- fejlesztési központ bővítése	229
84. táblázat: Város és befektetésmenedzsment szervezet létrehozása menedzsment	229
85. táblázat: Az Önkormányzati feladatok mitigációs és adaptációs jellege (forrás:KBTSZ Módszertani útmutató városi klímastratégiákhoz)	251
86. táblázat: Sárbogárd 2007-2021 között elnyert zöld projektjei forrás: palyazat.gov.hu.....	252
87. táblázat: Sárbogárdon megvalósuló támogatások a támogatott jogállása szerint	258
88. táblázat: Sárbogárdon megvalósuló támogatások.....	258
89. táblázat: Sárbogárdon Város Önkormányzata költségvetésének egyes kiemelt előirányzatai 2015-21.....	259
90. táblázat: Sikeres projekt témákra jutó támogatások	263

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Járások fejlettségi mutatói Fejér megyében (2019.).....	10
2. ábra: Belvárosi akcióterület.....	26
3. ábra: Sárszentmiklósi akcióterület	29
4. ábra: Alsótöbörzsöki akcióterület	31
5. ábra: Pusztageresi akcióterület	33
6. ábra: Stratégiai kapcsolatok szerkezete (Forrás: OFTK 44. ábra).....	135
7. ábra: Sárbogárd, mint közre zárt, fejletlen térséget feltáró úthálózati centrum.....	138
8. ábra: A monitoringon alapuló visszacsatolás	157
9. ábra: Célok és indikátorok	159
10. ábra: Az átlaghőmérséklet emelkedése forrás: https://www.consilium.europa.eu/hu/infographics/climate-costs/	237
11. ábra: Az üvegházhatású gázok globális kibocsátása (forrás: https://www.eea.europa.eu/hu/jelzesek/jelzesek-2015/cikkek/az-eghajlatvaltozas-merseklese).....	239

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

12. ábra: Az éghajlatváltozás várható hatásai Magyarországon, forrás: Éghajlatváltozás és Alkalmazkodás a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer (NATÉR) kialakítása	246
13. ábra: A fejlesztések és a HIPA-bevétel alakulása, összefüggései	260
14. ábra: A sárbogárdi gazdálkodó szervezetek összetétele	261
15. ábra: Fejér megyei termelési dinamizmusa a második legerőteljesebb a dunántúli megyék közt	262

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Sárobgárd Város előző Területfejlesztési Konceptiója 2016-ban készült, majd ezt követően sor került az Integrált Városfejlesztési Stratégia (továbbiakban: ITS) kidolgozására is. Az új tervezési ciklus (2021-27.) célrendszerét, forrásallokációit figyelembevéve a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos intézményekről szóló 314/201.(IX.8.) Korm.rendelet 7.§-a alapján Sárobgárd Város Önkormányzat Képviselő-testület által a 177/2016. (X.14) határozatával elfogadott Integrált Településfejlesztési Stratégia áttekintését követően Sárobgárd Város Polgármestere a 103/2021.(VI.11.) vészhelyzeti határozatban az ITS felülvizsgálatáról, aktualizálásáról, azaz módosításáról döntött. A feladattal megbízott szakértőcsapat elvégezte a Területfejlesztési Konceptió és az azt megalapozó Megalapozó tanulmány felülvizsgálatát és módosítását is.

Az ITS a TFK-ban rögzített kiinduló helyzet figyelembevételével határozta meg Sárobgárd város jövőképét (Sárobgárd dinamikusan fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központ) és a célrendszerét. Az ITS célja, hogy a koncepció keretében kialakított célrendszer tematikus céljai alapján vezesse le azokat a konkrét beavatkozásokat, projekteket, amelyek a stratégia értelmében megvalósításra kerülnek. A projektek összetételének olyannak kell lennie, amely - többségük megvalósítása esetén - biztosítja, hogy a stratégiai célok is teljesüljenek.

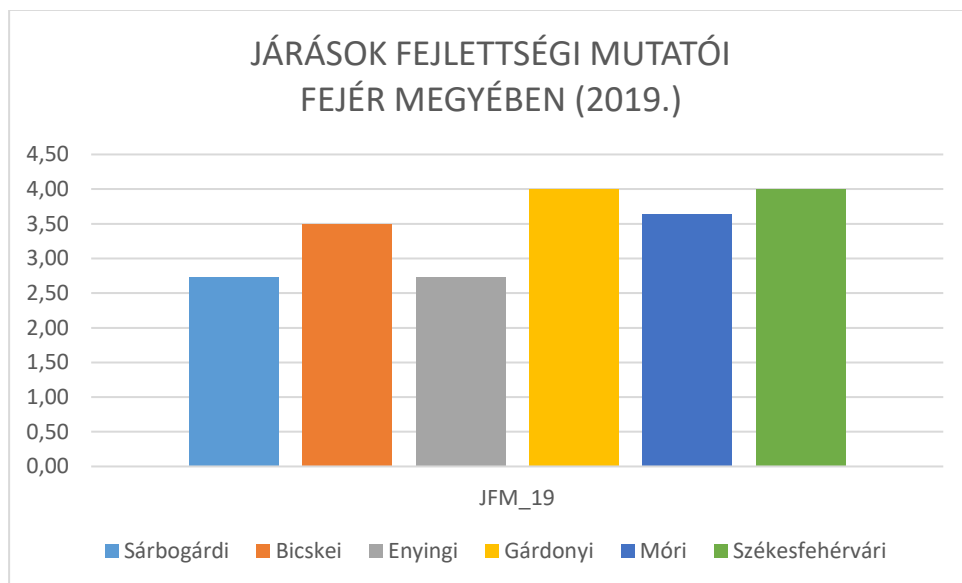
A város 2021-2027. évekre vonatkozó fejlesztési programját több tényező markánsan befolyásolja. Közülük három rendező elv jelenik meg nagy súllyal: a múltból örökölt hiányosságok, problémák kiküszöbölésének szándéka, az elmúlt évtizedekben bekövetkezett hanyatlás megállítását, fejlődési folyamat elindítását szolgáló programok, valamint egy ezt tovább erősítő szempont: Sárobgárdnak saját sorsán túl meg kell felelnie annak a követelménynek is, hogy a járás és a tágabb földrajzi környezet fejlődésében kezdeményező és súlyponti szerepet játsszon.

A sárobgárdi járás országos összehasonlításban lényegesen az átlag alatti fejlettséggel rendelkezik.¹ Fejlettségi mutatójának összetételében kedvező hatást gyakorol többek közt a földrajzi- közlekedési elhelyezkedése, a vállalkozási sűrűség növekedése, valamint az átlagnál kedvezőbb demográfiai adatok. A megyén belüli mutatók azonban feltűnő kontrasztot mutatnak a két déli járás, a sárobgárdi és az enyingi kárára.²

---

¹ <http://eco.u-szeged.hu/download.php?docID=78781>

² https://gvi.hu/files/researches/608/GVI_JFM_2019_tablak_190830.pdf (A korábbi számítások még jelentősebb- 1,8-2-szeres- különbségeket mutattak, a mérséklődés nem a gyors fejlődést, hanem a számítási módszerváltozást tükrözi.)

1. ábra: Járások fejlettségi mutatói Fejér megyében (2019.)

A város kedvező elérhetőségi lehetőségei kétélű fegyverként működhetnek: elősegíthetik a tőkevonást is, de a térségi vonzerők arányaitól függően az erőforrások átvándorlását is előidézhetik az erősebb „mágnesek” irányába. A sárbogárdi járás a gazdaságfejlődést döntő mértékben meghatározó, rendszerváltás utáni újraparaszítási, befektetési időszakban erőforrás-kibocsátóvá vált annak következtében, hogy teherviselő ágazatai – katonai bázisok, elektronikai ipar, mezőgazdasági termékfeldolgozás- megszűntek, foglalkoztatása kiürült, s a környező középvárosi gyűrű újra épülő vonzereje elszívta a befektetéseket, és a közlekedési tengelyek mentén a felszabadult munkaerőt is.

A tovább fejlődő közlekedési infrastruktúra tükrében a negatív erőegyensúly csak úgy ellensúlyozható, ha a járás- kiemelten a járásszékhely- olyan befektetéspolitikát képes folytatni, amely -célzott szakmai területeken és sajátos ingatlan kínálattal- fel tudja venni a versenyt a megyeszékhely és a környező városgyűrű, tágabb értelemben pedig az ország és Közép-Kelet-Európa konkurenciájával.

A versenyben a legalapvetőbb, bár nem elegendő kínálati elem a fejlesztési (ipartelepítési) tényezőfejlesztés, ezen belül kiemelten az üzleti infrastruktúra és a munkaerő kínálata.

A programozási időszak – ha nem is jelenti egy hátrányos korszak garantált lezárását- új lehetőségeket kínál a trend megfordításához.

Sárbogárd hosszú távon akkor válhat esélyessé a megalapozó vizsgálatban feltárt negatív tendenciák megfordítására, ha az egészséges természeti környezet megóvása mellett jó komfortérzetet nyújtó életminőséget és fejlődő gazdaság keretében munkahelyeket tud nyújtani lakosai számára.

A stagnáló gazdaság fellendítése, a munkahelyteremtés olyan alapcélja a városnak, mely nélkül minden egyéb erőfeszítése kudarcra van ítélve, hiszen főként a fiatalok karrier-és megélhetési lehetőségeikért hagyják maguk mögött a várost. A foglalkoztatás bővítése mellett a város agrárhagyományai, az agrárium jövedelemtermelés által biztosított jelentősége és a háztáji gazdálkodás tovább élése a családok életében esélyt nyújt arra, hogy az élelmiszer-előállítás tekintetében minél nagyobb fokú önfenntartásra törekedjen a város. **A városvezetésnek válaszokat**

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

kell találnia arra is, hogyan lehet differenciáltan kezelni a városias és a falusias települési minőségeket, anélkül, hogy a külső városrészek elszőlődésnének, illetve, hogy a vidékies kisvárosi jelleg megtartásával hogyan válhat kényelmes, öko-tudatos várossá a település. Egyik oldalról a dinamikus gazdaságfejlesztés termelő és logisztikai kapacitások letelepítését jelenti, melyek nagyobb tömegű árumozgással, elkerülhetetlen környezetterheléssel és nagyobb személyforgalommal járnak. A másik oldalról a csendes, alacsony stressz-szintű, tiszta levegőt és környezetet feltételező kisvárosi jelleg olyan erősség, amely a zaklatottabb nagyvárosi élet alternatívájaként kínálható. E két, egymás ellen ható tényező összehangolása a komplex fenntarthatóság fontos feltétele.

A település érdekében olyan lobbytevékenységet szükséges folytatni, mely a felsőbb döntéshozói szinteken tudatosítja az elmaradás tényei mellett azokat az területi egyenlőtlenséghez vezető okokat, döntésmechanismusokat, amelyeken lehetséges és szükséges változtatni. A belső kommunikáció, PR keretében a civil szervezetekkel együttműködve, széleskörű lakossági tájékoztatás mellett olyan közeget kell teremteni, melyre a kezdeményezőkézség és képesség, valamint az aktivitás a jellemző.

A települési fejlesztések sikere nagymértékben függ az információkhoz való hozzájutástól, és ezen szempontból alapvető fontosságú a teljes körben hozzáférhető, az infokommunikációs technológiai eszközök széleskörű használatán alapuló **információs társadalom megvalósítása**. A fejlett információs infrastruktúrával rendelkező település biztosítani képes az önkormányzat és intézményeik, a vállalkozások, a civil szféra és az egyének közötti korszerű elektronikus információcserét, üzleti, közhasznú tranzakciók lebonyolítását. Előnyös, hogy a lakosság kábeltelevíziós bekötöttsége relatíve magas arányú. Az „intelligens környezet” új üzleti lehetőségeket teremt a település és térség vállalkozói számára, egyben javítja a lakosság életminőségét. A lakosság széles körű bevonása mellett az önkormányzat tekintetében elsősorban a belső kommunikációs rendszer fizikai megteremtése és tartalommal való megtöltése a feladat, melynek eredményeképpen lehetővé válik az önkormányzati és települési feladatok közös szakmai munkájának gyorsabb, hatékonyabb ellátása.

Mindezek tükrében a megyének és a térségnek, és magának a városnak is érdeke, s az adottságok alapján lehetséges egy, az eddigiekhez képest nagyobb léptékű és dinamikusabb fejlődés elindítása Sárobgárdon.

A stratégia keretében már nemcsak általában határozzuk meg azt a célrendszert és beavatkozásokat, melyek a negatív trend megfordításához szükségesek, hanem az egyes városrészekre, akcióterületekre vonatkozóan is értelmezzük a beavatkozásokat. Ez azért fontos, hogy a beavatkozások eredményeként érvényre jussanak azok a súlypontozások, amelyeket a vezetés előnyben kíván részesíteni, ugyanakkor követhetővé teszi azt is, hogy a városrészek egyenletes színvonal irányába fejlődjenek.

Ennek tudatában a város olyan fejlesztési programban gondolkodik, amely saját jövőjén túl a térség felemelkedésében is szerepet tud játszani.

A fentiek figyelembevételével a tervezett projektek a következő összetételt alkotják:

- Akcióterületi projektek
  - Belvárosi akcióterület
  - Alsótöbörzsöki akcióterület
  - Sárszentmiklósi akcióterület

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- Pusztaegresi akcióterület
- Iparterületi akcióterület
- A település egésze szempontjából fontos hálózatos projektek

Az akcióterületi projektek olyan városrészi területekhez kapcsolódnak, ahol célzott területi fejlesztéseket szeretnénk megvalósítani. Sárobgárd központja egyben a járás szolgáltatási központja is. A 2021-27-es fejlesztési ciklusban ennek a területnek a fejlesztése továbbra is a fókuszban marad. Folytatódik a Hősök terének revitalizációja (régii községház épület rekonstrukciója, új közszolgáltatási funkciókkal való megtöltése, a díszter közösségi funkciójának szélesítéséhez szükséges beavatkozások végrehajtása), a város által nyújtott közszolgáltatások minőségének javításához szükséges intézményi infrastruktúra fejlesztése, a szolgáltatások elérését javító utak, járdák korszerűsítése. A városközpont kiterjesztése Alsótöbörzsök irányába folytatódik, az alközponti szerep erősítéséhez kapcsolódóan sor kerül az óvoda korszerűsítésére, valamint a felszíni vízelvezetés problémájának megoldására is.

A város megkerülhetetlen problémája, hogy az elmaradottság egy-két területen koncentráltan jelenik meg, melyet a Központi Statisztikai Hivatal feladatai körében mér és kimutat. Pusztaegresen és Sárhatvanban van úgynevezett szegregáció által érintett településrész. Az ilyen típusú problémák megoldása érdekében a város már nyújtott be pályázatot és jelen fejlesztési periódusban is tervez pályázatot benyújtani, mivel kötelező feladata a szegregáció megakadályozása és felszámolása.

A hálózatos projektek döntő része a város több városrészét is érintő közmű, út és intézményekhez köthető fejlesztéseket tartalmaz. Az ebben a körben található javaslatok közül minden városrészt érinti valamely fejlesztés.

A program megfelel minden olyan magasabb rendű programnak (EU, Magyarország és Fejér megye szintjén), amelyeknek meg kell felelnünk ahhoz, hogy a projektek támogathatók legyenek. A növekvő feladatok megvalósítására az intézményi szervezeti háttér fejlesztésére lesz szükség, amit a pénzügyi és adminisztratív lehetőségeink keretei közt kell megvalósítanunk. A munkatársak felkészültségére és elkötelezettségére biztosan számíthat a város, valamint egyes projektek keretei közt kisebb nagyságrendben remélhetően létrejönnek olyan szellemi kapacitások, amelyek segítik a többi fejlesztés megvalósulását is, azonban a rendszer koordinációjáért továbbra is az önkormányzat vagy valamely közvetlen szervezete lesz felelős.

1 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

A település jövőképe (*Sárobgárd jó komfortérzetet biztosító életminőséget, fenntartható, egészséges környezetet nyújt lakosai számára, a javuló foglalkoztatás elérése érdekében pedig a helyi és a betelepülő vállalkozások számára vállalkozóbarát feltételeket teremt. A város a kistérség ipari, agrár-ipari fejlesztési és foglalkoztatási központjává válik*) - elérése érdekében a Településfejlesztési koncepció meghatározta azokat a fejlesztési irányokat, feladatokat, amelyek megvalósítása egyaránt feladata a település önkormányzatának, civil és egyházi vezetőknek és a lakosságnak is. E fejezet a település átfogó fejlesztését szolgáló stratégiai célok, részcélok meghatározását, az azokhoz kapcsolódó szakterületi fejlesztési-tervezési javaslatokat, valamint a részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározását tartalmazza a TFK alapján.

Az ITS legfontosabb feladata, hogy az újra megfogalmazott, nagyjából megerősített célrendszer alapján újra gondolja és megfogalmazza azokat a konkrét feladatokat, projekteket, amelyek megvalósulása biztosítja, hogy a város lényegesen előre haladjon középtávú céljai megvalósítása terén, és egyértelmű irányt vegyen átfogó céljai és víziója megvalósulásának irányában. Ebben a folyamatban a mai globális, európai és hazai viszonyokból, a hazai fejlesztési dokumentumokból szükséges kiindulni. Konkrét célunk az is, hogy a stratégia megvalósítása keretében kiaknázzuk a 2021-2027.évi pályázati ciklus által ösztönzött és megnyitott kereteket.

1.1 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

A TFK célrendszerének összefoglalását tartalmazza az 1. táblázat.

Átfogó cél: Sárbogárd dinamikus fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központtá válik		
STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK	Intézkedések
1. A gazdaság dinamikus fejlesztése, munkahelyteremtés	1. A helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése a körforgásos gazdaság szempontjai szerint	<ul style="list-style-type: none"> • Iparfejlesztés • Turizmusfejlesztés • Helyi termék előállításának ösztönzése • Logisztikai kapacitások növelése • Körforgásos gazdaság megteremtése • Kereskedelem- és szolgáltatásfejlesztés
	2. A települési szolgáltatási, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése	<ul style="list-style-type: none"> • Vállalkozástámogató üzleti infrastruktúra továbbfejlesztése • Vállalkozásbarát szabályozás (adók, rendeletek) • Partnerség a vállalkozói szférával és a fiatalokkal • Hatékony befektetésösztönzés, befektetéstámogató településmarketing
	3. Gazdasági és logisztikai alközponti szerepkört erősítő közlekedési infrastruktúra fejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> • Közúti közlekedés fejlesztése • Kerékpáros közlekedés fejlesztése • Vasúthálózat fejlesztés, Sárbogárd vasútállomás és környéke rendezése, a vasútállomás kisebb intermodális csomóponttá, a vasútállomás és a Dózsa laktanya térségi bimodális logisztikai központtá fejlesztésének előkészítése • A gyorsforgalmi utakhoz M8, M81 és 63. Sárbogárd elkerülő szakasz fejlesztése; (állami beruházás) • A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség projektjeihez való kapcsolódás; • Mezőföld (Dél-Fejér, Észak-Tolna) felzárkóztatásáért program Kormányprogrammá való fejlesztése.
	4. A kor követelményeinek megfelelő, piacképest tudást és kompetenciákat eredményező oktatási és képzési rendszer kialakítása és fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> • Szakképzés rendszerének létrehozása • Felnőttképzés rendszerének létrehozása • Gimnáziumi tagozatok kialakítása

Átfogó cél: Sárbogárd dinamikusán fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központtá válik		
STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK	Intézkedések
2. A város differenciált település jellegével (kisvárosias, falusias) harmonizáló komplex, fenntartható feltételrendszer kialakítása, működtetése	5. A Városközpont és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	<ul style="list-style-type: none"> • Belvárosrehabilitáció és funkcióbővítés • Alközpontok fejlesztése • Középületek rehabilitációjának folytatása
	6. Sárbogárd várostérség, az elkülönült városrészek fejlesztésének és működésének összehangolását szolgáló rész-stratégia kidolgozása	<ul style="list-style-type: none"> • Az ITS kiterjesztése várostérségi szintű stratégiává • Az elkülönült városrészek fejlesztésének és működésének összehangolását szolgáló rész-stratégia kidolgozása
	7. Alkalmazkodó, a tájat és a hosszútávú erőforrások megtartását biztosító fenntartható agrárgazdaság fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> • Hagyományos tájhasználat fenntartása és ösztönzése • Környezetkímélő gazdálkodás támogatása
	8. Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> • A zöld infrastruktúra fejlesztése • A kék infrastruktúra fejlesztése • A természeti és táji értékek védelme
	9. A környezetterhelések mérséklése, kibocsátás-csökkentés	<ul style="list-style-type: none"> • A levegőtisztaság javítása • A zajvédelmi helyzet javítása • A hulladékgazdálkodás fejlesztése • A körforgásos gazdaság kialakítása • Sárbogárd város klímastratégiájának kialakítása és végrehajtása. • A talajállapotok javítása

Átfogó cél: Sárbogárd dinamikusan fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központtá válik		
STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK	Intézkedések
3. A társadalmi megújulás erősítése	10. Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése, a közszolgáltatások elérhetőségének javítása	<ul style="list-style-type: none"> • Közszolgáltatások intézményi fejlesztése • A helyi társadalom egészségi állapotának javítása • Szociális állapot javítása és a szolgáltatások fejlesztése
	11. A város irányítási és működési rendszerének fejlesztése - okos város, digitális város feltételrendszerének kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> • Új városirányítási modell kidolgozása informatikai alapokon • A partnerségi- kommunikációs feltételrendszer fejlesztése
	12. Társadalmi integráció, befogadás, kulturális tőke növelése	<ul style="list-style-type: none"> • A lakosság munkaerőpiaci és közösségi kompetenciáinak fejlesztése • A hátrányos helyzetű lakossági rétegek foglalkoztatásának elősegítése • Kulturális, sportolási, szórakoztató intézmények, közösségi terek fejlesztése, kulturális szolgáltatások javítása
	13. A lakhatási feltételek fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> • Differenciált, letelepedést segítő lakhatási program kidolgozása • A lakhatást szolgáló ingatlanállomány fejlesztése • Szociális városrehabilitáció
	14. Helyi közösségek erősítése	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi közügyek széles körben történő megtárgyalása, civil szervezetek kezdeményezéseinek felkarolása • Kommunikáció fejlesztése, helyi média lehetőségeinek kiszélesítése • Helyi közösségek, tehetségek megnyilvánulásának támogatása • Helyi identitás növelése, klíma- és egészségtudatosság erősítése

1. táblázat: Sárbogárd város célrendszere (Forrás: TFK)

1.2 A település stratégiai céljainak meghatározása

A jövőkép elérése érdekében három átfogó cél került meghatározásra, melyek külön-külön több részcéliben és mindhármát érintő horizontális célokban teljesednek ki. A célok alábbi kifejtési rendszere nem fontossági sorrend, hiszen egymással összehangolt megvalósításuk elengedhetetlen feltétel a település kívánt jövőképének eléréséhez, valamint fenntartható fejlődéséhez. Fontossági, prioritási sorrend projektszinten értelmezhető az integrált településfejlesztési stratégia szintjén.

1. stratégiai cél: A gazdaság dinamikus fejlesztése, munkahelyteremtés

A gazdaság dinamikus fejlesztése, munkahelyteremtés átfogó cél elérések alapértelmezése a gazdasági potenciál növelése a városok erőforrásokért, tőkéért folytatott versengése közepette. A gazdaságfejlesztés a megye fejlett járásközpontjaihoz való felzárkózás alapfeltétele.

Alapértelmezésben meg kell teremteni azokat az önkormányzattól függő keretfeltételeket, amelyek a leghatékonyabb módon elősegítik a településen és a járásban működő, meglévő vállalkozások fejlődését. Tekintve azonban, hogy a járásszékhely és a járás megyei és országos összehasonlításban is lemaradó helyzetbe sodródott a rendszerváltás időszakának gazdaságszerkezeti és egyéb -jelen esetben főként katonapolitikai- változásai nyomán, elengedhetetlen a külső tőkebefektetések révén történő kapacitásbővítés, az értéktermelő képesség lényeges emelése is.

Jelen korszakban a gazdasági növekedés preferáltan értéknövekedésként értelmezhető, figyelembe véve, hogy a környezet fenntarthatósága, erőforrásainak túlhasználata, a gazdasági körforgásban már résztvevő anyagok, energiák tömege, a kifizetett munkaerőhelyzet nem a termelés fizikai tömegének növelését támogatja. A legtöbb esetben az üzleti infrastruktúra fizikai kiterjesztése éppen abból az erőforrásból: a termőföldből von el kapacitásokat, amelyre a népesség eltarthatósága szempontjából a legnagyobb szükség lenne. Az értékbeli növekedést is a profitnövelés motiválja az üzleti szférában, ami az egységnyi befektetés mellett egyre magasabb hatékonyságot eredményező innovatív technológiák alkalmazásával lehetséges. Ebből adódik, hogy a befektetésekért folyik a fejlett, az iparterületek és a munkaerőkapacitás szempontjából telített, magasan fejlett városok versenye is. Sárobgárdnak ebben a mezőnyben is meg kell találnia azokat a versenyelőnyöket, amelyekkel tőkét vonzhat a városba, miközben sem lakossága, sem fejlettsége alapján nem predesztinált a befektetők figyelmének felkeltésére. Versenyelőnyei:

- Bőven rendelkezik szabad, infrastruktúrával megközelített vagy ellátott területekkel, melyeket nem az élelmiszertermelésből kell kivonni, mint s települések többsége esetén. Árai versenyképesen alakíthatók.
- Van egy fejlett ágazata, az agrárium, mely vertikális (feldolgozási) és horizontális irányban (új növénytermesztési és állattenyésztési alágazatok felé) is bővíthető. Ezen felül új ágazatok meghonosításában is érdekelt, alapozva a korábbi termelési kultúrára (elektronikai ipar, járműipar).
- A közlekedési hálózatok fejlődése révén előnyös logisztikai pozícióba kerül, amely még kiaknázatlan.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- Képes képzett munkaerőt toborozni a munkába járók felét kitevő ingázói körből, s képes szabad munkaerőt felvonultatni, főként az alacsonyabb képzettséget igénylő munkakörökben.

Mindezek alapján megalapozott célkitűzés a dinamikus gazdaságfejlesztés, mely meglévő szereplőkön túl új, tőkeerős vállalkozások letelepítésével és a jelenleg monokultúras gazdaság kiterjesztésével számol. Ehhez fejleszteni kell a város vállalkozásbarát szolgáltatási, intézményi jellemzőit, melyek vonzóvá teszik a betelepedést.

Az új befektetések egyik kiemelt kritériuma a vonzó telephelyi kínálat kialakítása. A közeli megyeszékhely, Székesfehérvár gazdag tapasztalatokkal és összehasonlítható alappal- egyúttal versenyfeltételekkel- rendelkezik ipari- logisztikai parkok és vonzó üzletpolitika tekintetében is, ugyanakkor mennyiségi vonatkozásban túltelítettnek tekinthető; Sárbogárd versenyképes kínálat kifejllesztésére képes e téren, közeli, s logisztikai tekintetben előnyös pozícióban.

A városfejlesztés másik legfontosabb fókuszja a munkaerőfejlesztés. Nem elegendő arra számítani, hogy hazai munkahelyek esetén az ingázó munkaerő hazatér, ezért a város oktatási- képzési (felnőttképzési) rendszerének fejlesztése sürgető feladat. E tekintetben több akadályozó tényezővel is meg kell küzdeni. Egyik ezek közül, hogy az oktatás fejlesztéséért és működtetéséért nem az önkormányzatok a felelősek: e tekintetben az önkormányzat saját, határozott fejlesztési céljainak kitűzésére és partneri együttműködés keretében kialakítható közvetett hatására építhet. További kockázat, hogy a képzés struktúrájának minél nagyobb összhangba kell kerülnie a gazdaság által keltett munkaerőigényekkel. Ehhez ismerni kell -legalább nagy vonalakban- a jövő struktúráját. Erre az önkormányzat akkor válhat képessé, ha a jelenlegi gazdaságstruktúra mellett ágazati fejlesztési céljait is meghatározza az adottságokra építve. Természetesen a leendő befektetők közvetlenül nem „hívhatók meg”, azonban a szabályozás és az ösztönzési feltételek révén képes a hatásgyakorlásra. További vizsgálatok szükségesek a helyes irányok kiválasztásához, azonban relatíve kis kockázattal állítható, hogy *az agrárgazdaság innovatív továbbfejlesztése, feldolgozótechnológiák megjelenése, logisztikai funkciók szükségessége, a nyelvtudás és az informatika iránti igény, elektronikai, gépipari kis- középüzemek megjelenése, az építőipar fejlődése, a természet- és hagyomány-turizmus olyan irányok, amelyek nagy valószínűséggel részletes elemzés végeredményében is megjelennek majd.*

A helyi gazdaság fejlődéséhez az kell, hogy a mikro- és kisvállalkozások mozgástérhez jussanak, kialakuljon az egymástól vásárlás kultúrája, s olyan kör-körös termelési- szolgáltatási vonalak, hálózatok (ökoszisztémák) fejlődjenek ki, amelyek minimális környezetterhelés mellett a keletkező jövedelmeket a rendszeren belül tartják, egymás számára generálnak piacot és foglalkoztatást.

2. stratégiai cél: A város differenciált településjellegével harmonizáló komplex, fenntartható feltételrendszer kialakítása, működtetése

Ehhez az átfogó célhoz tartozik a városiasság erősítése a városközpont és központi területek fejlesztésével. Fontos továbbá a jellegzetes táji-, természeti adottságok és a település karakter harmóniájának megőrzése.

A település fejlődéstörténete okán kevésbé predesztinált egy központra fókuszáló, ahhoz kötődő helyi társadalom kialakulására. A település hosszan elnyúló (útifalui jellegű) építkezési módja

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

megnehezíti a lakosság integrációját, ezért szükséges a fő központ mellett alközpontok fejlesztése is, melyekhez az ott lakók erősebben kötődnek. Városias fejlesztésre csupán a településtengely mentén van lehetőség. A fejlődéshez a központ és az alközpontok funkciógazdagságát szükséges növelni. A tengelytől oldalirányban távolabb elhelyezkedő településrészek lakosságának városidentitását is erősíti a központ fejlesztése – főként szolgáltatásai, vonzó funkciói, környezete, városi szintű közösségi élmények, sikerek révén, azonban a lokális kötődést ez egyrészt nem gyengíti, másrészt arra szükség is van az elkülönülő társadalomrészek közösségként való összetartása érdekében. Különösen a szegregáció szempontjából veszélyeztetettebb részekben fontos a szomszédsági és egyéb kisközösségi kapcsolatok léte, melyek néha esetleg a túlélést teszik lehetővé.

Fontos, hogy a legalapvetőbb ágazat, az agrárium gazdasági erőforrásként való fejlődése ne károsítsa a környezetet (a helyi úthálózatot, a növény- és állatvilágot, a talaj és a vizek állapotát) és minél nagyobb mértékben térjen vissza arra az egy ideje elhagyott útra, amelyen az agrárium a helyi lakosság hasznára, vidékfejlesztési tényezővé válik (foglalkoztatás, a helyi kulturális tőke, munkakultúra fejlesztése, a közösségfenntartásban való részvétel, a vízelvezetés, a védősávok létrehozása, a védett természeti értékek megőrzése és tovább fejlesztése, vonzó zöld környezet, vizes élőhelyek kialakítása illetve védelme stb.).

A környezeti, táji értékek megőrzése és a lakosság életében való pozitív jelenléte továbbra is fontos, védelmükre a továbbiakban is nagy hangsúlyt kell helyezni. Különösen fontos a klímaváltozáshoz alkalmazkodó, a negatív hatásokat mérséklő, a jólétet biztosító természeti és városi környezet kialakítása.

A város gazdaságának több lábra állása, ágazati szempontból strukturált fejlesztése megköveteli a város korábbi ipari súlyának visszaépítését. A nagytérségi fejlődés jellemzőjeként növekszik Magyarország logisztikai jelentősége, melynek érvényre jutását erősen támogatja a dinamikus fejlődésű közlekedési infrastruktúra. A város -lakosságszámához képest jelentős méretű- ipari parkja és inkubátorháza lényegében már a fejlesztés időszaka alatt gazdára talált. Ez a tény visszaigazolta azt a városstratégiát, miszerint a környező, fejlettebb városgyűrű elszívó hatását a belső, saját vonzerő növelésével lehet ellensúlyozni, melynek első lépése a befektetések előfeltételét képező ipari-logisztikai infrastruktúrák kialakítása. Tekintve, hogy a volt szovjet laktanya területén könnyen elérhető önkormányzati területek fogyóban vannak, indokolt a közel 190 km²-es közigazgatási terület elemzése és a mezőgazdasági művelésre nem alkalmas, infrastruktúra-ellátás és közlekedési elérhetőség szempontjából kedvező elhelyezkedésű területek, mint potenciális ipari- logisztikai területek azonosítása.

A jövőbeli fejlesztések szempontjából különösen a korábban is többször igényelt, 80ha-os Dózsa laktanya önkormányzati tulajdonba való megszerzése élvez prioritást, mint olyan ingatlan, amely elsőrangúan alkalmas multimodális logisztikai szerepkör betöltésére a vasúti oldalról e célra alkalmas vasúti pályaudvarral való szomszédság és a közmű-ellátottság kapcsán. (Az akció sikeressége feltételezi a területfejlesztésért felelős szervezetek és személyek támogatását és egységes fellépését.)

3. stratégiai cél: A társadalmi megújulás erősítése

A társadalmi megújulásnak a gazdaságfejlesztéssel párhuzamosan szükséges végbe mennie. A törekvésnek arra kell irányulnia, hogy a lakosság, a családok önfenntartó, értéktermelő képessége minél gyorsabban fejlődjön, s a megtermelt szellemi és anyagi értéktöbblet visszaforgatásra kerüljön a további fejlődés körében. Más szavakkal a város alapfokú iskolarendszeréből kikerülő gyerekek a helyi középfokú oktatásban folytassák tanulmányaikat, a helyi vállalkozások jövedelmüket, hasznukat a városban költsek el, illetve fektessék be, a felsőfokú tanulmányokat végzők visszatérjenek a diploma megszerzése után, s a fiatalok megtalálják tartós és vonzó életfeltételeiket a településen.

Mindehhez a lakókörnyezet minőségi fejlesztése, a kereskedelmi- és közszolgáltatások bővítése, színvonaluknak fejlesztése szükséges. A szegregáció felszámolása és társadalmi különbségek csökkentése, a szociális és közjóléti szolgáltatások javítása, bővítése a lemaradó rétegek fenntarthatóságának feltétele. A lakosság elégedettségének javítását szolgálja a társadalmi kapcsolatok erősítése, a közösségi élet fellendítése, a helyi identitás erősítése és a kulturális, szórakoztató programok, szolgáltatások körének bővítése.

Hosszabb távon ugyanakkor elérendő cél, hogy aminél kevesebben kerüljenek a társadalom peremére abban az értelemben, hogy megfelelő kompetenciák híján esetleg már munkaképes korban külső jóléti támogatások, segélyek révén legyenek képesek élni. A társadalmi tőke fejlesztése, melyen belül kiemelkedő a kulturális tőke szerepe, ezért a hosszú távú fejlődés alapfeltétele.

Szokás a társadalmi és a kulturális tőke emelésének felelősségét pusztán az oktatásra hárítani. Nem vitatható az oktatás kiemelt szerepe, hiszen a munkaerőpiaci kompetenciákat az emberek alapvetően itt alapozzák meg. Ezen túlmenően azonban a közösségi példamutatás, a közösségi élmények, melyek közt meghatározóak a munkahelyi közösségek körében szerettek, a családi viszonyok, a város kulturális szolgáltatásai, eseményei, a közösségi központok révén közvetített kultúra nem csupán az identitás formálása szempontjából fontosak. A koncepcióban többször hivatkozott technológiai fejlődés hatására egyes szakmák elavulnak, kikerülnek a gyakorlatból, új szakmák keletkeznek és szakmákon belül is olyan fejlődés megy végbe, amely a munkaerő folyamatos megújulását igényli. Továbbá a hétköznapi élet technológiai, kulturális gyakorlatai is megváltoznak, melyekkel nemcsak a fiataloknak, hanem a felnőtt korúaknak is meg kell ismerkedniük. Az életképes embernek mindezek miatt alapvetően olyan, széles alapokon nyugvó kulturális kompetenciákkal, tanulás- és alkalmazkodóképességgel, szellemi frissességgel kell rendelkezniük és azt hosszú időn át fenntartaniuk, amelyek képessé teszik őket a változások lekövetésére. Mindehhez hozzájárul, hogy az általános egészségi állapot javulásával az életkor is meghosszabbodik, így a kompetenciák megőrzésére biológiai és kulturális tekintetben is növekvő ideig kell képesnek maradni.

Mindehhez a városnak meg kell teremtenie az alapfeltételeket a lakhatási feltételek és a kulturális-társadalom-etikai, közösségfejlesztési és széles körű szolgáltatási értelemben is.

1.3 A részcélok és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

1.3.1 A részcélok, a hozzájuk tartozó beavatkozási területek és a területi célok összefüggései

A részcélok célok és a hozzájuk tartozó beavatkozások összefüggései az 1.1. fejezetben található. (Sárbogárd város célrendszere). A részcélok részletes bemutatására és a kapcsolódó beavatkozások ismertetésére a TFK 2.2. pontjában került sor.

Az alábbi táblázat a szakértők és a részvételi tervezés keretében bevont lakossági, intézményi és civil szereplők véleménye alapján súlyozott célerősséget tükrözi városrészi lebontásban.

1.3.2 A részcélok értelmezése az egyes településrészekre

Településrészek Részcélok	Sárobgárd városrész	Sárszent miklós	Alsótöbörzsök	Kislók	Rétszilás	Pusztá- egres	Sár- hatvan	Külterületek
Helyi gazdaság sokrétűségének kialakítása	***	**	***	*	**	**	*	**
A települési szolgáltatás, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése	***	**	*	*	*	*	*	**
Gazdasági-logisztikai alközponti szerepkört erősítő közlekedési infrastruktúra fejlesztése	*	**	**	*	*	*	*	**
A kor követelményeinek megfelelő, piacképes tudást és kompetenciákat eredményező oktatási, képzési rendszer kialakítása és fejlesztése	***	**	**	*	*	*	*	*
Városközpont és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	***	***	***	*	*	*	*	*
Alkalmazkodó és a tájat és a hosszútávú erőforrások megtartását biztosító fenntartható agrárgazdaság fejlesztése	**	**	**	**	**	**	**	***
Zöld-és kékinfrastruktúra hálózatos fejlesztése	***	**	***	**	**	**	**	**
A környezetterhelések mérséklése, kibocsátás csökkentés	***	**	**	**	**	**	**	**
Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése	***	**	**	*	*	*	*	*
Társadalmi integráció, befogadás	***	**	**	**	***	***	***	*

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A lakhatási feltételek fejlesztése	***	**	**	*	*	**	**	*
Helyi közösségek erősítése	***	***	***	***	***	***	***	***

2. táblázat: Tematikus fejlesztési célok városrészek szerinti relevanciája

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A tizenhárom tematikus cél közül a célok többsége erősebben vagy gyengébben, de érinti a város egészét. Legerősebb közülük a társadalmi integráció, befogadás erősítése és a Helyi közösségek erősítése célok jelenléte a célrendszerben.

A nagyobb fejlesztések hangsúlya **Sárobgárd városrésze**re esik. A Városcsúcsban nem új intézmények letelepítése, hanem meglévő intézményeknek helyet adó, leromlott állapotú, bővítésre váró épületek (régii Községháza épület, Szociális otthon, bölcsőde) felújítása, bővítése, valamint a csúcs városias jellegének megerősítése, zöldfelületi és közúti fejlesztése a cél. Az élhető, szolgáltató város, a település járáscsúcs szerepének erősítése, az önkormányzati szolgáltatások bővítése jegyében kerül sor a községháza épületében önkormányzati, községi funkciók bővítésére (régii Községház épületben), valamint az ebben a városrészben elhelyezkedő ipari park területének bővítésére.

A városcentrumhoz közel eső **Alsótöbörzsök és Sárszentmiklós városrészek** igényelnek jelentősebb fejlesztéseket az *alközponti funkció erősítése* érdekében. **Alsótöbörzsökön** a helyi gazdaság sokrétűségének kialakítása jegyében a város előkészíti a Töbörzsökhöz közel fekvő külterületen a Dózsa laktanya területéből egy *újabb logisztikai - ipari park* infrastruktúráját. **Sárszentmiklóson** a lakosság komfortérzetét javító fejlesztés a cél. A meglévő sportpályát bővítik, szabadidőközponttá fejlesztik.

A városfejlesztés számára a legnagyobb kihívást a **különálló városrészek** (falvak) fenntarthatóságának, műszaki állapotának és szolgáltatásokkal való ellátásának feladata jelenti. Két területen (Pusztagegység és Sárhatvan) szegregátum is található, kiemelt feladat a szegregátumok helyzetének javítása. Az előző tervezési ciklusban Pusztagegységen indult meg a jelenléti szociális munka, melyet 2021-27 között is folytatni kíván a város.

Sárobgárd közműellátása több területen elmarad a kor követelményeitől (belterületi utak burkolása, gázellátás, szennyvízrendszer, felszíni vízvezetés). A tervezési ciklusban kiemelt figyelmet kell fordítani ezeknek a problémáknak a megoldására. A legsúlyosabb gondot a várost átszelő 63.sz. főközlekedési út tehermentesítése jelenti. Két utca felújításával a kihívás részben megoldhatóvá válik.

2 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

2.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával

2.1.1 Akcióterületek kijelölése

Az akcióterületek kijelölésének az a célja, hogy a város a középtávú céljainak elérését a fejlesztési tevékenységek, beavatkozások területi alapú tervezésével, megvalósításával, optimális időbeni ütemezéssel és a forrásabszorpciók képesség javításával valósítsa meg. Az akcióterületi alapú tervezés keretében sor kerül a városrehabilitációs tevékenységek összehangolására más típusú fejlesztésekkel is. Az akcióterületi fejlesztés közvetlen célja a körülhatárolt területen több, összehangolt fejlesztés megvalósítása, melyek egymás hatását erősítve felemelik annak értékét, minőségét, növelik befektetési és lakóterületi vonzerejét, és ez által a magántőke is szívesebben hajt itt végre fejlesztéseket.

Jelen ITS akcióterületeinek kijelölésében szerepet játszik a korábbi akcióterületek (városközponti, sárszentmiklósi akcióterületek fejlesztéseinek) felülvizsgálata, és kiemelt szempontként kerül értékelésre az adott akcióterületi fejlesztések folytatása, a szinergikus hatások erősítése.

Továbbra is kiemelten figyelembe vesszük az akcióterületek kijelölésénél a város fejlődése szempontjából lényeges társadalmi egyenlőtlenségek csökkentését, a társadalmi kohézió erősítését. Az akcióterület fejlesztése elősegíti a város gazdaságának további élénkítését, a szolgáltatási kínálat bővítését. Ugyancsak fontos a természeti környezet védelme, a zöld- és kékinfrastruktúra fenntartható fejlesztése, valamint az épített környezet értékeinek megőrzése, a leromlott műszaki állapotú épületek, utak rekonstrukciója, a használaton kívüli ingatlanok hasznosítása.

Az akcióterület méretének kijelölésében szerepet játszik az a követelmény, hogy a fejlesztések megfelelő koncentrációban valósuljanak meg, így biztosítva a kívánt eredményeket. Az akcióterületen végrehajtott fejlesztéseknek az egész városra és a kistérségre is kedvező hatást kell gyakorolniuk.

A fenti szempontok figyelembevételével az alábbi akcióterület kijelölése történt meg:

1. Belvárosi akcióterület
2. Sárszentmiklósi akcióterület
3. Alsótöbörzsöki akcióterület
4. Pusztagegesi akcióterület
5. Iparterületi akcióterület

2.1.2 A Belvárosi akcióterület lehatárolása, indoklással

2. ábra: Belvárosi akcióterület

Az akcióterület utcákkal lehatárolt területe:

Radnóti utca–Tinódy utca a vasútállomásig a MÁV teleppel együtt a 63-as útig

Haladás utca - Árpád utca, Túri Miklós utca-Tompa Mihály utca

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Kossuth utca – Attila utca

Az akcióterület bemutatása:

A belvárosi akcióterület belterület, a szerkezeti és szabályozási terv alapján vegyes felhasználású terület, kapcsolódó zöldbesorolású területekkel.

A belvárosi akcióterület a város közigazgatási, közösségi–társadalmi és gazdasági súlyponti területe. Itt helyezkednek el és nyújtanak országos és regionális **közigazgatási** szolgáltatásokat a megyei dekoncentrált állami szervek kirendeltségei (Fejér Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjának Kirendeltsége, Nemzeti Adó és Vámhivatal Sárbogárdi Kirendeltsége, ÁNTSZ Közép-dunántúli Regionális Intézete Sárbogárdi Kirendeltsége, Sárbogárdi Körzeti Földhivatal, Falugazdász szervezet).

Az akcióterületen állnak a város legfontosabb közintézményeinek épületei: a Városháza, a Városi Bíróság, Városi Ügyészség.

A **kultúra és a közművelődés** helyi és járási központja, a József Attila Művelődési ház is az akcióterületen helyezkedik el.

A **közoktatás** fontos intézményei – a Kossuth Zsuzsanna Általános Iskola és Előkészítő Szakiskola, a Mészöly Géza Általános Iskola, a Petőfi Sándor Gimnázium, a Sárbogárdi Zeneiskola és a Zengő óvoda – is az akcióterületen találhatóak.

A **szociális ellátás** központja, az Egyesített Szociális Intézmény, valamint a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat is az akcióterületen található.

A helyi **katolikus közösség** számára fontos Szent László király katolikus templom is az akcióterületen található. Sajátos helyzetű az ugyancsak az akcióterületen lévő Zsinagóga, mely kulturális, építészeti értéket képvisel a városban, de jelenleg magántulajdonban van, és boltként használja tulajdonosa.

Az akcióterület egyik épületében működik a **helyi sajtó** (Bogárd és Vidéke).

Hús kereskedelmi, szolgáltató tevékenységet folytató egység, 5 vendéglátó egység található az akcióterületen.

Az akcióterületen belül jelentős az átmenő forgalom, mert középen szeli át az Ady Endre utca, amely a 63-as sz. főút szakaszaként a város teljes átmenő forgalmát bonyolítja, ami jelentős környezetterhelést jelent.

Távközlési szempontból nincsenek kapacitáshiányok.

A belvárosi akcióterület funkcióinak hatása túlmutat az akcióterület határain. A közigazgatási szolgáltatásokat az egész város lakossága, ezen kívül többségüket a járás lakossága is igénybe veszi. A Művelődési Központ ugyancsak az egész kistérség lakossága számára kínál kulturális rendezvényeket a járás egyetlen városaként.

Fontos, hogy a városközpont fejlődjön, mert hosszú távon meg kell őriznie Sárbogárdnak a járási közigazgatási-szolgáltató központ szerepét, melyhez a közigazgatási, közösségi funkciók erősítése szükséges. Fontos ezen funkciók megerősítése és fejlesztése azért is, mert az intézményrendszer a város legnagyobb foglalkoztatója.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Az előző ciklusban „városközponti akcióterület” -nek nevezett, most Belvárosi akcióterületként azonosított területen **az előző ciklusra tervezett és részben lezajlottak fejlesztések:**

- Városháza (polgármesteri hivatal) Ügyfélszolgálat - Információs központ kialakítása, akadálymentesítéssel
- Városháza és József Attila Művelődési Központ környezetének zöldfelületi felújítása, 1 db akadálymentes parkoló kialakítása
- Fedett piac kialakítása piacfelügyelőséggel és szociális blokkal
- Új helyszín kialakítása a Hősök terei régi óvoda épületében a Madarász József Városi Könyvtár számára
- Hősök tere felújítása kapuzattal
- József Attila Művelődési Központ részleges felújítása és Civil Koordinációs Iroda kialakítása akadálymentesítéssel
- Szent László király római katolikus templom részleges felújítása körmeneti járdával, kerítéssel, galambvédelemmel, kőtisztítással
- Szent László király római katolikus templom előtti, József Attila utcához tartozó önkormányzati tulajdonú járda felújítása

A közelmúltban megvalósult, illetve befejezés alatt álló fejlesztések:

- Város központ megújulásának első üteme, a főtér díszter funkció hangsúlyozásával
- Ifjúsági Park fejlesztése, zöldfelület rekonstrukciója, fitness eszközök telepítése, futópálya kialakítása
- Ady lakótelep fejlesztése- játszótér kialakítás, burkolatjavítás
- Régi, funkció nélküli könyvtárépület felújítása, új közösségi szolgáltatások kialakításával (alkotóműhely, tornaszoba, tanácsadó központ)
- Művelődési ház felújítása
- Tanuszoda építése
- belvárosi parkolási rendszer átalakítása – új parkolók kialakítása
- Művelődési ház felújítása

A tankerület az akcióterület általános iskoláinak felújítását is megvalósította.

Előkészítés alatt álló, a közeljövőben jövőben megvalósuló fejlesztések (2021-2022)

- Új rendőrségi épület kialakítása
- Új mentőállomás kialakítása
- Vasútállomás térségének MÁV kezelésben lévő területének rehabilitációja

Az akcióterületen a következő problémák várnak megoldásra:

Az előző fejlesztési ciklusban megkezdődött, de nem valósult meg teljeskörűen a városközpont rekonstrukciója. A műemlékű védettséggű régi Községháza, a Hősök tere emblemikus épülete változatlanul leromlott állapotban rontja a megújuló tér esztétikai összhatását, és az elavult közművek, a korszerűtlen nyílászárók magas gazdaságos üzemeltetési költségekkel járnak.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A városközpontban két olyan intézmény is működik, amelyek leromlott állapotúak, a szolgáltatásnyújtás nem tud megfelelő minőségben megvalósulni, pl. bölcsődében. A másik fejlesztésre váró épület a 22 ágygal rendelkező szociális otthon, mely évek óta nem tudja kiszolgálni a jelenlegi ágyszámmal az ápolásra szoruló idős emberek igényeit.

A város közétkeztetése szempontjából lényeges igény a főzőkonyha teljes körű felújítása.

A fiatalok véleménye szerint kevés a célcsoportjuk igényeihez illeszkedő szolgáltatás, rendezvény a városban. Nincsenek megfelelő vendéglátó egységek, szabadidős közösségi terek.

Ugyancsak évek óta probléma az utak, járdák leromlott állapota is.

Cél: A városias jelleg erősítése funkcióbővítéssel, a környezetterhelés csökkentése, a helyi lakosság komfortérzetének és identitástudatának erősítése

2.1.3 A Sárszentmiklósi akcióterület lehatárolása, indoklással

3. ábra: Sárszentmiklósi akcióterület

A sárszentmiklósi akcióterület utcákkal lehatárolt területe:

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Semmelweis utca- Munkácsy utca – Rákóczi utca– Széchenyi utca– Köztársaság utca (Széchenyi utca Vasút utca közötti szakasza) – Vasút út – Táncsics utca (Vörösmarty utcáig) Vörösmarty utca – Köztársaság utca (Semmelweis utcáig)

Az akcióterület bemutatása:

Az akcióterületen döntő többségben közösségi és szolgáltatási funkciók koncentrálódtak, közoktatási és vallási intézmények (katolikus, református, evangélikus templomok) működnek egymás közvetlen közelében. Gyógyszertár, házi orvosi rendelő, állatorvosi rendelő, gyógyszertár áll lakosság rendelkezésére. Boltok, posta is van a területen.

Az előző fejlesztési ciklusban az önkormányzat a városi funkciók erősítését, az alközpont funkciót kívánta erősíteni: az óvoda és orvosi rendelő korszerűsítése megtörtént.

A Sárospatak- Sárszentmiklós kerékpárút építése jelenleg megvalósítás alatt van.

- A tankerületi központ Sárszentmiklói iskola felújításával az oktatási funkciót erősítette.

Az akcióterületen a következő problémák várnak megoldásra:

A városrész a második legnagyobb lakónépséggel, területtel rendelkezik a városban, számos közigazgatási és szolgáltatási funkcióval, önálló településrészi identitással. Az itt élők számára a közösségi élet központját az iskola és óvoda jelenti, nincs külön közösségi épület, klub, ahol akár a fiatalok, az idősebbek a településrész hagyományait, kisebb rendezvényeket meg tudnák tartani. A városrész saját sportpályáját is fejleszteni szükséges.

A településrész és az akcióterület infrastruktúráját tekintve a sárszentmiklói területen nagy probléma a városrész vízvezető rendszerének állapota, a vízvezetés, vízviszatarlás helyzete. Az ezen a területen tervezendő beruházások között szerepel a kék-infrastruktúra fejlesztés. A város egységes és rendezett zöldfelületei rendszerének kialakítása érdekében megújulást igényel a sárszentmiklói településrész növényállománya, ezen belül a településrész utcahálózatának növényállománya is egységesítésre, megújulásra vár. A felmérések alapján e tekintetben a leginkább fejlesztésre szoruló területek a Vörösmarty és a Magyar utca, valamint - különösen árnyékolás tekintetében - a közintézmények területe.

2.1.4 Az Alsótöbörzsöki akcióterület lehatárolása, indoklással

4. ábra: Alsótöbörzsöki akcióterület

Az akcióterület utcákkal lehatárolt területe:

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Bem utca - Imremajori utca - Szent István út - Katona utca - Tüzér utca - Temető utca - Szent István út kiegészülve a Dózsa laktanya területével

Az akcióterület bemutatása

Sárszentmiklóshoz hasonlóan Alsótöbörzsök is önálló település volt, mielőtt integrálódott Sárbogárd városba. A városközponttól való távolsága kisebb, mint Sárszentmiklósé, így a várostestbe való szervesülésének kedvezőbbek voltak az esélyei, de ez a folyamat még nem fejeződött be. Ezen a területen található sportpálya, általános iskola, óvoda, valamint egy vendéglátó egység. Az előző tervezési-fejlesztési szakaszban óvoda felújítás szerepelt az alsótöbörzsöki városrészben tervezett fejlesztések között.

Az akcióterületen a következő problémák várnak megoldásra: részben leromlott állapotú intézmény korszerűsítése szükséges (óvoda), részben a felszíni vízelvezetésből adódó problémákat kell felszámolni, továbbá a településrész komfortosabbá tétele érdekében a városrész játszóterének fejlesztése, felújítása is indokolt. Alsótöbörzsökön található olyan terület, amely a város iparfejlesztéséhez szükséges infrastruktúrát részben biztosítani tudja. E több irányú beavatkozások szükségessége indokolja az akcióterületté nyilvánítását.

Ebben a tervezési - fejlesztési ciklusban is akcióterület marad Alsótöbörzsök. Óvodafelújítás, játszótérfejlesztés, iparterület előkészítés és felszíni vízrendezési projektek megvalósítása járul hozzá, hogy Alsótöbörzsök alközponti funkciója erősödjön, a településrész gazdasági ereje is nőjön.

Cél: Alsótöbörzsök alközponti funkciójának erősítése és annak előkészítése, hogy az akcióterület, így Alsótöbörzsök is részévé válhasson a város gazdasági fejlődésének.

2.1.5 A Pusztaegresi akcióterület lehatárolása, indoklással

5. ábra: Pusztaegresi akcióterület

A Pusztaegresi akcióterület utcákkal lehatárolt területe:

Rákóczi út, Széchenyi utca, Deák Ferenc utca, Köztársaság tér, Kossuth Lajos utca, Petőfi utca, Baross János utca, Dégi út, Hatvani utca, Dózsa György utca, Ady Endre utca, Fehérvári utca.

Az akcióterület bemutatása

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Pusztægres Sárbogárdtól 13 km-re, nyugatra található. A 6153. j. mellékút halad keresztül rajta, ami Sárbogárdot köti össze Mezőszilassal. Délről a Rákóczi utca (6153. j. mellékút), Köztársaság tér, nyugatról a Petőfi utca, Dégi út, északról a Fehérvári utca, keletről a Hatvani utca, Széchenyi utca által lehatárolt területen fekszik.

A városrész összesen 10 utcából áll, és a város legjelentősebb szegregátuma itt található. Sárbogárd Város Önkormányzata ezen a területen a lakófunkciót javító intézkedések mellett a társadalmi együttműködés erősítését szolgáló komplex program kidolgozásában és megvalósításában is elkötelezett. A komplex programok megvalósítása esetén elvárásként azonosítható, hogy a beavatkozások ne csak a szegregátumot érintsék, hanem minél szélesebb lakossági körre terjedjenek ki. Mivel kicsi a városrész, ezért a diszkrimináció elkerülését is célozza a városrész egészének akcióterületté nyilvánítása. A teljes városrész akcióterületté nyilvánítását indokolja továbbá az a cél is, hogy a beavatkozásokkal megakadályozhatóvá váljon a szegregálódás terjedése.

Az előző tervezési -fejlesztési ciklusban is akcióterület volt Pusztægres.

A 2014-2020 ciklusban a településrészen komplex szociális városrehabilitációs projekt valósult meg.

A szociális városrehabilitáció ERFA részében szolgálati lakások kerültek kialakításra, míg az ESZA típusú forrásokból a szegregátumban élő hátrányos helyzetű emberek életlehetőségeinek javítása volt a cél. A projekt keretében foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, családsegítést és szociális munkát biztosító programok valósultak meg. A projekt megvalósításának tapasztalatai alapján az alábbi beavatkozási tevékenységek működtek hatékonyan a célterületen:

- folyamatos szociális munka: főállású szociális munkás alkalmazása, állapotfelmérés és egyéni fejlesztési tervek készítése, tanácsadás pénzügyi, családszervezési és életvezetési, adósságkezelési témakörben
- foglalkoztatási tanácsadás
- a kora-gyermekkori fejlesztés: logopédus, konduktor, pszichológus szakemberek foglalkoztak a célcsoporttal az egyéni fejlesztés sikere érdekében.

A Pusztægresi óvoda energetikai szempontú felújítása 2016-2018 között valósult meg.

Az akcióterületen a következő problémák várnak megoldásra:

A szegregátumban élők helyzetének további javulásához a jelenléti szociális munka folytatására van szükség. A településrészen az úthálózat állapota, minősége is sok kívánnivalót hagy maga után, jelentős arányban vannak burkolatlan utak.

2.1.6 Az Iparterületi akcióterület beavatkozási terület lehatárolása, indoklással

6. ábra: Iparterületi akcióterület

Az akcióterület lehatárolása, megoldandó problémák

Az akcióterület lehatárolását -döntően külterületi elhelyezkedése miatt- utcákkal nem lehet megtenni. Az eredeti akcióterület a kislóki út mentén, a város felől az Árpád utcától ÉK-re elterülő területen helyezkedik el. A helyrajzi alapján az alábbi területet fedi le: 0238/39, 0238/43, 0238/44, 0238/45, 0238/46, 0238/47, 0544/31, 0544/35, 0544/37, 0544/41, 0544/42, 0544/46, 0544/47, 0544/48,

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

0545/1, 0545/2, 0545/3, 0545/4, 0545/5, 0545/6, 0545/7, 0545/8, 0545/10, 0545/11, 0545/13, 0545/14, 0545/15, 0545/16, 0545/18, 0545/19, 819/1, 819/5, 819/6, 819/7, 819/8, 819/9, 819/10, 819/11, 819/12, 819/13, 819/15, 819/16, 819/17, 819/18, 819/19, 821/3, 821/4, 825/2

A város önkormányzata a település gazdasági helyzetének javítása érdekében több éve dolgozik azon, hogy a betelepülni szándékozó és a helyi vállalkozások számára is vonzó ipari környezetet hozzon létre, ipari parkot alakítson ki, amelyben megfelelő infrastrukturális háttér áll rendelkezésre a befektetők számára. Ennek hiánya a korábbi évtizedekben komoly versenyhátrányt jelentett a település számára, mivel a kedvező földrajzi helyzet ellenére az érdeklődő vállalkozások végül másképp döntöttek. Az országban a rendszerváltást követően gombamód szaporodtak a közművesített ingatlanokkal rendelkező ipari parkok, közülük ma már számosan ipari park, ipari-technológiai park címmel rendelkeznek, s előre megépített csarnokokkal várják a befektetőket. Az ország egyik legerősebb városa e tekintetben éppen a közeli Székesfehérvár, mely nemzetközi tekintetben is több évtizede ismert befektetési célpont, Közép-Kelet Európa nagyvárosainak releváns versenytársa. Ezen túlmenően Sárospatak olyan városgyűrű középpontjában helyezkedik el, amely a megyeszékhely mellett több erős ipari parki versenytársat is felvonultat (Dunaújváros, Szekszárd, Dunaföldvár, újabban Siófok is.)

Világossá vált, hogy a település fejlődésének az ipari park hiánya egyik legnagyobb gátja, az akcióterület kijelölésének ez volt az oka. Az önkormányzat a tulajdonában lévő ingatlanok felmérését követően döntött úgy, hogy ez a terület a legalkalmasabb arra, hogy ipari parki funkciókat töltsön be.

Az akcióterület a város lakóövezeti részéhez közvetlenül kapcsolódik, annak szélén, az Árpád utca végén, illetve a Kislóki út mentén helyezkedik el. A terület nagy részén a hatvanas években szovjet laktanyát létesítettek, amelyet 1991-ben hagytak el a katonák, 1994-ben került önkormányzati tulajdonba. Az Iparterületi akcióterület a városközponttól való távolsága átlagosan 2 km. Az akcióterület a 2011. évi IVS-ben nem szerepelt akcióterületként, azonban 2014-ben már igen, és az az önkormányzat szándékai szerint a jelenlegi tervezési-fejlesztési szakaszban a település gazdasági fejlődésének alapjai lesz az jelenleg folyamatban lévő, 2022-re megvalósuló beruházások:

- Ipari park kialakítása,
- Vállalkozói Inkubátorház kialakítása

Lakóépület elhelyezése nem megengedett.

Az övezetben birtokközpont nem alakítható ki.

Az akcióterületen a következő problémák várnak megoldásra:

Az ipari parki terület hasznosítása a várakozásoknál is gyorsabban valósul meg. A rendelkezésre álló információk és a megkezdett, illetve folyamatban lévő tárgyalások szerint az ipari parki területek, parcellák 2022. második felére mintegy kétharmad részben gazdára találnak. A fennmaradó, infrastruktúrával ellátandó terület a jelen fejlesztési ciklus folyamatos kínálatának biztosításához nagy valószínűséggel nem lesz elegendő. Részben a külső, részben a környékbeli, járási kereslet meghaladja a várakozásokat.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A kereslet további növekedése prognosztizálható a város közlekedési pozíciójának lényeges javulása következtében. Várhatóan erősödik az érdeklődés közeli térségi és nagytérségi, nemzetközi vonatkozásokban is. Az M8 a város közigazgatási területén halad majd át a város Székesfehérvár felé eső oldalán, ahol csatlakozik a 63-as úttal.

A bővítés lehetősége a parkkal határos szomszédos telkek irányában áll fenn. A célzott bővítés nagyságrendje 15 ha, melynek konkretizálására a 2022. évtől esedékes felmérés és egyeztetések alapján történhet, figyelembe véve, hogy a bevonható telkek többségükben magántulajdonban vannak.

2.2 Akcióterületi projektek

2.2.1 Belvárosi akcióterület fejlesztései

Belváros rehabilitáció és funkcióbővítés	
Probléma	<p>Az előző fejlesztési ciklusban megkezdődött, de nem valósult meg teljeskörűen a városközpont rekonstrukciója. A műemlékű védettségű régi Községház - a Hősök tere emblemikus épülete - változatlanul leromlott állapotban rontja a részben már megújult tér esztétikai összhatását. Ezen kívül az elavult közművek, a korszerűtlen nyílászárók magas üzemeltetési költségekkel járnak.</p> <p>A városközpontban két olyan intézmény is működik, amelyek leromlott állapotúak, a szolgáltatásnyújtás nem tud megfelelő minőségben megvalósulni, pl. a bölcsődében, ill. a 22 ágyval rendelkező szociális otthon sem tudja évek óta kiszolgálni a jelenlegi ágyszámmal az ápolásra szoruló idős emberek igényeit. A szolgáltatási minőséget és a költséghatékony működést tenné lehetővé egy komplex szociális szolgáltatóközpont létesítése. Hasznosítatlan épületek is kínálják magukat a meglévő funkciók kapacitásbővítésére, az új funkciókkal történő hasznosításra.</p> <p>A fiatalok véleménye szerint kevés a célcsoportjuk igényeihez illeszkedő szolgáltatás, rendezvény a városban. Nincsenek megfelelő vendéglátó egységek, szabadidős közösségi terek.</p> <p>Ugyancsak évek óta probléma az utak, járdák leromlott állapota is.</p>
Indoklás	<p>A városias jelleg erősítése elsősorban a város központi településmagját érinti. A városközpont városrehabilitációs funkcióbővítése az elmúlt időszakban már megkezdődött, amit tovább kell folytatni, mert még mindig nincs a településnek valódi városközpontja. Sárobgárd városias jellegének erősítése érdekében még számos funkcióval bővíthető a terület. Ide tartozik a közterületek fejlesztése rekreációs funkciók, találkozási pontok, közösségi terek létrehozása révén, amihez természetesen beletartozik a zöldfelületek minőségi fejlesztése is.</p> <p>A közterület fejlesztések egyik fontos eleme a belváros parkolási problémáinak megoldása. Úgy kell a belváros közterületeit átalakítani, hogy a zöldítés és kerékpáros infrastruktúra fejlesztése mellett a parkolók száma ne csökkenjen, mivel a központban található a szolgáltatások többsége. Új parkolók létrehozására érdekében a környező tömbbelsőket, telkeket lehet feltárni.</p>

Belváros rehabilitáció és funkcióbővítés	
	<p>További fejlesztési terület az intézményi ellátások esetében jelentkezik. Ide tartozik a képzési, közösségi, kulturális, szórakoztató szolgáltatások fejlesztése, színtereinek megteremtése. A közösségi programok feltételeinek, színtereinek biztosítása hozzájárul a lakosság helyi identitásának erősítéséhez, a közösségi életben való aktív szerepvállaláshoz.</p> <p>Hosszabb távon foglalkozni kell azzal a problémával, hogy a fejlődő város néhány másik járásközpont belvárosához képest szerényebb megjelenése révén gyengébb imázst és vonzerőt generál. Ez a sajátos térszerkezeti fejlődésből következik, hiszen Sárbogárd végső soron falvak összenövéséből és összevonásából jött létre, s csak 1986-ban kapott városi rangot, így történelmi városközpont nem jöhetett létre. Ezt a hiányzó fejlődési elemet pótolhatja a meglévő városközpont jelentősebb fejlődése, melyet azonban a jelenlegi adottságok behatárolnak, ezért szükséges egy új, a hosszabb távú fejlődés követelményeinek megfelelő funkciógazdag, vonzó városközpont megtervezése. A megvalósítás bizonyosan meghaladja a Városfejlesztési Konceptió megvalósítási periódusát, azonban a központfejlesztés koncepcióalkotásának megkezdése indokolt.</p> <p>A funkcióbővítések mellett, illetve érdekében folytatni szükséges a középületek rehabilitációját, ami konkrét üzemeltetési és városműködtetési előnyök mellett a városkép fejlesztéséhez is hozzájárul.</p>
javasolt beavatkozások	<p>Közösségi terek megújítása - program</p> <ul style="list-style-type: none"> Hősök tere további fejlesztése, a közösségi tér funkció erősítése <p>A teret, melynek egyik része díszter, másik része hősi temető, középületek (polgármesteri hivatal, bíróság) veszik körül. Kettős funkciója közül - különösen a második miatt- nem tudott a lakosság számára valódi közösségi térré alakulni. Olyan fényjátékkal ellátott szökőkút kialakítása a cél, mely megállítja, ott tartózkodásra ösztönzi a főtéren áthaladó fiatalokat, és az idősebb korosztályt is.</p> <ul style="list-style-type: none"> Az Ifjúsági park funkcióbővítése <p>A város kiterjedt zöld területén, az Ifjúság utcánál található Ifjúsági park mindössze egyetlen leromlott műszaki állapotú szabadtéri színpaddal rendelkezik, mely helyett új komplex öltözővel és mosdó</p>

Belváros rehabilitáció és funkcióbővítés

helyiséggel rendelkező új színpad megvalósítása a cél. Ehhez a beavatkozáshoz társulna a növényzet fejlesztése, komplex terv alapján.

- Ady lakótelep közösségi tereinek fejlesztése:

A lakosság igényli a komfortérzet javítása érdekében funkcióbővítés, új növénytelepítés a hátsó részeken is, élhetőbb kialakítás komplex terv alapján. A játszóterek felújítását. A lakótelep fiataljai és a közelben található Zengő óvoda óvodásainak szülei egyaránt igénylik a játszótér felújítását.

- József Attila utca lakótelep fejlesztése

Tömbbelső újragondolása, funkcióterületek kijelölése (sportpálya, játszótér, pihenő rész, szökőkút, közösségi tér), növényzet felülvizsgálata és megújítása. A lakótelep rendelkezik olyan potenciális zöldfelülettel, aminek koros faállománya mára értéket képvisel. Az egyéb kialakítások (burkolatok, használati funkciók, cserjeszint) azonban megkoptak, megrongálódtak, így jelen állapotában ezek a zöldfelületek nem képesek azt a pluszt nyújtani, melyre hivatottak lennének.

Közlekedésfejlesztési program

A 63.sz. főközlekedési út városon átmenő szakaszának forgalomcsökkentése érdekében alternatív útvonalak kialakítása a Tinódi és Árpád utcák felújításával (500 millió Ft)

Intézmény-korszerűsítési, bővítési program

- Szociális alapszolgáltatások fejlesztése - Multifunkcionális szociális központ kialakítása:

Szociális otthon korszerűsítés, bővítése (Ady E u 39-41), az ápolást, gondozást nyújtó szociális otthon felújítása, bővítése

A projekt az előző ciklus tervei között is szerepelt. a 22 férőhellyel rendelkező intézmény felújítására és bővítésére továbbra is igény van a városban, mivel a település lakossága -hasonlóan más városokéhoz -jelentős részben idős ember, akik sokan szorulnak szociális otthonban történő ápolásra, gondozásra.

- A Sárbogárdi Hársfavirág Bölcsőde felújítása, bővítése (Ady Endre út 126.) RRF

Belváros rehabilitáció és funkcióbővítés

A jelenlegi bölcsődei kapacitás nem felel meg az elhelyezési igényeknek, ezért a felújítás mellett 1 csoportszobával bővíteni kívánja a fenntartó a férőhelykapacitást.

- Az ún. HEMO használaton kívüli ingatlan funkciókkal való megtöltése
A 3 szintes használaton kívüli épületben korábban étterem, színház, irodai funkciók kerültek elhelyezésre. A Petőfi Sándor Gimnázium közelében található épület felújítása, funkciókkal való megtöltése évek óta szerepel az önkormányzat tervei között. Mivel a város vezetése a gimnáziumi képzés mellett tervezi a szakképzés elindítását is a járásközpontban, az épület tervezetten gyakorlati képzőhellyel működő **szakképzőközpontként** a duális képzés funkcióját emelné be a város oktatási-képzési portfóliójába.

Energetikai korszerűsítési program

- A sárbogárdi közétkeztetést ellátó főzőkonyha felújítása (épület + konyha) teljeskörű energetikai korszerűsítése
- A régi Községház épületének rekonstrukciója, energetikai korszerűsítése: A városközpont emblematikus épülete leromlott homlokzattal, korszerűsítésre váró közművekkel, a belső terek felújításával, jobb energiakihasználtságú épületként válhat a városközpont, a Hősök tere esztétikailag és költséghatékonysági szempontból is XXI. századi színvonalú épületté. A városban a közszolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztése is szükséges, ezzel együtt a feladatok biztosításához szükséges infrastruktúrát bővíteni szükséges. Ehhez is teret biztosít a polgármesteri hivatal szomszédságában elhelyezkedő felújított, energetikai szempontból is korszerűvé váló épület.
- A **polgármesteri hivatal** és **művelődési ház** napelemekkel történő ellátása fontos cél.
- Zöldfelületek fejlesztése program
- Intézmények zöldfelületi fejlesztése
- Boross Mihály park fejlesztése
- A meglévő zöldfelület fejlesztése, megújítása
- Utcafásítások, fasorok, zöldsávok kialakítása

Belváros rehabilitáció és funkcióbővítés

Egységes koncepció kidolgozása és megvalósítása a teljes akcióterületre a nagyobb, szélesebb, illetve nagyobb forgalmú utak fásítására és háromszintű zöldsávok kialakítására. (Tury Miklós utca, Salamon utca, Tompa Mihály utca, Tinódy utca, Barátság utca, Radnóti utca, Ifjúság utca, Petőfi utca, Kossuth Lajos utca)

- Madarász József Városi Könyvtár intézményi zöldfelület fejlesztése

Pihenőpark kialakítása, közösségi tér létrehozása, növénytelepítés.

- Zengő Óvoda intézményi zöldfelület fejlesztése

Növényzet felülvizsgálata, új növénytelepítés (árnyékadó képesség elsődleges)

- Hársfaviág Bölcsöde

Növényzet felülvizsgálata, új növénytelepítés (árnyékadó képesség elsődleges)

- Mészöly Géza Általános iskola és Családsegítő Központ

Funkcióterületek racionalizálása, új funkciók elhelyezése, növényzet felülvizsgálata – kiegészítése, burkolatok megújítása

- Sárbogárdi Petőfi Sándor Gimnázium

Funkcióterületek racionalizálása, új funkciók elhelyezése, növényzet felülvizsgálata – kiegészítése, burkolatok megújítása (KLIKK)

- Szakorvosi Rendelő Intézet

Növényzet felülvizsgálata, új növénytelepítés, pihenő funkció kialakítása (Fejér Megyei Kórház)

- Vasútállomás -program

A vasútállomás környezetének újragondolása, meglévő értékes faállomány megőrzése, fogadóter kialakítása, gyalogos irányok kijelölése, rendezése, új növénytelepítés (MÁV)

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Belváros rehabilitáció és funkcióbővítés	
	<p>Állomás park fejlesztése: Tereprendezés (vizes élőhely lehetőségének megvizsgálása), pihenőpark kialakítása, benzinkút lehatárolása növényzettel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Új, a 21.századnak megfelelő városközpont kialakításához szükséges terv kidolgozása
Kapcsolódó célok és intézkedések	<ul style="list-style-type: none"> • A település szolgáltatási, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése /Vállalkozástámogató üzleti infrastruktúra továbbfejlesztése • Gazdasági és logisztikai alközponti szerepkör erősítő közlekedési infrastruktúra fejlesztése/Közúti közlekedési infrastruktúra fejlesztése • A Városközpont városias jellegének erősítése, funkcióbővítése/Középületek rehabilitációjának folytatása • Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése/Közszolgáltatások intézményi fejlesztése • A környezetterhelések mérséklése
Elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A helyi vállalkozások árbevételének növekedése • ÜHG kibocsátás csökkenése • növényfelületek újjáélesztése révén kedvezőbb városi klíma, egészséges környezet • nyitott közösségi terek növekedése • városi jelleg erősödése • valódi járásközpont kialakulása • környezeti ártalmak csökkenése • öregedési index csökkenése • vándorlási egyenleg kedvező változása, a negatív tendencia csökkenése
Felelős	Polgármester, képviselőtestület
Együttműködő	Iparkamara, civil szervezetek, települési intézmények és kormányhivatalok
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> • település és a térség lakossága • helyi és betelepülni kívánó vállalkozások • átmenő forgalomban résztvevők, települést érintők (pl. Vasútállomáson átszállók)

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Belváros rehabilitáció és funkcióbővítés	
Lehetséges forrás	TOP PLUSZ, KEHOP PLUSZ, RRF, IKOP, önerő, Európai uniós források,
Indikátorok	Tehertemesített útszakaszok száma/hossza nő
	Vasútállomás környezetének fejlesztése (rendezett zöldfelület nő)
	Bővített, korszerűsített intézmények száma nő
	Energetikai korszerűsítésen átesett intézmények száma nő
	Zöldfelületfejlesztésben részesült intézmények száma nő
	Városközpont fejlesztési terv van/nincs
	A közparkok, játszóterek területe 3000 m ² -rel emelkedik

3. táblázat: Belvárosi akcióterület

2.2.2 Sárszentmihályi akcióterület

Sárszentmihályi akcióterületen az alközponti funkció erősítése	
Probléma	<p>Sárszentmihályi a hosszan elnyúló település egyik alközpontja. Az előző ciklusban megkezdődött az alközponti funkciók erősítése, de további lépések tehetők a fiatalok életminőségének javításáért. A fiatalok a részvételi tervezés során megfogalmazták, hogy sportolási lehetőségekre, közösségi akciókra alkalmas tereket hiányolnak a városból.</p> <p>A helyi lakosság komfortérzetének javításához hozzájárul, ha a felszíni vízelvezetés problémája is megoldódik a jelenlegi fejlesztési időszakban.</p>
Indoklás	<p>A városrészben a központban adódik lehetőség közösségi tér fejlesztésre. A világháborús infrastruktúra fejlesztése az előzők emléke előtti tisztelgés lehetőségét hordozza, így a helyi identitás, értékörzés erősítésére nyújt lehetőséget.</p>

Sárszentmiklósi akcióterületen az alközponti funkció erősítése	
	<p>A játszótér megújítása, a szabadidő park és pihenő park kialakítások döntően a fiatalok igényeit elégítik ki. A kék-és zöld infrastruktúra fejlesztések hozzájárulnak a környezeti fenntarthatóság megvalósításához, a település élhetőségéhez.</p>
Javasolt beavatkozások	<p>Közösségi tér-fejlesztés-program</p> <ul style="list-style-type: none"> • Közösségi tér fejlesztés a templom és iskola környékén, Sárszentmiklósi világháborús infrastruktúra fejlesztése, növényesítés. Simmelweis utcai játszótér megújítása, zöldfelületeinek fejlesztése Sportpálya zöldfelületeinek fejlesztése, szabadidő park kialakítása a sportpálya melletti tér fejlesztésével • Határoló növényzet telepítése, árnyékolás megoldása növényzettel <p>Zöld-Kék infrastruktúrafejlesztés program</p> <ul style="list-style-type: none"> • Felszíni vízelvezetés: Tisza utca középső szakaszától a Köztársaság útig, a Köztársaság úton a Mol töltőállomásig, majd a Vörösmarty – Magyar utca közötti szakasz, majd tovább a Homokos utca irányába • Intézményi zöldfelületének fejlesztése (Kipp-Kopp Óvoda, Sárszentmiklósi Általános Iskola) Funkcióterületek racionalizálása, új funkciók elhelyezése, növényzet felülvizsgálata – kiegészítése, burkolatok megújítása. Növényzet felülvizsgálata, új növénytelepítés (árnyékkadó képesség elsődleges) • Tisza utca, vizes terület fejlesztése Új pihenőpark kialakítása az adottságokra építve, kihasználva a vizenyős területet. Esőkert létrehozása körülötte park funkcióval, célzott növénytelepítés, funkciók kialakítása • Utcafásítás, zöldsávok egységes rendezése Magyar utca, Vörösmarty Utca <p>A piacképes tudást és kompetenciákat nyújtó felnőttképzés infrastrukturális feltételeinek javítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sárszentmiklós központjában a volt iskola épület-felújítása a Dunavecsei Református Egyház által fenntartott – felnőttképzést bonyolító ún. Mezőföld iskola („népiskola”) elhelyezése érdekében Béke utca és a Gesztenye sor találkozásánál

Sárszentmiklós Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Sárszentmiklói akcióterületen az alközponti funkció erősítése	
Kapcsolódó célok és intézkedések	<ul style="list-style-type: none"> • Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése /Zöldfelületek növelése, felszíni vízrendezés • Az alközpontok fejlesztése • A felnőttképzés fejlesztése
Elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • aktívabb közösségi élet a településrészen • településrészi identitás fejlődése • javuló zöldfelületi ellátottság • városi iskolázottság szintjének emelkedése
Felelős	Polgármester, településrész önkormányzati képviselője, civil szervezetek és intézmények vezetői
Együttműködő	Településrészi civil szervezetek, helyi óvoda és iskola, lakosság, helyi vállalkozók
Célcsoport	Sárszentmiklós lakossága Sárbogárd lakossága Térségben élő, a felnőttképzésbe bekapcsolódni kívánó lakosság
Lehetséges forrás	TOP PLUSZ, KEHOP PLUSZ, EFOP PLUSZ, RRF, önerő, Európai uniós források,
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • 0,5 ha kialakításra kerülő nyitott közösségi tér
	<ul style="list-style-type: none"> • vízelvezetéssel és vízrendezéssel érintett utcák hossza (minimum 2 km)
	<ul style="list-style-type: none"> • 0,5 ha megújuló zöldfelület
	<ul style="list-style-type: none"> • 1 db új közösségi épület
	<ul style="list-style-type: none"> • 1 db új felnőttképzési intézmény

4. táblázat: A sárszentmiklói akcióterület projektjei

2.2.3 Alsótöbörzsöki akcióterület

Alsótöbörzsök	
Probléma	<p>A leromlott állapotú intézmény korszerűsítése vár megoldásra (óvoda), valamint a felszíni vízelvezetésből adódó problémákat is fel kell az akcióterületen számolni. Ezen túl a településrész komfortossága érdekében játszótér fejlesztésre és felújításra is szükség van.</p> <p>A város, a térség érdeke a települést érintő közlekedési fejlesztésekben rejlő potenciál kihasználása, új vállalkozások betelepülése, logisztikai szolgáltatások kialakítása révén. Erre megfelelő helyszín az akcióterületen található, évtizedekig laktanyaként működő terület. Évek óta egyeztet a városvezetés a Honvédelmi Minisztériummal a használaton kívüli Dózsa laktanya átadásáról. Ha a minisztériummal sikerül a megegyezés, Sárbogárd felhasználja a területet ipari-logisztikai céllal a gazdaságfejlesztés erősítéséhez.</p>
Indoklás	<p>Sárbogárd városiasságának növeléséhez szüksége van a településrészi központok fejlesztésére, a szolgáltatások, az intézményhálózat korszerűsítésére, a településrészek zöldítésére, ezen lépések elengedhetetlenek annak érdekében, hogy a város népességmegtartó ereje növekedjen, illetve a letelepülni szándékozók számára vonzóvá tudjon válni. Ezért szükséges az óvodai korszerűsítés, a játszótér fejlesztés, a vízelvezetés problémájának rendezése.</p> <p>Alsótöbörzsökön, a 0119 hrsz-on található a „volt magyar laktanya” területe is, mely több évtizede teljes mértékben használatlan és gondozatlan. A terület a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény 42. § (1) bekezdés hatálya alá tartozik, melynek értelmében: „A Honvédség szervezeteinek elhelyezéséhez, és feladatai ellátásához rendelkezésre bocsátott ingatlanok állami tulajdonban, a honvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium vagyonkezelésében állnak. A honvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium vagyonkezelésében lévő ingatlanok elsődleges rendeltetése a honvédelmi feladatok ellátásának biztosítása.” Tekintettel a terület különleges honvédelmi jellegére, a tervezett fejlesztések és a fejlesztésekhez szükséges településrendezési eszközök módosítása (pl.: övezeti átsorolás) a 0119 hrsz-ú ingatlan vagyonkezelési/rendelkezési jogának megszerzése, valamint annak földhivatali bejegyzése után kezdhető meg. A terület településrendezési eszközökben történő övezeti átsorolása a Honvédelmi Minisztérium vagyonkezelői hozzájárulásának birtokában lehetséges. Az</p>

Alsótöbörzsök	
	<p>önkormányzat ez irányba tett lépései ez idáig nem jártak elmozdulást jelentő sikerrel, de a város továbbra sem mond le a terület hasznosításáról, miközben a városnak gazdaságfejlesztési szempontból szüksége lenne erre a területre.</p>
Javasolt beavatkozások	<p>A közterületi infrastruktúra fejlesztése -program</p> <ul style="list-style-type: none"> • A felszíni vízelvezetés újabb üteme: Szent István út, Bajcsy, Dózsa, Bem, Esze Tamás, Imremajori út csapadékvizeinek bekötése a befogadó külterületi árkokba. Szent István út és a Hörcsöki út kivételével a többi önkormányzati út. • játszótér rekonstrukció, játszótér fejlesztés - Tüzér utca <p>Intézmény korszerűsítési és zöldfelületi fejlesztések program</p> <ul style="list-style-type: none"> • Óvodafelújítás és intézményi zöldfelület fejlesztés (Sárospataki Zengő Óvoda Töbörzsöki Telephelye Aprajafalva Óvoda, Cím: 7000 Sárospatak, Szent István út 49. Tel: 25/465-291) <p>Óvodafelújítás és a környezet növényzetének felülvizsgálata, új növénytelepítés (árnyékkadó képesség elsődleges)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szent István Általános iskola intézményi zöldfelület fejlesztése • Funkcióterületek racionalizálása, új funkciók elhelyezése, növényzet felülvizsgálata – kiegészítése, burkolatok megújítása <p>Rozsdaövezeti fejlesztési program</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dózsa György laktanya átvételének előkészítése a Honvédelmi Minisztériummal egyeztetve (Külterület) • 10 ha terület leválasztása laktanya területből, új ipari/logisztika park-indításának előkészítése, barnamezős projekt
Kapcsolódó célok és intézkedések	<ul style="list-style-type: none"> • Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése • A helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése/lparfejlesztés • Az alközpontok fejlesztése/Középületek rehabilitációjának folytatása • gazdasági és logisztikai alközponti szerepkört erősítő közlekedési hálózat fejlesztése/vasútállomás és környéke rendezése
Elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • összetartó közösség kialakulása • komfortosabb települési infrastruktúra • gazdasági fejlődés, növekvő adóbevételek

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Alsótöbörzsök	
	<ul style="list-style-type: none"> munkahely teremtés, foglalkoztatás bővülés
Felelős	polgármester, településrész önkormányzati képviselője, civil szervezetek, településrészen működő intézmények vezetői
Együttműködő	Településrészi civil szervezetek, helyi óvoda és iskola, lakosság, helyi vállalkozók
Célcsoport	Elsősorban Alsótöbörzsök lakossága
Lehetséges forrás	TOP PLUSZ, KEHOP PLUSZ, RRF, IKOP, önerő, Európai uniós források,
Indikátorok	1 ha megújuló zöldfelület
	2,5 km hosszú vízvezető rendszer korszerűsítése
	1 db rozsdáövezeti hasznosítási terv
	10 ha, hasznosítható barnamezős terület /hasznosítható barnamezős területek (m ²)
	1 korszerűsített játszótér, 10 újonnan elhelyezett játékkal
	Felújítással érintett intézmények száma 2 db

5. táblázat: Az alsótöbörzsöki akcióterület projektjei

2.2.4 Pusztageresi akcióterület

Pusztageresen az előző fejlesztési ciklusban megkezdett társadalmi integrációra irányuló fejlesztések folytatása	
Probléma	<p>A korábbi időkben jóval ezer fő feletti lakosságszámú, de még ma is hatszáz fő feletti településrészben szegregátum található.</p> <p>Pusztageresen a gazdálkodás alapját a múltban a mezőgazdaság jelentette, és a mezőgazdasági hagyományokkal, termelési kultúrával rendelkező településrészen ma sincs szinte mással foglalkozó vállalkozás. Stabil, nagy mezőgazdasági vállalkozás azonban nincs. A munkaképes</p>

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

<p>Pusztáegresen az előző fejlesztési ciklusban megkezdett társadalmi integrációra irányuló fejlesztések folytatása</p>	
	<p>korú lakosság, amennyiben lehetősége van, ingázik, elsősorban Sárbogárdra. Székesfehérvár irányába tömegközlekedéssel való ingázásnak korlátozottak a lehetőségei. Az akcióterületre - kiemelten a szegregátumra - vonatkozó iskolázottsági, foglalkoztatottsági mutatók rendkívül kedvezőtlen képet rajzolnak ki. A lakosság alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, ez korlátozza a munkaerő-piaci esélyeket, melyeket tovább rontanak a közlekedés nehézségei.</p>
<p>Indoklás</p>	<p>Az akcióterület kijelölése során fontosnak tartottuk a társadalmi együttműködés erősítését, komplex program megvalósítását, hiszen ennek a városrésznek még mindig a legmagasabb a lakosság száma a valamikor önálló sárbogárdi településrészek közül, így a társadalmi integrációnak a befogadó oldalról is van kerete.</p> <p>A 2014-2020 között működő Széchenyi 2020 program keretében Sárbogárdon több társadalmi célú integrációt szolgáló projekt valósult meg. Korábban a településen a tanulási integrációt szolgáló programok az iskolai intézményekben indultak, amelyek eredményeiből részesültek a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos tanulók is. Az elmúlt években a szociális ellátás területén az idősek otthonának és a hajléktalan szállónak a fejlesztésére került sor, mindkét intézményben a működést elősegítő, a komfortfokozatot növelő kis értékű eszközök beszerzésére került sor.</p> <p>2016-ban az önkormányzat a szegregátumban élők helyzetének javítása, társadalmi integrálása érdekében több projekt megvalósítását tervezte, melyek akcióterülete a két településrész teljes területe volt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TOP-5.2.1-15 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok • TOP-4.3.1-15 Leromlott városi területek rehabilitációja <p>A fenti pályázati felhívásokra az önkormányzat benyújtotta pályázati kérelmét, azonban a Támogató csak Pusztáegres vonatkozásában támogatta a pályázatokat. A szociális városrehabilitáció ERFA részében szolgálati lakások kerültek kialakításra, míg az ESZA típusú forrásokból a szegregátumban élő hátrányos helyzetű emberek életlehetőségeinek javítása volt a cél. A projekt keretében foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, családsegítést és szociális munkát biztosító programok valósultak meg. A projekt megvalósításának</p>

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Pusztáegresen az előző fejlesztési ciklusban megkezdett társadalmi integrációra irányuló fejlesztések folytatása	
	<p>tapasztalatai alapján az alábbi beavatkozási tevékenységek működtek hatékonyan a célterületen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • folyamatos szociális munka: főállású szociális munkás alkalmazása, állapotfelmérés és egyéni fejlesztési tervek készítése, tanácsadás pénzügyi, családszervezési és életvezetési, adósságkezelési témakörben • foglalkoztatási tanácsadás • a kora-gyermekkori fejlesztés: logopédus, konduktor, pszichológus szakemberek foglalkoztak a célcsoporttal az egyéni fejlesztés sikere érdekében
Javasolt beavatkozások	<p><i>Az előző fejlesztési ciklusban megkezdett társadalmi integrációra irányuló fejlesztések folytatása</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A folyamatos jelenléti szociális munka folytatása • Az integráció erősítésére irányuló rendezvények szervezése, lebonyolítása • A belterületi úthálózat fejlesztése
Kapcsolódó célok és intézkedések	Társadalmi megújulás erősítése/Szociális városrehabilitáció
Elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • fejlődő közösségi élet • szegregációt eredményező társadalmi folyamatok mérséklődése • szegregátum megszűnése
Felelős	Polgármester, településrész önkormányzati képviselője, civil szervezetek és intézmények vezetői
Együttműködő	Helyi civil szervezetek, CSGYSZK, körzeti orvos, óvoda, helyi vállalkozások, művelődési ház vezetője
Célcsoport	településrész lakossága, szegregátumban élők, civil szervezetek
Lehetséges forrás	TOP PLUSZ, EFOP Plusz, önerő
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Közösségi programokon résztvevők száma minimum 100 fő

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Pusztageresen az előző fejlesztési ciklusban megkezdett társadalmi integrációra irányuló fejlesztések folytatása		
	•	• Eredményes fejlesztési tervvel érintett lakosok száma minimum 50 fő
	•	• Felújítással, korszerűsítéssel érintett belterületi úthálózat hossza 1 km
	•	• Szegregátumban élők foglalkoztatottsága 10 % emelkedik
s	•	• Szegregátumban élők iskolázottsága emelkedik, legalább 30 % szakképzettséggel fog rendelkezni

6. táblázat: A pusztageresi akcióterület projektjei

2.2.5 Iparterületi akcióterület

Ipari parki akcióterületen végrehajtandó ipari és logisztikai infrastruktúra-fejlesztések	
Probléma	Sárbogárd a gazdaságfejlődést döntő mértékben meghatározó, rendszerváltás utáni újraparosítási, befektetési időszakban erőforrás-kibocsátóvá vált annak következtében, hogy teherviselő ágazatai – katonai bázisok, elektronikai ipar, mezőgazdasági termékfeldolgozás-megszűntek, foglalkoztatása kiürült, s a környező középvárosi gyűrű újra épülő vonzereje elszívta a befektetéseket, és a közlekedési tengelyek mentén a felszabadult munkaerőt is.
Indoklás	Sárbogárd város számára –az alábbiak alapján - megalapozott célkitűzés a dinamikus gazdaságfejlesztés: <ul style="list-style-type: none"> • Bőven rendelkezik szabad, infrastruktúrával megközelített vagy ellátott területekkel, melyeket nem az élelmiszertermelésből kell kivonni, mint s települések többsége esetén. Árai versenyképesen alakíthatók. • Van egy fejlett ágazata, az agrárium, mely vertikális (feldolgozási) és horizontális irányban (új növénytermesztési és állattenyésztési alágazatok felé) is bővíthető. Ezen felül új ágazatok meghonosításában is érdekelt, alapozva a korábbi termelési kultúrára (elektronikai ipar, járműipar).

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Ipari parki akcióterületen végrehajtandó ipari és logisztikai infrastruktúra-fejlesztések	
	<ul style="list-style-type: none"> • A közlekedési hálózatok fejlődése révén előnyös logisztikai pozícióba kerül, amely még kiaknázatlan. • Képes képzett munkaerőt toborozni a munkába járók felét kitevő ingázói körből, s képes szabad munkaerőt felvonultatni, főként az alacsonyabb képzettséget igénylő munkakörökben. <p>A dinamikus gazdaságfejlesztéshez, mely meglévő szereplőkön túl új, tőkeerős vállalkozások letelepítésével és a jelenleg monokultúras gazdaság kiterjesztésével számol, fejleszteni kell a város vállalkozásbarát szolgáltatási, intézményi jellemzőit, melyek vonzóvá teszik a betelepedést.</p> <p>Az új befektetések egyik kiemelt kritériuma a vonzó telephelyi kínálat kialakítása. A közeli megyeszékhely, Székesfehérvár gazdag tapasztalatokkal és összehasonlítható alappal- egyúttal versenyfeltételekkel- rendelkezik ipari- logisztikai parkok és vonzó üzletpolitika tekintetében is, ugyanakkor mennyiségi vonatkozásban túltelítettnek tekinthető; Sárbogárd versenyképes kínálat kifejlesztésére képes e téren, közeli, s logisztikai tekintetben előnyös pozícióban.</p>
Javasolt beavatkozások	<ul style="list-style-type: none"> • energiaközösség feltételeinek megteremtése • területbővítés infrastruktúra fejlesztéssel • csarnoképítés ipar/logisztikai célra • inkubátorház és vállalkozás- fejlesztési központ bővítése • város és befektetésmenedzsment szervezet létrehozása
Kapcsolódó célok és intézkedések	Helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése/Iparfejlesztés/Logisztikai kapacitások növelése
Elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • megújuló energia részarányának növekedése • raktár és logisztikai kapacitások kialakítása • városi gazdasági helyzetének javulása • foglalkoztatásbővítés, munkahelyteremtés
Felelős	Polgármester, vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó szervezetek
Együttműködő	Helyi vállalkozások, kamarák, vállalkozásfejlesztési szervezetek, megyei önkormányzat
Célcsoport	vállalkozások

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Ipari parki akcióterületen végrehajtandó ipari és logisztikai infrastruktúra-fejlesztések		
	helyi lakosság befektetők	
Lehetséges forrás	TOP PLUSZ, GINOP PLUSZ, Egyedi támogatás, közvetlen brüsszeli források	
Indikátorok		<ul style="list-style-type: none"> • energiaközösség létrejötte
		<ul style="list-style-type: none"> • további, minimum 5 ha iparterület kialakítása
		<ul style="list-style-type: none"> • 5000 m²-es logisztikai kapacitás kiépítése
		<ul style="list-style-type: none"> • 5 új betelepülő vállalkozás
		<ul style="list-style-type: none"> • 2 fő befektetésmenedzser

7. táblázat: Az iparterületi akcióterület projektjei

2.3 A település egésze szempontjából jelentős, hálózatos fejlesztések

Ez a projektcsoport jellegénél fogva túlmutat az akcióterületeken. A közlekedés, tájhasználat, a környezettel kapcsolatos beavatkozások, a közműfejlesztések és az ingatlanállománnyal kapcsolatos feladatok a város előtt álló feladatok legköltségigényesebb részét képezik. Ez a projektcsoport számos régi adósság törlesztését tartalmazza, egyúttal az egészségesebb, élhetőbb jövő felé fordulás beavatkozásaival is számol.

2.3.1 Lépések a gazdaság további fejlődéséért, a munkahelyteremtésért

Városrész	Projekt	Intézkedés	Tematikus kapcsolódó cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
Minden	A körkörös gazdaság feltételrendszerének kidolgozása	Körforgásos gazdaság megteremtése	Helyi gazdaság sokrétegűségének továbbfejlesztése	25 m Ft
Minden	Vállalkozásbarát várospolitikai stratégia kezdeményezése, meghonosítása	Vállalkozásbarát szabályozási rendszer kialakítása Partnerség a vállalkozói szférával és a fiatalokkal	A település szolgáltatási, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése	2 m Ft

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Városrész	Projektek	Intézkedés	Tematikus kapcsolódó cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
Minden	Foglalkoztatásösztönző eszköztrendszer kidolgozása és bevezetése, különös tekintettel a befektetések és munkahelyteremtés ösztönzésére, incl. a hátrányos helyzetűek foglalkoztatására	Hatékony befektetésösztönzés, befektetéstámogató város marketing	A települési, szolgáltatási, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése	15 m Ft
Minden	Marketingstratégia akcióprogramjának intézkedési terve Befektetésösztönzési program kidolgozása és bevezetése	Hatékony befektetésösztönzés, befektetéstámogató településmarketing	A település szolgáltatási, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése	5 m Ft
Minden	Turizmusfejlesztési program kidolgozása	Turizmusfejlesztés	Helyi gazdaság sokrétegűségének továbbfejlesztése	3 m Ft
Külterület, Városközpont (szervezetek)	Munkaigényes, importkiváltó termékek előállítása az Önkormányzat által szervezett, támogatott foglalkoztatások keretében	Helyi termékek előállításának ösztönzése	Helyi gazdaság sokrétegűségének továbbfejlesztése	50 Mft/év

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Városrész	Projektek	Intézkedés	Tematikus kapcsolódó cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
Városközpont, alközpontok	A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztések	Helyi úthálózat fejlesztése	Gazdasági és logisztikai alközponti szerepkört erősítő közlekedési infrastruktúra fejlesztése	2 mrd Ft

8. táblázat: Projektek a fenntartható gazdaságért

2.3.2 Lépések a fenntartható természeti környezetért

Városrész	Projektek	Intézkedések	Tematikus cél	Tervezett beruházási összeg (m Ft)
Minden	A csapadékvíz-gazdálkodási elvek érvényesítése érdekében helyi rendeletalkotás. A szabályozás átvezetése a tervezési eszközökön	Integrált vízgazdálkodás fejlesztése, vízvisszatartás	Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	2 m Ft

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Minden	A tájhasználat, a zöldfelületek és a funkciótlan területek területhasználatának rendeleti szabályozása kötelező és ajánlott kategóriákkal, a szabályozás átvezetése a tervezési eszközökön. A zöldfelületi és virágosítási rendező elvek megjelenítése az arculati tervben	Természeti és táji értékek védelmének biztosítása helyi szinten	Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	2 m Ft
Minden	Külterületi zöldinfrastruktúra-fejlesztési terv és levegőtisztaság védelmi terv készítése	Útfásítások és mezővédő erősávok kialakítása	Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	2 m Ft
Minden	Környezetkímélő gazdálkodás tanácsadói feltételeinek megteremtése	Víz- és zöldfelület gazdálkodással kapcsolatos szemléletformálás	Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	5 m Ft
Minden	Zöldfelületi, virágos és rekreációs-terület- és pihenőpont hálózati terv készítése	Közcélú zöldterületek fejlesztése, növelése, fenntartása	Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	2 m Ft

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Alsót öbörz sők, Város közpo nt, Sársz entmi klós	Zaj-, porvédelmi intézkedési terv kidolgozása, légszennyezett égi mérőpontok kialakítása	CO2 kibocsátás csökkentése, légszennyezett ségmérő állomás telepítése	A környezetter helések mérséklése, kibocsátás- csökkentés	3,5 m Ft
Mind en	Intelligens jelző- és mérőrendszer bevezetésének szorgalmazása a Vízmű vállalatnál	Víz- és zöldfelület gazdálkodással kapcsolatos szemléletformá lás	Zöld és kék infrastruktúr a hálózatos fejlesztése	50 m Ft
Mind en	Felszíni vízrendezési és csapadékvízgaz dálkodási terv kidolgozása Vízrendezési hálózati terv kidolgozása és megvalósítása Csapadékvíz elvezető rendszer felújításának további ütemei	Integrált vízgazdálkodás fejlesztése, vízvisszatartás	Zöld és kék infrastruktúr a hálózatos fejlesztése	1 mrd Ft
Mind en	Intézményi zöldfelületek megújítása, fejlesztése (Óvodák, Bölcsödék, Iskola kertek megújítása)	Magánkertek és intézménykert ek bekapcsolása a zöldfelület- hálózatba	Zöld és kék infrastruktúr a hálózatos fejlesztése	50 m Ft

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Minden	Helyi jelentőségű természeti értékek felmérése és helyi védelem alá helyezése	Természeti és táji értékek védelmének biztosítása helyi szinten	Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	2,5 m Ft
Minden	Temetők – határoló növényzet kialakítása, főbb útvonalakon fasortelepítések, ravatalozó környezetének fejlesztése	Közcélú zöldterületek fejlesztése, növelése, fenntartása	Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	150 m Ft
minden	Vonalas zöldfelületi elemek fejlesztése – főút belterületi szakaszának egységes átgondolása, utcafásítás létrehozása a főbb tengelyek mentén, parkolófásítások megvalósítása	Útfásítások és mezővédő erősávok kialakítása	Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	1 mrd Ft
minden	Utcafásítások, vizes árkok mentén zöldsávok kialakítása	Integrált vízgazdálkodás fejlesztése, vízvisszatartás	Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	1 mrd Ft

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

mind en	Üzemeltetési feladatok összehangolása , tervszerű ütemezés	Közcélú zöldterületek fejlesztése, növelése, fenntartása	Zöld és kék infrastruktúr a hálózatos fejlesztése	2 m Ft
Külte rület	Véderdők, erdősávok létesítése	Útfásítások és mezővédő erősávok kialakítása	Zöld és kék infrastruktúr a hálózatos fejlesztése	1 mrd Ft
Külte rület	Állattartó telepek, gazdasági/mező gazdasági létesítmények fásítása	Útfásítások és mezővédő erősávok kialakítása	Zöld és kék infrastruktúr a hálózatos fejlesztése	1 mrd Ft
Külte rület	Egymástól különálló belterületek között zf. kapcsolat létesítése	Útfásítások és mezővédő erősávok kialakítása	Zöld és kék infrastruktúr a hálózatos fejlesztése	0,5 mrd Ft
mind en	Zöldfelületi nyilvántartás létrehozása	Víz- és zöldfelület gazdálkodással kapcsolatos szemléletformá lás	Zöld és kék infrastruktúr a hálózatos fejlesztése	2 m Ft

9. táblázat: Projektek a fenntartható természetért

2.3.3 Lépések a fenntartható épített környezetért

Városrész	Projektek	Intézkedések	Tematikus cél	Tervezett beruházási összeg (m Ft)
Minden	Közlekedésfejlesztési terv kidolgozása a Zöldfelületi, virágos és rekreációs-terület- és pihenőpont hálózat tervével összhangban	Közúti közlekedés fejlesztése Zöldfelületek növelése és zöldhálózat fejlesztése	Gazdasági és logisztikai alközpont szerepkört erősítő közlekedési infrastruktúra fejlesztése Zöld- és kékinfrastruktúra hálózatos fejlesztése	5 m Ft
A helyi közlekedés rendszerének továbbfejlesztése	Fenntartható települési közlekedésfejlesztés, kerékpáros közlekedés fejlesztése	Közúti közlekedés fejlesztése, kerékpáros közlekedés fejlesztése	Gazdasági és logisztikai alközpont szerepkört erősítő közlekedési infrastruktúra fejlesztése	300 m Ft
Új kiépítések: Rétszilas Kislók Pusztægres Sárhatvan Nagyhörccsöpuszta területén	Alternatív szennyvízhálózati megoldások alkalmazása a külső városrészekben	Szennyvízcsatornahálózatra történő rákötöttség növelése, szürkevízhasznosítás	A környezetterhelések mérséklése, kibocsátás csökkentés	3 Mrd Ft

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Városrész	Projektek	Intézkedések	Tematikus cél	Tervezett beruházási összeg (m Ft)
Sárhatvan, Nagyhörcsökpuszta	A háztartási gázellátás megoldása az ellátatlan területeken	CO ₂ kibocsátás csökkentése, légszennyezettség csökkentése	A környezetterhelés mérséklése, kibocsátás csökkentése	1 mrd Ft
Minden	Használton kívüli és leromlott állapotú középületek, önkormányzati tulajdonú ingatlanok rehabilitációja és hasznosítása, hiányzó funkciók betelepítése	Középületek rehabilitációjának folytatása	A városközpont és az alközpontos városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	300 m Ft/év
Minden	Közvilágítás kiterjesztése és korszerűsítése	SMART CITY intelligens megoldások alkalmazása	A városi szintű szolgáltatások fejlesztése	1 mrd Ft

10. táblázat: Projektek a fenntartható épített környezetért

2.3.4 Lépések a társadalmi megújulásért, az életminőség javításáért

Néhány beavatkozás egyedi jellege miatt az *Akcióterületen kívüli projektek* kategóriájába kerültek. Ezen projektcsoport alapvetően a társadalmi felemelkedéssel és szervezett, nonprofit foglalkoztatással

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

kapcsolatos projekteket tartalmaz, melyek megvalósulása elengedhetetlen a város fejlődőképességének fokozásához.

Városrész	Projektek	Intézkedés	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
	Helyi kulturális közösségi folyamat kezdeményezése és megvalósítása, helyi közösségek támogatása	Kulturális és szociális képességek fejlesztése, kulturális szolgáltatások javítása	Kulturális tőke növelése	200- 500 m Ft
	Ifjúságpolitikai és tehetségkezelési program kidolgozása: Ösztöndíj-program folytatása, tehetségek támogatása (ESZA)	A fiatalok elhelyezkedését, városon belüli életlehetőségeit, helyben maradását és letelepedését elősegítő ifjúságpolitikai program kidolgozása és megvalósítása	Lakhatási feltételek fejlesztése	150 m Ft/év
	Intézményfejlesztési program és projektterv kidolgozása és megvalósítása: humánerőfejlesztés és komplex családi szolgáltatásfejlesztés	Közszolgáltatások intézményi fejlesztése	Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése	120 m Ft/év
	Smart City Intelligens városirányítás és városüzemeltetés (Smart City) koncepció kidolgozása, prioritások meghatározása	SMART CITY -intelligens megoldások a városirányítás, városüzemeltetés, a kommunikáció és a városi élet minden területén	Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése	3 m Ft
Minden	A közfoglalkoztatásban és a szociális foglalkoztatásban gazdasági hasznosság erősítése, kompetenciafejlődést eredményező foglalkoztatási területek, módszerek alkalmazása, a tranzit-szerep erősítése	A hátrányos helyzetű lakossági rétegek elhelyezkedését is lehetővé tevő vállalkozások ösztönzése, nonprofit vállalkozási formák kialakítása	Társadalmi integráció, befogadás	30 m Ft/év

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Városrész	Projektek	Intézkedés	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
Minden	Szociális szolgáltatásfejlesztési koncepcióból adódó fejlesztések megvalósítása	Szociális állapot javítása és a szolgáltatások fejlesztése Több intézkedés (szociális bérlakás program, ifjúságpolitikai program, lakóépületállomány fejlesztése) Szociális városrehabilitáció	Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése A lakhatási feltételek fejlesztése	300 m Ft/év
Minden	Átmeneti és rehabilitációs intézmények korszerűsítése	Közfelügyeleti intézményi fejlesztése	Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése	300 m Ft/év
Minden	A leszakadó rétegek társadalmi felzárkóztatási programja (A vonatkozó tematikus célok és intézkedések integrációja egy szakpolitikai program keretébe ágyazva)	A tematikus célokhoz tartozó intézkedések összessége	Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése Társadalmi integráció, befogadás Kulturális tőke növelése Helyi közösségek erősítése Kommunikáció és partnerség	80 m Ft/év
Minden	SIPKA-Sárbogárdi ifjúsági program a közösségi akciókért	Helyi közösségek, tehetségek pozitív megnyilvánulásának támogatása	Helyi közösségek erősítése	50 m Ft/év
Minden	A tanoda program folytatása	Tanodák, felzárkóztató beavatkozások	Társadalmi integráció, befogadás	50 m Ft/év/tanoda
Minden	Partnerségi hálózati, infokommunikációs és média program kidolgozása és megvalósítása	Kommunikáció fejlesztése, helyi média lehetőségeinek kiszélesítése	Helyi közösségek erősítése	6 m Ft/év

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Városrész	Projektek	Intézkedés	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
Városközpont Sárszentmiklós	Partnerségi együttműködés a rendőrkapitánysággal - közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési intézkedési terv kidolgozása és bevezetése	Fenntartható, integrált, komplex városirányítási rendszer kidolgozása és megvalósítása	Horizontális cél: Kommunikáció és partnerség fejlesztése	2 m Ft/év
Minden	A civil szervezetek kezdeményezéseinek felkarolása	Helyi közügyek széles körben történő megtárgyalása, civil szervezetek kezdeményezéseinek felkarolása	Helyi közösségek erősítése	50 Ft/év

11. táblázat: Projektek a fenntartható társadalomért

Összességüket tekintve nem nagy volumenű, de a tervezési ciklus sikeressége szempontjából meghatározó projekteket takar ez a projektcsoport.

2.4 Sárbogárd térségi szerepének növeléséhez szükséges fejlesztések

A járás és a térség felzárkóztatásának elindításához, Sárbogárd térségközponti súlyának növeléséhez, a hálózatos fejlődés elindításához szükség van olyan térségi elemzésekre, programkidolgozásokra, amelyek alapján a járás képes megfelelően pozicionálni jövőbeli szerepeit, lehetőségeit a megyébe és a tágabb térségbe ágyazottan.

A város és a járás felzárkóztatásához szükség van olyan térségfejlesztési hatású infrastrukturális, gazdaság- és társadalomfejlesztési beavatkozásokra, amelyek kormányzati szintű döntéseket igényelnek, azonban szükségességüket Sárbogárd településfejlesztési stratégiájában is szükséges szerepeltetni. Erre vonatkozó elemzések és térségi programalkotás híján gondolati szintű javaslatok megfogalmazására van lehetőség, melyek azonban a tények ismeretén, a város stratégiai dokumentumain és az elmúlt évtizedek tapasztalatain alapulva kerülnek megfogalmazásra. A projektjavaslatok fő célja olyan programozási folyamat szorgalmazása, amely egyrészt lehetővé teszi, hogy Sárbogárd fejlődése érdekében a Szabad vállalkozási zóna státusz a lehető legnagyobb mértékben kiaknázható legyen, másrészt olyan fejlődési folyamatot indít el, amely léptékét tekintve lényegesen nagyobb – mintegy 50-100 km sugarú – térség felzárkóztatását, fejlődését megalapozza. A sikeres fejlesztésekhez szükséges kapcsolatok, beszállítói lehetőségek, tapasztalatok gazdagítása céljából működő kapcsolatokat kell kialakítani más városok, elsősorban a két megyei jogú város e szempontból releváns vezetőivel ipari- logisztikai parkjaival, kamaráival.

Projektjavaslatok a Mezőföld felzárkózási programjához és a "Mezőföld szíve" szabad vállalkozási zóna programhoz
„Fejér megye járásainak fejlődésvizsgálata és a támogatások alakulása az EU-csatlakozást követő időszakban” tárgyú elemzés kidolgozása, következtetések levonása a Sárobgárdi járásra vonatkozóan
A "Mezőföld felzárkóztatásáért" térségi fejlesztési, kormányzati programkezdemenyezéshez kapcsolódó "Mezőföld szíve" szabad vállalkozási zóna program kidolgozása
Közlekedésfejlesztés
A várost érintő vasút- és közúthálózati fejlesztések
M8 Sárobgárd-Dunaújváros közti szakaszának tervezése és megépítése
Sugárirányú közúthálózat megerősítése, felújítása (különösen a Dunaújváros-Rétság-Cececsekszárd, valamint a Székesfehérvár-Börgönd-Sárobgárd vonalak)
Vasúti kapcsolati vonalak helyreállítása
Ipari és logisztikai fejlesztések
A "Mezőföld szíve" szabad vállalkozási zóna program, Logisztikai és iparfejlesztési alprogramban: Intermodális központ fejlesztési projekt
A "Mezőföld szíve" szabad vállalkozási zóna program, Logisztikai és iparfejlesztési alprogram, Ipari park fejlesztési projektcsoport
Agrár- és elsődleges agrárfeldolgozási fejlesztések
Ipari és kertészeti növénytermesztés fejlesztése
Agrártermékek elsődleges feldolgozásának fejlesztése
A nagyüzemi állattenyésztés helyi szabályozási és optimális megvalósítási feltételeinek megteremtése
Családi és közösségi alapú, hálózatos termelési, feldolgozási és értékesítési formák feltételeinek előkészítése és megvalósítása
A helyi termék-előállítás ösztönzése
Komplex társadalomfejlesztési, felzárkózási program

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Komplex társadalomfejlesztési, felzárkózási program kidolgozása
Oktatási és képzési projektcsoporthoz (részprojektekre bontandó)
Kultúra projektcsoporthoz
Egészségügy projektcsoporthoz
Szociális projektcsoporthoz
Lakhatási feltételek fejlesztése
Sárbogárd járás foglalkoztatási-gazdasági együttműködésének fejlesztése (paktum)

12. táblázat: Projektjavaslatok a Mezőföld felzárkózását szolgáló program megfogalmazásához

A térség elérhetősége szempontjából a leglényegesebb kérdés a közlekedési hálózat fejlesztése, amely a terület átjárhatóságát biztosítja és erősíti Sárbogárd pozícióját logisztikai és ipartelepítési vonzerő szempontjából.

A felzárkózáshoz kiemelten szükséges az üzleti infrastruktúra fejlesztése, mivel a tervezési időszakban várhatóan erősödik a térség iránti befektetői érdeklődés az ipari és logisztikai ágazatokban. A folyamat Sárbogárdon már elkezdődött, s a befektetői érdeklődést a tények igazolják. A várható fejlesztések alapján a befektetési vonzerő további, lényeges javulására lehet számítani.

A mezőgazdasági termékfeldolgozás és az állattenyésztés lehetőségét a szántóföldi növénytermesztés fejlettsége és a megtermelt termékek feldolgozásának hiánya indokolja. Az állattenyésztés Sárbogárd külterületén való elhelyezésének lehetőségét környezetvédelmi-, ingatlan- és közműszempontok alapján szükséges vizsgálni. (A lakóterületektől való kellő távolságra lévő területekben érdemes gondolkodni.) A nagyüzemi mellett foglalkoztatási és hozzáadott érték-termelés szempontjából is lényeges előrelépés lehetőségét kínálja a családi és közösségi alapú, hálózatos termelési, feldolgozási és értékesítési formák feltételeinek előkészítése és megvalósítása és a helyi termék-előállítás ösztönzése.

Egy térségi program sikerességét a beruházások jelentősen segítik, de az alapfeltétel a munkaerőpiaci követelményeknek megfelelni képes munkaerő rendelkezésre állása. A környező városok fejlődése jelentős mértékben hatott a településekre, így Sárbogárd lakosságára is, állandó lakhelyüket sokan áthelyezték a tartósan munkát biztosító városokba. Számosan ingáznak vagy külföldön dolgoznak, de megtartották eredeti állandó lakhelyüket. Elsősorban ők, valamint a közlekedési nehézségek miatt jelenleg munkát nem vállalók, az állás nélküliek, valamint a munkaerőpiacra éppen belépő fiatalok lehetnek az elsőként létesülő munkahelyek betöltői. Közép-és hosszú távon lényegesen javítani szükséges a gazdasági aktivitást a térségben, és a munkát vállalni szándékozók munkaerőpiaci kompetenciáit, általános kulturális állapotukat és szociális feltételrendszerüket is javítani szükséges. A mai kor fejlődési trendjei mindinkább a tudásigényesség felé tolódnak el, ami az alacsony kompetenciákkal rendelkező oldalon elhelyezkedési nehézségeket, a magas szakmai igényesség

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

oldalán munkaerőhiányt támaszt. Ebből adódóan dinamikus és átfogó lépéseket szükséges tenni a társadalmi tőke fejlesztése felé, amely már rövid- és középtávon is hoz látható eredményeket, azonban kiteljesedés hosszabb távon várható.

Éppen a hosszú távú fejlesztési igény indokolja, hogy minél előbb elinduljon egy minden munkaképes és később munkaerővé váló generációt érintő **komplex társadalomfejlesztési, felzárkózási program**. A komplex megközelítés hiánya következtében a társadalomfejlesztési akciók a legtöbb esetben kevés eredményt hoznak, a Mezőföld felzárkózási programja eredményességgel biztató mintaprogram lehetne.

2.5 A településfejlesztési akciók vázlatos pénzügyi terve

2.5.1 Az akcióterületeken tervezett projektek indikatív költsége, a jelenleg rendelkezésre álló előzetes tanulmányok és tervek alapján

Részcélok/Tematikus Célok	Intézkedés	Akcióterület	Projekt	Indikatív költség (millió Ft)
Mindegyik	Minden	Sárobgárd	Tervezési dokumentumok előállítása	80
Gazdasági és logisztikai alközponti szerepkört erősítő közlekedési infrastruktúra fejlesztés	Közüti közlekedés fejlesztése	Belváros akcióterület	Városi közlekedésfejlesztés (a 63-as út terhelésének mérséklése az Árpád és Tinódy u. fejlesztésével)	500
A kulturális tőke növelése	Kulturális, sportolási, szórakoztató intézmények, közösségi terek fejlesztése	Belváros, Sárszentmiklós, Alsótöbörzsök akcióterületek	Közösségi terek megújítása - Játsszótér és egyéb szabadidőpark fejlesztés	272

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Részcélok/Tematikus Célok	Intézkedés	Akcióterület	Projekt	Indikatív költség (millió Ft)
A helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése	Iparfejlesztés	Alsótöbörzsök akcióterület	Dózsa laktanya területéből 10 ha barnamezős terület ipari, gazdasági funkcióval való ellátása	25
Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	Integrált vízgazdálkodás fejlesztése, vízvisszatartás	Sárobgárd	Belterületi csapadékvíz elvezetés	500
A Városközpont és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	Középületek rehabilitációjának folytatása	Belváros akcióterület	Főzőkonyha és étterem energetikai felújítása	152
A Városközpont és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	Középületek rehabilitációjának folytatása	Belváros akcióterület	Régi Községháza műemlék épületének energetikai felújítása	400
Társadalmi integráció, befogadás, kulturális tőke növelése	Közösségépítő, kompetenciafejlesztő képzések	Pusztægres akcióterület	Folyamatos jelenléti szociális munka és programok Pusztægresen	40

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Részcélok/Tematikus Célok	Intézkedés	Akcióterület	Projekt	Indikatív költség (millió Ft)
Helyi közösségek erősítése	Helyi közösségek, tehetségek megnyilvánulásának támogatása	Sárbogárd	Helyi kulturális közösségi folyamat kezdeményezése és megvalósítása, helyi közösségek támogatása, helyi identitás fejlesztése	118
Lakhatási feltételek fejlesztése	A fiatalok elhelyezkedését, városon belüli életlehetőségeit, helyben maradását és letelepedését elősegítő ifjúsáspolitikai program kidolgozása és megvalósítása	Sárbogárd	Ifjúsáspolitikai és tehetséggondozási program kidolgozása: Ösztöndíj-program folytatása, tehetségek támogatása (ESZA), képzések	60
Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése	Közzolgáltatások intézményi fejlesztése	Sárbogárd	Szociális alapszolgáltatások fejlesztése	237
Összesen				2 384

13. táblázat: Indikatív költségterv (forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

2.5.2 Forrástérkép

Az alábbi táblázat tervezett beavatkozások megvalósításának lehetséges forrásait foglalja össze.

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források	
			forrás	forrás	forrás	forrás	forrás	forrás	forrás	forrás	forrás	forrás	forrás	
1. A gazdaság dinamikus fejlesztése, munkahelyt eremtés	A helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése	Iparfejlesztés												
		Turizmusfejlesztés												
		Helyi termék előállításának ösztönzése												
		Logisztikai kapacitások növelése												
		Körforgásos gazdaság megteremtése												

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források
		Kereskedelem- és szolgáltatásfejle- sztés											
	A települési szolgáltatási, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése	Vállalkozástámo- gató üzleti infrastruktúra továbbfejlesztés e											
		Vállalkozásbarát szabályozás (adók, rendeletek)											
		Partnerség a vállalkozói szférával és a fiatalokkal											

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források
		Hatékony befektetésösztönzés, befektetéstámogató településmarketing											
	Gazdasági és logisztikai alközponti szerepkört erősítő közlekedési infrastruktúra fejlesztés	Közúti közlekedés fejlesztése											
		Kerékpáros közlekedés fejlesztése											
		Vasúthálózat fejlesztés, vasútállomás és környéke rendezése											

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források
	A kor követelményeinek megfelelő, piacképest tudást és kompetenciákat eredményező oktatási és képzési rendszer kialakítása és fejlesztése	Szakképzés rendszerének létrehozása											
		Felnőttképzés rendszerének létrehozása											
		Gimnáziumi tagozatok kialakítása											
2. A város differenciált település jellegével (kisvárosias, falusias) harmonizáló komplex, fenntartható feltételrendszer	A Városcsúcs és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	A városcsúcs újratervezése és kiterjesztése											
		Alközpontok fejlesztése											
		Középületek rehabilitációjának folytatása											

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források	
kialakítása, működtetése	Alkalmazkodó, a tájat és a hosszútávú erőforrások megtartását biztosító fenntartható agrárgazdaság fejlesztése	Hagyományos tájhasználat fenntartása és ösztönzése												
		Környezetkímélő gazdálkodás támogatása												
	Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	Közcélú zöldterületek fejlesztése, növelése, fenntartása												
		Integrált vízgazdálkodás fejlesztése, vízvisszatartás												
		Útfásítások és mezővédő erősávok kialakítása												

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források
		Magánkertek és intézménykertek bekapcsolása a zöldfelület-hálózatba											
		Természeti és táji értékek védelmének biztosítása helyi szinten											
		Víz- és zöldfelület gazdálkodással kapcsolatos szemléletformálás											
	A környezetterhelések mérséklése,	CO2 kibocsátás csökkentése, légszennyezettégmérő állomás telepítése											

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források
	kibocsátás- csökkentés	Megújuló energiaforrások használatának ösztönzése, energiatakaréko sságra való nevelés erősítése											
		Hulladékgazdálk odás fejlesztése, szelektív hulladékgyűjtés kiterjesztése, az újrahasznosítás feltételeinek előkészítése											

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források
		Szennyvízcsatorna hálózatra történő rákötöttség növelése, szürkevízhasznosítás											
3. A társadalmi megújulás erősítése	Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése	Közfelügyeleti intézmények fejlesztése											
		A helyi társadalom egészségi állapotának javítása											
		Szociális állapot javítása és a szolgáltatások fejlesztése											

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források
		Közösségi tájékoztatási, információs rendszer fejlesztése SMART megoldásokkal											
		SMART CITY – intelligens megoldások a városirányítás - városüzemeltetés, a kommunikáció és a városi élet minden lehetséges területén											

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források
	Társadalmi integráció, befogadás, kulturális tőke növelése	Tanodák, felzárkóztató beavatkozások											
		Közösségépítő, kompetenciafejlesztő képzések											
		A hátrányos helyzetű lakossági rétegek elhelyezkedését is lehetővé tevő vállalkozások ösztönzése, nonprofit foglalkoztatási formák kialakítása											

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források
	A kulturális tőke növelése	Kulturális, sportolási, szórakoztató intézmények, közösségi terek fejlesztése											
		Kulturális és szocializációs képeségek fejlesztése, kulturális szolgáltatások javítása											

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források
	A lakhatási feltételek fejlesztése	Differenciált, letelepedést segítő lakhatási program kidolgozása (telkek, támogatási rendszerek stb.), ennek részeként									•	•	•
	Társadalmi mobilitást ösztönző szociális bérlakásprogram kialakítása										•	•	•
	Piaci bérlakás portfólió kialakítása										•	•	•

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források
		Munkavállalást célzó lakhatást segítő intézkedési rendszer (munkásszállás, szolgálati lakások stb.)									•	•	•
		A fiatalok elhelyezkedését, városon belüli életlehetőségeit, helyben maradását és letelepedését elősegítő ifjúságpolitikai program kidolgozása és megvalósítása									•	•	•

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források
		Lakóterületek épületállományának megfelelő színvonalú fenntartása, felújítása											
		Szociális városrehabilitáció											
	Helyi közösségek erősítése	Helyi ügyek széles körben történő megtárgyalása, civil szervezetek kezdeményezéseinek felkarolása											

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI CÉLOK	RÉSZCÉLOK/TEM ATIKUS CÉLOK	Intézkedések	Önkormányzati	EMVA forrás	RRF	TOP Plusz	KEHOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	Egyéb Európai	Város-	Állami forrás	Magán források
		Kommunikáció fejlesztése, helyi média lehetőségeinek kiszélesítése											
		Helyi közösségek, tehetségek megnyilvánulásának támogatása											
		Helyi identitás növelése, klíma- és egészségtudatosság erősítése											

14. táblázat: Forrástérkép (forrás: palyazat.gov.hu honlap alapján saját szerkesztés)

2.6 Tervezett projektek ütemezése

AKCIÓTERÜLETI PROJEKTEK

Belvárosi akcióterület								
Program	Beavatkozások	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Multifunkciós szolgáltató és közösségi központ - program	A régi Községháza épületének energetikai felújítása, rekonstrukciója							
	Új funkciók (önkormányzati közszolgáltatások) telepítése a régi Községháza épületébe							
Közösségi terek megújítása - program	Hősök tere további fejlesztése, a közösségi tér funkció erősítése							
	Az Ifjúsági park funkcióbővítése							
	Ady lakótelep közösségi tereinek fejlesztése							
	József Attila utca lakótelep tereinek, zöldfelületeinek fejlesztése							
Intézmény-korszerűsítési, bővítési program	Multifunkcionális szociális központ kialakítása: Szociális otthon korszerűsítés, bővítése							
	A Sárobgárdi Hársfavirág Bölcsőde felújítása, bővítése							
	Az ún. HEMO használaton kívüli ingatlan funkciókkal való megtöltése							
Energetikai korszerűsítési program	A sárobgárdi közétkeztetést ellátó főzőkonyha felújítása (épület + konyha) teljeskörű energetikai korszerűsítése							
	A polgármesteri hivatal és művelődési ház energetikai korszerűsítése							

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Belvárosi akcióterület								
Program	Beavatkozások	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Intézmények zöldfelületi fejlesztése -program	Boross Mihály park fejlesztése							
	Utcafásítások, fasorok, zöldsávok kialakítása							
	Önkormányzati fenntartású Intézmények zöldfelületi fejlesztése (Madarász József Városi Könyvtár, Zengő óvoda, Hársfavirág Bölcsőde, Mészöly Géza Általános iskola és Családsegítő Központ) Nem önkormányzati fenntartású intézmények zöldfelületi fejlesztése (Sárobgárdi Petőfi Sándor Gimnázium, Szakorvosi Rendelő Intézet)							
Közlekedésfejlesztési program	Tinódi és Árpád utcák felújítása							
Vasútállomás-fejlesztési program	A vasútállomás környezetének fejlesztése Állomás park fejlesztése							
Tanulmány	Új, a 21.századnak megfelelő városközpont kialakításához szükséges terv kidolgozása							

15. táblázat: Belvárosi akcióterület

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Alsótöbörzsöki akcióterület								
Program	Beavatkozások	20	20	20	20	20	20	20
A közterületi infrastruktúra fejlesztése -program	A felszíni vízelvezetés újabb üteme: Szent István út, Bajcsy, Dózsa, Bem, Esze Tamás, Imremajori út csapadékvizeinek bekötése a befogadó külterületi árkokba. Szent István út és a Hörcsöki út kivételével a többi önkormányzati út.							
	Játszótér rekonstrukció, játszótér fejlesztés - Tüzér utca							
Intézmény korszerűsítési és zöldfelületi fejlesztések program	Óvodafelújítás és intézményi zöldfelület fejlesztés							
	Szent István Általános iskola intézményi zöldfelület fejlesztése							
Rozsdaövezeti program: Ipari-logisztikai terület kialakítása, közművesítése	Dózsa György laktanya átvételének előkészítése a Honvédelmi Minisztériummal egyeztetve (Külterület) 10 ha terület leválasztása laktanya területből, új ipari/logisztika park-indításának előkészítése							

16. táblázat: Alsótöbörzsöki akcióterület

Sárszentmiklós Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Sárszentmiklói akcióterület								
Program	Beavatkozások	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Közösségi tér-fejlesztés-program	Közösségi tér fejlesztés a templom és iskola környékén							
Zöld-Kék infrastruktúrafejlesztés program	Felszíni vízelvezetés: Tisza utca, Köztársaság utca egy-egy szakasza, Homokos egy része							
	Intézményi zöldfelületének fejlesztése							
	Tisza utca, vizes terület fejlesztése							
	Utcafásítás, zöldsávok egységes rendezése							
A piacképes tudást és kompetenciákat nyújtó felnőttképzés infrastrukturális feltételeinek javítása	Sárszentmiklós központjában a volt iskola épület-felújítása a Dunavecsei Református Egyház által fenntartott – felnőttképzést bonyolító ún. Mezőföld iskola (, „népiskola”) elhelyezése érdekében Béke utca és a gesztenye sor találkozásánál							

17. táblázat: Sárszentmiklói akcióterület

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Pusztagegesi akcióterület								
Program	Beavatkozások	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
A társadalmi integrációra irányuló fejlesztések - program	A jelenléti szociális munka folytatása Az integráció erősítésére irányuló rendezvények szervezése, lebonyolítása							
Közúti infrastruktúra fejlesztése program	A belterületi úthálózat fejlesztése							

18. táblázat: Pusztagegesi akcióterület

Ipari parki akcióterület								
Program	Beavatkozások	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Az ipari park továbbfejlesztése program	Energiaközösség feltételeinek megteremtése							
	Területbővítés infrastruktúra fejlesztéssel							
	Csarnoképítés ipar/logisztikai célra							
	Inkubátorház és vállalkozás- fejlesztési központ bővítése							
	Marketing tevékenység, befektető keresés							

19. táblázat: Ipari parki akcióterület

HÁLÓZATOS PROJEKTEK

Program	Projektek	2	2	2	2	2	2	2
Lépések a gazdaság további fejlődéséért	A körkörös gazdaság feltételrendszerének kidolgozása							
	Vállalkozásbarát várospolitikai stratégia kezdeményezése, meghonosítása							
	Marketingstratégia akcióprogramjának intézkedési terve Befektetésösztönzési program kidolgozása és bevezetése							
	Munkaigényes, importkiváltó termékek előállítása az Önkormányzat által szervezett, támogatott foglalkoztatások keretében							
	A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés							
Lépések a fenntartható természeti környezetért	A csapadékvíz-gazdálkodási elvek érvényesítése a helyi rendeletalkotásban. A szabályozás átvezetése a tervezési eszközökön							
	Felszíni vízrendezési és csapadékvíz-gazdálkodási terv kidolgozása Vízrendezési hálózati terv kidolgozása és megvalósítása							
	Csapadékvíz elvezető rendszer felújításának további ütemei							
	A tájhasználat, a zöldfelületek és a funkciótlan területek területhasználatának rendeleti szabályozása kötelező és ajánlott kategóriákkal, a szabályozás							

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

átvezetése a tervezési eszközökön. A zöldfelületi és virágosítási rendező elvek megjelenítése az arculati tervben							
Külterületi zöldinfrastruktúra-fejlesztési terv és levegőtisztaságvédelmi terv készítése							
Vonalas zöldfelületi elemek fejlesztése – főút belterületi szakaszának egységes átgondolása, utcafásítás létrehozása a főbb tengelyek mentén, parkolófásítások megvalósítása							
Utcafásítások, vizes árkok mentén zöldsávok kialakítása							
Véderdők, erdősávok létesítése							
Egymástól különálló belterületek között zöld felületi kapcsolat létesítése							
Állattartó telepek, gazdasági/mező gazdasági létesítmények fásítása							
Intézményi zöldfelületek megújítása, fejlesztése (Óvodák, bölcsődék, iskola kertek megújítása)							
Temetők – határoló növényzet kialakítása, főbb útvonalakon fasortelepítések, ravatalozó környezetének fejlesztése							
Zöldfelületi nyilvántartás létrehozása							
Zöldfelületi, virágos és rekreációs-terület- és pihenőpont hálózati terv készítése							
Környezetkímélő gazdálkodás tanácsadási feltételeinek megteremtése							
Zaj-, porvédelmi intézkedési terv kidolgozása, légszennyezettségi mérőpontok kialakítása							
Intelligens jelző- és mérőrendszer bevezetésének szorgalmazása a Vízmű vállalatnál							

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

	Helyi jelentőségű természeti értékek felmérése és helyi védelem alá helyezése							
Lépések a fenntartható épített környezetért	Közlekedésfejlesztési terv kidolgozása a Zöldfelületi, virágos és rekreációs-terület- és pihenőpont hálózat tervével összhangban							
	Fenntartható települési közlekedésfejlesztés							
	Alternatív szennyvízhálózati megoldások alkalmazása a külső városrészekben							
	A háztartási gázellátás megoldása az ellátatlan területeken							
	Használton kívüli és leromlott állapotú középületek, önkormányzati tulajdonú ingatlanok rehabilitációja és hasznosítása, hiányzó funkciók betelepítése							
	Közvilágítás kiterjesztése és korszerűsítése							
Lépések a társadalmi megújulásért, az életminőség javításáért	Helyi kulturális közösségi folyamat kezdeményezése és megvalósítása, helyi közösségek támogatása							
	Ifjúságpolitikai és tehetséggondozási program kidolgozása: Ösztöndíj-program folytatása, tehetségek támogatása (ESZA)							
	Intézményfejlesztési program és projektterv kidolgozása és megvalósítása: humánerőfejlesztés és komplex családi szolgáltatásfejlesztés							
	Smart City Intelligens városirányítás és városüzemeltetés (Smart City) koncepció kidolgozása, prioritások meghatározása							
	Sárbogárd járás foglalkoztatási-gazdasági együttműködésének fejlesztése (paktum)							

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Sárobgárd járás foglalkoztatási-gazdasági együttműködésének fejlesztése (paktum)								
Foglalkoztatásösztönző eszközrendszer kidolgozása és bevezetése, különös tekintettel a befektetés- és munkahelyteremtés ösztönzésére, kiemelten a hátrányos helyzetűek foglalkoztatására								
A közfoglalkoztatásban és a szociális foglalkoztatásban gazdasági hasznosság erősítése, kompetenciafejlődést eredményező foglalkoztatási területek, módszerek alkalmazása, a tranzit-szerep erősítése								
Szociális szolgáltatásfejlesztési koncepcióból adódó fejlesztések megvalósítása								
Átmeneti és rehabilitációs intézmények korszerűsítése								
A leszakadó rétegek társadalmi felzárkóztatási programja								
SIPKA-Sárobgárdi ifjúsági program a közösségi akciókért								
A tanoda program folytatása								
Partnerségi hálózati, infokommunikációs és média program kidolgozása és megvalósítása								
Partnerségi együttműködés a rendőrkapitánysággal - közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési intézkedési terv kidolgozása és bevezetése								
Helyi közügyek széles körben történő megtárgyalása, civil szervezetek kezdeményezéseinek felkarolása								

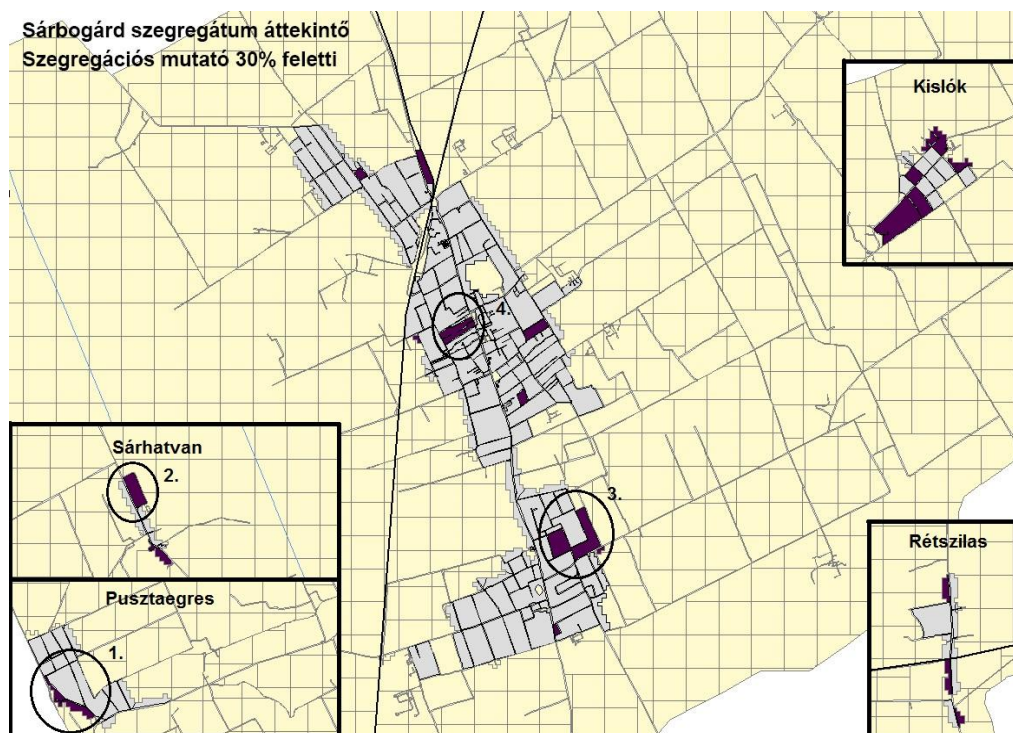
20. táblázat: Hálózatos projektek

3 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

Sárbogárd szegregátumai és szegregálódó területei Sárbogárdon a település sajátos szerkezete miatt jelentős problémaként jelennek meg. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) a 2011. évi népszámlálás alapján két szegregátumot határolt le, amelyek a külső városrészekben találhatóak, valamint a szegregációval veszélyeztetett településrészek többsége is ott van. Mivel a 2021. évi népszámlálás a pandémia miatt elmaradt, a KSH nem tudott adni friss lehatárolást a szegregátumokra vonatkozóan, így a 2011-es népszámlálási adatokon alapuló, a KSH által kiadott szegregációs térképe(ke)t és az ahhoz kapcsolódó adatsort tudjuk használni a jelenlegi dokumentumban is.

Az önkormányzatnak jelentősebb számú, a szegregátumok létrejöttében szerepet játszó, szociális bérlakása nincsen. A város és a külső városrészek infrastrukturális helyzete javult valamelyest az elmúlt 10 évben, a város jelentősebb részén kiépült a szennyvízcsatorna. Ennek eredményeként elsősorban a város tengelyében lévő városrészekben lévő lakóingatlanok komfortfokozata emelkedett. A városban két szegregátum és több kisebb, szegregálódó, szegregációval veszélyeztetett terület van. Az utóbbi területek azonban a szegregálódás mértéke vagy az érintett lakosság alacsony száma miatt nem érik el a szegregátum kritériumait.

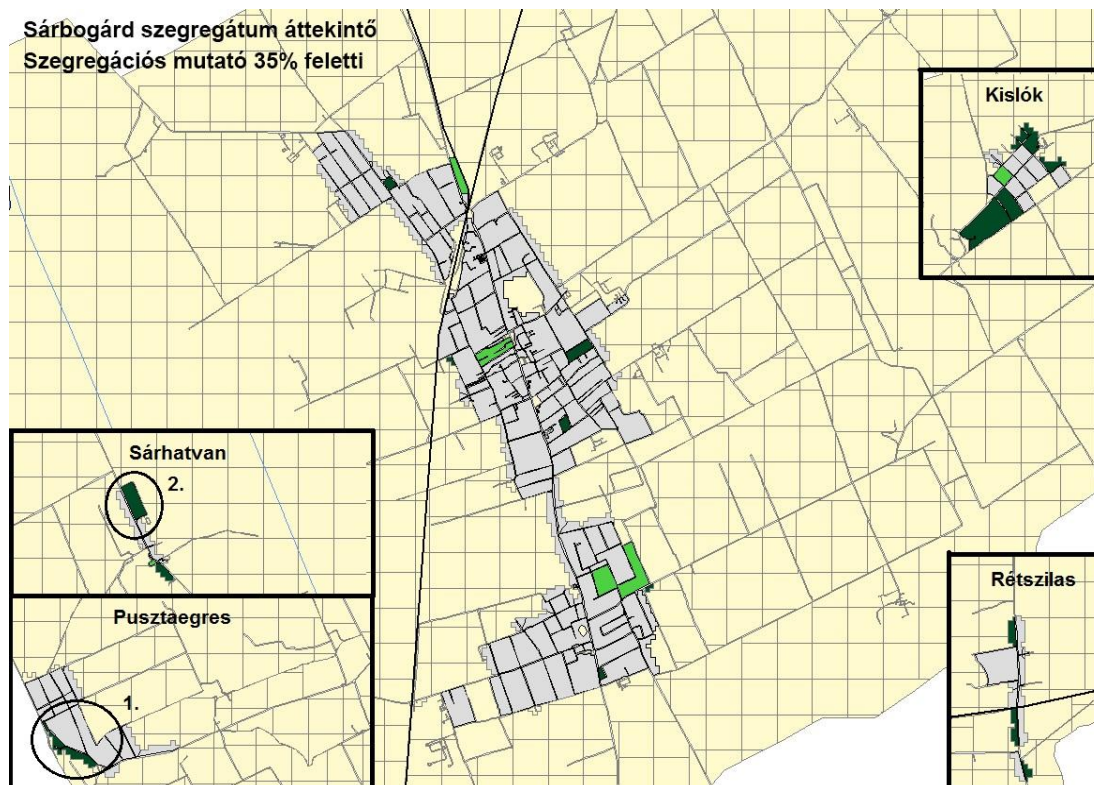
7. ábra: Szegregátum áttekintő térkép (30% feletti)

A településen lévő két, a kritériumoknak megfelelő szegregátum Sárhatvan és Pusztægres területén található. A település sajátos szerkezetéből fakad, hogy szegregálódó területek egész más beavatkozást igényelnek a központi városrészben, mint a külső településrészekben. A külső

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

településrészeken lévő szegregátumok esetében a településrész egészének a fejlesztése szükséges, mivel meg van annak a veszélye, hogy az egész településrész – nem csak annak egy része – szegregálódik.

8. ábra: Szegregátum áttekintő térkép (35% felett)

Sárhatvan Sárobgárdtól 13 km-re, nyugatra található, a Cecét Szabadbattyánnal összekötő mellékút halad át rajta. Ez az út csatlakozik a 6153. j. mellékúthoz, ez az út vezet Sárobgárdra, illetve Pusztáegresre, Mezőszilasra. Az alábbi utcák tartoznak a Sárhatvan városrészhez: Arany János utca - Névtelen utca –József Attila utca, a sárhatvani szegregátumhoz az Arany János utca - Névtelen utca – József Attila utca keleti, páros oldala tartozik.

Pusztáegres Sárobgárdtól 13 km-re, nyugatra található. A 6153. j. mellékút halad keresztül rajta, ami Sárobgárdot köti össze Mezőszilassal. Délről a Rákóczi utca (6153. j. mellékút), Köztársaság tér, nyugatról a Petőfi utca, Dégi út, északról a Fehérvári utca, keletről a Hatvani utca, Széchenyi utca által lehatárolt területen fekszik. Az alábbi utcák tartoznak a **Pusztáegresi városrészhez**: Rákóczi út, Széchenyi utca, Deák Ferenc utca, Köztársaság tér, Kossuth Lajos utca, Petőfi utca, Baross János utca, Dégi út, Hatvani utca, Dózsa György utca, Ady Endre utca, Fehérvári utca. A **pusztáegresi szegregátumhoz** az alábbi utcák tartoznak: Petőfi S. utca déli oldala - Kossuth L. utca déli oldala a Petőfi S. utcától a Köztársaság térig.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A két szegregátum KSH szerinti mutatói 2011-ben:

Mutató megnevezése	Sárobgárd összesen	Pusztáegres	Sárhatvan
Lakónépesség száma	12446	61	104
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,3	24,6	14,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	63,5	57,4	58,7
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	21,2	18,0	26,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	23,8	71,4	50,8
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	10,6	0,0	0,0
Lakásállomány (db)	5042	28	38
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	11,4	53,6	34,2
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	39,8	85,7	60,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,9	71,4	37,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	55,8	13,5	36,4
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	38,4	78,9	51,5
Állandó népesség	12758		
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	47,5	60,0	84,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	53,2	68,9	63,5
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	16,3	73,7	34,2
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	9,8	57,9	23,7

Mutató megnevezése	Sárbogárd összesen	Pusztægres	Sárhatvan
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	8,6	36,8	27,3
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	4,5	5,3	3,0

21. táblázat: A pusztægresi és sárhatvani szegregátumok mutatói³

3.1 A Sárhatvani szegregátum bemutatása

Sárhatvan közel 600 éves múltra tekint vissza, már a középkorban is lakott „Hatvan”-nak nevezett település volt. A megtelepedés oka a mezőgazdasági műveléshez kedvező földrajzi adottságok (talaj, víz, éghajlat) volt. A falu a 16-17. században, a 15 éves háború idején pusztult el, benépesedésére közel 100 évet kellett várni, csak a 18. század közepén említik ismét lakott településként. A települést a szomszédos, a Zichy család tulajdonában álló kálozi uradalmi cselédek népesítették be, az uradalmi központ filiája lett. Sárhatvan ennek köszönheti szabályos, szalagtelkes alaprajzát.

A település lélekszáma folyamatosan növekedett, a 20. század elején már 300-an laktak az akkor még Hatvanpusztának nevezett településen. Ebben az időszakban Káloz része volt, majd az 1960-as években csatolják Pusztægreshez, a 80-as években pedig Pusztægressel együtt Sárbogárd része lett. A település nevéhez kapcsolódó érdekesség, hogy Sárhatvan név csak az 1960-as években tűnik fel (posta és a buszmegálló elnevezése), az 1990-es évek közepéig a falut a helységnévtár is Hatvanpusztaként azonosítja, majd csak a 2003. évi helységnévtárba kerül be a Sárhatvan kifejezés.

Sárhatvan sok szempontból az egyik legelzártabb településrésze Sárbogárdnak, ennek oka a központtól való távolságával és a közlekedés nehézségeivel magyarázható.

Sárhatvan településképe, az itt élők életformája is inkább falusias jellegű, ugyanakkor egy város része is, és a közszolgáltatásokat helyben nem, csak a szerveült várostestben, Sárbogárd belvárosában, vagy a külvárosi városrészben (pl. Sárszentmiklós) tudják igénybe.

3.1.1 Demográfiai helyzet

Sárhatvanon, az akcióterületen a város összlakosságának 2%-a él, a szegregátum területén élők száma: 104 fő, ami a településrész népességének közel 50%-a.

³ Forrás: KSH

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Mutató megnevezése	Sárbogárd		Sárhatvan		Sárhatvan szegregátum	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Lakónéesség száma (fő)	13532	12446	270	229	171	104
Lakónéességen belül 0-14 évesek aránya (%)	19,8	15,3	20,7	13,1	19,3	14,4
Lakónéességen belül 15-59 évesek aránya (%)	62,4	63,5	60,7	64,6	63,2	58,7
Lakónéességen belül 60- x évesek aránya (%)	17,8	21,2	18,5	22,3	17,5	26,9

22. táblázat: Sárbogárd, Sárhatvan és a Sárhatvani szegregátum legfontosabb demográfiai adatai⁴

Sárhatvanra vonatkozóan 2001. és 2011. évi demográfiai adatokkal rendelkezünk. A 2000-es évek elejétől a város és Sárhatvan lakosság száma folyamatosan és jelentősen, Sárhatvan esetében közel 15%-kal csökkent. A népességszám csökkenése befolyásolta a településrészt népsűrűségét, illetve laksűrűségét is, a laksűrűség (2,51) a települési átlag (2,46) fölött van, a szegregátum laksűrűsége ezzel szemben 2,74. A korcsoportok megoszlását tekintve, hasonlóan Sárbogárd egészéhez, emelkedett az idősek és csökkent a fiatalok aránya, ezzel párhuzamosan a 15-59 évesek aránya is emelkedett. A trendek a városihoz hasonlóan egy előregedő településrésze utalnak. A szegregátumra vonatkozó idősoros adatokból az látható, hogy a szegregátumra még talán még fokozottabban jellemző az előregedés. Ezt egészíti ki az a tény, hogy az aktív korú lakosság száma a szegregátumban jelentősen csökkent 2001 óta. A helyi szakemberek tapasztalatai alapján 2011 óta sok idős ember halt meg Sárhatvanon, a városrészt hosszú távon az elnéptelenedés veszélye fenyegeti. Ennek köszönhetően elképzelhető akár az is, hogy a 2022. évi népszámlálás adatai alapján nem minősítik szegregátummá az érintett területet.

A népesség csökkenés legfontosabb oka, az elvándorlás, illetve a lakosság előregedése. A Sárhatvanra vonatkozóan nem rendelkezünk az el- és odavándorlásra vonatkozó részletes adatokkal, azonban a népesség ilyen mértékű csökkenése mögött, az idősek arányára vonatkozó adatokat is figyelembe

⁴Forrás: KSH

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

véve, feltehetőleg elsősorban az elvándorlás áll. Sárhatvanról, ahogy máshonnan is, elsősorban a fiatalabb, mobilabb, aktív korú, magasabb iskolai végzettségű, kezdeményezőbb réteg elvándorlása jellemző, az aktív munkaképes korosztály többi, idősebb tagja jövedelmi helyzeténél fogva nem tudja megteremteni az újakezdés lehetőségét más településen. 2000-es évek közepén indult meg, illetve erősödött meg az a negatív folyamat – migráció – amely hosszútávon, beavatkozás nélkül az egész településrészt leszakadásához, illetve elnéptelenedéséhez vezet. Ezt alátámasztják a szegregátumra vonatkozó iskolázottsági adatok is.

A szegregátum a 2001. évi népszámlálás időszakában is megfelelt az akkor hatályos kritériumoknak, azóta a településrészt, illetve a szegregátum társadalmi, gazdasági helyzete jelentős mértékben nem változott. Az adatok alapján a szegregátum mérete, a lakosság számát tekintve a településrészhöz viszonyított aránya csökkent ugyan, ez a gyakorlatban, azonban a számok mögé tekintve a fent leírtakat támasztják alá.

3.1.2 Gazdasági helyzet

Sárhatvanon jelenleg nagyobb, a településrészen élőknek munkát biztosító vállalkozás nem működik. Az önkormányzattól kapott kis és középvállalkozásokat tartalmazó nyilvántartás alapján nagyságrendileg összesen 8-10 család foglalkozik mezőgazdasággal, ők döntően őstermelők vagy családi gazdálkodást folytatnak, egy-két embernek alkalmi vagy rendszeres munkát adó egyéni vállalkozók. Egy-két nagyobb, több embernek is munkát adó mezőgazdasági cég dolgozik is van a településrészen, egyéb termelő, feldolgozóipari tevékenységet folytató cég sajnos nincs. A mezőgazdaság jövedelmezősége alacsony, a munkaerő igénye szezonális.

A mezőgazdaság jelentős feldolgozóipari kapacitások nélkül, a szezonális munkavégzés miatt, az itt lakó munkanélküliek számára nem tud stabil, állandó munkát, ezáltal jövedelmet biztosítani.

A szegregátumban élő családok közül néhánynak van saját tulajdonban megművelhető földterülete, amely révén be tudnának kapcsolódni a mezőgazdasági termelésbe. Sok földet művelő, földdel rendelkező sárhatvani lakos is családi összefogással, saját szükséglet, illetve kisebb mennyiség értékesítésére érdekében termel.

3.1.3 Társadalmi helyzet

A társadalmi helyzettel szorosan összefügg az iskolázottság is, amely akcióterületi szinten rendkívül kedvezőtlen adatokkal jellemezhető. A város esetében az iskolázottsággal kapcsolatosan leírtak fokozottan érvényesek Sárhatvanra is. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 37,7% (míg a városi átlag: 23,8%). Az iskolai végzettséget jól szemlélteti az alábbi táblázat:

Mutató	Sárbogárd összesen	Sárhatvan	Sárhatvan szegregátum
--------	--------------------	-----------	-----------------------

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	23,8	47,3	50,8
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	10,6	2,5	0,0

23. táblázat: Sárbogárd, Sárhatvan és a Sárhatvani szegregátum legfontosabb demográfiai adatai 2011-ben⁵

A végzettség meghatározza a munkalehetőségeket is. A munkanélküliségi mutatók is jelzik, hogy Sárhatvan szegregált területtel rendelkezik. Míg a város munkanélküliségi rátája: 16,3%, addig Sárhatvanban 34,6%, a szegregált területen 34,2% ez az arány. Rendkívül magas a tartós munkanélküliek aránya is, 22,1%, illetve 23,7%, míg a város egészére vonatkozóan ez az arány: 9,8%. A központi városrész és a külvárosi városrészekben a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 40% alatti, a várostesttől távolabb fekvő városrészekben mindenhol 50% közeli vagy magasabb ez az arány. Sárhatvanban 55,4%, a szegregátum területén 60,7%, a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 48,1, illetve 51,5%. Ezeket a mutatókat tekintve az akcióterületen élők és a szegregátumban élők között nincs jelentős különbség.

Összességében elmondható, hogy valamennyi foglalkoztatással összefüggő mutató kedvezőtlen az akcióterületen.

Mutató megnevezése	Sárbogárd összesen	Sárhatvan	Sárhatvan szegregátum
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	39,8	55,4	60,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,9	32,4	37,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	55,8	42,4	36,4
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	38,4	48,1	51,5

⁵Forrás: KSH

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	47,5	69,1	84,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességben belül	53,2	54,6	63,5
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	16,3	34,6	34,2
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	9,8	22,1	23,7

24. táblázat: Sárobgárd, Sárhatvan és a Sárhatvani szegregátum legfontosabb demográfiai adatai 2011-ben⁶

3.1.4 Lakáshelyzet

Az akcióterületen lévő lakások, illetve ingatlanok több mint 90%-a magántulajdon, önkormányzati tulajdonban csak a településrészen korábban, illetve jelenleg is működő közcélú épületek vannak, pl. Önkormányzati tulajdonban van a szegregátum közelében található a településrészt korábbi óvodája. A hatályos ingatlanok szerint az önkormányzat a területen több kerttel is rendelkezik.

A lakásállományt tekintve Sárhatvanban összesen 91 lakás található, a szegregátum területén összesen 38 db, ez a lakásállomány közel 40%-a, azaz a település közel fele a szegregátumhoz tartozik. Az épületek 35,2%-a alacsony komfortfokozatú, ezzel párhuzamosan 27,8%-a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás. A lakások nagy része több szobával rendelkezik, az egy szobás lakások aránya csak 13,9%. A sárhatvani szegregátum esetében ugyanezek az arányok a következően alakulnak: 34,2%, 27,8%, illetve 3%. Ez alapján elmondható, hogy a településrészt és a szegregátum lakhatási viszonyai között jelentős különbség nem tapasztalható. A településrészen, illetve szegregátum területén nincs önkormányzati tulajdonú lakóingatlan, az ott élők magántulajdonú ingatlanokban élnek.

Az ingatlanok átlagos életkora 50-60 év, ezért néhány épület műszaki állapota kifejezetten rossznak mondható. Felújításukra, korszerűsítésükre a tulajdonosoknak anyagi helyzetük miatt nincs lehetőségük. Az infrastruktúrát tekintve Sárhatvanban a vízhálózat teljes körűen kiépült, a gáz, illetve szennyvíz-hálózattal azonban Sárhatvan nem rendelkezik.

⁶Forrás: KSH

3.1.5 Közigazgatási és közszolgáltatások, társadalmi élet

A közigazgatási és közösségi szolgáltatásokat a sárhatvaniak Sárbogárd központi részén tudják igénybe venni. A felnőtt háziorvosi ellátást 2016 nyaráig Pusztægresen, azt követően Sárbogárdon lehet igénybe venni, gyermekorvos szintén a város központi részében elérhető, bölcsőde szintén a városközpontban található. A településrész óvodája néhány éve szűnt meg, családi napközi nem működik.

Nagyon fontos szerepe van a település közösségének életében az egykori óvodának és a mellette fekvő sportpályának, amelyek a településrészi rendezvényeinek, programjainak a helyszíne. Sárhatvanban egy jelentősebb civil szervezet van - a városban közel negyven-, emellett a településrészen élők a városi civil szervezetek munkájába kapcsolódhatnak be. A közösségi életét meghatározó civil szervezet tevékenysége elsősorban a településrész hagyományainak ápolására, közösségi életének fejlesztésére és a közbiztonságra irányul.

A Sárhatvanért Egyesület 2005 végén alakult, célja a településrész kulturális életének fenntartása, programok szervezése mellett, a község hagyományainak ápolása, a lakosság egészségének megőrzése, sporttevékenységek ösztönzése, segítése. Az egyesület égisze alatt működik a településrész nyugdíjas klubja is. Az egyesület önkéntesekre és pártoló tagokra alapozva végzi munkáját, a rendezvényeiken átlagosan, annak jellegétől függően 30-80 ember vesz részt.

Az egyesület célja a hátrányos helyzetű családok segítése is. A legtöbb kulturális, hagyományőrző rendezvény (falunap, szüreti felvonulás, majális, gyereknap stb.) megszervezése és lebonyolítása is a nevükhöz fűződik.

Sárhatvanon is a Pusztægresi Polgárőr Egyesület segíti a közrend védelmét. Az egyesület 2011-ben kezdte meg tevékenységét Pusztægres, Sárhatvan, Nagyhörcsök és Örspusztza területén. Az egyesület létrehozásának oka a településrészen romló közbiztonság, az elégtelen rendőri jelenlét. A Pusztægrest is kiszolgáló körzeti megbízotti iroda Pusztægres-Örspusztza-Sárhatvan-Nagyhörcsök lát el szolgálatot, központja Cecén van. Sárhatvanra leginkább a vagyon elleni bűncselekmények a jellemzők, kisebb lopások, betörések, rablások, ezeket döntően a megélhetés motiválja.

3.1.6 Közlekedési helyzet

Sárhatvan a Kálozra vezető József Attila utcából és az Arany János utcából áll. A településrészen mindkét utca rendelkezik szilárd burkolattal. Ezen az út mentén van a településrész központja, itt található a vegyesbolt a kocsmá, a korábbi óvoda, a buszmegálló. A többi, a települést lehatároló külső utak, földes utak, nem pormentesítettek. Járdák rossz állapotúak és szakaszosan kiépítettek. Az akcióterületen található kisebb játszótér, illetve a kiaknázatlan természeti adottságok miatt zöldfelület is.

Sárbogárdon négy helyi járat van, emellett a településen belüli közlekedést a távolsági járatok egészítik ki. Sárhatvant helyi járatú autóbusz közlekedés köti össze belvárosi városrészsel, de a járatok csak hétköznap napi hat alkalommal közlekednek. A helyi közlekedést egészítik ki a távolsági autóbuszjáratok, amelyek szintén napi öt alkalommal közlekednek Sárbogárd felé.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Székesfehérvár irányába hétköznapi szintén hat-nyolc busz közlekedik, a menetidő (50 km, 60-120 perc alatt), az átszállás, a járatok sűrűsége korlátozza a munkába való eljutás lehetőségeit. Az autóbusz járatok menetrendje a munka és iskolaidőhöz igazodik. Vasúti kapcsolattal közvetlenül nem rendelkezik Sárhatvan. A közösségi közlekedésnek egyéb formái jelenleg a településrészen nem elérhetőek.

A településrészen annak jellegéből fakadóan a megfelelő mennyiségű parkolóhely rendelkezésre áll.

3.1.7 A Sárhatvani szegregátum bemutatása

Sárbogárd, Fejér megye belső perifériájaként a Komplex programmal fejlesztendő járások közé tartozik. Sárbogárd településszerkezete, a csatolt településrészek eltérő múltja, hagyományai miatt az integráció, illetve a központi városrészhez való szervesülés lehetőségei korlátozottak, ez hosszú távon, Sárhatvan esetében a településrész leszakadásának, a már megindult elnéptelenedésnek a komoly veszélyét hordozza magában. A kedvezőbb végzettséggel rendelkezők elköltöznek a településrésztől, helyükre alacsonyabb státuszú lakosság érkezik. Tehát folyamatban van a népesség cserélődése, amely tendencia a leszakadást erősítheti.

Sárhatvan bizonyos szempontból azért mondható speciális helyzetűnek, mert története során a településrész - közigazgatási tekintetben – nem volt önálló, a közszolgáltatásokat többnyire más településen vették igénybe az itt lakók. Ennek ellenére a mezőgazdaságra alapozott megélhetés évszázadokig biztosította a településrész létét, fejlődését. A rendszerváltást követően a mezőgazdaság összeomlásával, illetve a kárpótlásokat követően kialakult gazdálkodási rendszerrel, a gépesítés térnyerésével, a termelés technológiai korszerűsítésével, illetve sok területen a monokultúrához közelítő termelés általánossá válásával, a település léte kérdőjeleződött meg. Sárhatvanban a gazdálkodás alapját a mezőgazdaság jelentette, a mezőgazdasági hagyományokkal, termelési kultúrával rendelkező településrészen szinte nincs mással foglalkozó vállalkozás, stabil, nagy mezőgazdasági vállalkozás azonban nincs. A munkaképes korú lakosság, amennyiben lehetősége van, ingázik, elsősorban Kálozon keresztül Székesfehérvárra.

A megszűnt, így szinte teljesen hiányzó közszolgáltatások Sárhatvan népesség megtartó erejét csökkentették, ez fokozta és fokozza a településrészen már elindult negatív társadalmi folyamatokat, amelyek elsősorban a településrész teljes elnéptelenedéséhez vezethet. Sárbogárdnak ezen településrészén a nemzetiségi hagyományokból is fakadó kulturális különbségek nem játszanak olyan jelentős szerepet, a társadalmi integrációnak a munkalehetőségek hiánya, a közlekedés nehézségei jelentik a legnagyobb akadályát.

Az akcióterületre - kiemelten a szegregátumra - vonatkozó iskolázottsági, foglalkoztatottsági mutatók rendkívül kedvezőtlen képet rajzolnak ki. A lakosság alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, ez korlátozza a munkaerő-piaci esélyeket, ezt tetézi a közlekedés nehézségei, amely gátolja a településrész Sárbogárdhoz való érdemi csatlakozását, a sárbogárdi identitás kialakulását is. A beavatkozások tervezése, az akcióterület kijelölése során a településrész és a szegregátum közel hasonló adatai miatt, arra a következtetésre jutottunk, hogy Sárhatvan esetében a településrész egész helyzetének a javítása, az erős civil életre épülő önszervezés, a helyi vállalkozói kedv, a mezőgazdasági

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

hagyományok kiaknázása kiemelten fontos. A szegregátum fejlesztése önmagában nem oldja meg a településrész problémáit, azaz hosszú távon nem vezet eredményre.

3.1.8 A Pusztaegresi szegregátum összefoglaló bemutatása

Pusztaegres uradalmi központból kialakult, szalagtelkes település. Múltja a viszonylag rövid időre kint vissza, bár a terület, ahogy Sárobgárd egész területe a kedvező mezőgazdasági adottságok, fekvés miatt már évezredek óta művelt és lakott volt. A falu területét a 17. század közepétől a Zichy család birtokolta, akik itt uradalommal, uradalmi központtal rendelkeztek.

A falu tényleges kialakulása a 19. század közepére tehető, ebben az időszakban a környező településekről, pusztákról 18-20 család költözött az Örsi-Szőlőhegyre. A település alapításának éve 1854, ekkor kötöttek a nagybirtokossal a szőlőhegyen letelepedett gazdák földhasználati szerződést. Az 1870-es években már 70 fő élt Pusztaegres-pusztán, ezt követően viszonylag gyorsan nőtt a népesség és kialakult a falu mai településszerkezete is. Pusztaegres kisközségként Sáregressel együtt alkotott évtizedekig egy közigazgatási egységet, majd az 1960-as években – több kisebb településsel együtt – Sárobgárdhoz csatolták. Pusztaegres a Sárobgárdhoz csatolt települések közül máig a legnagyobb.

Pusztaegres, nem csak a földrajzi távolság miatt, de máig nem szervesült Sárobgárral, lakói őrzik a pusztaegresi identitást, a településképe, az életforma is inkább falusias jellegű. Ezért jelent külön gondot, a településrészen a közszolgáltatások szinte teljes hiánya.

3.1.9 Demográfiai helyzet

Pusztaegresen, az akcióterületen a város összlakosságának 5%-a él, a szegregátum területén élők száma: 61 fő, ami a településrész népességének közel 10%-a.

Mutató megnevezése	Sárobgárd		Pusztaegres		Pusztaegres szegregátum
	2001	2011	2001	2011	2011
Lakónépesség száma (fő)	13532	12446	743	614	61
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	19,8	15,3	19,2	16,6	24,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	62,4	63,5	58,1	57,5	57,4
Lakónépességen belül 60-x évesek aránya (%)	17,8	21,2	22,6	25,9	18

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

25. táblázat: Sárbogárd, Pusztaegres és a Pusztaegresi szegregátum legfontosabb demográfiai adatai⁷

Pusztáegresre vonatkozóan 2001. és 2011. évi demográfiai adatokkal rendelkezünk. A 2000-es évek elejétől a városban és Pusztáegresen a lakosság száma folyamatosan és jelentősen, közel 20%-kal csökkent. A népességszám csökkenése befolyásolta a településrész népsűrűségét, illetve laksűrűségét is. A jelenlegi laksűrűség (2,16) a települési átlag (2,46) alatt van. A korcsoportok megoszlását tekintve Sárbogárd egészéhez képest emelkedett az idősek, és csökkent a fiatalok aránya. Pusztáegresen ezzel párhuzamosan a 15-59 évesek aránya kis mértékben csökkent, a városi értékekre ez nem mondható el. A szegregátumra vonatkozóan nincsenek idősoros adataink, az azonban látható, hogy a településrészi, városi és országos trendeknek ellentmondóan a lakosság „fiatalos”, a fiatalok aránya jelentősen meghaladja az idősekét. A településre és Pusztáegresre is jellemző az elöregedés, míg a szegregátumot tekintve ezzel ellentétes folyamat zajlik le.

A népesség csökkenés legfontosabb oka az elvándorlás, illetve a lakosság elöregedése. Pusztáegresre vonatkozóan nem rendelkezünk az el- és odavándorlásra vonatkozó részletes adatokkal, azonban a népesség ilyen mértékű csökkenése mögött, az idősek arányára vonatkozó adatokat is figyelembe véve, feltehetőleg elsősorban az elvándorlás áll. Pusztáegresről elsősorban a fiatalabb, mobilisabb, kezdeményezőbb réteg elvándorlása jellemző, az aktív munkaképes korosztály többi tagja - jövedelmi helyzeténél fogva - nem tudja megteremteni az újakezdés lehetőségét más településen.

A szegregátum „viszonylag új”, a 2001. évi népszámlálás még csak szegregálódó területként jelenítette meg, azaz a 2000-es évek közepén indult meg, illetve erősödött meg az a folyamat – népességcsere -, amely rövid távon a szegregátum növekedéséhez, hosszútávon, beavatkozás nélkül az egész településrész leszakadásához vezet.

3.1.10 Gazdasági helyzet

Pusztáegresen jelenleg nagyobb, a településrészen élőknek munkát biztosító vállalkozás nem működik. A 2011-ben készült IVS szerint - nem tekinthető leszakadó városrésznek Pusztáegres a vállalkozások száma alapján. A vállalkozások főként a mezőgazdaság és a fuvarozás területén tevékenykednek. Ezt egészíti ki a lakosság mindennapi igényeire épülő szolgáltatási és kereskedelmi szektor. A mezőgazdaság jövedelmezősége alacsony.

	Sárbogárd központi	Sárszent-miklós	Alsó-töbörzsök	Pusztáegres	Rét-szilás	Sárhátvan	Kis-lók
Mezőgazdaság	157	126	27	36	n.a.	n.a.	n.a.

⁷Forrás: KSH

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Kereskedelem	107	17	13	2	n.a.	n.a.	n.a.
Üzemanyagtöltő	1	2	0	0	n.a.	n.a.	n.a.
Közszolgáltató	2	0	0	0	n.a.	n.a.	n.a.
Szolgáltatás	291	59	19	4	n.a.	n.a.	n.a.
Fuvarozás	35	14	6	2	n.a.	n.a.	n.a.
Vendéglátás	11	6	2	0	n.a.	n.a.	n.a.
Összesen	604	224	67	44	n.a.	n.a.	n.a.

26. táblázat: Vállalkozások bontása tevékenység és városrészek szerint, 2011

A mezőgazdasággal foglalkozó vállalkozások többsége őstermelő, családi gazdálkodó, esetleg egy-két embernek alkalmi vagy rendszeres munkát adó egyéni vállalkozó. A mezőgazdaság, jelentős feldolgozóipari kapacitások nélkül, a szezonális munkavégzés miatt, az itt lakó munkanélküliek számára nem tud stabil, állandó munkát, ezáltal jövedelmet biztosítani.

A szegregátumban élőknek nincs saját tulajdonban megművelhető földterületük, amely révén be tudnának kapcsolódni a mezőgazdasági termelésbe. Sok földet művelő, földdel rendelkező egresi is családi összefogással, saját szükségletre, illetve kisebb mennyiség értékesítése érdekében termel.

3.1.11 Társadalmi helyzet

A társadalmi helyzettel szorosan összefügg az iskolázottság is, amely akcióterületi szinten rendkívül kedvezőtlen adatokkal jellemezhető. Pusztáegresen a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 71,4% (míg a városi átlag: 23,8%).

Az iskolai végzettséget jól szemlélteti az alábbi táblázat:

Mutató	Sárobgárd összesen	Pusztáegres	Pusztáegres szegregátum
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	23,8	42,5	71,4
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	10,6	2,7	0,0

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

27. táblázat: Sárbogárd, Pusztáegres és a Pusztáegresi szegregátum legfontosabb demográfiai adatai 2011-ben⁸

Az iskolai végzettséggel szoros összefüggésben van a munkanélküliség alakulása.

A munkanélküliségi mutatók is jelzik, hogy Pusztáegres szegregált területtel rendelkezik. Míg a város munkanélküliségi rátája: 16,3%, addig pusztáegresi szegregált területen 73,7% ez az arány. Rendkívül magas a tartós munkanélküliek aránya is, 57,9%, míg a város egészére vonatkozóan ez az arány: 9,8%.

A központi városrész és a külvárosi városrészekben a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 40% alatti, a várostesttől távolabb fekvő városrészekben mindenhol 50 % közeli vagy magasabb ez az arány. A pusztáegresi szegregátumban 78,9% a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya. Valamennyi foglalkoztatással összefüggő mutató kedvezőtlen.

Mutató megnevezése	Sárbogárd összesen	Pusztáegres	Pusztáegres szegregátum
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	39,8	46,2	85,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,9	24,6	71,4
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	55,8	48,0	13,5
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	38,4	52,0	78,9
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	47,5	69,9	60
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	53,2	56,2	68,9
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	16,3	28,3	73,7
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	9,8	20,1	57,9

28. táblázat: Foglalkoztatással összefüggő mutatók 2011-ben

⁸Forrás: KSH

3.1.12 Lakáshelyzet

Pusztáegresen lévő lakások, illetve ingatlanok több mint 90%-a magántulajdon, önkormányzati tulajdonban csak a településrészen korábban, illetve jelenleg is működő közintézmények, közcélú épületek vannak. A hatályos ingatlankataszter szerint az önkormányzat Pusztáegres területén több kerttel is rendelkezik. Önkormányzati tulajdonban van a szegregátum közelében található orvosi rendelő, a településrészen korábbi községháza, művelődési háza, iskolaépülete és a jelenleg is működő óvoda. Egy jelenleg működő, illetve megszűnt intézményt magába foglaló épület sincs a szegregátumban, hanem a mellett, annak közvetlen közelében helyezkedik el.

A lakásállományt tekintve Pusztáegresen 284 lakás található, a szegregátum területén összesen 28 db, ez a lakásállomány közel 10%-a. A szegregátum területén nincs önkormányzati tulajdonú lakóingatlan, az ott élők magántulajdonú ingatlanokban élnek. Az épületek 53,6%-a alacsony komfortfokozatú, ezzel párhuzamosan 36,8%-a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás. A lakások nagy része több szobával rendelkezik, az egy szobás lakások aránya csak 5,3%.

Az ingatlanok átlagos életkora 50-60 év, ezért néhány épület műszaki állapota kifejezetten leromlottnak mondható. Felújításukra, korszerűsítésükre a tulajdonosoknak anyagi helyzetük miatt nincs lehetőségük. Pusztáegresen a víz és gázhálózat teljeskörűen kiépült, a szennyvíz-hálózattal azonban Sárobgárd többi városrészéhez hasonlóan Pusztáegres sem rendelkezik.

3.1.13 Közigazgatási és közszolgáltatások, társadalmi élet

A közigazgatási és közösségi szolgáltatásokat a pusztáegresiek döntően Sárobgárd központi részén tudják igénybe venni. Húsz-huszonegy gyermeket befogadó óvoda működik a településrészen, bölcsőde, illetve gyermekorvosi ellátás nincs. A felnőtt háziorvosi ellátás helyben biztosított, az iskola megszűnt.

A művelődési háznak és a sportpályának, amelyek a pusztáegresi rendezvények, programok helyszíne, nagyon fontos szerepe van a település közösségi életében. A művelődési ház üzemeltetésével általában az önkormányzat egy helyi civil szervezettel köt megbízást. A megbízás tartalma szerint a civil szervezetnek biztosítani kell a művelődési ház használatát a pusztáegresiek számára.

Pusztáegresen három jelentősebb civil szervezet van - a városban közel negyven-, emellett a településrészen élők a városi civil szervezetek munkájába kapcsolódhatnak be. Pusztáegres közösségi életét meghatározó civil szervezetek tevékenysége elsősorban a településrészen hagyományainak ápolására, közösségi életének fejlesztésére és a közbiztonságra irányulnak.

A civil szervezetek közül a legsokoldalúbb tevékenységet jelenleg az Összefogás Pusztáegres Jövőjéért Egyesület végzi, amely 2008. szeptember 17-én került bejegyzésre. Az egyesület önkéntes és pártoló tagok – összességében közel 30-40 fő - tevékenységére alapozva végzi a tevékenységét, melynek célja a pusztáegresi identitás megőrzése, a közösségi és kulturális élet megszervezése (sportrendezvények, filmklub, szakkörök, kézműves programok), színes programok, rendezvények szervezése az itt élők számára. Az egyesület célja a hátrányos helyzetű családok segítése is. A legtöbb kulturális, hagyományőrző rendezvény (falunap, szüreti felvonulás stb.) megszervezése és lebonyolítása is a nevükhöz fűződik. A Pusztáegresért Egyesület az Összefogáshoz hasonló tevékenységeket végez.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A Pusztægresi Polgárőr Egyesület 2011-ben kezdte meg tevékenységét Pusztægres, Sárhatvan, Nagyhörcsök és Örspusztá területén. Az egyesület létrehozásának oka a településrészekben romló közbiztonság, az elégtelen rendőri jelenlét. A Pusztægrest is kiszolgáló körzeti megbízotti iroda Pusztægres – Örspusztá – Sárhatvan - Nagyhörcsök lát el szolgálatot. Pusztægresre leginkább a vagyon elleni bűncselekmények a jellemzők, kisebb lopások, betörések, rablások.

A településrészen lévő katolikus templom miatt erős a településrészen a hitélet is.

3.1.14 Közlekedési helyzet

Pusztægres településnek különleges alakja van, valamint egyetlen zsáktelepülés, mindössze két hosszabb utcából (Kossuth Lajos és a Petőfi utca) és hat mellékutcából áll. A településrészen csak öt utca és egy tér rendelkezik szilárd burkolattal, a többi vagy földes, vagy murvás. A Rákóczi út, ami a település déli részén egy átvezető út. Ezen az út mentén van a településrész központja, itt található a vegyesbolt, a kocsmá, a művelődési ház, az orvosi rendelő és a buszmegálló. A Köztársaság tér a Rákóczi utat köti össze a Kossuth Lajos utcával, ami a település hálózat gerincét adja. Ebből az utcából ágazik le a Petőfi Sándor utca. Erre a két utcára merőlegesen fekszik a Baross János utca és az Ady Endre utca. A többi utca nem pormentesített, ezek vagy zsákutcák, vagy a település határon találhatók, mint egy körgyűrű határolják le a települést. Alacsony számban található játszótér, park és zöldfelület, de ez minden sárobgárdi városrészre jellemző.

Sárobgárdon négy helyi járat van, emellett a településen belüli közlekedést a távolsági járatok egészítik ki. Pusztægrest helyi járatú autóbusz közlekedés köti össze belvárosi városrészszel, de a járatok csak hétköznap napi hat alkalommal közlekednek. A helyi közlekedést egészítik ki a távolsági autóbuszjáratok, amelyek szintén napi hat-nyolc alkalommal közlekednek. A közösségi közlekedésnek egyéb formái jelenleg a településrészen nem elérhetőek. Az autóbusz járatok menetrendje a munka és iskolaidőhöz igazodik. Székesfehérvár irányába hétköznap szintén hat-nyolc busz közlekedik, a menetidő (50 km, 60-120 perc alatt), a járatok sűrűsége korlátozza a munkába való eljutás lehetőségeit.

A településrészen annak jellegéből fakadóan a megfelelő mennyiségű parkolóhely rendelkezésre áll. Vasúti kapcsolattal közvetlenül nem rendelkezik Pusztægres.

3.1.15 Összefoglalás a pusztægresi szegregátumról:

Sárobgárd Fejér megye belső periferiájaként a Komplex programmal fejlesztendő járások közé tartozik. Sárobgárd településszerkezete, a csatolt településrészek eltérő múltja, hagyományai miatt az integráció, illetve a központi városrészhez való szervesülés lehetőségei korlátozottak, ez hosszú távon, Pusztægres esetében a településrész leszakadásának, a már megindult szegregálódásnak a komoly veszélyét hordozza magában. A megszűnő közszolgáltatások Pusztægres népesség megtartó erejét csökkentik, ez fokozza a településrészen már elindult negatív társadalmi folyamatokat. A kedvezőbb végzettséggel rendelkezők elköltöznek a településrésztől, helyükre alacsonyabb státuszú lakosság érkezik. Tehát folyamatban van a népesség kicserélődése, amely tendencia a leszakadást erősítheti.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Pusztáegresen a gazdálkodás alapját a múltban a mezőgazdaság jelentette, és a mezőgazdasági hagyományokkal, termelési kultúrával rendelkező településrészen ma sincs szinte mással foglalkozó vállalkozás. Stabil, nagy mezőgazdasági vállalkozás azonban nincs. A munkaképes korú lakosság, amennyiben lehetősége van, ingázik, elsősorban Sárobgárdra. Székesfehérvár irányába tömegközlekedéssel való ingázásnak korlátozottak a lehetőségei. Az akcióterületre - kiemelten a szegregátumra - vonatkozó iskolázottsági, foglalkoztatottsági mutatók rendkívül kedvezőtlen képet rajzolnak ki. A lakosság alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, ez korlátozza a munkaerő-piaci esélyeket, melyeket tovább rontanak a közlekedés nehézségei.

Az akcióterület kijelölése során fontosnak tartottuk a társadalmi együttműködés erősítését, komplex program megvalósítását, hiszen ennek a városrésznek még mindig a legmagasabb a lakosságszáma a valamikor önálló sárobgárdi településrészek közül, így a társadalmi integrációnak a befogadó oldalról is van kerete.

3.2 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

(a település egészét érintő és az egyes szegregátumokra vonatkozó fejlesztések, programok meghatározása)

A 2014-2020 között működő Széchenyi 2020 program keretében Sárobgárdon több társadalmi célú integrációt szolgáló projekt valósult meg. Korábban a településen a tanulási integrációt szolgáló programok az iskolai intézményekben indultak, amelyek eredményeiből részesültek a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos tanulók is. Az elmúlt években a szociális ellátás területén az idősök otthonának és a hajléktalan szállónak a fejlesztésére került sor, mindkét intézményben a működést elősegítő, a komfortfokozatot növelő kis értékű eszközök beszerzésére került sor.

2016-ban az önkormányzat a szegregátumban élők helyzetének javítása, társadalmi integrálása érdekében több projekt megvalósítását tervezte, melyek akcióterülete a két településrész teljes területe volt:

- TOP-5.2.1-15 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
- TOP-4.3.1-15 Leromlott városi területek rehabilitációja

A fenti pályázati felhívásokra az önkormányzat benyújtotta pályázati kérelmét, azonban a Támogató csak Pusztáegres vonatkozásában támogatta a pályázatokat. A szociális városrehabilitáció ERFA részében szolgálati lakások kerültek kialakításra, míg az ESZA típusú forrásokból a szegregátumban élő hátrányos helyzetű emberek életlehetőségeinek javítása volt a cél. A projekt keretében foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, családsegítést és szociális munkát biztosító programok valósultak meg. A projekt megvalósításának tapasztalatai alapján az alábbi beavatkozási tevékenységek működtek hatékonyan a célterületen:

- folyamatos szociális munka: főállású szociális munkás alkalmazása, állapotfelmérés és egyéni fejlesztési tervek készítése, tanácsadás pénzügyi, családszervezési és életvezetési, adósságkezelési témakörben
- foglalkoztatási tanácsadás

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- a kora-gyermekkori fejlesztés: logopédus, konduktor, pszichológus szakemberek foglalkoztak a célcsoporttal az egyéni fejlesztés sikere érdekében

A fenti projekteken kívül még az alábbi projektek valósultak meg, amelyek a városban élők életminőségének javítását, a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférését, valamint a helyben elérhető szolgáltatások minőségének fejlesztését szolgálták:

Az EFOP-1.4.4-17-BARI SHEJ-NAGYLÁNY-FÁTĀ MÁRÉ konstrukció keretén belül, a **Támaszfal program a roma lányok iskolai lemorzsolódásának csökkentésére a Mezőföldön** című projekt megvalósult legfőbb eleme a roma lányok iskolai lemorzsolódásának csökkentése és továbbtanulási esélyeik növelése volt. A projekt a helyi közösség érzékenyítésével, a célcsoport bevonásával és egyéni szükségleteinek feltárásával indult. A bevonás után a projekt kulcseleme egy egyéni és családi mentorrendszer működtetése. Az egyéni fejlesztésbe, mentorálásba, kompetenciafejlesztésbe, hátránykompenzációs programokba, tanácsadásba, tréningbe kerültek bevonásra roma lányok.

Az EFOP-3.2.9-16-Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése konstrukció keretein belül megvalósult az **Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése a Sárobgárdi járásban** elnevezésű projekt. Célja volt a Sárobgárdi járás területén Sárobgárd, Sárkeresztúr, Nagylók, Alsószentiván, Vajta és Cece településeken az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése komplex szolgáltatásokkal és humánerőforrás bővítéssel, valamint módszertani kompetenciák és eljárásrendek bővítésével a járási család-és gyermekjóléti központ koordinálásában.

Az EFOP-1.2.9-17-Nők a családban és a munkahelyen konstrukció keretén belül, **Női Információs és Szolgáltató Központ létrehozása és működtetése a Sárobgárdi járásban** című projekt célja volt a Női Információs és Szolgáltató Központ létrehozása és működtetése, hogy javuljon a nők munkaerő-piaci helyzete és a család-munka összeegyeztethetősége. A projekt célja volt továbbá az atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése mind a munkavállalók, mind a munkaadók körében, továbbá a projekt ahhoz is hozzájárult, hogy a nőkkal szembeni társadalmi és gazdasági sztereotípiák lebontásra kerüljenek a helyi szemléletformáló eszközök nyomán.

Az **EFOP-1.2.11-16-Esély Otthon** konstrukció keretén belül az **Esély a fiataloknak Sárobgárdon** című projekt célja volt a Sárobgárdon élő, vagy innen elszármazott, valamint az itt letelepedni szándékozó fiatalok képessé tétele arra, hogy élni tudjanak az itt fellelhető lehetőségekkel és ezen a településen tudjanak családot alapítani és egzisztenciát teremteni. Ennek érdekében a fiatalok életpálya-tervezését segítő helyi szolgáltatások nyújtottunk, munkaszerzési ismeretek bővítése részeként munkaerőpiaci és vállalkozási kompetencia fejlesztést biztosítottunk, elhelyezkedést szolgáló egyéni tanácsadást, életpálya tervezést nyújtottunk. Igényfeltáró csoportos foglalkozást, pályaaorientációs csoportos foglalkozást, valamint álláskereső technikák oktatását végeztük.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Az EFOP-3.9.2-16-Humán kapacitások fejlesztése térségi szemléletben elnevezésű konstrukció keretén belül, az **Új humanizmus – Humán kapacitás fejlesztése Sárbogárd térségében** című pályázat célja volt a Sárbogárdon és a környékén lévő további öt településen (Alap, Hantos, Nagylók, Cece, Sárkeresztúr) a humán közszolgáltatások integrált fejlesztése, valamint a minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása a térségben. A pályázat hozzájárult Sárbogárdon és környékén az egyes humán közszolgáltatásokban dolgozók képzettségének javításához, ezáltal is fejlesztve az általuk ellátott szolgáltatások minőségét és hatékonyságát. Megvalósult a gyermekek és tanulók személyiség és kompetenciafejlesztése, valamint iskolai és munkaerő-piaci érvényesülését elősegítő iskolán kívüli programokat is szerveztünk. Ösztöndíjprogram segítségével a hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók/hallgatók közneveléshez illetve felsőoktatáshoz való hozzáférést tettük lehetővé.

A szegregátumok helyzetelemzése során feltárt folyamatok, illetve a korábbi években megvalósított projektek tapasztalatai alapján a pusztagegri szegregátum esetében kívánunk ESZA típusú beavatkozásokat végrehajtani az alábbi intézkedésekkel:

Tevékenység neve	Folyamatos szociális munka az akcióterületen
Tevékenység célja, célcsoportja	Akcióterületen élő hátrányos helyzetű lakosok
Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága	Nagy szükség van a szegregátumban az eseti tanácsadások és fejlesztések mellett állandó szociális munkások jelenlétére is a gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatások kiterjesztése, valamint a kapcsolódó támogató, fejlesztő és hatósági szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása érdekében és a társadalmi integráció fenntarthatósága érdekében.

Tevékenység neve	Foglalkoztatási tanácsadás
Tevékenység célja, célcsoportja	Foglalkoztatás elősegítése az akcióterületen élő aktív korú, inaktív személyeknél.
Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága	A célterületen többen pályakorrekcióra, pályaorientációra, illetve életpálya-tervezésre kényszerülnek, hiszen fizikai és mentális állapotuk nem indokolják az inaktív státuszt a munkaerőpiacon. Folyamatos támogatás mellett a készségeknek megfelelő munkahely

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

	kiválasztását követően annak megtartása jelen tanácsadás keretében biztosítható.
--	--

Tevékenység neve	Korai fejlesztés
Tevékenység célja, célcsoportja	Az akcióterületen élő hátrányos helyzetű gyermekek körében korai fejlesztés.
Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága	A telepen élő gyermekek közül soknak van szüksége különböző fejlesztő foglalkozásokra, mely foglalkozások elősegítik a későbbi integrált oktatásban való részvételt akár óvodai vagy iskolai szinten. A korai szakaszban felismert és fejlesztésbe vont készségek kiemelt hatékonysággal működnek, mely elősegíti a gyermekek jobb életminőségét.

Tevékenység neve	Digitális kompetenciafejlesztés
Tevékenység célja, célcsoportja	Az akcióterületen élő hátrányos helyzetű gyermekek és felnőttek körében.
Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága	A telepen élő gyermekek és felnőttek körében nagy szükség van digitális kompetenciák fejlesztésére, amely elősegíti a gyermekek esetében az oktatási hátrányok leküzdését, a felnőttek esetében pedig a munkaerőpiaci esélyeik növelését.

Tevékenység neve	Iskolai lemorzsolódás csökkentése
Tevékenység célja, célcsoportja	Az akcióterületen élő hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok körében.
Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága	A telepen élő gyermekek és fiatalok körében a korábban megvalósított projekt tapasztalatok alapján hangsúlyt kell helyezni a korai iskolai lemorzsolódás megelőzésére. Mentortevékenység végzésével nagymértékben csökkenthető ez a veszély, illetve az ilyen irányú tevékenység a családok életének egyéb területeire is pozitív hatással lehet.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A projektek célja Sárobgárd leszakadó városi területein élők közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációja.

Specifikus célok:

- szegregátumban élő hátrányos helyzetű emberek életlehetőségei javuljanak, elérhetővé váljanak a foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, oktatást, iskolai felzárkózást, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást, életvezetési tanácsadást, egyéni fejlesztést és szociális munkát biztosító programok.
- a leszakadó városi területeken bővüljön a szociális munka humán erőforrása, megteremtődjön a hosszú távú integrációt segítő szakmai kompetencia.

Összefoglaló stratégiai terv a szegregátumokra/szigetekre vonatkozóan

Helyzetfelmérés megállapítása	A szigetet érintő célok megfogalmazása	Beavatkozások	Felelősök	Eredményesség jelző indikátor – rövid távon (3 év)	Eredményes jelet jelző indikátor – hosszú távon (6 év)
Pusztagezs, a településrészt szövetébe	A helyiek társadalmi mobilitása révén a rehabilitáció	A társadalmi mobilitásra épülő	Polgármester	A mobilizációs és rehabilitációs programba bevont	Képzettségi és foglalkoztatottsági szint emelkedik

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

beágyazott szegregátum (Petőfi S. utca déli oldala - Kossuth L. utca déli oldala a Petőfi S. utca-tól a Köztársaság térig)	ó folytatása	rehabilitációs program kidolgozása a területen élők a Családsegítő és Gyerekjóléti Szolgálat, valamint civil szervezetek bevonásával		családok és civil szervezetek/partnerek száma	
--	--------------	--	--	---	--

29. táblázat: Sárbogárd antiszegregációs terv

3.3 A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések

A település Városfejlesztési Koncepciójában és az Integrált Városfejlesztési Stratégiájában megjelennek azok a városra jellemző problémák, amelyek a következő időszakban offenzív beavatkozásokat kívánnak, de megoldásukon való munkálkodás tartós, hosszabb távú idődimenziót igényel. Ezek közül a problémák közül a legsúlyosabb a demográfiai tendenciák romlása: az elvándorlás és a természetes fogyás gyors üteme, a 0-14 éves korúak létszámának csökkenése, a fiatalok korai életszakaszban történő elvándorlása, az öregedési tendencia erősödése. A település másik fontos problémája a település sajátos szerkezetéből adódik. A külső városrészek infrastrukturális, társadalmi és gazdasági leszakadása igen jelentős gondot fog okozni a jövőben a településen.

A városra vonatkozó jövőképben ezért egy – a népessége megtartására képes –, fenntartható fejlődésű város víziója jelenik meg.

A fenti jövőképpel összefüggésben **a város távlati alapcélja** jó komfortérzetet biztosító életminőséget, fenntartható, egészséges környezetet nyújtó település kialakítása, a javuló foglalkoztatás elérése érdekében pedig a helyi és a betelepülő vállalkozások számára vállalkozóbarát feltételeket megteremtése.

A jó komfortérzetet biztosító életminőség elérése olyan alapcélja a városnak, amely valamennyi lakossági korcsoportnak a kellemes városias élet lehetőségét nyújtja a szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosításával, a kellemes kisvárosi milió megteremtésével és a komfortot és rekreációt biztosító lakókörnyezet kialakításával, fejlesztésével. A vállalkozóbarát infrastruktúra olyan környezet kialakulását jelenti, amelyben a város lakossága és a városban működő vállalkozások olyan egyedi szolgáltatásokat működtetnek, amelyekre folyamatosan van igény és fizetőképes kereslet.

A fenti alapcélok 15-20 évre jelölik ki a városvezetés számára követendő irányokat és a fejlesztések mozgásterét.

A településen tehát a következő időszakban a jelenleg stagnáló gazdaság fellendítését, a munkahelyteremtést kell előtérbe helyezni. Ennek fontos elemei a vállalkozóbarát infrastruktúra, az ágazati fejlesztések és a stratégiai alapú városvezetés erősítése.

A fentiek elmaradása esetén a városban működő vállalkozások piaci pozíciói jelentős mértékben romlani fognak. A városvezetés mozgásterét korlátozott ezen a területen, de nem eszköztelen a folyamat befolyásolásában. Részben a városba vonzható befektetők felkutatásában, a város kizárható, piacosítható vonzerőinek, termékeinek promótálásában, részben a vállalkozások üzleti szolgáltatási hálójának kialakításában tud aktív lépéseket tenni.

A munkahelyteremtés, az infrastrukturális fejlesztések a település szegregátumaira, szegregálódó területeire és az ott élőkre is kedvező hatással lesznek.

Az önkormányzat által tervezett városi fejlesztések az ITS 2. fejezetben szerepelnek.

3.4 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

3.4.1 Lakhatás

Az önkormányzatnak nincs lakhatás segítségre vonatkozó koncepciózus programja. Jelenleg forráshiány miatt a helyi fiatalok letelepedését, első ingatlanhoz jutását sem tudja segíteni. Az önkormányzat vállalná a telkek kialakítását, a telkek közművesítésének finanszírozása azonban jelenleg nincs forrása, tehát a közművesítés egyelőre nem megoldott. Ennek megoldása a népességmegtartáshoz járulna hozzá, a település elöregedésének egyik fontos gátja lehet. A település elkötelezett amellett, hogy a szegregáció oldását megkezdje. Az önkormányzat odafigyel arra, hogy a szegregátumok, szigetek lakosság száma ne emelkedjen. Az önkormányzat a szegregátumok/szigetek közelében telekosztást sem tervez.

A Kislók esetében, amely az előző népszámlálás alapján szegregátum volt, a településrész helyzetének emelkedését eredményezte a fiatalok érdeklődése a településrész iránt. Az elmúlt másfél évtizedben a kedvezőtlen folyamatok megfordultak, a szegregálódás mértéke csökkent. A jövőben az elkerülő út megépítése, a település gazdasági területeinek, valamint a közeli lőtér hasznosítása a terület további felértékelődésével járhat, ez a szegregálódó helyzet megoldását jelentős mértékben elősegíti, lassú lakosságcsere eredményeként fel is számolódhat.

3.4.2 Oktatás, képzés

A településen működik bölcsőde, a gyerekek egy részének napközbeni felügyelete megoldott, a kapacitás szűkös. A településen az óvodai férőhelyek száma 450 fölött van, biztosított tehát a település óvodáskorú gyermekeinek ellátása.

A közoktatás területén nincs szegregáló oktatásszervezési gyakorlat, valamennyi hátrányos, halmozottan hátrányos és sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló intézményes nevelésben-oktatásban részesül.

A felnőttképzésben rejlik a szegregátumokban élők kitörési lehetősége, hiszen fentebb az elemzésben már láttuk, hogy ezen területeken élők egy jelentős része alacsony státuszú, legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező ember. Felnőttképzésre, szakma szerzésére jelenleg a településen eseti jelleggel, egy-egy tanfolyam keretében van lehetőség. A városban nem működik szakképző vagy felnőttképző intézmény. Érettségi szerzésére a gimnáziumban van lehetőség. Az önkormányzat a képzésekhez kapcsolódó támogatásban a gyakorlatban nem tudja a helyieket segíteni. A különböző képzéseken való részvételt jelenleg a Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztálya szervezi. Ezen a területen civil szervezetek/partnerek megjelenését, munkáját ösztönzi az önkormányzat, partner minden új kezdeményezés előtt.

Sárszentmiklós Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A Város Sárszentmiklós központjában a volt iskola épület-felújítását tervezi. A Dunavecsei Református Egyház által fenntartott – felnőttképzést bonyolító ún. Mezőföld iskola („népiskola”) elhelyezése érdekében Béke utca és a Gesztenye sor találkozásánál felújítja a volt iskolaépületet.

3.4.3 Foglalkoztatás

A városban jelenleg is működik az önkormányzat, illetve a közfoglalkoztatási program, amelyben a szigeteken élő emberek kiemelt bevonására kerül sor. Ennek keretében havi szinten néhány fő folyamatos foglalkoztatása zajlik.

A település rendelkezik a Járási Hivatalon belül működő Foglalkoztatási Osztállyal. Az elmúlt években működött a járási szintű foglalkoztatási paktum, ez a típusú tevékenység a következő időszakban megyei szinten fog működni.

A város által tervezett beruházások munkahelyteremtő hatása mind a beruházás alatt, mind az elkészült beruházás működtetése során érzékelhető lesz. A településen megvalósuló kisebb beruházások kapcsán is csökkenhet a szegregátumokban élő munkanélküliek száma.

Az akcióterületi fejlesztésekhez kapcsolódóan az önkormányzat a kivitelezés során vizsgálja annak a lehetőségét, hogy a szigeteken élő, munkanélküli, hátrányos helyzetű embereket milyen formába tudja a kivitelezésbe bevonni.

Az önkormányzat továbbá tervezi, hogy megfelelő civil szervezet bevonásával a szegregátumok lakóira irányuló foglalkoztatási-képzési programot indít, amely a közfoglalkoztatási programot egészítheti ki.

Az önkormányzat folyamatosan arra törekszik, hogy a segítséget igénylő embereket képzésekkel, személyes segítségnyújtással megtanítsák arra, hogy ügyeik vitelére önállóan is képesek legyenek. Azonban jelenleg nincs a településen hátrányos helyzetűek foglalkoztatásával/képzésével foglalkozó civil szervezet. Az ezen a területen dolgozó civil szervezet(ek) számára az önkormányzat munkájuk végzéséhez helyiséget biztosít.

3.4.4 Egészségügyi, szociális ellátás

A város az egészségügyi és szociális ellátások keretében az esélyegyenlőség megvalósulását igyekszik biztosítani

A település rendelkezik szociális szolgáltatástervezési és települési esélyegyenlőségi koncepcióval is. A dokumentumokat az önkormányzat rendszeresen felülvizsgálja. Az önkormányzat vállalja települési szintű Szociális Szolgáltatástervezési koncepció végrehajtását és rendszeres felülvizsgálatát és a koncepció alapján a szociális szféra tervszerű, stratégiai alapú fejlesztését. Ennek érdekében az önkormányzat szorosabban kívánja fűzni az együttműködést a Szociális Kerekasztal szakembereivel, a Családsegítő Szolgálattal.

Az önkormányzat segítséget nyújt – különösen az alacsony státuszú népesség számára – abban, hogy a számukra lehetőségként nyitva álló ellátási formákat minél nagyobb arányban igénybe tudják venni.

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A szegregátum lakói között a különböző egészségügyi szűrőprogramokon, valamint az egészségügyi szakellátáson való részvételt az önkormányzat a Családsegítő és Gyerekjóléti Szolgálat bevonásával ösztönözni fogja. Az önkormányzat a szűrőprogramok rendezését is a jövőben aktívan támogatja.

Az önkormányzat tervezi a leromlott állapotú szociális otthon felújítását, mely hozzájárulhat a magasabb színvonalú, kényelmes körülményeket biztosító elhelyezést a szolgáltatást igénybe vevők számára.

4 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

4.1 Külső összefüggések

A célok és intézkedések illeszkedése az Európai Unió 2021-2027 közötti kohéziós politikájának prioritásaihoz

2021-2027 közötti időszak kohéziós politikájának prioritásai (a várostérségekre vonatkozó prioritásokkal):

1. Versenyképesebb és okosabb Európa
2. Zöldebb, alacsony szén-dioxid kibocsátású Európa –

A természet-, a biodiverzitás- és a zöldinfrastruktúra fokozott védelme és megőrzése, beleértve a várostérségeket, és a légszennyezés minden formájának csökkentése; A fenntartható városi multimodális mobilitás támogatása, törekedve a nettó nulla szén-dioxid kibocsátású gazdasági átmenetre;

3. Összekapcsoltabb Európa a mobilitás fokozásával
4. Szociálisabb és befogadóbb Európa

5. Polgárokhoz közelebb álló Európa

A fenntartható és integrált fejlődés és területe típusok, valamint a helyi kezdeményezések minden formájának előmozdításával) – Támogatva az integrált és befogadó társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődést, kulturális-természeti örökséget, fenntartható turizmust és biztonságot a várostérségekben.

A következő táblázat az átfogó és a tematikus célok és az EU Green Deal által meghatározott kohéziós prioritások közötti kapcsolatot mutatja be. A nagy pipa erősebb, közvetlenebb; a kis pipa gyengébb, közvetettebb kapcsolatot jelent.

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának
aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

EU Green Deal – Prioritások	A gazdaság dinamikus fejlesztése, munkahelyteremtés	A város differenciált település jellegével (kisvárosias, falusias) harmonizáló komplex, fenntartható feltételrendszer kialakítása, működtetése	A társadalmi megújulás erősítése
1. Intelligensebb Európa	✓		✓
	A helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése A települési szolgáltatási, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése A kor követelményeinek megfelelő, piacképest tudást és kompetenciákat eredményező oktatási és képzési rendszer kialakítása és fejlesztése		Társadalmi integráció, befogadás, kulturális tőke növelése Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése
2. Zöldebb, karbonmentes Európa		✓	✓
		Alkalmazkodó, a tájat és a hosszútávú erőforrások megtartását biztosító fenntartható agrárgazdaság fejlesztése Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése A környezetterhelések mérséklése, kibocsátás-csökkentés	Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése
	✓		

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

EU Green Deal – Prioritások	A gazdaság dinamikus fejlesztése, munkahelyteremtés	A város differenciált település jellegével (kisvárosias, falusias) harmonizáló komplex, fenntartható feltételrendszer kialakítása, működtetése	A társadalmi megújulás erősítése
3. Jobban összekapcsolódó Európa	Gazdasági és logisztikai alközponti szerepkört erősítő közlekedési infrastruktúra fejlesztés		
4. Szociálisabb Európa	✓		✓
	A kor követelményeinek megfelelő, piacképest tudást és kompetenciákat eredményező oktatási és képzési rendszer kialakítása és fejlesztése		Társadalmi integráció, befogadás, kulturális tőke növelése A kulturális tőke növelése A lakhatási feltételek fejlesztése
5. A polgáraihoz közelebb álló Európa		✓	✓
		A Városház és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése Helyi közösségek erősítése

30. táblázat: Az EU 5 kohéziós prioritása és az átfogó, valamint tematikus célok közötti kapcsolat

A célrendszer kapcsolata az OFTK-val

Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával 2013 decemberében elfogadta a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót (OFTK).

Az OFTK a 1254/2012. (VII. 19.) számú kormányhatározat alapján készült. A dokumentum Országgyűlés általi elfogadásakor hatályát veszítette az Országos Területfejlesztési Konceptióról szóló 97/2005. (XII. 25.) OGY határozat, az Országos Területfejlesztési Konceptióval egyetemben.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Az OFTK közép- és hosszú távon fogalmazza meg a hazai fejlesztési célokat és igényeket, meghatározva azok területi dimenzióit. Középtávon a dokumentum arra törekszik, hogy a 2014-2020-as időszak fejlesztési dokumentumait (a Partnerségi Megállapodást és az operatív programokat) megalapozza. Hosszú távon (2030-ig) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségletei alapján teljes tervezéssel Magyarország minden ágazatára, térségére és köz-, piaci, valamint civilszférájára jövőképet és célokat definiál a fejlesztéspolitika és a területfejlesztés vonatkozásában.

A stratégiai tekintetében a stratégiában megfogalmazott három átfogó cél egyértelműen és szorosan kapcsolódik a négy OFTK átfogó célhoz. A stratégiai célok összefüggéseit az alábbi táblázat mutatja be.

OFTK	Értékteremtő foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés	Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom	Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme	Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet
Sárobgárd				
A gazdaság dinamikus fejlesztése, munkahelyteremtés	✓			✓
A város differenciált település jellegével (kisvárosias, falusias) harmonizáló komplex, fenntartható feltételrendszer kialakítása, működtetése	✓		✓	✓
A társadalmi megújulás erősítése		✓		

31. táblázat: ITS – OFTK célmátrix: a stratégiai célok kapcsolatrendszere

Az OFTK-nak való megfelelést az alábbiakban specifikus célok szintjén is bemutatjuk. Az OFTK hét specifikus célkitűzést tartalmaz, míg Sárobgárd Stratégiájában kilenctematikus cél szerepel. Az OFTK specifikus és az ITS tematikus céljainak összefüggését az alábbi táblázat mutatja be.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Az országos és sárobgárdi célok kapcsolataiból jól látszik, hogy minden OFTK célhoz legalább 3 ITS-cél rendelhető.

OFTK	Versenyképes, innovatív gazdaság	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sporttársadalom	Életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás	Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	Jó állam: szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme
Sárobgárd							
A helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése	✓		✓	✓			✓
A települési szolgáltatási, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése	✓			✓		✓	
Gazdasági és logisztikai alközponti szerepkört erősítő közlekedési infrastruktúra fejlesztés	✓		✓				✓
A kor követelményeinek megfelelő, piacképest tudást és kompetenciákat eredményező oktatási és képzési rendszer kialakítása és fejlesztése	✓			✓	✓		

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának
aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

OFTK	Versenyképes, innovatív gazdaság	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és életkészség	Életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás	Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	Jó állam: szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme
Sárospatak							
A Várospalota és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	✓				✓		✓
Alkalmazkodó, a tájat és a hosszútávú erőforrások megtartását biztosító fenntartható agrárgazdaság fejlesztése	✓	✓	✓				✓
Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése		✓	✓				✓
A környezetterhelések mérséklése, kibocsátás-csökkentés	✓	✓	✓				✓
Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése	✓			✓	✓	✓	✓
Társadalmi integráció, befogadás,		✓		✓	✓		

OFTK	Versenyképes, innovatív gazdaság	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és életkörülmények	Életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás	Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	Jó állam: szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme
kulturális tőke növelése							
A kulturális tőke növelése		✓		✓	✓		✓
A lakhatási feltételek fejlesztése	✓			✓	✓		
Helyi közösségek erősítése		✓		✓		✓	✓

32. táblázat: ITS – OFTK célmátrix: a tematikus célok – specifikus célok kapcsolatrendszere

A **versenyképes, innovatív gazdaság** előmozdításához a város ipari park, inkubátorház és vállalkozásfejlesztési központ létrehozásával kíván hozzájárulni. A várost gazdasági múltja predesztinálja arra, hogy az agrárgazdaság, az arra épülő termékfeldolgozás és az ipar (elektronikai ipar) területén újra a fejlődés útjára lépjen. Ebben munkatapasztalatai, ingatlan-háttere és kedvező logisztikai pozíciója segítik.

Az **egészséges társadalom** fejlesztését helyi jelentőségű fejlesztések szolgálják. Kiemelten az egészséges környezet biztosítását segítő zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztést, a környezeti terhek csökkentését, az egészség és környezettudatosságot növelő szemléletformálást és a városi szintű szolgáltatások bővítését.

Az **életképes vidék fejlesztése** a város szempontjából járásközpontként is fontos, valamint agrár-adottságai és a település több falut magában foglaló szerkezete fontossá teszik, hogy éljen felelősségével a járás és saját lakosságának vidékies körülmények közt élő része felé is. Ennek érdekében megteremti a helybeli, a környékbeli települések által is elérhető foglalkoztatás lehetőségét, javítja a lakosság mobilitását, támogatja az agráralapú önfoglalkoztatást, agráriumhoz kötődő nonprofit foglalkoztatási kereteket hoz létre.

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A gazdaságfejlesztés terén a város egyértelműen az **innováció és a kreativitás** felé kíván fordulni: inkubátorház létrehozását tervezi az innováció-irányultságú kezdő és fejlődő vállalkozások számára, előnyös feltételek kialakításával teremt vonzerőt a városban való működésükhöz.

A **társadalomfejlesztés** terén a város integrált szemléletű program kidolgozását tervezi. Ennek célja, hogy az egyes szakmai területeken megvalósuló beavatkozások, pályázatok a lehető legszélesebb körben fejtsék ki hatásukat, érvényesüljön a szinergia. Ez a szemlélet végső soron a humán és egyéb intézményi szolgáltatások és a társadalommal való együttműködés minőségének javítása terén jut érvényre. Ezen az úton egészítheti ki egymást az állami-önkormányzati háttérű intézményi gondoskodás és a civil társadalom által támogatott öngondoskodás. Az intézményi szolgáltatások soha nem lesznek képesek helyettesíteni az öngondoskodást, ugyanakkor a családok, segítségre szorulóknak nem lehetnek magukra hagyottak problémáik, élethelyzeteik megoldásában. A két szféra közti kommunikáció és koordináció hozhatja a legeredményesebb megoldást.

A **fenntartható városfejlesztés** szempontjából Sárospatakon a humán erőforrás, a részben agrár – részben ipari használatra alkalmas földingatlanok, valamint a jelentős tartalékokkal rendelkező partnerségi együttműködések jelentik az előrelépés legfontosabb potenciálját a városvezetés kezében, ezért a tervezett intézkedések kiemelten támaszkodnak ezekre az erőforrásokra.

A **stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme** érdekében a város a hagyományos tájhasználat fenntartását ösztönzi, támogatja a környezetkímélő gazdálkodást, fejleszti a zöld- és kékinfrastruktúra hálózatot mérsékli a környezetterheléseket és a CO2 kibocsátást.

Az OFTK hat területspecifikus célt jelöl meg, ezeket is összevetettük az ITS tematikus céljaival, melyet a következő táblázat mutat be. Itt is elmondható, hogy a területspecifikus célokhoz legalább kettő, de jellemzően négy sárospataki tematikus cél kapcsolódik.

OFTK	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	Vidéki térségek népesség-el tartó képességének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaság-ösztönzés	Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása
Sárospatak						
A helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése	✓		✓		✓	

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

OFTK	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	Vidéki térségek népesség-eltartó képességének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaság-ösztönzés	Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása
Sárbogárd						
A települési szolgáltatási, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése	✓		✓		✓	
Gazdasági és logisztikai alközponti szerepkört erősítő közlekedési infrastruktúra fejlesztés	✓	✓	✓		✓	✓
A kor követelményeinek megfelelő, piacképest tudást és kompetenciákat eredményező oktatási és képzési rendszer kialakítása és fejlesztése	✓		✓		✓	
A Városközpont és az alközpontok városias jellegének		✓	✓		✓	

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

OFTK	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	Vidéki térségek népesség-eltartó képességének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaság-ösztönzés	Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása
Sárbogárd						
erősítése, funkcióbővítése						
Alkalmazkodó, a tájat és a hosszútávú erőforrások megtartását biztosító fenntartható agrárgazdaság fejlesztése			✓	✓	✓	
Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése			✓	✓		
A környezetterhelések mérséklése, kibocsátás-csökkentés			✓	✓	✓	
Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése		✓	✓	✓	✓	
Társadalmi integráció, befogadás,		✓	✓	✓	✓	

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

OFTK	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	Vidéki térségek népesség-eltartó képességének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaság-ösztönzés	Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása
Sárbogárd						
kulturális tőke növelése						
A kulturális tőke növelése		✓	✓	✓	✓	
A lakhatási feltételek fejlesztése		✓	✓		✓	
Helyi közösségek erősítése		✓	✓	✓	✓	

33. táblázat: ITS – OFTK célmátrix: a tematikus célok –terüleetspecifikus célok kapcsolatrendszer

A fenti táblázatokból látható, hogy a sárbogárdi átfogó és tematikus célok szorosan kapcsolódnak az OFTK célmeghatározásaihoz és jelentősen erősítik azokat.

A város célkitűzései a területi célok közül az **ország regionális szerepének** erősítésére gyakorolják a leggyengébb hatást, ami a város méretéből adódik. A város egyelőre kihasználatlan, potenciális iparterületei és évtizedek óta kihasználatlan, honvédelmi tulajdonú laktanyája akár térségi logisztikai központ létrehozására, vagy országos jelentőségű ipari tevékenységek befogadására is alkalmasak lennének. A város a volt szovjet laktanya barnamezős területén ipari park létrehozását tervezi, melynek lépéseit jelen stratégia keretei közt tervezi megtenni. A reálisan tervezhető nagyságrend kis- és középvállalkozások letelepítése részben a telephelyváltó helyi cégek, részben a városban rejlő infrastrukturális, szabályozási és logisztikai előnyeit felismerő befektetők részéről. A volt magyar honvédelmi laktanya területének felhasználása nem tervezhető mindaddig, amíg polgári célokra átadásra nem kerül az önkormányzat részére. A hasznosítás céljából való igénylés benyújtását célszerű a Mezőföld felzárkóztatási programja keretében megtenni, melynek kidolgozására megyei közgyűlési határozat született.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Sárobgárd szerepe a többközpontú fejlődés és a terek összekapcsolása vonatkozásában

A **többközpontúság** tekintetében a város sajátos helyzetben van: logisztikai szempontból egy középvárosi fejlődési gyűrű centrumában helyezkedik el.

Arra pozicionált, hogy hálózatosan összekösse és gazdaságfejlesztési, területfejlesztési szempontból egybefogja, stabilizálja a Székesfehérvár–Polgárdi–Siófok–Tamási–Szekszárd–Dunaföldvár–Solt–Dunaújváros által közre zárt, a fejlődési folyamatokról lemaradt teret.

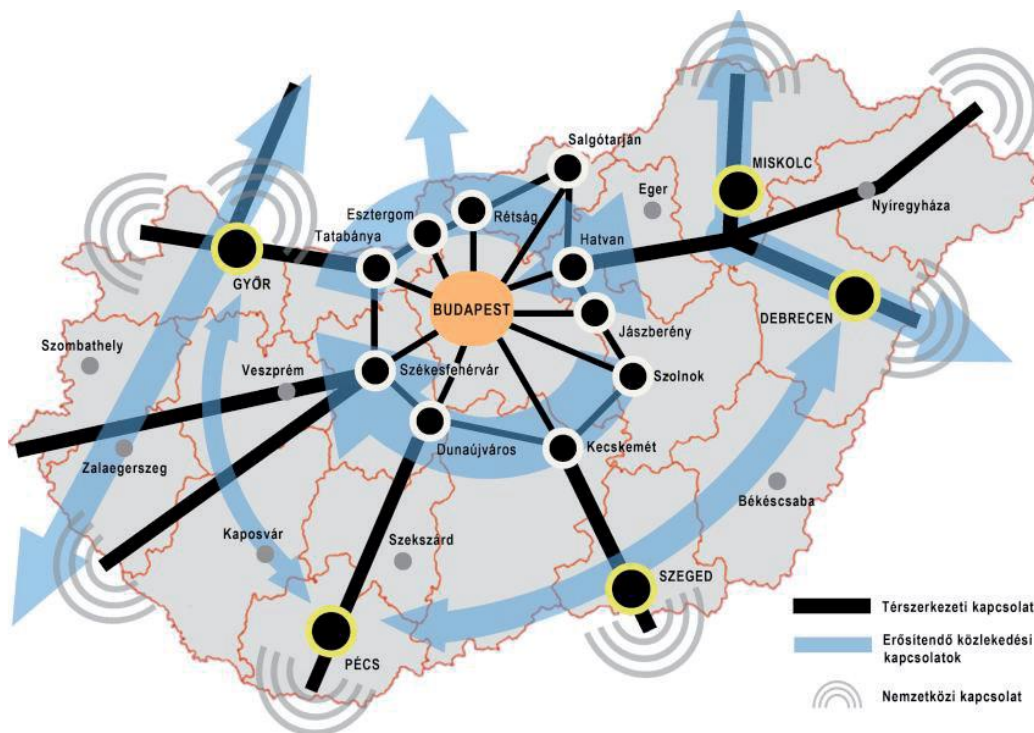
Értelemszerű, hogy a nagyobb léptékű ipari és képzési hagyományokkal, nagyobb politikai és gazdasági súllyal rendelkező, országos főútvonal, autópálya mellett fekvő városok tőkevonzó képessége erősebb volt a rendszerváltást követő gazdasági reorganizáció alatt. Fejlődésük „forgószele” kiszívta az erőforrásokat a tölcser „szeméből”. Ez a folyamat ma is tart, a szakképzett munkaerő és a lakosság elvándorlása folytatódik, azonban a területi kiegyenlítődés és Székesfehérvár ipari telítődése – a második hullámban – megnyitja a kaput a mindezen városok és a nemzetközi közlekedési csatornák elérése szempontjából kedvező logisztikai pozícióban levő Sárobgárd felé. Térségfejlesztési szempontból nemcsak maga a város, hanem a gyűrű belsejének minden települése és a gyűrűt alkotó középvárosok számára is előnyös a „kerék” tengelyének stabilizáló szerepű megerősödése, területi településhálózat kialakulása, mely a centrális helyzetű település nélkül nem jöhet létre.

Ez a hosszú távú folyamat a **vidéki térségek népességmegtartó képességére** masszív hatást gyakorol. A rövid-középtávú intézkedések, melyek az OFTK specifikus céljaival kapcsolatban bemutatásra kerültek, a népességmegtartó képességre már középtávon is hatnak.

A térség a nemzeti stratégiai fejlesztések szempontjából is exponált helyen helyezkedik el. Közvetlenül érintkezik a Budapest körül kialakult fejlődési gyűrűvel, az M6 és M7 autópályák által közrevett nemzetközi kapcsolati sáv fogja közre. Közvetlen városszomszédai közül a Dunaújváros–Székesfehérvár közlekedési tengely nemzetgazdasági szempontból és kiemelt fontosságú fejlesztése érinti.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

6. ábra: Stratégiai kapcsolatok szerkezete (Forrás: OFTK 44. ábra)

Sárbogárd szempontjából kiemelkedő jelentőségű, hogy a térszerkezetet alapvetően befolyásoló fejlesztések kívül esnek a város kompetenciahatárán, de hangsúlyozandó, hogy megvalósításuk fontossága tekintetében nem választható szét Sárbogárd és térsége, valamint a nagyobb térség.

- Az **M8 autópálya tervezése, megépítése**, időben elhúzódva, kis etapokban halad. Az átmenő teherforgalom ugyanúgy terheli Sárbogárdot, Cecét és a többi települést, mint az M0 túlterheltsége Budapestet és magukat a közlekedőket. Sárbogárd logisztikai helyzetét jelentősen javítaná a Sárbogárd-Mezőfalva-Nagyvenyim-Dunaújváros közötti autópálya szakasz előrehozott megépítése.
- A 13-as- M81-es – 63-as útfejlesztés felerősíti a térség vonzerejét, megteremti az M8-hoz való É-D irányú kapcsolódás lehetőségét
- A fenti közútfejlesztések révén egy dinamikusan fejlődő középvárosi körgyűrű belső centrális hálójára erősödne meg, több megyét érintő nagy terület belső területeinek a nemzetközi forgalomba történő bekapcsolásával. A fejlesztések hatása a centrum, Sárbogárd esetében a legmarkánsabb, azonban hangsúlyozandó, hogy egyúttal jelentős méretű térséget tár fel, melynek fejlődését a kisebb településekről racionálisan elérhető munkahelyek beindítják.
- A közúti fejlesztésekkel szinergiában, a város hagyományos logisztikai szerepének helyreállítása szempontjából kiemelt fontosságú az egyre elhanyagoltabb térségi **vasúthálózat felújítása, valamint a Budapest- Pusztaszabolcs – Sárbogárd – Dombóvár-Szentlőrinc – Pécs vonal fejlesztése.**
- Az ismert tervezetek szerint a 63-as út négy-sávúsítása és a gyorsforgalmi utakhoz való kapcsolódása megvalósul, így az M8 Ny-K irányban, a 13-as- 81-es- 63-as nyomvonal é-D

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

irányban beköti a várost a távolsági szállítási útvonalak rendszerébe, megvalósul az M1, az M8 és az M9 összekötése. Súlyponti, fővonalakat összekötő pozíciója tovább növeli a város és a járás logisztikai vonzerejét. (Megjegyezzük, hogy ez a logisztikai pozíció potenciálisan, kisebb léptékben korábban is fennállt, de jelentőségének reflektorfénybe helyezésére és erre alapozott üzleti infrastruktúra fejlesztésekre éppen jelen ITS eredeti verziójában került sor. Mindaddig csak a munkaerő ingázását segítette. Az ipari park iránti befektetői érdeklődés igazolta a felismerés helyességét.)

- A közútfejlesztéseket a vasútfejlesztés is erősíti. A 63-as út már ma is szinte elviselhetetlen terhet ró a várostengelyre. Az elkerülő út a várostest tehermentesítése mellett járulékos hatásként feltárja majd azokat a területeket, amely gazdaságfejlesztési célból potenciált képeznek. Fontos szempont, hogy a megvalósult és tovább bővülő ipari parki- inkubátorházi terület jó közlekedési kapcsolattal csatlakozzon a majdani elkerülő úthoz, s ugyanezt a szempontot kell érvényesíteni a vasúti pályaudvar- logisztikai bázis vonatkozásában is. Az elv és a cél visszaigazolásán túl azonban e szempontokat az elkerülő út majdani végleges nyomvonalához igazítva a rendezési terv keretében kell érvényre juttatni.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése felértékeli Sárbogárdot, mint befektetési célpontot. Az általános elérhetőségi feltétel-javuláson felül a város befektetési vonzerejét a következő számos szempont támogatja:

- Nagy volumenű kihasználatlan barnamezős infrastruktúra (volt laktanyák és iparterületek területe) rendelkezésre állása, mely részben infrastruktúrával ellátott, részben a csatlakozási pontok a területek közvetlen közelségében vannak. A barnamezős ingatlanok hasznosítása nemzetgazdasági szinten is többszörös eredménnyel jár:
- nem szükséges más városban zöldmezős területet kivonni a mezőgazdasági művelés alól,
- az esedékes, de halogatott kárelhárítás megtörténik, a használaton kívüli területek termelő tőkévé válnak,
- rendkívül gyorsan és költséghatékonyan lehet ipari, logisztikai telephelyek létrehozására alkalmas ingatlanokat kialakítani, mivel korábban már használatra alkalmas állapotba hozták őket,
- esetenként nagyméretű, nemzetközi befektetés letelepítésére is alkalmas ingatlanokról van szó.
- Jelentős számú munkaerő mobilizálható, akik jelenleg Sárbogárd egyes városrészeiből, és más településekről nem tudnak eljutni a távol eső középvárosok munkahelyeire.
- Helyi és nemzetgazdasági szempontból is az a racionális, ha a hiányzó, előbb-utóbb mindenképp megteremtendő infrastrukturális kapcsolatok kiépülnek, és a munkaerő helyben marad, mintha a munkahelyek a jelenleg is fejlődő városokban keletkeznek és a belső települések hanyatlása folytatódik, a lakosság elhagyja ingatlanait. Fennáll annak a veszélye is, hogy a lakhelyváltoztatók nem a térségen belül, hanem azon kívül vagy külföldön keresnek állást.
- A középvárosi gyűrű központjában elhelyezkedő Sárbogárd gazdasági fellendülése felgyorsíthatja a környező városainak gazdaságfejlődését, amennyiben olyan cégek letelepítésére törekszik, amelyek a környező városokban működő cégek közül egyszerre

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

több cég beszállítójává válhat. Így maga is rentábilisan tud működni, és a vevők számára is kedvező árú szolgáltatást tud nyújtani. Ez a lehetőség **elindítja a térség klaszteresedését**, amely a kisebb városok esetében a kis vállalatszám miatt esélytelen lenne. A klaszteresedés eredményeként a kisebb vállalkozások együttesen, „kvázi” közép- vagy nagyvállalként tudnak megjelenni a piacon, össze tudják hangolni beszerzéseiket, munkaerő-utánpótlásukat, így egyszerre több területen, egymás esélyeit javítva tudnak előnyhöz jutni ahelyett, hogy a versenyben egymás esélyeit rontanák.

- A Sárospataki járás „szabad vállalkozási zóna” kategóriába került, így előnyös feltételeket tud kínálni a betelepülő vállalkozások számára.
- Sárospatak a barnamezős ingatlanok tervezett iparterületi fejlesztése mellett gazdaságfejlesztési intézményrendszer létrehozását is tervezi, valamint a betelepülők számára – a szabad vállalkozási zóna előnyeit erősítve – önkormányzati eszközök segítségével is ösztönző feltételrendszert dolgoz ki.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése ebben az esetben nem a **működés** alapfeltételét képezi (amely az esetek többségének jellemzője), hanem a hiányzó láncszem ahhoz, hogy vonzó befektetési kínálati portfólió legyen kialakítható. Ez a tény lényegesen megemeli az egyébként elkerülhetetlen, de későbbre tervezett beruházások nemzetgazdasági hatékonyságát, és jelentősen lecsökkenti a beruházások hasznosulásának kockázatát.

A **táji értékek** tekintetében a városkörnyéki természetvédelmi területek a legfontosabbak. Magántulajdonú kezelésük miatt a város ráhatása csekély, azonban fontos a környezetük szennyezésmentes megtartása. A város saját tulajdonú és felügyelete alá tartozó területeken a zöldfelületek őshonos fajták alkalmazásával történő növelése, a vízgazdálkodás javítása a csapadékvízkezelés és -felhasználás terén, valamint a termőterületek és a levegő védelmében erdőszávok létesítése és annak elősegítése jelenti az önkormányzat mozgásterét.

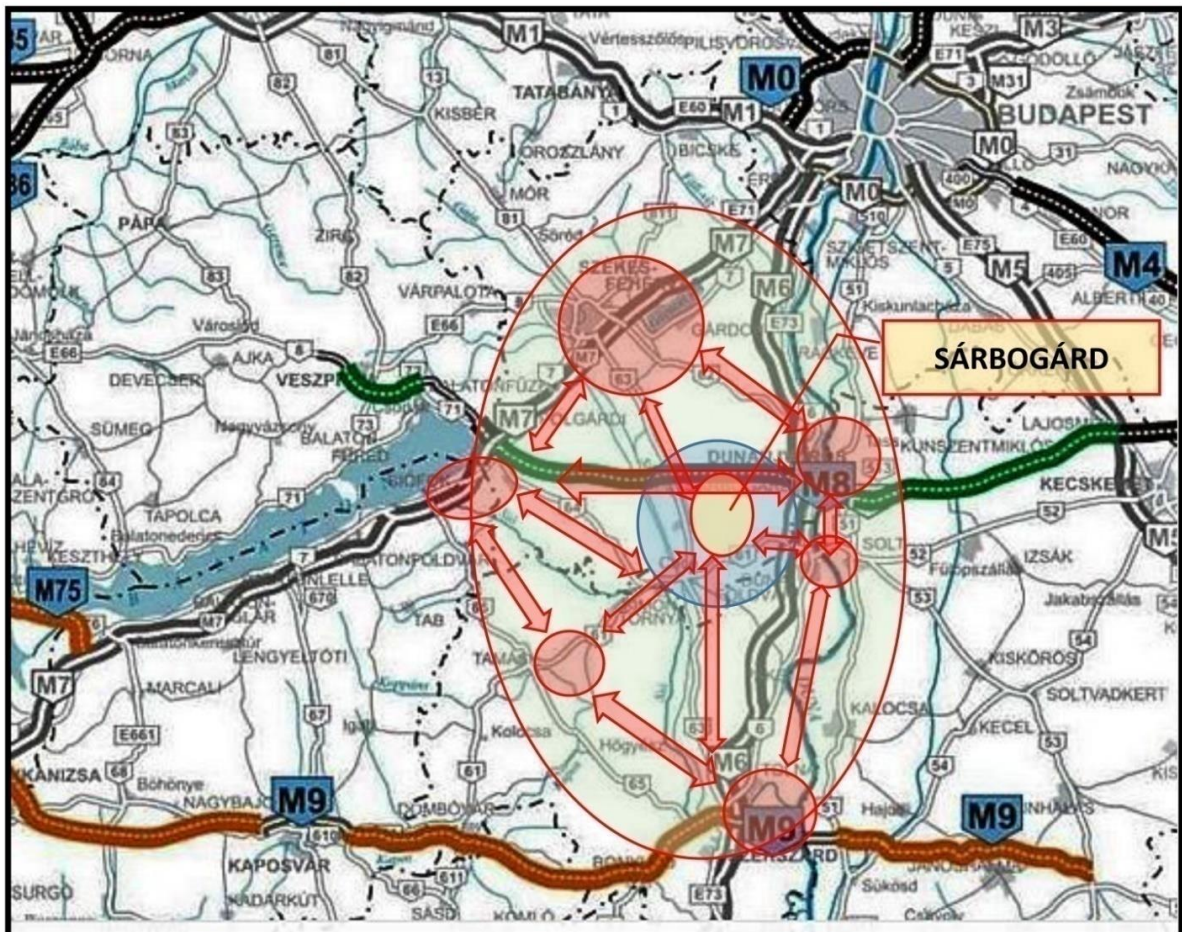
A **területi különbségek csökkentése** érdekében teendő intézkedések azonosak a többközpontúsággal kapcsolatban leírtakkal. Kiemelendő, hogy a városszerkezetből adódóan a területi különbségek csökkentésének városon belül is van relevanciája, hiszen a város több, területileg különálló városrészrel rendelkezik, melyekről a munkahelyek és a közszolgáltatások elérése erősen korlátozott. Továbbá a gyenge gazdaságból adódóan a város forrásai szűkösön biztosítják az egyenletes városfejlődést, amelyet megdrágít az önálló infrastruktúrák és a szolgáltatások fenntartása. A drágulás, a szolgáltatások, főleg a munkahelyek elérésének nehézsége a lakosság oldalán is megjelenik. A városvezetés szempontjából elsősorban nem a falusi típusú városrészek városiassá változtatása, hanem az eltérő jellegű életmódok és környezetek közt elérhető életminőség színvonalának közelítése a cél.

A **terek összekapcsolásának** helyi szinten egyik módja a fizikai mobilitás (helyi közlekedés) feltételeinek és minőségének javítása, a másik a helyben elérhető szolgáltatások és munkalehetőségek bővítése. A szolgáltatások terén a meglévők megőrzése lehet reális (pl.: orvosi ellátás). A munkalehetőségek egyrészt koncentráltan, a leendő ipari parkban és a betelepülő vállalkozásoknál és az önkormányzat által szervezett nonprofit keretek közt lehet megteremteni – ennek elérhetőségét a helyi közlekedés javítása biztosítja. A helyben történő foglalkoztatás lehetőségét a támogatandó önfoglalkoztatás és a lakosság közösségei által teremtett foglalkoztatás (őstermelői tevékenység, bedolgozás, szociális szövetkezet) nyújthatja.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A gazdasági aktivitás növelése és az öfenntartó képesség erősítése mindegyik lehetőség támogatását és megvalósításának elősegítését igényli.

7. ábra: Sárbogárd, mint közre zárt, fejletlen térséget feltáró úthálózati centrum

A célrendszer kapcsolata Fejér Megye Területfejlesztési Programjával

A megye jövőképe és Sárbogárd

Fejér megye víziója: „Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése”

A megye területi céljainak Sárbogárdot érintő fókuszai:

- A Fenntartható városokra vonatkozó javaslatok a megyei jogú városokat és a járásközpontokat, köztük Sárbogárdot érintik:

„A városfejlesztés kiemelt szempontja a társadalmi – gazdasági – környezeti értelemben vett fenntarthatóság elve. Ennek letéteményesei a megyei jogú városok és járásközpontok, melyek a közigazgatási és települési hierarchiában betöltött szerepük és az ebből fakadó erősségeik és

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

lehetőségeik, továbbá térszervező képességük által biztosítani képesek a megye településhálózatának többközpontúságát.”

- Mezőföld Program (Dél-Fejér) területi fókuszai: „két kedvezményezett járás, a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint, valamint a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó 3 települése: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarcsony, az Országgyűlés 12/2020. (V. 5.) OGY határozata a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területi lehatárolásáról alapján.”

„Fejér megye déli, fejlesztendő térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső perifériája, ahol a területi kihívások kezelése érdekében komplex beavatkozásokra, speciális képzési területekre és innovatív foglalkoztatási formák bevezetésére van szükség.”

A Fejér megye területfejlesztési koncepciója hét stratégiai célt jelöl meg, ezeket is összevetettük az ITS tematikus céljaival, melyet a következő táblázat mutat be. Itt is elmondható, hogy a megyei specifikus célokhoz legalább kettő, de jellemzően négy sárbogárdi tematikus cél kapcsolódik.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának
aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Fejér megyei stratégiai célok	Helyi identitás és közösségek megerősítése	Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése,	Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	Gazdasági környezet fejlesztése
ITS célok							
A helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése		✓	✓			✓	✓
A települési szolgáltatási, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése		✓				✓	✓
Gazdasági és logisztikai alközponti szerepkört erősítő közlekedési infrastruktúra fejlesztés		✓	✓	✓	✓	✓	✓
A kor követelményeinek megfelelő, piacképest tudást és kompetenciákat eredményező oktatási és képzési rendszer kialakítása és fejlesztése		✓	✓			✓	✓
A Városközpont és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	✓	✓	✓	✓			✓

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának
aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Fejér megyei stratégiai célok	Helyi identitás és közösségek megerősítése	Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése,	Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	Gazdasági környezet fejlesztése
ITS célok							
Alkalmazkodó, a tájat és a hosszútávú erőforrások megtartását biztosító fenntartható agrárgazdaság fejlesztése	✓			✓	✓		✓
Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	✓			✓	✓		
A környezetterhelések mérséklése, kibocsátás-csökkentés			✓	✓	✓		✓
Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése	✓		✓	✓	✓	✓	✓
Társadalmi integráció, befogadás, kulturális tőke növelése	✓	✓	✓	✓			✓
A kulturális tőke növelése	✓	✓	✓	✓			

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Fejér megyei stratégiai célok	Helyi identitás és közösségek megerősítése	Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése,	Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	Gazdasági környezet fejlesztése
ITS célok							
A lakhatási feltételek fejlesztése	✓	✓	✓	✓		✓	
Helyi közösségek erősítése	✓	✓	✓	✓	✓		

34. táblázat: ITS – FMTP célmátrix: a tematikus célok – Fejér megye stratégiai céljainak kapcsolatrendszere

A megyei területfejlesztési program első stratégiai célja a **helyi identitás és közösségek erősítése**, amelyhez illeszkedik Sárbogárd lakhatási feltételek fejlesztését, a helyi közösségek erősítését, valamint a társadalmi integrációt, befogadást, kulturális tőke növelését célzó intézkedéseivel. A társadalmi kohézió erősítése jelentős erőfeszítéseket (munka- és pénzbefektetést) igényel az önkormányzat részéről annak érdekében, hogy lakosságot bevonja céljai megtervezésébe és megvalósításába. A hatékony kommunikáció, a civil szervezetekkel való kapcsolat erősítése, új szervezetek megalakulásának elősegítése nélkül számos cél nem teljesíthető sikeresen, mivel az emberek személyes hozzáállásának megváltozását és tevékenységszűkítését igényli (pl. a tanulási kedv, vállalkozóvá válás ösztönzése, környezet megőrzése és ápolása, személyes, családi környezetük rendben tartása, a zöldfelületek növelése, az önellátás igényének felkeltése és képességének fejlesztése stb.)

Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése miatt az önkormányzat az oktatás vagy más, a helyi kompetenciákat meghaladó területek tekintetében sem tekintheti magát kívülállónak, mivel a gyermekek, a továbbtanuló diákok képezik a település jövőjét, s más területek, pl. nagyobb területet ellátó szolgáltatók, megyei vagy országos kompetenciájú szervezetek esetében is fel kell lépnie a város érdekei mellett. A kompetenciahiányos területeken a partnerkapcsolati háló tudatos működtetése révén, közvetetten van lehetőség a folyamatok befolyásolására.

Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye érdekében Sárbogárd céljai között szerepel a városi szintű szolgáltatások fejlesztése. A pályázati rendszerben lehetőség nyílik a meglévő szolgáltatások jelentős része esetén az infrastruktúra és a szolgáltatási színvonal megújítására, az energiahatékonyság és a szolgáltatási hatékonyság

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

feltételeinek javítására. Az internet, a modern telekommunikációs eszközök, az intelligens műszaki megoldások alkalmazása akkor lesz hatékony, ha stratégiai megfontolásokhoz kötődik, és a konkrét szolgáltatási megoldások előkészítésébe, tervezésébe bevonásra kerül a lakosság és a civil szervezetek, valamint adott esetben a vállalkozói szféra. Az egészségügyi, prevenció, szociális, családsegítő, idős-ellátási, ifjúságvédelmi, biztonsággal kapcsolatos, kulturális területeken, valamint a hétköznapi élet problémáinak megoldásában jelentős előrelépésre van szükség.

Az alközpontok fejlesztése a város integrálásának, a városias jellegű belváros kiterjesztésének, súlyának növelése és a városrészek egységes fejlődésének biztosítása érdekében szükséges. Sárbogárd járásközpont, ennek a szerepnek az ellátásához erősítenie kell városi és térségi funkcióit, városias jellegét. Egyúttal megteremti azokat az intézményi, szolgáltatási feltételeket, amelyek a város egészséges, biztonságos, modern társadalmának feltételeit képezik. A város intézményeinek, szolgáltatásainak és városias, modern megjelenésének fejlődése jelentősen hozzájárul a térség elmaradásának mérsékléséhez is. A lakókörnyezet fejlesztése találkozik a megye **épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése** célkitűzésével.

A város új fejlesztési koncepciója, szabályozási terve jelentős hangsúlyt helyez **a természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztésére**. A város mezővárosi jellegéhez harmonikusan illeszkedő fejlesztések, a meglévő építészeti értékek megőrzése, a város hagyományait felhasználó zöldfelületnövelés, zöld- és kékinfrastruktúra kialakítása nemcsak őrzi, gazdagítja is a város hagyományos értékeit. A valaha virágos, gyümölcsseiről nevezetes város helyi gazdaságfejlesztési és kommunikációs céljai figyelembe veszik ezeket a szempontokat, és a kulturális és gazdálkodási hagyományok gazdasági hasznosságának tudatosítására építi a városrészek lakótelkekhez kötődő és külterületi hasznosítására irányuló kommunikációt és együttműködést.

A munkahelyteremtés infrastrukturális feltételeinek kialakítása révén az önkormányzat a versenyképes vállalkozások letelepedését szorgalmazza a létrehozott infrastruktúra hatékony felhasználása és a város versenyképességének fokozása, a térség elmaradottságának mérséklése és az **innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése** érdekében.

A **gazdasági környezet fejlesztésén belül** az infrastrukturális, intézményi, jogi és ösztönzési eszközei erősítik a helyi vállalkozások közti összetartást és a vállalkozóvá válást (pl. Vállalkozásfejlesztési Központ létrehozása), segítik a vállalkozóvá válást, támogatják az innovatív fejlesztéseket végzőket - inkubátorház, modern, versenyképes vállalkozások letelepítésével javítják a versenyképességet és segítik a felzárkózást. A vállalkozásfejlesztési központ, az inkubátorház és iparterület ipari parkká fejlesztése lehetővé teszi Sárbogárd számára, hogy elinduljon a térségi centrum szerep betöltése felé.

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

4.2 Belső összefüggések

A stratégiai célok elérése érdekében jelenleg tervezett intézkedések nemcsak a középtávú célok elérésére szolgálnak, hanem egymásra is hatást gyakorolnak kisebb-nagyobb mértékben közvetve vagy közvetlenül. Javíthatják vagy esetenként ronthatják egymás hatékonyságát (pl. környezeti, gazdasági, turisztikai projektek), vagy nem gyakorolnak egymásra semmiféle pozitív, illetve negatív befolyást. A következő táblázatok a projektek közötti hatás – befolyás mértékét és irányát mutatják be.

Intézkedések kölcsönhatása -2: A jelentősen lerontja B hatékonyságát -1: A kis mértékben rontja B hatékonyságát 0 Nincs semmilyen hatással egymásra a két intézkedés +1: A kis mértékben javítja B hatékonyságát +2: A jelentősen javítja B hatékonyságát	A helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése	A települési szolgáltatási, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése	Gazdasági és logisztikai alközponti szerepkört erősítő közlekedési	A kor követelményeinek megfelelő, piacképest tudást és kompetenciákat eredményező oktatási és képzési rendszer kialakítása és fejlesztése	A városközpont és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	Alkalmazkodó, a tájat és a hosszútávú erőforrások megtartását biztosító fenntartható agrárgazdaság fejlesztése	Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	A környezetterhelések mérséklése, kibocsátás-csökkentés	Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése	Társadalmi integráció, befogadás, kulturális tőke növelése	A kulturális tőke növelése	A lakhatási feltételek fejlesztése	Helyi közösségek erősítése	Hatáserősség
A helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése		+1	+1	+1	+2	+1	0	0	+1	+1	0	+1	0	9
A települési szolgáltatási, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése	+2		+1	+1	+1	0	0	0	+1	0	0	0	0	6
Gazdasági és logisztikai alközponti szerepkört erősítő közlekedési infrastruktúra fejlesztés	+2	+2		0	+1	0	+1	+2	+1	0	0	0	0	9
A kor követelményeinek megfelelő, piacképest tudást és kompetenciákat eredményező oktatási és képzési rendszer kialakítása és fejlesztése	+2	+2	0		0	+2	0	0	0	+2	+1	0	+2	11

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Intézkedések kölcsönhatása -2: A jelentősen lerontja B hatékonyságát -1: A kis mértékben rontja B hatékonyságát 0 Nincs semmilyen hatással egymásra a két intézkedés +1: A kis mértékben javítja B hatékonyságát +2: A jelentősen javítja B hatékonyságát	A helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése	A települési szolgáltatási, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése	Gazdasági és logisztikai alközponti szerepkört erősítő közlekedési	A kor követelményeinek megfelelő, piacépítő tudást és kompetenciákat eredményező oktatási és képzési rendszer kialakítása és fejlesztése	A Városközpont és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	Alkalmazkodó, a tájat és a hosszútávú erőforrások megtartását biztosító fenntartható agrárgazdaság fejlesztése	Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	A környezetterhelések mérséklése, kibocsátás-csökkentés	Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése	Társadalmi integráció, befogadás, kulturális tőke növelése	A kulturális tőke növelése	A lakhatási feltételek fejlesztése	Helyi közösségek erősítése	Hatáserősség
A Városközpont és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	+1	+1	+1	0		0	+2	+2	+2	+2	+2	+1	+2	16
Alkalmazkodó, a tájat és a hosszútávú erőforrások megtartását biztosító fenntartható agrárgazdaság fejlesztése	+1	0	0	0	0		+2	+2	0	+1	+1	0	+1	8
Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése	0	0	0	0	+2	+2		+2	+1	+2	+1	+2	+1	13
A környezetterhelések mérséklése, kibocsátás-csökkentés	+1	0	0	0	+2	+2	+2		0	+1	0	+2	+1	11
Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése	+2	+1	0	+1	+2	+1	+1	+2		+1	+1	+2	+2	16
Társadalmi integráció, befogadás, kulturális tőke növelése	0	0	0	+2	+1	+1	+1	+2	+1		+2	0	+2	12
A kulturális tőke növelése	+1	+1	0	+2	+2	0	+1	+2	+1	+2		0	+2	14
A lakhatási feltételek fejlesztése	+2	0	0	+1	+2	0	0	+2	0	+2	+1		+2	12
Helyi közösségek erősítése	+1	+1	0	+1	+2	0	+1	+2	+1	+2	+2	0		13
Befolyásoltság	11	6	1	7	13	8	10	16	6	15	10	7	15	

. táblázat: Intézkedések egymásra gyakorolt hatásának bemutatása (forrás: saját szerkesztés)

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A hatáserősség – befolyásoltság koordináta-rendszerben az intézkedések mindegyike négy kategóriába sorolható. A besorolásban közepes hatáserősség nincs, a hatás mértéke (számszerűen) nem jelenik meg. Az átlag feletti intézkedések magas, az alatta lévők alacsony hatásbesorolást kapnak. Figyelembe kell venni, hogy a hatásmátrix az aktuálisan (egy adott időpontban) betervezett, felsorolt intézkedések összefüggéseit mutatja be.

A következő időszak városfejlesztési folyamata során kialakuló újabb intézkedések további kölcsönhatásokat generálhatnak. Az intézkedések között egymás hatékonyságát lerontó fejlesztés nincs.

- A **meghatározó** típusú csoportba olyan tevékenységek tartoznak, amelyek nagy hatást gyakorolnak más tevékenységekre, de a rájuk gyakorolt hatás kicsi. Mint meghatározó tevékenységek jelenlétük fontos a rendszerben, hiszen a tovagyűrűző hatások kiindulópontjai.
- A **közvetítő** típusú intézkedések csoportjába azon tevékenységek tartoznak, amelyek átlag fölötti hatással vannak más tevékenységekre és őket is jelentős hatások érik. Ezen tevékenységek a szinergikus hatások generálói és hasznélvezői is, így ők a közvetlen és közvetett hatások érvényesülésének csomópontjai.
- Az **eredmény** típusú tevékenységek kis hatást fejtenek ki, ugyanakkor a hatások fogadásában jelentősek.
- Az **önálló** típusú tevékenységek csoportját olyan intézkedések képezik, amelyek se nem gyakorolnak, se nem fogadnak számottevő hatást a többi projekttől. Ebből adódóan a rendszeren belül izoláltak, s a szinergikus hatások megvalósulása szempontjából szerepük nem jelentős.

Intézkedések típusai kölcsönhatásaik szempontjából

		Meghatározó	Közvetítő
Hatáserősség	magas	<p>A kor követelményeinek megfelelő, piacképest tudást és kompetenciákat eredményező oktatási és képzési rendszer kialakítása és fejlesztése</p> <p>Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése</p> <p>A lakhatási feltételek fejlesztése</p>	<p>A Városházakör és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése</p> <p>Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése</p> <p>A környezetterhelések mérséklése, kibocsátás-csökkentés</p> <p>Társadalmi integráció, befogadás, kulturális tőke növelése</p> <p>A kulturális tőke növelése</p> <p>Helyi közösségek erősítése</p>

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

	alacsony	<p>Önálló</p> <p>A települési szolgáltatási, intézményi környezet vállalkozásbarát jellegének erősítése</p> <p>Gazdasági és logisztikai alközponti szerepkört erősítő közlekedési infrastruktúra fejlesztés</p> <p>Alkalmazkodó, a tájat és a hosszútávú erőforrások megtartását biztosító fenntartható agrárgazdaság fejlesztése</p>	<p>Eredmény</p> <p>A helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése</p>
		alacsony	magas
Befolyásoltság			

35. táblázat: Intézkedések típusai kölcsönhatásaik szempontjából

5 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

Kockázat megnevezése	Várható hatása	Valószínűség	Megelőzés/korrekció
Pénzügyi, gazdasági jellegű kockázatok			
G1 – Forráshiány: hazai és uniós támogatások csökkenése	A komplexen tervezett programok egyes kulcs elemeinek elmaradása kihatással van más területekre (lásd az egyes beavatkozások egymásra gyakorolt hatásainak leírását).	magas	Az n+2 szabályok szerint számítani lehet a ciklus végén a fel nem használt források halmozódására.
G2 – Magas infláció	A beruházások áremelkedése a ciklus elején beárazott projekteket megdrágítja, befejezésüket veszélyezteti.	magas	Tartalékalap képzése, ill. a projektek árazásakor inflációs kockázatok beépítése.
G3 – Civil szervezetek támogatásának csökkenése	A civil szervezetek számára szükséges önerő biztosításának problémái nem oldódnak meg, ezért részvételük a hagyományörzés, helyi	magas	Az említett témakörökben elengedhetetlen szerepük miatt a civil szervezetek számára

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Kockázat megnevezése	Várható hatása	Valószínűség	Megelőzés/korrekció
	identitáserősítés, valamint a társadalmi felzárkóztatás, környezetvédelem és szociális segítség területén rendkívüli hiányokat fog okozni.		garanciák biztosítását meg kell oldani.
G4 – Gyenge befektetői érdeklődés	A megtervezett projektjavaslatok megvalósítása késedelmet szenved (inflálódik), vagy elmarad.	közepes	Befektetésmarketing és részvételi tervezés alkalmazása. Befektetésfejlesztési ösztönzési rendszer. Helyi szabályozás kidolgozása (ingatlan konstrukciók).
G5 – Sikertelen pályázatok	A komplexen tervezett programok egyes elemeinek elmaradása hatással van más területekre.	közepes	Kis lépések politikája, komplementer befektetői tervezés.
G6 – Téségi jelentőségű országos beruházások elhúzódnása, elmaradása	A nagytárségi fejlesztésekre épülő helyi stratégiai elemek, projektek megvalósítása kérdésessé válik, késedelmet szenved. Továbbgyűrűző hatás érvényesül.	magas	Társégi összefogással megvalósuló lobbitevékenység.
Jogi, intézményi jellegű kockázatok			
J1 – Az oktatási-nevelési intézmények nem az önkormányzatok kezelésében vannak	A stratégiában tervezett beavatkozások egy részének kiemelkedő hatása van Enying gazdasági fejlődésére, az ottani lakosok képzettségi szintjének emelésére, valamint a helyi identitás növelése tantervi háttérének biztosítására. Az indítani kívánt szak- és továbbképzések, tanfolyamok nélkül a helyi foglalkoztatottal rendkívül alacsony képzettségi szintje és ezzel	közepes	Városi szintű oktatási koncepció készítése (központi egyeztetése) és a civil szereplők bevonásával történő megvalósítása.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Kockázat megnevezése	Várható hatása	Valószínűség	Megelőzés/korrekció
	foglalkoztathatósága nem fog javulni.		
J2 – Funkciómegvonások (járási, közigazgatási, közszolgáltatási)	Az intézményrendszer folyamatos átalakítása csökkenti a biztonságérzetet, gyengíti a város kompetenciáját, szerepkörét.	közepes	A szerepkörök megerősítése, bővítése szükséges
J3 – Rövid határidős, váratlan adatigénylések, projektjavaslatok, forráselköltségek	Átgondolatlan forrásfelhasználás, alacsony költséghatékonyság, utólagos többlet forrásigény	magas	Tervszerű koncepció és stratégia készítés, kidolgozott tartalék ötletek, javaslatok, tervek gyűjteménye
J4 – Decentralizáció és szubszidiaritás csökkenése	A döntések magasabb szinten születnek, ezért helyben nem tudnak számot adni a lakosságnak az őket érintő kérdésekről. Csökken a helyi kompetencia, beleszólási lehetőség. A helyi társadalmi konszenzuson alapuló döntések felülírása.	magas	A döntéshozatal települési szintre való delegálása
Társadalmi jellegű kockázatok			
T1 - A településen belüli (városrészek közötti) együttműködések nem valósulnak meg	A projektek az igazán érintettek kihagyásával valósulnak meg, így határfokuk is alacsonyabb lesz.	magas	Tudatos tervezéssel és a lakosság széleskörű bevonásával szükséges a stratégiát végrehajtani, a lassú eredmények kiváráásával
T2 – Térségi (járási települések közötti) együttműködések hiánya	A fejlesztések ad-hoc jellege érvényesül, párhuzamos fejlesztések valósulnak meg, és így a szinergikus hatások nem érvényesülnek.	közepes	Tudatos és kitartó együttműködési gesztusok és fórumok sorozatos alkalmazása, közös tanulmányok, stratégiák készítése
T3 – Nő a részvételi tervezés formális	A helyi lakosság bevonásának gyakorlata még igen kezdeti	közepes	Kommunikációs stratégia készítése, az

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Kockázat megnevezése	Várható hatása	Valószínűség	Megelőzés/korrekció
jellege, elmarad a döntésekhez szükséges tájékoztatás	fázisban van és ezért számos hibával terhelt a folyamat. A formális jelleg elveszi az érintettek kedvét a résztvételtől, apatikussá válnak.		önkormányzati szereplők képzése, érzékenyítése
T4 - A partnerségi folyamat során az érdekelt résztvevők bevonásával készített stratégia nagyrészt nem valósul meg.	A résztvevők bevonása kudarcos lesz és nehezen visszaállítható a bizalom.	közepes	Reális célok kitűzése, valamint a tervezett beruházások távlati hasznosításának tervezése (épülethasznosítás, távlati célokat szolgáló ösztöndíjrendszer stb.)

36. táblázat: A stratégia megvalósításának főbb kockázata

A stratégia céljainak megvalósításához, a jövőkép eléréséhez elsősorban az előrelátó, széles érdekeltségi kör bevonásával készülő, alternatív megoldásokat nyújtó tervezés szükséges. Fontos eleme a kockázatkezelésnek a többszintű összefogás, együttműködés megvalósítása, amellyel az érdekek magasabb szintű artikulálása biztosítható.

Előzetes felmérések, piackutatás elkészítése után, a potenciális beruházókkal, vállalkozókkal és ingatlanhasználókkal közös marketingstratégia javasolt.

Okos és klímabarát városüzemeltetési modell megvalósításával létrejöhet egy valós idejű, illetve időszakos társadalmi, gazdasági és környezeti folyamatok monitorozását segítő rendszer, amelynek segítségével nyomon követhető a városi célok (időarányos) teljesülése, ugyanakkor támogatja a helyi döntéshozatalt, átláthatóvá teszi a város helyzetét, javítva ezzel a kormányzás eredményességét és jelentősen csökkenti az üzemeltetési költségeket.

6 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

6.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

A célok elérése érdekében a város számos fejlesztést tervez, amelyek a projektek ismertetése keretében bemutatásra kerültek. A stratégia a nem beruházási jellegű fejlesztéseket és a célok elérését szolgáló tevékenységeket a többi projekttel egyenrangúan, egyenszilárdságúan kezeli, ezért ezek a projektek részben önálló kategóriaként, de a többi projekttel integrált rendszerben kerültek kialakításra. A stratégia a célok és a projektek megfogalmazása során a szinergia, kereszthatások elérésére törekszik annak érdekében, hogy a befektetett források és más erőfeszítések egyszerre a lehető legtöbb irányban fejtsék ki tevékenységüket.

A célok elérésének egyik kulcskérdése a megfelelő fejlesztéskoordinációs szervezet és humán kapacitás rendelkezésre állása. A projektek számának és értékének megemelkedése és a fejlesztések tervezésének és megvalósításának koordinációja érdekében a szervezeti és humán kapacitást fejleszteni szükséges. A javasolt szervezeti fejlesztési kereteket a 6.2. fejezet részletezi. A projektmenedzsmentek nem válthatják ki az önkormányzat társadalmi jelenlétét és kommunikációját, társadalomszervezési feladatait. Ez azért is lényeges szempont, mivel a város civil szervezettsége messze nem áll arányban azokkal a feladatokkal és lehetőségekkel, melyek a város fejlődését szolgáló projektek részletes tervezése és megvalósítása kapcsán felmerülnek.

A város számára a 2021-2027 közötti támogatási programok, a Fejér megyei Integrált Területi programban által javasolt Mezőföld program és a város szabad vállalkozói zóna státusza megnyitja a lehetőséget térségi szerepének fokozására. A Mezőföld program megvalósítása jelentős partnerségi és kommunikációs feladatot jelent mind a megyei döntéshozók, mind a programban részt vevő társtelepülések irányában.

A város számos helyi társadalmi problémával küszködik és számos olyan célt fogalmazott meg, amelyek széleskörű együttműködést tesznek szükségessé a gazdasági szereplőkkel, az intézményekkel és a lakossággal, valamint a civil szervezetekkel. A sikeres együttműködés alapja a jó kommunikáció. A városvezetés előtt álló feladatok közül a partnerség fejlesztése és a kommunikáció rendszerességének és minőségének javítása kiemelkedő fontosságú.

A stratégia által kitűzött célok számos esetben további, egy-egy részterületre kiterjedő állapotfelmérési és tervezési, programozási, koordinációs munkát igényelnek. E viszonylag kisebb költségvetésű, de a beruházásokhoz képest kevésbé látványos feladatok sikeres és tartalmas megvalósítása az egész program kulcskérdése, ezért az ilyen típusú, részben önálló, részben egyes projektek részeként végzendő feladatok nagy figyelmet igényelnek.

A város működése, a köz- és magán szolgáltatások igénybevétele során jelentős mennyiségű adat keletkezik. A szervezet -és működésfejlesztés részét képezi annak meghatározása, hogy milyen módon kerüljenek felhasználásra a kapcsolódó adatok, hogyan épülhetnek be az önkormányzati

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

döntéshozatali folyamatokba, mely adatok lehetnek részei a nyitott adatplatformnak, amely a város innovációs potenciálját és gazdasági teljesítő képességét jelentősen növelik.

A társadalmi és környezeti értelemben vett fenntarthatóság mellett a gazdasági fenntarthatóság kiemelt fontosságot élvez a település stratégiák megvalósítása során. Csak úgy érdemes a tervezett projekteknek nekiállni és megvalósítani a fejlesztéseket, ha rögtön a kezdetekkor megalkotásra kerül egy üzleti terv, ami mentén biztosítható a kezdeti beruházás forrásigénye, illetve a különböző projektek későbbi üzemeltetése, fenntartása. Amennyiben ez nem teljesül, idővel le kell állítani, fel kell számolni már megvalósult projektelemeket vagy forrásokat kell átcsoportosítani más szolgáltatásoktól, ami végső soron biztosan a szolgáltatási szint romlásához fog vezetni.

6.2 Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása

Az integrált stratégia megvalósítása olyan szervezeti működést kíván meg a várostól, amely biztosítja egyrészt a stratégia egészének folyamatos karbantartását, monitoringját, szükség szerint felülvizsgálatát biztosító stratégiai menedzsmentet, másrészt pedig a stratégia által kijelölt akcióterületi alapú fejlesztések professzionális és hatékony megvalósításáért felelős operatív menedzsmentet.

A stratégiai menedzsment fő feladatai:

- A stratégia elfogadásáról a Közgűlés dönt a polgármester előterjesztése alapján.
- Az ITS megvalósulásának folyamatos nyomonkövetése, értékelése. Ennek keretében az elhatározott fejlesztések megvalósulásának nyomon követése, azok elvárt eredményeinek és hatásainak értékelése, az ITS által kitűzött célok teljesülésének figyelemmel kísérése.
- A városfejlesztés társadalmi, gazdasági és szabályozási környezete változásának figyelemmel kísérése, a külső feltételrendszer változásainak a stratégiai célokra és eszközökre gyakorolt hatásainak elemzése, értékelése.
- A városi társadalom és gazdaság igényeinek és lehetőségeinek feltárása, azok változásainak beépítése az ITS cél- és eszközrendszerébe.

A stratégia menedzsment szervezete nem választható el az önkormányzat szervezetétől. A 2021-2027-as időszak településfejlesztés stratégiai döntései a képviselő-testület által nem ruházható hatáskörébe tartoznak. A képviselő-testület egyes hatásköreit a polgármesterre, az állandó bizottságokra, helyi kisebbségi önkormányzat testületére átruházhatja, az átruházott hatáskör gyakorlásához utasítást adhat, e hatáskört visszavonhatja.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Bizottságok:

- Ügyrendi és Jogi Bizottság
- Pénzügy Városgazdálkodási és Városfejlesztési Bizottság
- Egészségügyi és Szociális Bizottság
- Oktatási Közművelődési és Sport Bizottság

A képviselő testület munkáját a bizottságok segítik. Az ITS stratégiai irányításában Pénzügy Városgazdálkodási és Városfejlesztési Bizottság vesz részt, amelynek javaslattevői joga van többek között a vállalkozások fejlesztésére, támogatására, a költségvetés összeállítására, az önkormányzat és intézményei vagyonával való rendelkezésre, a beruházásokra, fejlesztésekre, beszerzésekre, az önkormányzat gazdasági programjának összeállítására, a helyi adó mértékének megállapítására a településfejlesztéssel és környezetvédelemmel kapcsolatos fejlesztésekre és helyi szabályozásra, a helyi közlekedés fejlesztésére, közszolgáltató intézmény alapítására, a településszerkezeti és szabályozási tervének, valamint a Helyi Építési Szabályzat elfogadására, módosítására, a helyi közszolgáltatások megoldására, a vállalkozások letelepülésének, fejlődésének elősegítésére, a lakásépítési koncepció kialakítására. A Bizottság munkáját és a stratégiai döntéshozatalt a releváns, Hatósági, Gazdasági, Műszaki osztályok segítik. A hivatali együttműködés az szervezeti egységek között segíti a stratégiai döntéshozatalt. A koordinációt a jegyző látja el.

Az önkormányzat tervezi az útmutatóban javasolt ITS partnerségi fórum működtetését, amely a tervezési fázisban aktív civil szereplőkből és vállalkozókból, valamint a Pénzügyi és Településfejlesztési Bizottság képviselőiből áll. Ez a fórum a stratégiai döntésekben segíti a városvezetést, míg maga a döntéshozatal továbbra is a városvezetés kompetenciája marad. A fórum évente minimum egyszer, maximum kétszer ülésezik, illetve javasolt üléseznie. A munka célja az ITS egészének és kulcsfontosságú fejlesztései megvalósításának áttekintése. A fórum feladata, hogy a döntésekhez információt szolgáltasson, igényeket, szándékokat tudatosítson, konkrét javaslatokat tegyen.

Az operatív (projekt) menedzsment fő feladatai:

Az operatív menedzsment alapvető feladata a stratégiai célok érdekében hozott intézkedések megvalósítása, lényegében projektelőkészítés és projektmenedzsment feladatok ellátása. Sárbogárdon nem működik városfejlesztési társaság. A DÉLSZOLG Zrt-ben van az Önkormányzatnak részesedése.

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A stratégiai célok a projektek megvalósítása révén teljesülnek. A projektek döntéselőkészítéséért, a támogatási források elnyerését biztosító pályázati tevékenységért és a projektek megvalósítása során szükséges projektmenedzsment tevékenységek koordinációjáért a pályázatokért felelős tisztviselő (pályázati és közbeszerzési referens) felel. Felelőssége kiterjed a Gazdasági és a Műszaki osztályokkal való koordinációra, akik a szakterületükhöz tartozó munkarészekért felelnek. Heti vezetői értekezleten köteles beszámolni a projektek előre haladásáról, a megvalósítás kapcsán felmerülő döntési, intézkedési igényekről. A személyi állomány mind elméleti felkészültségét, mind a projektszervezésben való jártasságát tekintve alkalmas a feladatok teljesítésére, a stratégiában foglalt projektek megvalósítására való alkalmasságukat hosszú idő alatt bizonyították. Ugyanakkor az új uniós, hazai elvárások (zöldítés, digitalizáció) új szakképesítéseket kompetenciákat kíván. Esetenként humán erőkapacitás-hiány lép fel a minnapi hivatali, hatósági munkák ellátása mellett.

A pályázati felelős a polgármesteri hivatal egységeivel és a közgyűlés tagjaival is gördülékeny, problémamegoldásra törekvő együttműködést végez. A személyi állomány tagjainak többsége már több önkormányzati cikluson keresztül végzi tevékenységét, így az önkormányzati választások során bekövetkező képviselőtestületi személyi változások követése sem jelent problémát.

A pályázati felelős a polgármesteri hivatal szervezeti egységei közül a polgármesterrel, a Műszaki osztály vezetőjével, a főépítésszel és a Gazdasági osztály vezetőjével működik együtt a leggyakrabban, de a projektek szerteágazó tematikája következtében minden szervezeti egységgel, gördülékeny munkakapcsolatban áll. Az érintett hivatalnokok és szervezeti egységek:

- Polgármester
- Jegyző
- Aljegyző
- Gazdasági Osztály
- Hatósági Osztály
- Műszaki Osztály
- Szervezési csoport
- Pályázati – közbeszerzési referens

Hasonlóképpen közvetlen munkakapcsolat jellemzi a partnerszervezetekkel való viszonyát, így különösen a megyei közgyűlés, a Kereskedelmi és Iparkamara, a jelentős városi cégek illetékes munkatársaival, vezetőivel, szervezeti egységeivel, és a civil szervezetekkel való kapcsolatot. A projektek a megvalósítás során önálló

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

menedzsmenttel rendelkeznek. Egyes projektek esetében - ahol ez megengedett - professzionális külső szervezet látja el a projektmenedzsment feladatokat. Mindezzel együtt az igények növekedésével párhuzamosan az Önkormányzat a kapacitás fejlesztését tervezi.

6.3 Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Térségi feladatellátás:

Központi szerepet vállal a szociális ellátásban a Hantossal és Nagylókkal társulás formájában működtetett Sárobgárdi Egyesített Szociális Intézmény (SESZI), amely többek között időskorúak átmeneti és tartós ellátását, hajléktalanok ellátását végzi, gyermekjóléti szolgáltatást és szociális étkeztetési lehetőséget nyújt, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, valamint családsegítést és közfoglalkoztatást is biztosít.

A DÉLSZOLG Kft. városüzemeltetési, közterület karbantartási, piac-vásár üzemeltetési, temetkezési szolgáltatást végez.

A Hulladékgazdálkodási közszolgáltatást a VERTIKÁL Nonprofit Zrt. végzi a városban, a Sárobgárdi közszolgáltatási terület 21 települést érint. A regionális feladatokat ellátó korszerű, műszaki védelemmel ellátott Sárobgárdi Hulladékkezelőt 2001. IV. negyedévében adták át.

Tervezett közös fejlesztések:

Mezőföld Program (Dél-Fejér) területi fókuszai: „két kedvezményezett járás, a komplex programmal fejlesztendő Sárobgárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint, valamint a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó 3 települése: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony, az Országgyűlés 12/2020. (V. 5.) OGY határozata a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területi lehatárolásáról alapján

Fejér megye déli, fejlesztendő térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső perifériája, ahol a területi kihívások kezelése érdekében FEJÉR MEGYE TERÜLTFEJLESZTÉSI PROGRAM 2021-2027 12 komplex beavatkozásokra, speciális képzési területekre és innovatív foglalkoztatási formák bevezetésére van szükség.”

Az egyeztetés mechanizmusára jelenleg a polgármesterek ad-hoc megbeszélései, találkozói a jellemzők.

Különösen a következő tématerületek igénylik a településközi koordinációt:

- humán közszolgáltatások rendszere,
- közlekedési rendszer fejlesztése és működtetése,
- gazdaságfejlesztési célú beruházások telepítési helyének kiválasztása, azok munkaerő-ellátásának megszervezése,
- a helyi gazdaság fejlesztését szolgáló intézkedések,
- a helyi termékek termelésének felfuttatása és piaci elhelyezése,

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- az integrált adatbázishoz való kapcsolódás,
- közép- és hosszú távú tervezésben való együttműködés.

A város ellátó szerepe és a várost ellátó körzetek:

A város oktatási és egészségügyi intézményeinek vonzáskörzetét a Sárbogárdi járás települései alkotják. Kereskedelmi vonzáskörzete a járáshatáron túl nyúlik. Közszolgáltatási feladatait olyan szinten képes ellátni, hogy azzal egyértelmű központként emelkedik ki a járás települései közül, sőt bizonyos intézményeivel megyei szinten is vonzást gyakorol a lakosságra.

A település lakóinak foglalkoztatásában és oktatásában leginkább Székesfehérvár, Budapest Dunaújváros, Paks játszik szerepet, mivel ezen városoknak nőtt a munkaerő felvevő képessége, amely a munkaerőt oda vonzza, ezzel ingázásra kényszerítve a sárbogárdi lakosság jelentős részét.

6.4 Monitoring rendszer kialakítása

A stratégia tervezése számos olyan feltevésen alapszik, amelyek a jelenlegi információk birtokában helyesnek és megalapozottnak tűnnek, s így okkal alapozhatjuk rájuk a stratégiai célokat és az azok elérése érdekében hozott intézkedéseket. Ugyanakkor részint az információk hiányos jellege miatt (pl. a jelenleg még pontosan nem ismertek a 2021-2027 időszak pályázati feltételei), részint a külső és a belső környezet (pl. gazdasági, szabályozási környezet) folytonos változásai miatt a célok teljesülése, az elvárt eredmények és hatások létrejötte nem tekinthető automatikusnak. A hatásmechanizmusokat számos olyan tényező befolyásolja, amit jelenleg nem, vagy csak hiányosan ismerünk, illetve amelyek befolyásolhatósága a stratégia megvalósítását menedzselő szervezet számára erősen korlátozott.

Mindezekből adódóan a stratégia sikeres megvalósítása elképzelhetetlen egy olyan **visszacsatolási mechanizmus** nélkül, amely alapján a stratégia-alkotási folyamat minden pontján újból és újból beavatkozhatunk, elvégezve a szükséges korrekciókat. E visszacsatolást a **monitoring rendszer** biztosítja. Alapja a megvalósításra vonatkozó folyamatos adatgyűjtés, információgyűjtés, ami alapján ellenőrizni tudjuk, hogy a kitűzött célok irányába haladnak-e a folyamatok, várható-e a tervezett hatások elérése. Ha ennek során kiderül, hogy a szándékolttól eltérően haladnak a folyamatok, s a célok várhatóan nem, vagy csak részben teljesülnek, akkor a monitoring rendszer feltárja az eltérés okait is, s ezzel lehetőséget teremt a döntéshozók számára, hogy beavatkozzanak a folyamatokba. Az eltérés jellegétől és mértékétől függ a szükséges korrekciós intézkedés, pl. módosítani szükséges a tevékenységek menetét, a stratégia végrehajtásának mikéntjét, a szervezeti kereteket, a feladatokhoz rendelt erőforrásokat.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Ha a korrekció a meglévő tervek keretein belül nem végezhető el, akkor a tervek, de végső soron a stratégiai célok korrekciójára is sor kerülhet.

E logikából következik, hogy a monitoring rendszer elsődlegesen a stratégiáért felelős menedzsment eszköze a megvalósítás kontrolljában, ami csak akkor tölti be funkcióját, ha azt folyamatosan működtetik.

A monitoringon alapuló visszacsatolás

8. ábra: A monitoringon alapuló visszacsatolás

A monitoring rendszer felépítése, működése

Az ITS keretében megfogalmazott célok megvalósulásának nyomon követése, az azokból való következtetések megfogalmazása és ezek visszacsatolása, az ITS folyamatos korrekciója érdekében szükséges egy logikus, átlátható monitoring rendszer kialakítása.

A monitoring rendszer feladatai:

1. a megvalósítást mérő indikátorok meghatározása
2. az adatok ITS-ben meghatározott időközönként történő aktualizálása

3. az ITS időszakos felülvizsgálata, a célok megvalósulásának időközi értékelése

A megvalósítást mérő adatok meghatározása az ITS keretében megtörtént.

Az adatok gyűjtéséről az ITS operatív megvalósításáért felelős egység gondoskodik. A megvalósítást mértékét mutató adatok összegyűjtése érdekében az önkormányzat e feladatért felelős operatív egysége folyamatos kapcsolatot tart a fejlesztések megvalósításában érintett szervezetekkel és az évente összegzett adatokat átadja a releváns bizottságnak és az évente ülésező ITS partnerségi fórumnak. Az adatok elemző értékelésére 3-4 évente kerül sor. Az értékelés a monitoring adatok összegzésén kívül tartalmazza a szabályozási és gazdasági környezet változásainak és az időközben elkészült vagy módosított ágazati stratégiák hatásainak vizsgálatát, újraértékeli a kockázatokat és az ITS megvalósításába bevonandó érintettek körét.

Az ITS felülvizsgálatára szintén 3-4 évente kerül sor az elemző értékelés alapján. Az ITS felülvizsgálatáért a stratégiai menedzsment felelős. A felülvizsgálat lehetőséget teremt a kijelölt akcióterületek határainak módosítására, a meghatározott célkitűzések változtatására, a megvalósulást mérő mutatók bővítésére, esetleges átdolgozására.

A felülvizsgálat elvégzésének felelőse Sárospatak város önkormányzata.

A monitoring jelentéseket az önkormányzat mindenki számára elérhetővé teszi.

Az indikátorok rendszere

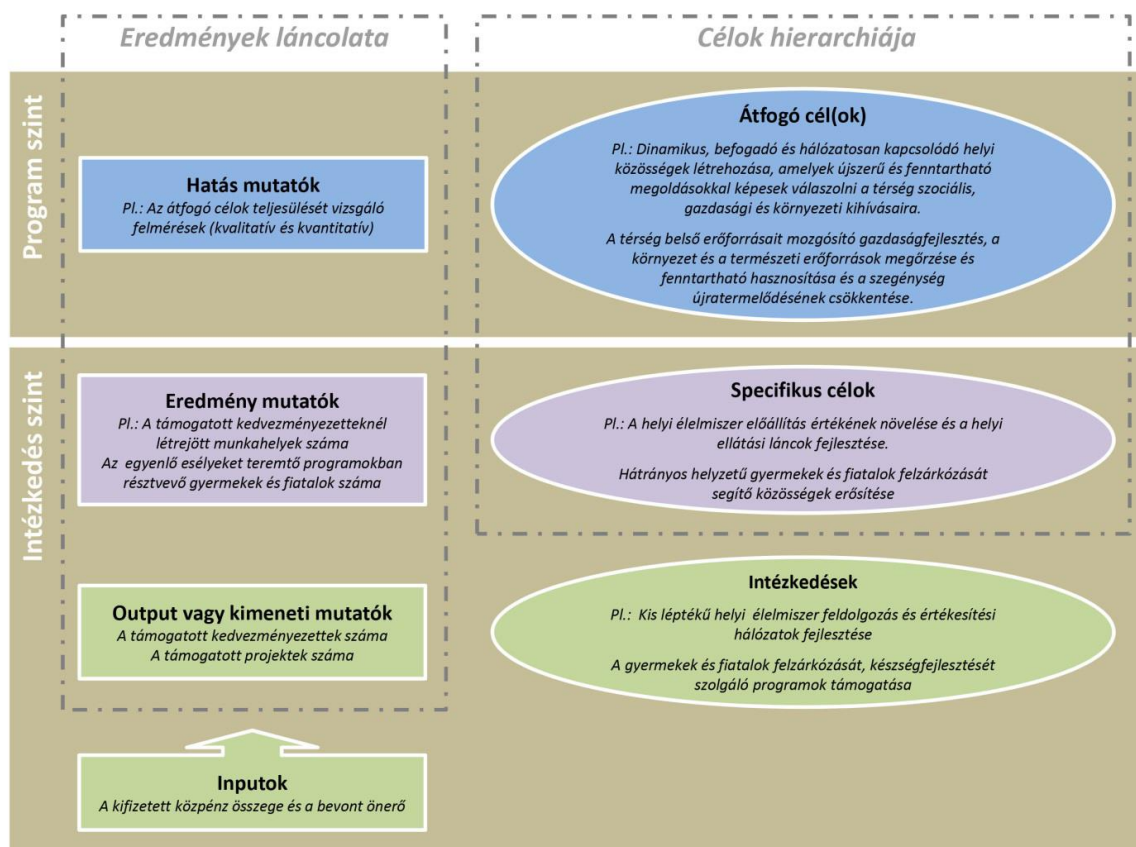
Az indikátorok meghatározása az alábbi alapelvek mentén történt:

- legyen specifikus, azaz konkrétan az adott célhoz kapcsolódjon
- legyen objektíven mérhető, egyértelmű
- legyen hozzáférhető (beszerzése / előállítása reális költségigényű)
- adjon releváns információt az előrehaladásról a stratégiai menedzsment számára
- egy célhoz több indikátor is kapcsolódhat, de a különböző célok indikátorai különbözőek

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Az indikátorok definícióját az alábbi táblázat összegzi, amelyben egyben azok forrását (mérési módját és gyakoriságát) is meghatározásra kerül. Az indikátorok beszerzése (mérése, előállítása) az operatív menedzsment feladata.

9. ábra: Célok és indikátorok

A stratégia célrendszerének eredményindikátorai

SPECIFIKUS CÉLOK	INTÉZKEDÉSEK	INDIKÁTOROK MEGNEVEZÉSE, DEFINÍCIÓJA, ELVÁRT VÁLTOZÁSA	MÉRTÉKEGYSÉGE	FORRÁSA/MÉRÉSI MÓDJJA	MÉRÉSGYAKORISÁGA
Akcióterületi projektek	Belvárosi akcióterület fejlesztése	Megújult közösségi terek száma nő	db	Városi önkormányzat	3-4 év
		Tehermentesített útszakaszok száma/hossza nő	db / m	Városi önkormányzat	3-4 év
		Bővített, korszerűsített intézmények száma nő	db	Városi önkormányzat	3-4 év
		Energetikai korszerűsítésen átesett intézmények száma nő	db	Városi önkormányzat	3-4 év
		Zöldfelületfejlesztésben részesült intézmények száma nő	db	Városi önkormányzat	3-4 év
		Vasútállomás környezetének rendezése, fejlesztése (rendezett zöldfelület, nő)	m ² db	Városi önkormányzat	3-4 év
		Városközpontfejlesztési-rendezési terv	van/nincs	Városi önkormányzat	3-4 év
	Alsótöbörzsei	Infrastruktúrafejlesztéssel érintett	db	Városi önkormányzat	3-4 év

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

SPECIFIKUS CÉLOK	INTÉZKEDÉSEK	INDIKÁTOROK MEGNEVEZÉSE, DEFINÍCIÓJA, ELVÁRT VÁLTOZÁSA	MÉRTÉKEGYSÉGE	FORRÁSA/MÉRÉSI MÓDJJA	MÉRÉS GYAKORISÁGA
	akcióterület fejlesztése	közterületek száma nő			
		Felújítással érintett intézmények száma nő	db	Városi önkormányzat	3-4 év
		Rozsdaövezeti hasznosítási lehetőségek száma nő	db	Városi önkormányzat	3-4 év
	Sárszentmiklósi akcióterület fejlesztése	Felújított közösségi terek száma, területe nő	db, m ²	Városi önkormányzat	3-4 év
		Zöld-kék infrastruktúra hálózat elemeinek száma nő	db	Városi önkormányzat	3-4 év
		Felnőttképzést nyújtó népfőiskola	van/nincs	Városi önkormányzat	3-4 év
	Pusztagegri akcióterület fejlesztése	Integrációt erősítő közösségi programok száma nő	db	Városi önkormányzat	3-4 év
		Szegregátumban dolgozó szociális munkások száma nő	fő	Városi önkormányzat	3-4 év
		Felújítással, korszerűsítéssel érintett úthálózat hossza	km	Városi önkormányzat	3-4 év

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

SPECIFIKUS CÉLOK	INTÉZKEDÉSEK	INDIKÁTOROK MEGNEVEZÉSE, DEFINÍCIÓJA, ELVÁRT VÁLTOZÁSA	MÉRTÉKEGYSÉGE	FORRÁSA/MÉRÉSI MÓDJJA	MÉRÉS GYAKORISÁGA
	Ipari parki akcióterület fejlesztése	Energiaközösség	van/nincs	Városi önkormányzat	3-4 év
		Területnövekmény	m ²	Városi önkormányzat	3-4 év
		Ipari/logisztikai csarnok	van/nincs	Városi önkormányzat	3-4 év
		Inkubátorház és vállalkozásfejlesztési központ	van/nincs	Városi önkormányzat	3-4 év
		Város- és befektetésmenedzsment	van/nincs	Városi önkormányzat	3-4 év

37. táblázat: Eredményindikátorok

•

7 IRÁNYÍTÁSI MODELL

7.1 Megvalósítás intézményi keretei, koordináció, együttműködési mechanizmusok

Sárbogárdon a 18/2005. (XII.27.) IHM rendelet melléklete alapján a polgármesteri hivatal a következőkben bemutatott szervezeti struktúrában és feladatkörökkel működik.

Az alábbiakban a Rendelet szerinti működés jellemzőit mutatjuk be.

Polgármester

Jegyző

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Feladata: ellátja a jogszabályokban és az SZMSZ-ben meghatározott feladatait. Vezeti a hivatalt, gyakorolja az államigazgatási jogkörét, gondoskodik a képviselőtestület működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról, biztosítja a hivatal törvényes működését. A hivatal dolgozói felett gyakorolja a munkáltatói jogokat.

Aljegyző

Feladata: a jegyző általános helyettese. A jegyző tartós távolléte esetén ellátja teljes körű helyettesítését.

Ellátja a Hatósági Osztály vezetői feladatait.

A hivatal valamennyi egységének általános feladata

1. A képviselőtestület és bizottságok működésével, valamint a polgármester és a jegyző tevékenységével kapcsolatban meghatározott feladatok.

- Előterjesztések elkészítése, a testületek és tisztségviselők döntéseinek végrehajtása, a végrehajtás szervezése és ellenőrzése.
- A helyi képviselők munkájának segítése.

2. Az időszakosan jelentkező feladatok ellátása:

- Az országgyűlési képviselők, az önkormányzati képviselők és polgármesterek, a nemzetiségi önkormányzati választásokkal, a népszavazással kapcsolatos feladatok.
- A jogszabályokban foglalt, időközönként jelentkező hatósági és szervezési feladatok (pl. népszámlálás).
- Jogszabályban kötelező érvénnyel elrendelt statisztikai adatszolgáltatás.

3. A lakosság tájékoztatása és véleményének kikérése.

4. A társadalmi szervezetekkel, társszervekkel, közszolgáltatást végző szervekkel való együttműködés.

5. Kapcsolattartás

- helyi önkormányzatokkal
- szakhatóságokkal,
- az önkormányzat intézményeivel,
- az osztály feladatkörével összefüggésben más szervekkel.

Minden szervezeti egység közvetlen munkakapcsolatban áll:

- a gazdasági osztállyal
- a szervezési csoporttal

Az osztályok és más szervezeti egységek a másik osztály tevékenységét, feladatellátását érintő információt írásban 5 napon belül kötelesek egymáshoz eljuttatni.

A pénzügyi kihatású tevékenységet érintően kötelesek a gazdasági osztályra

- a feladat jelentkezését követően 5 napon belül (pályázatok is)
- a képviselőtestületi, bizottsági és tisztségviselői döntést követően a határozatban feltüntetett határidőre,

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- a következő évi költségvetési javaslat előkészítése időszakában a tárgyév október 15-ig az adatszolgáltatást írásban, a megalapozó dokumentumokra utalással teljesíteni.

A szervezési csoportnak határidőre az előterjesztéseket, meghívandók névsorát leadni, a bizottságok munkájának szervezése érdekében kapcsolatot tartani.

Az önkormányzati pályázatok előkészítéséhez szükséges adatszolgáltatást határidőre a kért tartalommal teljesíteni.

Gazdasági Osztály

A Gazdasági Osztály tevékenységi köre:

- városi költségvetéssel, gazdálkodással, tervezéssel kapcsolatos feladatok
- közgazdasági elemzési feladatok
- számviteli feladatok
- adóügyi, hatósági, igazgatási (adó kivetése, nyilvántartása, beszédése) feladatok
- a költségvetés módosításához és finanszírozásához kapcsolódó évközi feladatok ellátása,
- a képviselőtestület pénzügyi vonatkozású döntéseinek előkészítése és végrehajtása
- ellátja a részben önálló intézmények gazdálkodásával összefüggő pénzügyi és számviteli feladatokat
- ellátja a Sárbogárdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat költségvetésével, pénzellátásával kapcsolatos feladatot
- ellátja a hivatalhoz rendelt részben önállóan gazdálkodó intézmények költségvetését, gazdálkodásával kapcsolatos pénzügyi számviteli feladatokat munkamegosztási megállapodás szerint
- ellátja a Sárbogárd-Hantos-Nagylók Szociális és Gyermekjóléti Társulás költségvetésével, pénzellátásával kapcsolatos feladatokat társulási megállapodás szerint
- ellátja az önkormányzati vagyonleltárral, vagyon nyilvántartással kapcsolatos feladatokat
- az önkormányzat privatizációs és vállalkozással, társasági tulajdonával, értékpapírjainak kezelésével kapcsolatos feladatokat, társasházakkal kapcsolatos feladatokat
- nyilvántartja a vagyoni kört érintő szerződéseket
- ellátja a cél, a címzett és egyéb támogatások igénylésével és elszámolásával kapcsolatos feladatokat.
- ügyviteli feladatok az osztály feladatkörében

Hatósági Osztály

A Hatósági Osztály tevékenységi köre:

- anyakönyvi igazgatási feladatok
- ipari, kereskedelmi feladatok
- állategészségügyi szabályzatból eredő igazgatási feladatok
- növényvédelmi igazgatási feladatok
- mezőgazdasági funkcióból eredő szervezési-igazgatási feladatok
- hatósági bizonyítványok és igazolványok kiadásával kapcsolatos igazgatási feladatok

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- gyermekvédelmi igazgatási feladatok
- szociális igazgatási feladatok
- építésügyi igazgatási feladatok
- Sárobgárd + 12 település részére elvi építési, építési, bontási, használatbavétel és tudomásulvételi és fennmaradási engedélyezési ügyek.
- ügyfélszolgálati feladatok
- ügyviteli feladatok az osztály feladatkörében.

Műszaki Osztály

Műszaki Osztály tevékenységi köre:

- településfejlesztési és rendezési feladatok
- fejlesztések, beruházások szervezési és lebonyolítási feladatai
- környezet- és természetvédelmi feladatok
- közterület-használat engedélyezési hatósági feladatok
- városüzemeltetési, működtetési feladatok
- közvilágítás
- energiaellátási
- tömegközlekedés szervezési
- közterület- fenntartási
- köztisztasági
- vízgazdálkodási
- vízellátási
- csatornázási
- köztemető-fenntartási
- útfenntartási, - kezelési, forgalomszervezési feladatok
- kommunális és egyéb közszolgáltatási feladatok koordinálása, e területeken éves és hosszú távú fejlesztési tervek elkészítése, a végrehajtások ellenőrzése
- lakás, helyiség és telek gazdálkodás, ingatlan fenntartás karbantartási feladatok, önkormányzati tulajdonú földek hasznosítása,
- önkormányzati tulajdonú ingatlanok értékesítése, egyéb feladatok (telekhatár-rendezés, megosztás, stb.)
- önkormányzati vagyon átadás-átvétel, birtokbavétellel, birtokbaadással kapcsolatos teendők
- ügyviteli feladatok az osztály feladatkörében

Szervezési csoport

Tevékenységi köre:

- képviselőtestületi, bizottsági munkával kapcsolatos szervezési ügyviteli feladatok
- személyzeti és a köztisztviselőkkel kapcsolatos oktatási feladatok
- ügyirat-kezelési és ügyirat-nyilvántartási feladatok

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- a hivatali apparátus ügyviteli feladatai
- gondoskodik az SZMSZ valamint a képviselőtestület egyéb rendeleteinek és mellékleteinek folyamatos karbantartásáról, a rendeletek és határozatok nyilvántartásáról
- ellátja a Sárobgárdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat testületi működéséhez kapcsolódó adminisztratív feladatokat
- előkészíti a honvédelmi, polgári védelmi, katasztrófavédelmi feladatok irányításához és végrehajtásához kapcsolódó polgármesteri, valamint a jegyzői hatáskörbe tartozó feladatokat
- a hivatal munkavédelmi feladatainak ellátása
- a lakossági fórumokon a képviselőtestületi tagok beszámolóin elhangzott javaslatok, panaszok feldolgozása, megválaszolása
- a hivatali gépkocsivezetési feladatok ellátása.
- pályázat figyelés,
- önkormányzati beruházási, felújítási, működési pályázatok kezelése (benyújtás, kapcsolattartás, elszámolás, szakmai beszámoló),
- közbeszerzési eljárások ügyintézése.

A döntési folyamat

Mint általában jellemző a polgármester személye nagymértékben befolyásolja a döntési és végrehajtási folyamatokat. E szerepkör magában hordozza azt, hogy a rendszer fenntartása érdekében visszacsatolási mechanizmusoknak kell működnie. Az ilyen típusú információáramoltatás és folyamatszervezés a polgármester túlterhelését és információk torzulását eredményezhetné, ha a hivatal személyi állománya nem lenne képes rugalmasan alkalmazkodni a körülményekhez.

7.2 A városirányítási modell indokolt módosításai

A városirányítási, döntési folyamatok stratégiai ciklus végrehajthatóságát támogató átalakítására vonatkozó javaslatokat az önkormányzati dolgozókkal készült interjúk alapján szükséges megtenni. Az FVS készítése folyamán kerül erre sor. A javaslatoknak a döntéshozatali mechanizmusra és a bevont érintettek körére (önkormányzat, közigazgatási szereplők, intézmények, civil szervezetek, tudományos körök, közösségalapú szervezetek, társadalmi mozgalmak, irányító csoportok és a magánszektor) vonatkoznak majd a fenntartható városfejlesztési stratégia és kapcsolódó projektjeinek tervezése, finanszírozása és lebonyolítása tekintetében. Ehhez azonosítani szükséges az sárobgárdi önkormányzati működés erősségeit, gyengeségeit.

Általában az önkormányzati működésben problémaként felvetődhet, amelyre az interjú során hangsúlyt kell fektetni és majd azonosítani szükséges:

- Rövid határidők
- Szakember hiány
- Szűkös pénzügyi erőforrások
- Túlszabályozottság
- Folyton változó jogszabályi és működési keretek
- Szaktudás hiánya, frissítése, megszerzése
- Változások közvetítése - információhiány
- Új dolgokkal szembeni ellenállás, betanulási lehetőség korlátos ideje

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- Önkormányzaton belüli kommunikáció
- Információáramlás a hivatal és a többi szervezet között
- Párhuzamos feladatellátás
- Vezetői és beosztotti kompetenciák
- Feladatkiadás pontatlanságai
- A közös célokért és közös munkáért érzett felelősség hiánya
- Új számviteli rendszer
- Az informatikai problémák, az elérhető adatbázisok pontatlanságai
- Önállóság ill. önállótlanóság
- Nehezen kezelhető ügyfelekkel kapcsolatos problémák
- Motiváció
- Erkölcsi és anyagi elismerés

Megoldás lehet a gyengeségek csökkentése, és a hatékonyabb működés érdekében pl. a belső információs rendszer fejlesztése, a vezetői szintek időgazdálkodásának felülvizsgálata, a felesleges körök és tevékenységek kiszűrése a folyamatokból, a rendszeresen működő spontán értekezletek visszaszorítása, tervezhetőbb feladatellátás.

7.3 Az átfogó városirányítási rendszer változásai

Az FVS tervezése és megvalósítása során számos döntés válik szükségessé. Az FVS végrehajtása során elvárás a többszintű irányítási modell alkalmazása.

Ha az irányítási modellben történtek változások, akkor ezek az alábbi tématerületeket érintheti:

- A városmenedzser és a zöld, illetve digitális átálláshoz kapcsolódóan felelős koordináló személy kijelölése.
- Az összes érintett résztvevő egyenlő esélyű bevonása.
- A stratégia megvalósításánál a tervezéshez hasonlóan a közösség-vezérelt kezdeményezések, vélemények figyelembevétele.
- A működés fejlesztése érdekében a folyamatok újraszabályozása és a szerepkörök tisztázása, hogy a döntéshozatal folyamata és a döntésekért vállalt felelősség a résztvevők számára átláthatóvá és világossá váljék.

7.4 A térségi koordináció mechanizmusainak változásai

A térségi szintű fejlesztéseknél a több települési önkormányzatnál többféle és többszintű irányítási modell van jelen a döntéshozatal és koordináció folyamatában. A térségi döntéshozatalban nem csak települési önkormányzatok, hanem megyei önkormányzat is részt vehet. A hatékonyság növelése érdekében szükséges lehet a térségi szintű projektek esetében a döntéshozatali és koordinációs feladatok átalakítása a térségi szereplők beazonosításával.

Javasolt lehet térségi bizottság felállítása, amelyben a tagok a központi és minden ún. szatellit település önkormányzatának megbízottja, pl. polgármester, meghatalmazott városvezetői szakértői kör, egyéb. A döntésekben érvényre juttatott szavazatok esetében az adott szatellit település dönti el, hogy szükséges-e a helyi képviselő testület jóváhagyása is a bizottságban a települést képviselő

személy szavazatának alátámasztásához. A stratégiai ciklus logikáját követve a bizottság az FVS tervezés és végrehajtás teljes időtartamára jön létre (2021-2027). A Fenntartható városfejlesztési településeggyüttes bizottság nem csupán az FVS készítését, hanem annak végrehajtását is nyomon követi. Különösen azon projektek vonatkozásában van véleményezési és jóváhagyási hatásköre, amelyek a TOP Plusz ERFA 11 pénzügyi keret térségi projektek kategóriájában kerül finanszírozásra és megvalósításra. A bizottság feladata az eredmények monitorozásáig terjed.

Az FVS legitimitását a központi város képviselőtestülete, mint legitim döntéshozó szerv biztosítja. Ugyanakkor, a Fenntartható városfejlesztési településeggyüttes bizottság minden FVS-sel kapcsolatos képviselőtestületi döntést megelőzően ülést tart, ahol a döntések többségi szavazással születnek (a települések 50%-a+1 szavazat jelenti a jóváhagyást). A tervezési tartalmak megismerését követően a bizottságnak joga van fejlesztési és projektelőkészítési kérdésekben állást foglalni és előzetes javaslatokat is tehet.

A működéssel kapcsolatos elvárás, hogy a bizottság az FVS tervezési folyamatban minimum két (egyébként tetszőleges számú) alkalommal tartson ülést és a tagok folyamatos tájékoztatást kapjanak a tervezés mérföldköveihez kapcsolódóan.

7.5 Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában

A stratégiai menedzsment ciklus tervezési szakaszára már a folyamat elején elkészül a partnerségi terv. A partnerségi terv alapján vagy annak továbbfejlesztésével a stratégia megvalósítás partnerségi együttműködésének kereteit is szükséges megtervezni az alábbi paraméterekkel

- bevont partneri csoportok
- partnerségi eszközök
- partnerségi akciók (tematikus, platform, akcióterületi, zöld és digitális keretrendszer)
- ütemezés a 2027+2 évig tartó stratégiai ciklus során

7.6 A városi működési modellt érintő tervezett változtatások

Az önkormányzat szervezeti működési térképe nyomán a város konklúzióként definiálta azokat a kritikus, problémás pontokat, amelyek az újszerű tartalmak megvalósítását talán már kevésbé, vagy nem elég hatékonyan támogatják.

A városfejlesztési stratégia 2021-2027 megvalósítását érintő szervezeti és működési struktúrák átalakítása az alábbi aspektusok mentén javasolt:

- Stratégia végrehajtás menedzsment
- HR szerepe a stratégia végrehajtásában
- Munkafolyamatok átalakítása
- Szervezeti (összevonás, szétválás, más szervezeti formában való működtetés, új szervezet létrehozása)
- Belső szervezeti átalakítások szervezetirányítás megújítása
- Humán erőforrás fejlesztése
- Együttműködések intenzitásának növelése

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- Eszközállományt érintő, esetleg digitalizációs fejlesztések (eszközállomány megújítása, digitalizált automatizált rendszerek bevezetése)
- Zöld és digitális átállás folyamat szempontjából működési területek átalakítása
  - városüzemeltetés (közterületek, zöldfelületek karbantartása, víz, szennyvíz, áram – közvilágítás, internet stb.)
  - humán közszolgáltatások (oktatás, szociális szolgáltatások, egészségügy, kulturális, közművelődési szolgáltatások)
  - közösségi közlekedés
  - hulladékgazdálkodás stb.

8 CSELEKVÉSI TERV

8.1 Városi, városrészi szint

8.1.1 Belvárosi akcióterületi fejlesztések

Intézkedés	Belváros rehabilitációja és funkcióbővítése
Stratégiai cél	2. A város differenciált település jellegével harmonizáló komplex, fenntartható feltételrendszer kialakítása és működtetése
Indoklás	<p>Sárobgárd lakosainak igénye, hogy központi területe a városi életminőséget tükröző, közösségi funkciók választékát biztosító hely legyen. Adottsága a jelenlegi, nem városias jellegű telekstruktúra, a jelentős átmenőforgalom és az intézmények sok esetben leromlott állapota, az úthálózat és a járdák problémás minősége.</p> <p>Az előző fejlesztési ciklusban elkezdődött a városmag fejlesztése, amelynek számos projektjének megvalósítása jelenleg is tart, illetve előkészítés alatt van 3 beruházás (új rendőrségi épület, új mentőállomás, vasútállomás rehabilitációja).</p> <p>A belváros rehabilitációjával és funkcióbővítésével hozzájárul a lokális életminőség javulásán túl a város gazdasági-foglalkoztatási (az intézményrendszer a város legnagyobb foglalkoztatója) és a tágabb környezete számára teljesítő közszolgáltatási, közigazgatási szerepének fejlődéséhez, minőségi javulásához. A városközpont fejlesztése egyben integritást, identitást erősítő, közösségfejlesztő (népességmegtartó) tényező is, valamint nem utolsó sorban végrehajtása elősegíti a klímabarát környezet kialakulását, amely ma már minden település céljai közt szerepel.</p>

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Kapcsolódás	Sárbogárd központi területének fejlesztése szinergiában a többi akcióterületen (Sárszentmiklós, Alsótöbörzsök, Pusztægres, iparterület) illetve a hálózatosan megvalósuló beruházásokkal együttesen valósítja meg a jövőképből felvázolt állapot elérését.	
Az intézkedés tartalma	Támogatható tevékenységek, projekt javaslatok	Kedvezményezettek köre
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hősök tere fejlesztése 2. Ifjúsági park funkcióbővítése 3. Ady lakótelep közösségi tereinek fejlesztése 4. József Attila lakótelep fejlesztése 5. 63.sz. közút tehermentesítése 6. Szociális alapszolgáltatások fejlesztése 7. Hársfavirág bölcsőde felújítása, bővítése 8. HEMO ingatlan hasznosítása 9. Régi Községháza rekonstrukciója, energetikai felújítása, funkcionális tervezése 10. Főzőkonyha felújítása, energetikai korszerűsítése 11. Polgármesteri hivatal napelemekkel való ellátása 12. Művelődési háza napelemekkel való ellátása 13. Boros Mihály park fejlesztése 14. Utcafásítások, zöldfelület fejlesztések 15. Madarász József Városi Könyvtár intézményi zöldfelület fejlesztése 16. Zengő óvoda intézményi zöldfelület fejlesztése 17. Hársfavirág bölcsőde zöldfelület fejlesztése 18. Mészöly Géza Ált. Isk. és Családsegítő központ funkciószervezése 19. Petőfi Sándor Gimnázium funkció- és zöldfelület fejlesztése 20. Szakorvosi rendelő növényzet- és funkció rendezése 21. Vasútállomás fogadótér és környezetének rendezése (MÁV) 22. Állomáspark fejlesztése 23. Városközpont terv készítése	helyi és vonzástérség lakossága, betelepülő vállalkozások, átmenőforgalomban résztvevők, vasútállomáson átszállók

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Közvetlenül szolgálja a környezetszennyezés csökkentését • Mérsékli az üzemeltetési, fenntartási költségeket • Növeli a város vonzerejét, megtartóképességét • Javítja az életminőséget • Új szolgáltatást, munkahelyet hoz létre • Csökkenti az adminisztrációt, megkönnyíti az ügyintézést • Hozzájárul a lakosság tudatformálásához • Szolgálja a város környéki települések minél szélesebb körét • Javítja a mikroklimatikus viszonyokat • Csökkenti az üvegház-hatású gázok kibocsátását és a légszennyezést • Családbarát beruházás • Növeli az általános költséghatékonyságot és energiaköltségeket
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Tehermentesített útszakaszok száma/hossza nő • Vasútállomás környezete rendeződik (rendezett zöldfelület nő) • Bővített, korszerűsített intézmények száma nő • Energetikai korszerűsítésen átesett intézmények száma nő • Zöldfelületfejlesztésben részesült intézmények száma nő • Városcsopont fejlesztési terv van/nincs • Közparkok, játszótérek területe emelkedik

38. táblázat: Belvárosi akcióterületi fejlesztések

A belváros rehabilitáció és funkcióbővítő akcióterületi fejlesztésekhez tartozó projektek

Projekt	1. Hősök tere továbbfejlesztése, közösségi funkció erősítése
A projekt indoklása, szükségessége	<p>A teret, melynek egyik része díszter, másik része hősi temető, középületek (polgármesteri hivatal, bíróság) veszik körül. Kettős funkciója közül -különösen a második miatt - nem tudott a lakosság számára valódi közösségi térré alakulni. A közösségi terekre a város számos részében, de a magterületen kiemelten szükség van; a konszenzus alapján megfogalmazott jövőképben: Sárbogárd dinamikusan fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központ, a közösségépítésnek és az identitás erősítésének fontos szerepe van, a városi életminőséget erősítő elemek mellett. Hangsúlyos, hogy az itt élők magukénak érezzék a települést, ehhez szükséges, hogy legyenek olyan közösségi terek, sétányok, parkok, amelyeken az emberek közötti kapcsolatépítés spontán lehetőségei is adóttak.</p>

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Szökőkút kialakítása, fényjátékkal
A projekt célja, elvárt eredmények	<p>Olyan fényjátékkal ellátott szökőkút kialakítása a cél, mely megállítja, ott tartózkodásra ösztönzi a főtéren áthaladó fiatalokat, és az idősebb korosztályt is.</p>
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Rendezett közterületek kiterjedése nő (m²) • A Hősök tere látogatottsága nő (fő) • Szökőkút van/nincs
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderok	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsmet, civil szervezetek, települési intézmények, lakosság
Előkészítettség	Előző ciklusban elkezdődött a tér felújítása, kapuzattal, dístér jelleg hangsúlyozással
Költségigény	

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Ütemezés	2023-2024
Forrás	TOP+ 2.1 Versenyképes megye 2.1.1 PO-ii. Az integrált és inkluzív helyi társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődés, a kultúra, a természeti örökség, a fenntartható turizmus és a biztonság előmozdítása a városi térségekben / Településfejlesztés, települési szolgáltatások / Élhető települések – integrált településfejlesztési beavatkozások / Települési közterületek családbarát és környezettudatos, klímabarát megújítása a slow city – lassú város – megközelítéssel összhangban; Családok és fiatalok szabadidő hasznos eltöltését segítő rekreációs övezetek, városi közösségi terek, épületek kialakítása;

39. táblázat: Hősök tere továbbfejlesztése, közösségi funkció erősítése

Projekt	2. Ifjúsági park funkcióbővítése
A projekt indoklása, szükségessége	<p>Sárobgárd kiemelt zöldterületén, az Ifjúság utcánál fekvő park jelenleg mindössze egy leromlott műszaki állapotú szabadtéri színpaddal rendelkezik, ami a terület használati értékét csökkenti.</p> <p>A közösségi terekre a város számos részében, de a magterületen kiemelten szükség van; a konszenzus alapján megfogalmazott jövőképben: Sárobgárd dinamikusan fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központ, a közösségépítésnek és az identitás erősítésének fontos szerepe van, a városi életminőséget erősítő elemek mellett. Hangsúlyos, hogy az itt élők magukénak érezzék a települést, ehhez szükséges, hogy legyenek olyan közösségi terek, sétányok, parkok, amelyek az emberek közötti kapcsolatépítés spontán lehetőségei is adóttak.</p>
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Környezetfejlesztési terv készítése • Öltöző- és mosdóhelyiségek kialakítása • Új színpad építése • Zöldterületfejlesztés – növényzet megújítása, fejlesztése)

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

	
<p>A projekt célja, elvárt eredmények</p>	<ul style="list-style-type: none"> • a városias jelleg erősítése • a park minőségi közösségi tér céljára történő alkalmassá tétele • használati értékének növelése • sport- és kulturális rendezvények számára alkalmas terület létrehozása
<p>Kimeneti indikátorok</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rendezett közterületek kiterjedése nő (m²) • A rendezvényterület befogadóképessége nő (fő) • Környezetfejlesztési terv van/nincs
<p>Projektgazda</p>	<p>Sárobgárd Város Önkormányzata</p>
<p>Partnerek, stakeholderek</p>	<p>Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, civil- és sportszervezetek, települési intézmények, lakosság és külön a fiatalok</p>

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Előkészítettség	Előző ciklus fejlesztéseinek (zöldfelület rekonstrukció, fitness eszközök telepítése, futópálya kialakítása) folytatása
Költségigény	
Ütemezés	2023-2024
Forrás	TOP+ 2.1 Versenyképes megye 2.1.1 PO-ii. Az integrált és inkluzív helyi társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődés, a kultúra, a természeti örökség, a fenntartható turizmus és a biztonság előmozdítása a városi térségekben / Településfejlesztés, települési szolgáltatások / Élhető települések – integrált településfejlesztési beavatkozások / Települési közterületek családbarát és környezettudatos, klímabarát megújítása a slow city – lassú város – megközelítéssel összhangban; Családok és fiatalok szabadidő hasznos eltöltését segítő rekreációs övezetek, városi közösségi terek, épületek kialakítása;

40. táblázat Ifjúsági park funkcióbővítése

Projekt	3. Ady lakótelep közösségi tereinek fejlesztése
A projekt indoklása, szükségessége	<p>A lakótelepen élők és a közeli Zengő óvodába járók igényeit tükrözi a projektjavaslat, amellyel az épületek közötti terület funkcióbővítése valósulhat meg. „A lakótelepek rehabilitációjának egyik alapelve, hogy a közösségi terek és épületek fejlesztése mindig egy kis lépéssel előrébb járjon a lakások fejlesztésénél, hiszen az a nagyobb közösség számára azonnali javulást eredményez, így a lakások is vonzóbbak lehetnek. Előnye a lakótelep külső képének gyökeres megváltozása, és a parkok teljes átalakulása. A terek újraéledése jelentős közérzet javító hatással jár, amely megalapozza az intenzívebb közösségi élet lehetőségét is. A lakótelepek faállományának felújítása, ritkítása, cseréje elodázhatatlan feladat.”⁹ A projekt Sárbogárd ITS Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése tematikus célhoz illeszkedik, a közösségi terek fejlesztése a magterületen kiemelten szükség van; a konszenzus alapján megfogalmazott jövőképben: Sárbogárd dinamikusan fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központ, a közösségépítésnek és az identitás erősítésének fontos szerepe van, a városi életminőséget erősítő elemek mellett.</p>

⁹ Sárbogárd Városi Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akcióterv

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Komplex terv készítése • Játsszóterek felújítása • új növények telepítése
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • a lakótelep környezetének javítása • kisgyerekes családok számára alkalmas, minőségi környezet kialakítása • mikroklimatikus viszonyok, árnyékolás jobbá tétele
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Rendezett közterületek kiterjedése nő (m²) • Minőségi eszközökkel felszerelt, korszerű játsszóterek száma nő (db) • A játsszótereket igénybevevők száma nő (fő)
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderok	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, civil szervezetek, települési intézmények, a lakótelep lakossága
Előkészítettség	Befejezés alatt áll a lakótelep közterületének fejlesztése, játsszóter kialakítása, burkolatjavítások – ezek továbbvitele tervezett
Költségigény	
Ütemezés	2023-2024
Forrás	TOP+ 2.1 Versenyképes megye 2.1.1 PO-ii. Az integrált és inkluzív helyi társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődés, a kultúra, a természeti örökség, a fenntartható turizmus és a biztonság előmozdítása a városi térségekben / Településfejlesztés, települési szolgáltatások / Élhető települések – integrált településfejlesztési beavatkozások / Települési közterületek családbarát és környezettudatos, klímabarát megújítása a slow city – lassú város – megközelítéssel összhangban; Családok és fiatalok szabadidő hasznos eltöltését segítő rekreációs övezetek, városi közösségi terek, épületek kialakítása;

41. táblázat: Ady lakótelep közösségi tereinek fejlesztése

Projekt	4. József Attila utca lakótelep
---------	---------------------------------

A projekt indoklása, szükségessége	<p>A József Attila utcai lakótelepen lévő zöldfelületek, a koros, beállt növényzetnek köszönhetően jelentős értéket képviselnek, azonban a meglévő burkolatok, a funkcionális terek nem elégítik ki a 21. században elvárt színvonalat. „A lakótelepek rehabilitációjának egyik alapelve, hogy a közösségi terek és épületek fejlesztése mindig egy kis lépéssel előrébb járjon a lakások fejlesztésénél, hiszen az a nagyobb közösség számára azonnali javulást eredményez, így a lakások is vonzóbbak lehetnek. Előnye a lakótelep külső képének gyökeres megváltozása, és a parkok teljes átalakulása. A terek újraéledése jelentős közérzet javító hatással jár, amely megalapozza az intenzívebb közösségi élet lehetőségét is. A lakótelepek faállományának felújítása, ritkítása, cseréje elodázhatatlan feladat.”¹⁰ A projekt Sárobgárd ITS Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése tematikus célhoz illeszkedik, a közösségi terek fejlesztése a magterületen kiemelten szükség van; a konszenzus alapján megfogalmazott jövőképpen: Sárobgárd dinamikus fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központ, a közösségépítésnek és az identitás erősítésének fontos szerepe van, a városi életminőséget erősítő elemek mellett.</p>
A projekt tartalma	<p>Komplex terv mentén, a tömbbelső újragondolása, funkcióterületek kijelölése (sportpálya, játszótér, pihenő rész, szökőkút, közösségi tér), növényzet felülvizsgálata és megújítása. A lakótelep rendelkezik olyan potenciális zöldfelülettel, aminek koros faállománya mára értéket képvisel. Az egyéb kialakítások (burkolatok, használati funkciók, cserjeszint) azonban megkoptak, megrongálódtak, így jelen állapotában ezek a zöldfelületek nem képesek biztosítani a megfelelő funkciót.</p>
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • a városias jelleg erősítése • a park minőségi közösségi tér céljára történő alkalmassá tétele • használati értékének növelése • sportolásra alkalmas terület létrehozása
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Rendezett közterületek kiterjedése nő (m²) • Minőségi eszközökkel felszerelt, korszerű játszóterek száma nő (db) • Kialakított sportpálya nagysága (m²) • A játszótereket /sportpályákat igénybevevők száma nő (fő)
Projektgazda	Sárobgárd Város Önkormányzata

¹⁰ Sárobgárd Városi Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akcióterv

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Partnerek, stakeholderok	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsmet, civil szervezetek, települési intézmények, a lakótelep lakossága
Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	A komplex zöldfelület-fejlesztési terv alapján költséghatós
Ütemezés	2024-2025
Forrás	Önkormányzat saját forrása

42. táblázat József Attila utca lakótelep

Projekt	5. 63.sz. főút tehermentesítése
A projekt indoklása, szükségessége	<p>A belvárosi akcióterületet kettészeli a 63. sz. főút, jelentős átmenőforgalmat generálva, ami azontúl, hogy zaj- és légszennyező forrás is, elvágja a központon belüli kapcsolatokat.</p> <p>A közösségi terekre a város számos részében, de a magterületen kiemelten szükség van; a konszenzus alapján megfogalmazott jövőképből: Sárbogárd dinamikus fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központ, a közösségépítésnek és az identitás erősítésének fontos szerepe van, a városi életminőséget erősítő elemek mellett. Hangsúlyos, hogy az itt élők magukénak érezzék a települést, ehhez szükséges, hogy legyenek olyan közösségi terek, sétányok, parkok, amelyeken az emberek közötti kapcsolatépítés spontán lehetőségei is adottak. A projekt által megvalósul a környezetterhelések mérséklése tematikus cél, a kibocsátás-csökkentésen keresztül.</p>
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • A forgalom áterelése a Tinódi és Árpád utcákra, azoknak a szükséges teherbírásra alkalmas megerősítésével
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Ady Endre út tehermentesítése • Zaj- és levegőszennyezés csökkentése • A város magterületének keresztirányú kapcsolatainak erősítése • Közlekedésbiztonság növelése
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Átmenő forgalom fogadására alkalmas, felújított-megerősített útszakaszok hossza (km)
Projektgazda	Magyar Közút

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, civil szervezetek, települési intézmények, lakosság
Előkészítettség	
Költségigény	500 mFt
Ütemezés	
Forrás	IKOP

43. táblázat 63.sz. főút tehermentesítése

Projekt	6. Szociális alapszolgáltatások fejlesztése
A projekt indoklása, szükségessége	<p>Az ápolást, gondozást nyújtó szociális otthon felújítása, bővítése már az előző ciklus tervei között szerepelt, mivel az utóbbi időszakban egyre nagyobb gond az idősek elhelyezését, ápolását biztosító szociális intézmények telítettsége, viszonylag alacsony befogadóképessége. Az önkormányzat fenntartásában működő jelenlegi szociális intézmény 22 főt tud befogadni, mely egy járás központi település tekintetében nagyon kevés.</p> <p>A konszenzus alapján megfogalmazott jövőképben: Sárbogárd dinamikusán fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központ, a közösségépítésnek és az identitás erősítésének fontos szerepe van, a városi életminőséget erősítő elemek mellett.</p>
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Az otthon felújítása • A jelenlegi épületben kapacitásbővítés megvalósítása
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Járási szintű ápolási, gondozási kapacitás biztosítása, felújított, kibővített környezetben.
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • A szociális otthon befogadóképessége nő (fő)
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, civil szervezetek, lakosság

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Előkészítettség	Építési engedéllyel és tervdokumentációval rendelkezik, amelynek érvényességi ideje 2021.09.03. lejárt, de hosszabbítható
Költségigény	237 mFt
Ütemezés	2023 májusi kezdés, 10 hónap átfutási idő
Forrás	Önkormányzat saját forrása 10 mFt TOP+

44. táblázat Szociális alapszolgáltatások fejlesztése

Projekt	7. Hársfavirág bölcsőde zöldfelület fejlesztése
A projekt indoklása, szükségessége	A környezeti terhelések csökkentése és így az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez a társadalom szemléletmódjának gyökeres megváltoztatására van szükség. A helyi társadalom klímatudatosságát erősítő egyik legfontosabb lépés, ha a klímatudatos értékrendet integráljuk a helyi oktatási és nevelési intézményekbe. Ennek egyik legfontosabb eszköze, ha a legkisebbektől kezdve nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos nevelésre. Ehhez elengedhetetlen a meglévő bölcsődei zöldfelületek fejlesztése. Bár a meglévő zöldfelület állapota megfelelő a klímaváltozás hatására új kihívásoknak kell megfelelni, ezért a növényzet felújítása során szem előtt kell tartani a változó környezeti igények melletti fenntarthatóságot és a klímaadaptációs igényeket (pl.: árnyékolás). A projekt Sárbogárd ITS Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése tematikus célhoz illeszkedik.
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • a meglévő növényállomány felmérése, felújítási terv készítése • új biológiai sokféleséget növelő, a klímaváltozás hatásait mérséklő növényállomány telepítése • a meglévő játszóeszközök felújítása, szükség esetén cseréje
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • bölcsődekert fejlesztése • használati értékének növelése
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • növényállomány kataszter • felújított zöldfelületek nagysága (m²) • elültetett egyedek száma (db) • felújított játszóeszközök száma

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Projektgazda	Sárobgárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, az intézmény vezetése, intézménybe járó gyerekek szülei
Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	Részletes zöldfelületi kataszter alapján készített felújítási terv szerint határozható meg.
Ütemezés	2023-2027
Forrás	Önkormányzat saját forrás

45. táblázat: Hársfavirág bölcsőde zöldfelület fejlesztése

Projekt	8. HEMO ingatlan hasznosítása
A projekt indoklása, szükségessége	<p>A 3 szintes, jelenleg használaton kívüli épületben az előző étterem, színház és irodai funkciók helyett új funkciókat való megtöltése évek óta tervezett. A Petőfi Sándor gimnázium melletti épületben a város vezetése a gimnáziumi képzés mellett tervezi a szakképzés elindítását is a járásközpontban, az épület tervezetten gyakorlati képzőhellyel működő szakképzőközpontként a duális képzés funkcióját emelné be a város oktatási-képzési portfóliójába.</p> <p>A stratégia célrendszerében stratégiai cél: A gazdaság dinamikus fejlesztése, munkahelyteremtés, részcélként szerepel A kor követelményeinek megfelelő, piacképes tudást és kompetenciákat eredményező oktatási és képzési rendszer kialakítása és fejlesztése.</p>
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Szakképzés indítási eljárás • Épület hasznosítási terv készítése • Műszaki tervdokumentáció készítése • Felújítási munkák megvalósítása
A projekt célja, elvárt eredmények	A gimnázium képzés mellett szakképzés indítása, amellyel a helyi gazdasági igényeknek megfelelő munkaerő kínálat biztosítható.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Épülethasznosítási terv van/nincs • Műszaki tervdokumentáció van/nincs • ...m² épületfelújítás • Szakképzési központ befogadóképessége (fő)
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsmet, az intézmény vezetése, a járásban működő vállalkozások, gazdasági partnerek
Előkészítettség	
Költségigény	
Ütemezés	2025-2027
Forrás	

46. táblázat: HEMO ingatlan hasznosítása

Projekt	9. Régi Községháza funkcionális tervezése, rekonstrukciója
A projekt indoklása, szükségessége	<p>A városközpont emblematikus épülete, homlokzata és közművei-gépészete, belső terei felújítandók. A szándék már az előző pénzügyi ciklusban megszületett arra, hogy itt színvonalas multifunkcionális közösségi központ jöjjön létre. Ennek megvalósítása teret adna co-working, gazdaságélénkítő szolgáltatások megtelepedésének, valamint egy belvárosi igényt kielégítő vendéglátó egységnek.</p> <p>A városközpontban található országos műemléki védeltséget élvező épület állapota nagyon leromlott. Jelenleg az épület beázik, mind külső, mind belső vakolatot ledobta egyes részeken. A homlokzati díszítések hiányosak. Amennyiben nem történik meg rövid időn belül az épület felújítása, úgy elveszítheti védeltségét megalapozó mivoltát. A projekt keretében tervezzük megvalósítani a teljes külső - belső felújítást, annak érdekében, hogy újra régi pompájában tündökölhessen.</p>

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Átfogó stratégiai cél: A város differenciált település jellegével (kisvárosias, falusias) harmonizáló komplex, fenntartható feltételrendszer kialakítása, működtetése, rész cél: A városközpont és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése rendszerben a középületek rehabilitációjának folytatása intézkedések alá tartozó projekt.

A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Műszaki, funkcionális tervek, dokumentáció elkészítése • Épület mögötti, kapcsolódó udvar megtisztítása (épületbontás) • Az épület új funkciók számára történő átalakítása, rekonstrukciója
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Közszolgáltatási, önkormányzati funkciók minőségi és mennyiségi fejlesztése, kapacitásainak bővítése
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • műszaki tervdokumentáció van/nincs • 380+ 210 m² épületfelújítás
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderok	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, potenciális vállalkozók, civil szervezetek, települési intézmények, lakosság
Előkészítettség	
Költségigény	400 mFt + 10 mFt

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Ütemezés	2024-2025
Forrás	TOP+ 1.8. Innovatív városfejlesztési tevékenységek (pl. közösségfejlesztés, kultúra, helyi gazdaság, zöld város témakörökben) 2.1. Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások – intézkedési területek Saját forrás

47. táblázat: Régi Községháza funkcionális tervezése, rekonstrukciója

Projekt	10. Főzőkonyha felújítása, energetikai korszerűsítése
A projekt indoklása, szükségessége	A jelenlegi főzőkonyha Sárbogárd közétkeztetését látja el, amelynek teljeskörű műszaki felújítása és energetikai korszerűsítése szükséges (épület + konyha). Stratégiai cél: A társadalmi megújulás erősítése, rész cél: <i>Városi szintű szolgáltatások bővítése, fejlesztése</i>
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Műszaki tervdokumentáció elkészítése • Műszaki felújítás • Energetikai korszerűsítés
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Korszerű, városi szintű közszolgáltatás biztosítása
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Műszaki tervdokumentáció van / nincs • 400 m² épületfelújítás • Energetikai korszerűsítés • Költséghatékonyság nő
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment,
Előkészítettség	
Költségigény	152 mFt
Ütemezés	2024-2025

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Forrás	TOP+ 1.8. Innovatív városfejlesztési tevékenységek (pl. közösségfejlesztés, kultúra, helyi gazdaság, zöld város témakörökben) 2.1. Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások – intézkedési területek Saját forrás
--------	--

48. táblázat: Főzőkonyha felújítása, energetikai korszerűsítése

Projekt	11. Polgármesteri hivatal napelemekkel való ellátása
A projekt indoklása, szükségessége	<p>A klímaváltozás ma már a mindennapi életünket befolyásoló folyamat, amelynek okai bizonyítottan visszavezethetők az elmúlt évszázadban egyre gyorsuló ütemben növekvő széndioxid kibocsátásra. Ezért elsősorban az energiaszektor felelős, így minden háztartás, minden épület hozzájárul a klímaváltozáshoz. Sárbogárd Város Önkormányzata a polgármesteri hivatal energiahatékonysági fejlesztéséről döntött napelemek elhelyezésével, s egyben a megújuló energia részarányának növelésével.</p> <p>A projekt illeszkedése: stratégiai cél A város differenciált település jellegével (kisvárosias, falusias) harmonizáló komplex, fenntartható feltételrendszer kialakítása, működtetése, rész cél: <i>A környezetterhelések mérséklése, kibocsátás-csökkentés, Megújuló energiaforrások használatának ösztönzése, energiatakarékosságra való ösztönzés erősítése / CO2 kibocsátás csökkentése.</i></p>
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • A beruházáshoz szükséges tervdokumentáció elkészítése • Napelemek elhelyezése
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Üvegházgáz csökkentése • Épületfenntartási költségek csökkentése • Az épült értékének, komfortfokozatának növelése
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Tervdokumentáció van/nincs • x m² napelem elhelyezése
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzment, energiaszolgáltató
Előkészítettség	

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Költségigény	
Ütemezés	2023
Forrás	KEHOP, saját forrás

49. táblázat: Polgármesteri hivatal napelemekkel való ellátása

Projekt	12. Művelődési ház napelemekkel való ellátása
A projekt indoklása, szükségessége	<p>A klímaváltozás ma már a mindennapi életünket befolyásoló folyamat, amelynek okai bizonyítottan visszavezethetők az elmúlt évszázadban egyre gyorsuló ütemben növekvő széndioxid kibocsátásra. Ezért elsősorban az energiaszektor felelős, így minden háztartás, minden épület hozzájárul a klímaváltozáshoz. Sárobgárd Város Önkormányzata közintézményeinek, ezen belül a művelődési ház energiahatékonysági fejlesztéséről döntött napelemek elhelyezésével, s egyben a megújuló energia részarányának növelésével.</p> <p>A projekt illeszkedése: stratégiai cél A város differenciált település jellegével (kisvárosias, falusias) harmonizáló komplex, fenntartható feltételrendszer kialakítása, működtetése, rész cél: A környezetterhelések mérséklése, kibocsátás-csökkentés, Megújuló energiaforrások használatának ösztönzése, energiatakarékosságra való ösztönzés erősítése / CO2 kibocsátás csökkentése.</p>
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • A beruházáshoz szükséges tervdokumentáció elkészítése • Napelemek elhelyezése
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Üvegházgáz csökkentése • Épületfenntartási költségek csökkentése • Az épült értékének, komfortfokozatának növelése
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Tervdokumentáció van/nincs • x m² napelem elhelyezése
Projektgazda	Sárobgárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderok	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, energiaszolgáltató
Előkészítettség	
Költségigény	

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Ütemezés	2023
Forrás	KEHOP, saját forrás

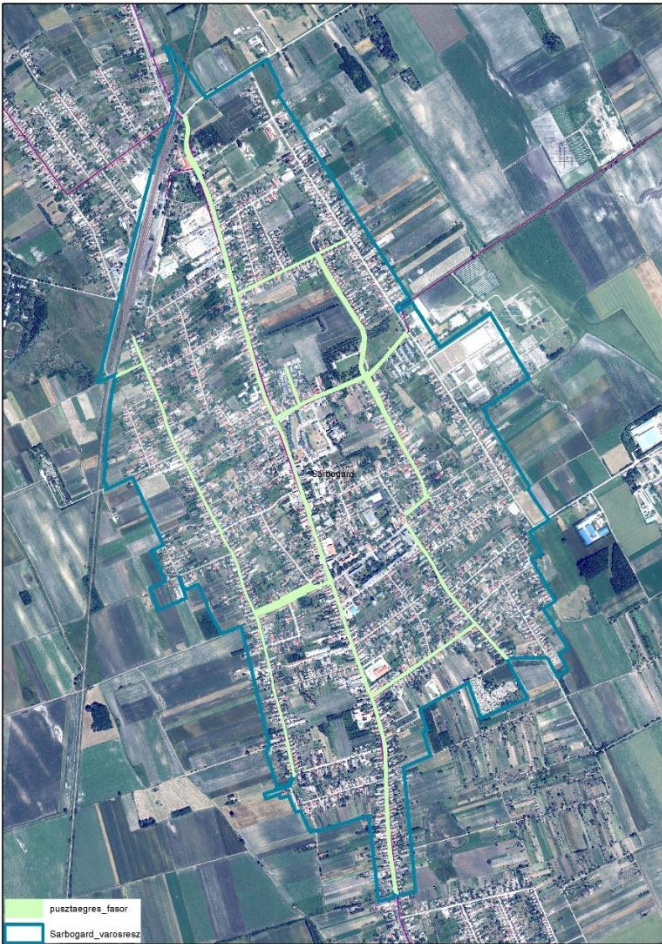
50. táblázat: Művelődési ház napelemekkel való ellátása

Projekt	13. Boros Mihály park fejlesztése
A projekt indoklása, szükségessége	A park állapota a növényzet szempontjából jónak mondható, de az új típusú közösségi terekkel számított igényeknek nem minden esetben felel meg, ezért a meglévő növényzet felújítása szükséges. A város számos részében, de a magterületen kiemelten szükség van; a konszenzus alapján megfogalmazott jövőképben: Sárbogárd dinamikusán fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központ , a közösségépítésnek és az identitás erősítésének fontos szerepe van, a városi életminőséget erősítő elemek mellett.
A projekt tartalma	A meglévő zöldfelület fejlesztése, megújítása
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • park minőségi közösségi tér céljára történő alkalmassá tétele • használati értékének növelése
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Rendezett zöldterületek kiterjedése nő (m²) • Új telepített fák és cserjék száma (db)
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, civil szervezetek, lakosság
Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	Részletes zöldfelületi kataszter alapján készített felújítási terv szerint határozható meg
Ütemezés	2024-2025
Forrás	Önkormányzat saját forrása

51. táblázat: Boros Mihály park fejlesztése

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Projekt	14. Utcafásítások, zöldfelület fejlesztések
A projekt indoklása, szükségessége	<p>A közösségi terekre a város számos részében, de a magterületen kiemelten szükség van; a konszenzus alapján megfogalmazott jövőképben: Sárbogárd dinamikus fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központ, a közösségépítésnek és az identitás erősítésének fontos szerepe van, a városi életminőséget erősítő elemek mellett. Emellett fontos a közlekedés levegő- és zajterhelő hatásának mérséklése, ezért javasolt elsősorban a legforgalmasabb utak mentén a három szintű zöldsáv megvalósítása. E mellett az utcafásítások segítik a klímaadaptációt, a gátolják a városi hőszigetek kialakulását, az árnyékoló hatásukkal csökkentik a nyári hűtési energiaigényeket.</p>
A projekt tartalma	<p>Egységes koncepció kidolgozása és megvalósítása a teljes akcióterületre a nagyobb, szélesebb, illetve nagyobb forgalmú utak fásítására és háromszintű zöldsávok kialakítására. Érintett utcák: Tury Miklós utca, Salamon utca, Tompa Mihály utca, Tinódy utca, Barátság utca, Radnóti utca, Ifjúság utca, Petőfi utca, Kossuth Lajos utca</p>

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • a városias jelleg erősítése • a levegő és zajterhelések csökkentése • a városi hőszigetek kialakulásának mérséklése
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • elültetett fák száma (db) • utak mentén kialakított zöldsávok hossza (m)
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderok	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, civil szervezetek, lakosság
Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	A komplex zöldfelület-fejlesztési terv alapján költségelhető
Ütemezés	2023-2027
Forrás	KEHOP+ SO2.7. A természet, a biológiai sokféleség és a zöld infrastruktúrák védelmének és megóvásának fokozása, többek között a városi térségekben, valamint valamennyi szennyezési forma csökkentése – Zöld-kék infrastruktúra intézkedés

52. táblázat: Utcafásítások, zöldfelület fejlesztések

Projekt	15. Madarász József Városi Könyvtár intézményi zöldfelület fejlesztése
A projekt indoklása, szükségessége	A meglévő intézményi zöldfelület állapota átlagos, biológiai sokfélesége fejlesztendő. A projekt illeszkedik a zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése tematikus célhoz, amelyen belül fontos intézkedésként fogalmazódott meg hogy a városi intézmények zöldfelületeivel lehessen bővíteni a város zöldfelületi hálózatát. A meglévő intézményi zöldfelületek bekapcsolása a közterületi zöldfelületi hálózatban tovább erősíti a kisváros élhetőségét, a közösségi terek, sétányok és parkok segítik az emberek közötti kapcsolatépítést.
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • a meglévő növényállomány felmérése, felújítási terv készítése • új biológiai sokféleséget növelő növényállomány telepítése

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • a városias jelleg erősítése • a park minőségi közösségi tér céljára történő alkalmassá tétele • használati értékének növelése
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • zöldfelületfejlesztési terv (db) • növényállomány kataszter • elültetett fás és lágú szárú növények száma (db) • felújított zöldfelületek nagysága (m²)
Projektgazda	Madarász József Városi Könyvtár
Partnerek, stakeholderek	Sárobgárd Város Önkormányzata, civil szervezetek, lakosság
Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	Részletes zöldfelületi kataszter alapján készített felújítási terv szerint határozható meg.
Ütemezés	2023-2027
Forrás	önkormányzat saját forrása

53. táblázat: Madarász József Városi Könyvtár intézményi zöldfelület fejlesztése

Projekt	16. Zengő óvoda intézményi zöldfelület fejlesztése
---------	--

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A projekt indoklása, szükségessége	A környezeti terhelések csökkentése és így az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez a társadalom szemléletmódjának gyökeres megváltoztatására van szükség. A helyi társadalom klímatudatosságát erősítő egyik legfontosabb lépés, ha a klímatudatos értékrendet integráljuk a helyi oktatási és nevelési intézményekbe. Ennek egyik legfontosabb eszköze az úgynevezett ovi-kert létrehozása. Az ovi-kertben játékos módon, a közvetlen tapasztalatszerzés módszerével ismertetjük meg a gyermekeket a kertészkedés mozzanataival, a kertben folyó munkával. Az intézményi zöldfelületek fejlesztése segíti az ökoovi programokat, amelyben kiemelt helyet kap a környezettudatosságra nevelés, ezzel útmutatást ad a gyermekek számára egy természetet és élővilágot védő életmód kialakítására. A projekt Sárobgárd ITS két tematikus céljához – Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése, Helyi közösségek erősítése – is illeszkedik.
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • a meglévő növényállomány felmérése, felújítási terv készítése • új biológiai sokféleséget növelő, a klímaváltozás hatásait mérséklő növényállomány telepítése • a meglévő játszóeszközök felújítása, szükség esetén cseréje
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • óvodakert fejlesztése • használati értékének növelése • ökoovi program kialakításának, folytatásának támogatása
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • növényállomány kataszter • felújított zöldfelületek nagysága (m²) • elültetett egyedek száma (db) • felújított játszóeszközök száma
Projektgazda	Sárobgárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsmnt, az intézmény vezetése, intézménybe járó gyerekek szülei
Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	Részletes zöldfelületi kataszter alapján készített felújítási terv szerint határozható meg.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Ütemezés	2023-2027
Forrás	Önkormányzat saját forrás

54. táblázat: Zengő óvoda intézményi zöldfelület fejlesztése

Projekt	17. Hársfavirág bölcsőde zöldfelület fejlesztése
A projekt indoklása, szükségessége	A környezeti terhelések csökkentése és így az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez a társadalom szemléletmódjának gyökeres megváltoztatására van szükség. A helyi társadalom klímatudatosságát erősítő egyik legfontosabb lépés, ha a klímatudatos értékrendet integráljuk a helyi oktatási és nevelési intézményekbe. Ennek egyik legfontosabb eszköze, ha a legkisebbektől kezdve nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos nevelésre. Ehhez elengedhetetlen a meglévő bölcsődei zöldfelületek fejlesztése. Bár a meglévő zöldfelület állapota megfelelő a klímaváltozás hatására új kihívásoknak kell megfelelni, ezért a növényzet felújítása során szem előtt kell tartani a változó környezeti igények melletti fenntarthatóságot és a klímaadaptációs igényeket (pl.: árnyékolás). A projekt Sárbogárd ITS Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése tematikus célhoz illeszkedik.
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • a meglévő növényállomány felmérése, felújítási terv készítése • új biológiai sokféleséget növelő, a klímaváltozás hatásait mérséklő növényállomány telepítése • a meglévő játszóeszközök felújítása, szükség esetén cseréje
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • bölcsődekert fejlesztése • használati értékének növelése
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • növényállomány kataszter • felújított zöldfelületek nagysága (m²) • elültetett egyedek száma (db) • felújított játszóeszközök száma
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, az intézmény vezetése, intézménybe járó gyerekek szülei

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	Részletes zöldfelületi kataszter alapján készített felújítási terv szerint határozható meg.
Ütemezés	2023-2027
Forrás	Önkormányzat saját forrás

55. táblázat: Hársfavirág bölcsőde zöldfelület fejlesztése

Projekt	18. Mészöly Géza Ált. Isk. és Családsegítő központ funkció- és zöldfelület fejlesztése
A projekt indoklása, szükségessége	<p>Az általános iskola területén működik iskolai szociális segítő szolgáltatás is (2018-tól), amely közvetít az otthon, intézmények és közösségek között és tanácsadással, tájékoztatással nyújt segítséget, szülőnek, diáknak és tanárnak egyaránt. Szükség van a funkciók racionalizálására, bővítésére, illetve az udvar rendbehozatalára: növényzet és burkolat megújítására, annak érdekében, hogy a tanulók számára megfelelő környezet jöjjön létre.</p> <p>A társadalmi megújulás átfogó célon belül A városközpont és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése rész cél intézkedéseibe illeszkedik.</p>
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Az intézmény funkcióinak optimalizálására irányuló tanulmány készítése • Növényzet állapotának vizsgálata, kiegészítése • Burkolatok megújítása
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Funkciók racionalizálása • Környezet állapotának javítása
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Tanulmány van/nincs • Pótolt növények száma (db) • Burkolatjavítás kiterjedtsége (m²)
Projektgazda	KLIKK
Partnerek, stakeholderok	Sárbogárd Város Önkormányzata, műszaki osztály, az iskola és családsegítő dolgozói

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Előkészítettség	
Költségigény	
Ütemezés	
Forrás	állami

56. táblázat: Mészöly Géza Ált. Isk. és Családsegítő központ funkciószervezése

Projekt	19. Petőfi Sándor Gimnázium funkció- és zöldfelület fejlesztése
A projekt indoklása, szükségessége	A helyi társadalom klímatudatosságát erősítő egyik legfontosabb lépés, ha a klímatudatos értékrendet integráljuk a helyi oktatási és nevelési intézményekbe. Ennek egyik legfontosabb eszköze az úgynevezett ökosuli programban való részvétel. Az intézményi zöldfelületek fejlesztése segíti az ökosuli programokat, amelyben kiemelt helyet kap a környezettudatosságra nevelés, ezzel útmutatást ad a gyermekek számára egy természetet és élővilágot védő életmód kialakítására. A projekt Sárbogárd ITS két tematikus céljához – Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése, Helyi közösségek erősítése – is illeszkedik. A gimnázium növényállománya átlagos állapotú, értékes egyedeket tartalmaz, de fejlesztése szükséges.
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • a meglévő növényállomány felmérése, felújítási terv készítése • új biológiai sokféleséget növelő és klímaadaptációt segítő növényállomány telepítése
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • zöldfelület használati értékének növelése • klímabarát növényállomány kialakítása • funkcionális felületek (sportpálya) felújítása
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • zöldfelületfejlesztési terv (db) • növényállomány kataszter • elültetett fás és lágyszárú növények száma (db) • felújított zöldfelületek nagysága (m²)
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, iskola dolgozói, iskola szülői munkaközössége

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	Részletes zöldfelületi kataszter alapján készített felújítási terv szerint határozható meg.
Ütemezés	2023-2027
Forrás	önkormányzat saját forrása

57. táblázat: Petőfi Sándor Gimnázium funkció- és zöldfelület fejlesztése

Projekt	20. Szakorvosi rendelő növényzet- és funkció rendezése
A projekt indoklása, szükségessége	A meglévő intézményi zöldfelület állapota átlagos, biológiai sokfélesége fejlesztendő, a hátsókertet is fejleszteni kell.. A projekt illeszkedik a zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése tematikus célhoz, amelyen belül fontos intézkedésként fogalmazódott meg hogy a városi intézmények zöldfelületeivel lehessen bővíteni a város zöldfelületi hálózatát. A meglévő intézményi zöldfelületek bekapcsolása a közterületi zöldfelületi hálózatban tovább erősíti a kisváros élhetőségét, a közösségi terek, sétányok és parkok segítik az emberek közötti kapcsolatépítést.
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • a meglévő növényállomány felmérése, felújítási terv készítése • új biológiai sokféleséget növelő növényállomány telepítése
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • a városias jelleg erősítése • a park minőségi közösségi tér céljára történő alkalmassá tétele • használati értékének növelése
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • zöldfelületfejlesztési terv (db) • növényállomány kataszter • elültetett fás és lágyszárú növények száma (db) • felújított zöldfelületek nagysága (m²)
Projektgazda	Fejér Megyei Szent György Kórház
Partnerek, stakeholderek	Sárbogárd Város Önkormányzata, civil szervezetek, lakosság
Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Költségigény	Részletes zöldfelületi kataszter alapján készített felújítási terv szerint határozható meg.
Ütemezés	2023-2027
Forrás	állami forrás

58. táblázat: Szakorvosi rendelő növényzet- és funkció rendezése

Projekt	22. Állomáspark fejlesztése
A projekt indoklása, szükségessége	A park állapota a növényzet szempontjából jónak mondható, de az új típusú közösségi terekkel számított igényeknek nem minden esetben felel meg, ezért a meglévő növényzet felújítása szükséges. A város számos részében, de a magterületen kiemelten szükség van; a konszenzus alapján megfogalmazott jövőképben: Sárbogárd dinamikusán fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központ , a közösségépítésnek és az identitás erősítésének fontos szerepe van, a városi életminőséget erősítő elemek mellett.
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Tereprendezés (vizes élőhely lehetőségének megvizsgálása), • pihenőpark kialakítása, • benzinkút lehatárolása növényzettel.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

	
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • park minőségi közösségi tér céljára történő alkalmassá tétele • használati értékének növelése
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • zöldfelületfejlesztési terv (db) • növényállomány kataszter • elültetett fás és lágyszárú növények száma (db) • felújított zöldfelületek nagysága (m²)
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, civil szervezetek
Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	Részletes zöldfelületi kataszter alapján készített felújítási terv szerint határozható meg.
Ütemezés	2024-2025

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Forrás	Önkormányzat saját forrás
--------	---------------------------

59. táblázat: Állomáspark fejlesztése

Projekt	23. Városközpont terv készítése
A projekt indoklása, szükségessége	<p>A stratégia megfogalmazott jövőképében: Sárbogárd dinamikus fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központ, a közösségépítésnek és az identitás erősítésének fontos szerepe van, a városi életminőséget erősítő elemek mellett. Ezen belül fogalmazódik meg az átfogó cél: A város differenciált településjellegével harmonizáló komplex, fenntartható feltételrendszer kialakítása, amelynek egyik legfontosabb eleme, és az akcióterületként kiemelt része a Belváros rehabilitációja.</p> <p>Annak érdekében, hogy a lakosság minden korosztály számára komfortossá váljon a magterület összehangolt, tudatos, logikailag ütemezett fejlesztése szükséges. Ezen túlmenően járásközpontként a közszolgáltatási és közigazgatási feladatok megfelelő szintű ellátásához is elvárható a funkciónak megfelelő környezet biztosítása. Az itt található intézmények a város munkahely kínálatában is hangsúlyosak, így ebből a szempontból sem nélkülözhető az odafigyelés.</p>
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • A városközpont hasznosítható épületállományának felmérését is tartalmazó tanulmány készítése • Közvéleménykutatás a teljes lakosság, vállalkozók, a szolgáltatók bevonásával • A településrendezési tervvel összehangolt városközpont terv készítése, közösségi részvétellel
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A városközpont egységes, tervszerű fejlesztésének alátámasztása távlatos tervezéssel • A városiasság erősítése
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Tanulmány van/nincs • Közvéleménykutatás eredményeinek feldolgozása van/nincs • Városközpont terv van/nincs
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, városfejlesztésért felelős menedzsmen, lakosság, civil szervezetek, helyi vállalkozók
Előkészítettség	
Költségigény	
Ütemezés	2022
Forrás	saját forrás

60. táblázat: Városcsopont terv készítése

8.1.2 Sárszentmiklósi akcióterület

Intézkedés	Sárszentmiklósi akcióterület fejlesztése	
Stratégiai cél	2. A város differenciált település jellegével harmonizáló komplex, fenntartható feltételrendszer kialakítása és működtetése	
Indoklás	<p>Sárszentmiklós a hosszan elnyúló város egyik alközpontja, Sárbogárd második legnagyobb lakónépességgel rendelkező városrésze, számos közigazgatási és szolgáltatási funkcióval, identitással. Az itt élők számára a közösségi élet központját az iskola és óvoda jelenti, nincs külön közösségi épület, klub, ahol akár a fiatalok, az idősebbek a településrész hagyományait, kisebb rendezvényeket meg tudnák tartani. A városrész saját sportpályája is fejlesztést igényel.</p> <p>A településrész és az akcióterület infrastruktúráját tekintve a sárszentmiklósi területen nagy probléma a városrész vízvezető rendszerének állapota, a vízvezetés, vízvisszatartás helyzete. A fiatalok igénye a közösségi terek, zöldfelületek, játszóterek megújítása.</p>	
Kapcsolódás	A társadalmi megújulás átfogó célon belül A városcsopont és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése rész cél	
Az intézkedés tartalma	Támogatható tevékenységek, projekt javaslatok	Kedvezményezettek köre
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Közösségi tér fejlesztés a templom és iskola környékén 2. Felszíni vízvezetés 3. Intézményi zöldfelületek fejlesztése 4. Tisza utca vizes terület fejlesztése 5. Utcafásítás, zöldsávok egységes rendezése	helyi és vonzástérség lakossága, betelepülő vállalkozások,

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

	6. Piacképes tudást és kompetenciákat nyújtó felnőttképzés infrastrukturális feltételeinek javítása	átmenőforgalomban résztvevők
Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Közvetlenül szolgálja a környezetszennyezés csökkentését • Mérsékli az üzemeltetési, fenntartási költségeket • Növeli a város vonzerejét, megtartóképességét • Javítja az életminőséget • Új szolgáltatást, munkahelyet hoz létre • Csökkenti az adminisztrációt, megkönnyíti az ügyintézés • Hozzájárul a lakosság tudatformálásához • Szolgálja a város környéki települések minél szélesebb körét • Javítja a mikroklimatikus viszonyokat • Csökkenti az üvegház-hatású gázok kibocsátását és a légszennyezést • Családbarát beruházás • Növeli az általános költséghatékonyságot és energiaköltségeket 	
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Közösségi terek kiterjedése nő (m²) • Felszíni vízelvezetéssel rendezett terület nő (m²) • Zöldfelületfejlesztésben részesült intézmények száma nő (db) • Rendezett zöldsávok, új fakiültetések száma nő (db) • Iskolafelújítás megtörtént 	

61. táblázat: Sárszentmiklósi akcióterület fejlesztése

Sárszentmiklós akcióterületi fejlesztésekhez tartozó projektek

Projekt	1. Közösségi tér fejlesztés a templom és iskola környékén
A projekt indoklása, szükségessége	<p>Annak érdekében, hogy a városlakók a helyi lehetőségekkel tudjanak élni, a városfejlődésnek a helyi komfort, életminőség növelése kell legyen a célja. Sárbogárd jövőképe: Sárbogárd dinamikus fejlődő, összetartó és élhető gazdasági központ, a közösségépítésnek és az identitás erősítésének fontos szerepe van, a városi életminőséget erősítő elemek mellett. Hangsúlyos, hogy az itt élők magukénak érezzék a települést, ehhez szükséges, hogy legyenek olyan közösségi terek, sétányok, parkok, amelyeken az emberek közötti kapcsolatépítés spontán lehetőségei is adottak. A városrész területének rendezése egyben a természeti- és klimatikus viszonyok javítását is szolgálja amellett, hogy a természetközeli fekvéséből származó előnyöket hasznosítani tudja.</p>

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Elavult infrastruktúra fejlesztése • Sárszentmiklósi Világháborús emlékpark növénytelepítés • Semmelweis utcai játszótér megújítása, zöldfelületfejlesztése • Sportpálya zöldfelületfejlesztése, mellette szabadidőpark kialakítása • Határoló növényzet és árnyékolás biztosítása
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Az itt élők különböző korosztályának közösségi-, rendezvényterek kialakítása • Sportolási lehetőség biztosítása
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • zöldfelületfejlesztési terv (db) • növényállomány kataszter • elültetett fás és lágyszárú növények száma (db) • felújított zöldfelületek nagysága (m²)
Projektgazda	Sárobgárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderok	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, civil szervezetek
Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	Részletes zöldfelületi kataszter alapján készített felújítási terv szerint határozható meg.
Ütemezés	2024-2025
Forrás	TOP+ 2.1 Versenyképes megye 2.1.1 PO-ii. Az integrált és inkluzív helyi társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődés, a kultúra, a természeti örökség, a fenntartható turizmus és a biztonság előmozdítása a városi térségekben / Településfejlesztés, települési szolgáltatások / Élhető települések – integrált településfejlesztési beavatkozások / Települési közterületek családbarát és környezettudatos, klímabarát megújítása a slow city – lassú város – megközelítéssel összhangban; Családok és fiatalok szabadidő hasznos eltöltését segítő rekreációs övezetek, városi közösségi terek, épületek kialakítása;

62. táblázat: Közösségi tér fejlesztés a templom és iskola környékén

Projekt	2. Felszíni vízelvezetés
---------	--------------------------

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A projekt indoklása, szükségessége	A klímaváltozás okozta környezeti és klimatikus hatások miatt a településen élő és dolgozó emberek számára a megfelelő életkörülmények csak igényesebb közműinfrastruktúra-ellátással biztosíthatók. Az eredendően mély területen a szélsőséges időjárást, a nagyobb csapadékeseményeket a meglévő vízvezető rendszerek nem tudják megfelelően kezelni. A megfelelő vízvezetés, víztárolás kialakításának hiánya komoly veszélyeztetést okoz. Ennek elkerülésére a települést fel kell készíteni a nagyobb intenzitású záporok csapadékának fogadására. Fejleszteni kell a vízvezetés hálózati rendszerét és növelni kell a helyi vízvisszatartás lehetőségét. Elengedhetetlen a csatornák és árkok rendezése. A projekt illeszkedik a zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése tematikus célhoz
A projekt tartalma	Felszíni vízvezetés rekonstrukciója: Tisza utca középső szakaszától a Köztársaság útig, a Köztársaság úton a Mol töltőállomásig, majd a Vörösmarty – Magyar utca közötti szakasz, majd tovább a Homoksor utca irányába
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Felszíni vízrendezés megoldása • Helyi vízvisszatartás biztosítása
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Rendezett csatornák, árkok hossza (m) • Vízvisszatartás biztosító felület nagysága (m²)
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsmet,
Előkészítettség	
Költségigény	Részletes vízrendezési terv alapján határozható meg
Ütemezés	2024-2026

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Forrás	TOP+ 2.1 Versenyképes megye 2.1.1 PO-ii. Az integrált és inkluzív helyi társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődés, a kultúra, a természeti örökség, a fenntartható turizmus és a biztonság előmozdítása a városi térségekben / Településfejlesztés, települési szolgáltatások / Élhető települések – integrált településfejlesztési beavatkozások / Települési közterületek családbarát és környezettudatos, klímabarát megújítása a slow city – lassú város – megközelítéssel összhangban; Családok és fiatalok szabadidő hasznos eltöltését segítő rekreációs övezetek, városi közösségi terek, épületek kialakítása;
--------	--

63. táblázat: Felszíni vízelvezetés

Projekt	3. Intézményi zöldfelületek fejlesztése
A projekt indoklása, szükségessége	<p>A környezeti terhelések csökkentése és így az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez a társadalom szemléletmódjának gyökeres megváltoztatására van szükség. A helyi társadalom klímatudatosságát erősítő egyik legfontosabb lépés, ha a klímatudatos értékrendet integráljuk a helyi oktatási és nevelési intézményekbe. Ennek egyik legfontosabb eszköze, ha a legkisebbektől kezdve nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos nevelésre. Ehhez elengedhetetlen a meglévő óvodai és iskolai zöldfelületek fejlesztése. Bár a meglévő zöldfelület állapota megfelelő, a klímaváltozás hatására új kihívásoknak kell alkalmazkodni, ezért a növényzet felújítása során szem előtt kell tartani a változó környezeti igények melletti fenntarthatóságot és a klímadaptációs igényeket (pl.: árnyékolás).</p> <p>A helyi oktatási és nevelési intézményekbe, javasolt az ovi-kert, sulikert programok elindítása, amellyel játékos módon, a közvetlen tapasztalatszerzés módszerével ismertetjük meg a gyermekeket a kertészkedés mozzanataival, a kertben folyó munkával. A projekt Sárbogárd ITS Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése tematikus célhoz illeszkedik.</p>
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Kipp-Kopp óvoda növényzet felülvizsgálata • Sárszentmihályi Általános iskola intézménykert megújítása • Mindkét intézmény esetében: Funkcióterületek racionalizálása, új funkciók elhelyezése, a meglévő játszóeszközök felújítása, szükség esetén cseréje, növényzet felülvizsgálata – kiegészítése, burkolatok megújítása, új növénytelepítés (árnyékadó képesség elsődleges)

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Új növénytelepítés, amelynek fő céljai az árnyékadó képesség növelése, valamint a környezeti nevelés segítése • a két intézmény használati értékének növelése • ovi-kert, sulikert programba történő becsatlakozás
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • növényállomány kataszter • felújított zöldfelületek nagysága (m²) • elültetett egyedek száma (db) • felújított játszóeszközök száma
Projektgazda	Sárobgárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderok	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, az intézmény vezetése, intézménybe járó gyerekek szülei
Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	Részletes zöldfelületi kataszter alapján készített felújítási terv szerint határozható meg.
Ütemezés	2023-2026
Forrás	Önkormányzat saját forrás

64. táblázat: Intézményi zöldfelületek fejlesztése

Projekt	4. Tisza utca vizes terület fejlesztése
A projekt indoklása, szükségessége	A klímaadaptációhoz kapcsolódó aktualitás feladat a csapadékvíz menedzsment, melynek célja helyreállítani, fejleszteni a terület vízkörforgását. Ahhoz, hogy kezelni tudjuk a lehulló zápor mennyiséget, az áradásokat, hogy befolyásolhassuk a mikroklímát záportároló építése, zöldfelületek létrehozása, a termőföld megtisztítása, megfelelő növényzet telepítése, a vizek egészségének helyreállítása javasolt. Az esővíz helyben tartása, időszakos tárolása, a beszivárgás elősegítése a vízgazdálkodás új iránya. A csapadékvíz gyűjtésére és hasznosítására vonatkozó tervek kidolgozása javasolt a város egész területén, a vízvisszatartás egyik legjobb eszköze az úgynevezett esőkertek, csapadékvíz tárolók létrehozása. A projekt Sárobgárd ITS Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése tematikus célhoz illeszkedik.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A projekt tartalma	Felszíni vízrendezésre vonatkozó tanulmány készítése Új pihenőpark kialakítása az adottságokra építve, kihasználva a vizenyős területet. Esőkert létrehozása körülötte park funkcióval, célzott növénytelepítés, funkciók kialakítása
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Felszíni vízrendezés • Vízkörforgás biztosítása • Klímaadaptációs képességek növelése • Pihenőpark kialakítása
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Vízrendezéssel érintett terület nagysága (m²) • Felszíni vízrendezési tanulmány van/nincs
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, az intézmény vezetése, intézménybe járó gyerekek szülei
Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	Részletes megvalósíthatósági terv alapján szerint határozható meg.
Ütemezés	2024-2026
Forrás	KEHOP+ SO2.7. A természet, a biológiai sokféleség és a zöld infrastruktúrák védelmének és megóvásának fokozása, többek között a városi térségekben, valamint valamennyi szennyezési forma csökkentése – Zöld-kék infrastruktúra intézkedés

65. táblázat: Tisza utca vizes terület fejlesztése

Projekt	5. Utcafásítás, zöldsávok egységes rendezése
---------	--

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A projekt indoklása, szükségessége	A város igen kevés egységes, jó állapotban levő fasorral rendelkezik, egy egységes fasor alapvetően meghatározza az utca karakterét. Ezen kívül a fasorral ellátott utcák ökológiai jelentősége is sokkal fontosabb, árnyékoló hatása, klimatizáló hatása jelentősebb. A teljes településre javasolt ütemezhető, átfogó utcafásítási terv elkészítése és betartatása annak érdekében, hogy hosszútávon ki tudjon alakulni egy rendszer. A közlekedés levegő- és zajterhelő hatásának mérséklése érdekében javasolt a forgalmasabb utak mentén a három szintű zöldsáv megvalósítása. A környezetszennyezések mérséklése mellett az utcafásítások segítik a klímaadaptációt, a gátolják a városi hőszigetek kialakulását, az árnyékoló hatásukkal csökkentik a nyári hűtési energiaigényeket. A projekt Sárobgárd ITS Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése tematikus célhoz illeszkedik.
A projekt tartalma	Egységes koncepció kidolgozása és megvalósítása az akcióterületen tervezett útfásításokra, kiemelt utcák: Magyar utca, Vörösmarty Utca
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • a városias jelleg erősítése • a levegő és zajterhelések csökkentése • a városi hőszigetek kialakulásának mérséklése
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • elültetett fák száma (db) • utak mentén kialakított zöldsávok hossza (m)
Projektgazda	Sárobgárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderok	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, civil szervezetek, lakosság
Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	A komplex zöldfelület-fejlesztési terv alapján költséghatár
Ütemezés	2023-2027
Forrás	KEHOP+ SO2.7. A természet, a biológiai sokféleség és a zöld infrastruktúrák védelmének és megóvásának fokozása, többek között a városi térségekben, valamint valamennyi szennyezési forma csökkentése – Zöld-kék infrastruktúra intézkedés

66. táblázat: Utcafásítás, zöldsávok egységes rendezése

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Projekt	6. Piacképes tudást és kompetenciákat nyújtó felnőttképzés infrastrukturális feltételeinek javítása
A projekt indoklása, szükségessége	<p>Sárbogárdon a munkanélküliek körében magas a képzetlenek részaránya. Ezért, valamint az ingázások csökkentése érdekében szükséges a helyi képzési rendszerek diverzifikálása. Egyik formája a felnőttképzés, amely hozzásegíti a potenciális munkaerő, illetve állaskereső a kor követelményeinek megfelelő, piacképes tudás megszerzéséhez. Sárbogárd központjában a szakképzésen alapuló duális rendszer javasolt, míg Sárszentmiklóson a decentralizálás elvének megfelelően a volt iskola épületében a dunavecsei református egyház fenntartásában, felnőttképzéseket bonyolító Mezőföld „népiskola” elhelyezése javasolt.</p> <p>A stratégia célrendszerében stratégiai cél: A gazdaság dinamikus fejlesztése, munkahelyteremtés, részcként szerepel A kor követelményeinek megfelelő, piacképes tudást és kompetenciákat eredményező oktatási és képzési rendszer kialakítása és fejlesztése.</p>
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • A felújításhoz szükséges műszaki tervdokumentáció elkészítése • A volt iskola épületfelújítása
A projekt célja, elvárt eredmények	Felnőttképzés indítása, amellyel a helyi gazdasági igényeknek megfelelő munkaerő kínálat biztosítható.
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Műszaki tervdokumentáció van/nincs • ...m² épületfelújítás
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, az intézmény vezetése, a járásban működő vállalkozások, gazdasági partnerek, dunavecsei református egyház Mezőföld „népiskola”
Előkészítettség	
Költségigény	
Ütemezés	2025-2027
Forrás	saját forrás

67. táblázat: Piacképes tudást és kompetenciákat nyújtó felnőttképzés infrastrukturális feltételeinek javítása

8.1.3 Alsótöbörzsök akcióterület

Intézkedés	Alsótöbörzsöki akcióterület fejlesztése	
Stratégiai cél	2. A város differenciált település jellegével harmonizáló komplex, fenntartható feltételrendszer kialakítása és működtetése	
Indoklás	Alsótöbörzsök sárobgárdi központhoz, közeli fekvése miatt a többi városrészhez képest jobban integrálódik, azonban számos területen szükséges javítani úgy az intézmények, mint az infrastruktúra és a környezet állapotán. Akcióterületi státuszát azonban elsősorban a használaton kívüli Dózsa laktanya gazdasági hasznosításának szándéka indokolja.	
Kapcsolódás	A társadalmi megújulás átfogó célon belül A városközpont és az alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése rész cél	
Az intézkedés tartalma	Támogatható tevékenységek, projekt javaslatok	Kedvezményezettek köre
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Felszíni vízelvezetés II. ütem 2. Játsszótér rekonstrukció, fejlesztés 3. Óvoda felújítás és intézményi zöldfelületfejlesztés 4. Szent István ált. isk. zöldfelületfejlesztése 5. Dózsa György laktanya átvétel előkészítése 6. Ipari park számára kijelölt terület előkészítése	helyi és vonzástérség lakossága, betelepülő vállalkozások, átmenőforgalomban résztvevők, beszállítók
Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Közvetlenül szolgálja a környezetszennyezés csökkentését • Mérsékli az üzemeltetési, fenntartási költségeket • Növeli a város vonzerejét, megtartóképességét • Javítja az életminőséget • Új szolgáltatást, munkahelyet hoz létre • Csökkenti az adminisztrációt, megkönnyíti az ügyintézés • Hozzájárul a lakosság tudatformálásához • Szolgálja a város környéki települések minél szélesebb körét • Javítja a mikroklimatikus viszonyokat • Csökkenti az üvegház-hatású gázok kibocsátását és a légszennyezést • Családbarát beruházás • Növeli az általános költséghatékonyságot és energiaköltségeket	

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> Felszíni vízrendezéssel érintett terület nő (m²) Fejlesztéssel érintett játszóterek száma nő (db) Rendezett intézményi zöldfelület nagysága nő (m²) Ipari park céljára előkészített terület nő (ha)
----------------------	---

68. táblázat: Alsótöbörzsöki akcióterület fejlesztése

Alsótöbörzsöki akcióterületi fejlesztésekhez tartozó projektek

Projekt	1. Felszíni vízelvezetés II. ütem
A projekt indoklása, szükségessége	A klímaváltozás okozta környezeti és klimatikus hatások miatt a településen élő és dolgozó emberek számára a megfelelő életkörülmények csak igényesebb közműinfrastruktúra-ellátással biztosíthatók. Az eredendően mély területen a szélsőséges időjárást, a nagyobb csapadékeseményeket a meglévő vízelvezető rendszerek nem tudják megfelelően kezelni. A megfelelő vízelvezetés, víztárolás kialakításának hiánya komoly veszélyeztetést okoz. Ennek elkerülésére a települést fel kell készíteni a nagyobb intenzitású záporok csapadékának fogadására. Fejleszteni kell a vízelvezetés hálózati rendszerét és növelni kell a helyi vízvizsztatartás lehetőségét. Elengedhetetlen a csatornák és árkok rendezése.
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> Szent István út, Bajcsy, Dózsa, Bem, Esze Tamás, Imremajori út csapadékvizeinek bekötése a befogadó külterületi árkokba
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> Felszíni vízrendezés megoldása
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> Rendezett csatornák, árkok hossza (m)
Projektgazda	Sárobgárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment,
Előkészítettség	
Költségigény	Részletes vízrendezési terv alapján határozható meg

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Ütemezés	2024-2026
Forrás	TOP+ 2.1 Versenyképes megye 2.1.1 PO-ii. Az integrált és inkluzív helyi társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődés, a kultúra, a természeti örökség, a fenntartható turizmus és a biztonság előmozdítása a városi térségekben / Településfejlesztés, települési szolgáltatások / Élhető települések – integrált településfejlesztési beavatkozások / Települési közterületek családbarát és környezettudatos, klímabarát megújítása a slow city – lassú város – megközelítéssel összhangban; Családok és fiatalok szabadidő hasznos eltöltését segítő rekreációs övezetek, városi közösségi terek, épületek kialakítása;

69. táblázat: Felszíni vízelvezetés II. ütem

Projekt	2. Játsszótér rekonstrukció, fejlesztés
A projekt indoklása, szükségessége	A város játszótereinek állapota leromlott, funkcionálisan elavultak, ezért fenntartásuk egyre költségesebb, a főbb biztonsági és minőségi elvárásoknak nem tesznek eleget. Ezért rekonstrukciójuk, fejlesztésük szükséges.
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Tüzér utcai játszótér uniós szabványnak megfelelő fejlesztése
A projekt célja, elvárt eredmények	A kor követelményeinek, biztonsági előírásoknak megfelelő játszótér kialakítása
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Korszerűsítéssel érintett játszótér területe nő (m²) • Korszerű játszótérek száma nő (db)
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, civil szervezetek, lakosság
Előkészítettség	Tervek előkészítése a pályázati forrás terhére készül majd
Költségigény	
Ütemezés	2025

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Forrás	TOP+ 2.1 Versenyképes megye 2.1.1 PO-ii. Az integrált és inkluzív helyi társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődés, a kultúra, a természeti örökség, a fenntartható turizmus és a biztonság előmozdítása a városi térségekben / Településfejlesztés, települési szolgáltatások / Élhető települések – integrált településfejlesztési beavatkozások / Települési közterületek családbarát és környezettudatos, klímabarát megújítása a slow city – lassú város – megközelítéssel összhangban; Családok és fiatalok szabadidő hasznos eltöltését segítő rekreációs övezetek, városi közösségi terek, épületek kialakítása;
--------	--

70. táblázat: Játsszótér rekonstrukció, fejlesztés

Projekt	3. Óvodafelújítás és intézményi zöldfelületfejlesztés
A projekt indoklása, szükségessége	<p>Az óvoda épületének állapota jelentősen leromlott, teljeskörű felújítása szükséges.</p> <p>A környezeti terhelések csökkentése és így az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez a társadalom szemléletmódjának gyökeres megváltoztatására van szükség. A helyi társadalom klímatudatosságát erősítő egyik legfontosabb lépés, ha a klímatudatos értékrendet integráljuk a helyi oktatási és nevelési intézményekbe. Ennek egyik legfontosabb eszköze az úgynevezett ovi-kert létrehozása. Az ovi-kertben játékos módon, a közvetlen tapasztalatszerzés módszerével ismertetjük meg a gyermekeket a kertészkedés mozzanataival, a kertben folyó munkával. Az intézményi zöldfelületek fejlesztése segíti az ökoovi programokat, amelyben kiemelt helyet kap a környezettudatosságra nevelés, ezzel útmutatást ad a gyermekek számára egy természetet és élővilágot védő életmód kialakítására. A projekt Sárbogárd ITS két tematikus céljához – Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése, Helyi közösségek erősítése – is illeszkedik.</p>
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • a meglévő növényállomány felmérése, felújítási terv készítése • új biológiai sokféleséget növelő, a klímaváltozás hatásait mérséklő növényállomány telepítése • a meglévő játszóeszközök felújítása, szükség esetén cseréje
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Sárbogárdi Zengő Óvoda Töbörzsöki Telephelye Aprajafalva Óvoda műszaki állapotának javítása, óvodakert fejlesztése • használati értékének növelése • ökoovi program kialakításának, folytatásának támogatása

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • 210 m² felújított épület felújítása • növényállomány kataszter van/nincs • felújított zöldfelületek nagysága (m²) • elültetett egyedek száma (db) • felújított játszóeszközök száma
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderok	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, az intézmény vezetése, intézménybe járó gyerekek szülei
Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	Részletes zöldfelületi kataszter alapján készített felújítási terv szerint határozható meg.
Ütemezés	2024
Forrás	Önkormányzat saját forrás

71. táblázat: Óvodafelújítás és intézményi zöldfelületfejlesztés

Projekt	4. Szent István ált. isk. intézményi zöldfelületfejlesztése
A projekt indoklása, szükségessége	<p>A környezeti terhelések csökkentése és így az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez a társadalom szemléletmódjának gyökeres megváltoztatására van szükség. A helyi társadalom klímatudatosságát erősítő egyik legfontosabb lépés, ha a klímatudatos értékrendet integráljuk a helyi oktatási és nevelési intézményekbe. Ennek egyik legfontosabb eszköze, ha a legkisebektől kezdve nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos nevelésre. Ehhez elengedhetetlen a meglévő iskolai zöldfelületek fejlesztése. Bár a meglévő zöldfelület állapota megfelelő, a klímaváltozás hatására új kihívásoknak kell alkalmazkodni, ezért a növényzet felújítása során szem előtt kell tartani a változó környezeti igények melletti fenntarthatóságot és a klímadaptációs igényeket (pl.: árnyékolás).</p> <p>A helyi oktatási és nevelési intézményekbe, javasolt az ovi-kert, sulikert programok elindítása, amellyel játékos módon, a közvetlen tapasztalatszerzés módszerével ismertetjük meg a gyermekeket a kertészkedés mozzanataival, a kertben folyó munkával. A projekt</p>

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

	Sárbogárd ITS Zöld és kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése tematikus célhoz illeszkedik.
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Szent István Általános iskola intézménykert megújítása: Funkcióterületek racionalizálása, új funkciók elhelyezése, szükség esetén cseréje, növényzet felülvizsgálata – kiegészítése, burkolatok megújítása, új növénytelepítés (árnyékadó képesség elsődleges)
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Új növénytelepítés, amelynek fő céljai az árnyékadó képesség növelése, valamint a környezeti nevelés segítése • intézmény használati értékének növelése • sulikert programba történő becsatlakozás
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • növényállomány kataszter • felújított zöldfelületek nagysága (m²) • elültetett egyedek száma (db)
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, az intézmény vezetése, intézménybe járó gyerekek szülei
Előkészítettség	Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási akciótervében rögzített projekt
Költségigény	Részletes zöldfelületi kataszter alapján készített felújítási terv szerint határozható meg.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Ütemezés	2023-2026
Forrás	Önkormányzat saját forrás

72. táblázat: Szent István ált. isk. intézményi zöldfelületfejlesztése

Projekt	5. Dózsa György laktanya átvétel előkészítése
A projekt indoklása, szükségessége	<p>Sárobgárd Város Önkormányzata évek óta egyeztetést folytat a HM-mel, a használaton kívüli Dózsa laktanya átadásáról annak érdekében, hogy gazdasági hasznosítására sor kerülhessen. A területet ipar-logisztikai célra kívánják igénybe venni, számítva a 2023-ban induló M8 gyorsforgalmi út, valamint az M13-M81 megvalósításával létrejövő kitörési lehetőségre.</p> <p>A projekt kapcsolódik A gazdaság dinamikus fejlesztése, munkahelyteremtés átfogó cél, A helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése részceljához.</p>
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • a 0119 hrsz-ú ingatlan vagyonkezelési, rendelkezési jogának megszerzése • Településrendezési eszközök módosítása, a terület övezeti átsorolása
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A barnamezős terület gazdasági hasznosítása
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • A terület átadásáról szóló szerződés van/nincs • Földhivatali bejegyzés megtörtént igen/nem • Településrendezési eszközökben az övezeti átsorolás megtörtént igen/nem
Projektgazda	Sárobgárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderok	Jogi osztály, HM illetékesei, Földhivatal
Előkészítettség	
Költségigény	
Ütemezés	2022-2023
Forrás	Önkormányzat saját forrás

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

73. táblázat: Dózsa György laktanya átvétel előkészítése

Projekt	6. Ipari park számára kijelölt terület előkészítése
A projekt indoklása, szükségessége	<p>Az 5.sz. projektadatlapon felsorolt előzetes tartalmak teljesítését követően a 0119 hrsz-ú volt laktanyai ingatlan vasút felé eső részén leválasztható egy üres, ipari-logisztikai funkcióra alkalmas terület, amelynek a kijelölt szerepre való előkészítése szükséges. Ez magában foglalja a tervezést, vállalkozói kör és profil kiválasztását, marketing feladatok elvégzését, az előközművesítést, bekerítést stb.</p>
A projekt kapcsolódik A gazdaság dinamikus fejlesztése, munkahelyteremtés átfogó cél, A helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése részcélijához.	
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Az ipari park terület (10 ha) leválasztásának előkészítése, lefolytatása • Területhasznosítási tanulmány készítése • Releváns vállalkozói kör célzott megkeresése • A terület bekerítése • Előközművesítés
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A város gazdasági profiljának diverzifikálása • Használaton kívüli barnamezős terület hasznosítása
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Ipari park terület földhivatali bejegyzése van/nincs • Területhasznosítási tanulmány van/nincs

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

	<ul style="list-style-type: none"> • Betelepülni szándékozó vállalkozások száma (db) • Bekerített terület nagysága (km²) • Előközművesített terület (km²)
Projektgazda	Sárobgárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderok	Jogi osztály, műszaki osztály, gazdasági osztály, érdekelt vállalkozói kör, helyi lakosság, civilek
Előkészítettség	előkészítés alatt
Költségigény	25 mFt
Ütemezés	2022-2027
Forrás	TOP+ 2.1 Versenyképes megye 2.1.1 PO-ii. Az integrált és inkluzív helyi társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődés, a kultúra, a természeti örökség, a fenntartható turizmus és a biztonság előmozdítása a városi térségekben / Településfejlesztés, települési szolgáltatások / Élhető települések – integrált településfejlesztési beavatkozások / Települési közterületek családbarát és környezettudatos, klímabarát megújítása a slow city – lassú város – megközelítéssel összhangban; Családok és fiatalok szabadidő hasznos eltöltését segítő rekreációs övezetek, városi közösségi terek, épületek kialakítása;

74. táblázat: Ipari park számára kijelölt terület előkészítése

8.1.4 Pusztaegresi akcióterületi fejlesztések

Intézkedés	Pusztaegresi akcióterület fejlesztése
Stratégiai cél	3. A társadalmi megújulás erősítése

Indoklás	<p>Az akcióterület kijelölése során fontosnak tartottuk a társadalmi együttműködés erősítését, komplex program megvalósítását, hiszen ennek a városrésznek még mindig a legmagasabb a lakosság száma a valamikor önálló sárbogárdi településrészek közül, így a társadalmi integrációnak a befogadó oldalról is van kerete.</p> <p>A 2014-2020 között működő Széchenyi 2020 program keretében Sárbogárdon több társadalmi célú integrációt szolgáló projekt valósult meg. Korábban a településen a tanulási integrációt szolgáló programok az iskolai intézményekben indultak, amelyek eredményeiből részesültek a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos tanulók is. Az elmúlt években a szociális ellátás területén az idősek otthonának és a hajléktalan szállónak a fejlesztésére került sor, mindkét intézményben a működést elősegítő, a komfortfokozatot növelő kis értékű eszközök beszerzésére került sor.</p> <p>2016-ban az önkormányzat a szegregátumban élők helyzetének javítása, társadalmi integrálása érdekében több projekt megvalósítását tervezte, melyek akcióterülete a két településrész teljes területe volt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TOP-5.2.1-15 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok • TOP-4.3.1-15 Leromlott városi területek rehabilitációja <p>A fenti pályázati felhívásokra az önkormányzat benyújtotta pályázati kérelmét, azonban a Támogató csak Pusztægres vonatkozásában támogatta a pályázatokat. A szociális városrehabilitáció ERFA részében szolgálati lakások kerültek kialakításra, míg az ESZA típusú forrásokból a szegregátumban élő hátrányos helyzetű emberek életlehetőségeinek javítása volt a cél. A projekt keretében foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, családsegítést és szociális munkát biztosító programok valósultak meg. A projekt megvalósításának tapasztalatai alapján az alábbi beavatkozási tevékenységek működtek hatékonyan a célterületen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • folyamatos szociális munka: főállású szociális munkás alkalmazása, állapotfelmérés és egyéni fejlesztési tervek készítése, tanácsadás pénzügyi, családszervezési és életvezetési, adósságkezelési témakörben • foglalkoztatási tanácsadás <p>a kora-gyermekkori fejlesztés: logopédus, konduktor, pszichológus szakemberek foglalkoztak a célcsoporttal az egyéni fejlesztés sikere érdekében</p>
----------	---

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Kapcsolódás	Sárbogárd leszakadó városrésze, Pusztaegres Sárbogárd központtal és a többi városrészrel (Sárszentmiklós, Alsótöbörzsök, iparterület) együttesen valósítja meg a jövőképpen felvázolt állapot elérését.	
Az intézkedés tartalma	Támogatható tevékenységek, projekt javaslatok	Kedvezményezettek köre
	<ol style="list-style-type: none"> 1. A folyamatos jelenléti szociális munka folytatása 2. Az integráció erősítésére irányuló rendezvények szervezése, lebonyolítása 3. A belterületi úthálózat fejlesztése	helyi lakosság, a programban résztvevők, civil szervezetek a településrészen áthaladók
Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Növeli a város megtartóképességét • Javítja az életminőséget • Javítja a város, városrész elérhetőségét • Új szolgáltatást, munkahelyet hoz létre • Hozzájárul a lakosság tudatformálásához • Szolgálja a város környéki települések minél szélesebb körét • Javítja a mikroklimatikus viszonyokat • Csökkenti az üvegház-hatású gázok kibocsátását és a légszennyezést • Közösségformáló rendezvények és programok	
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Munkanélküliek száma csökken • 8. osztályt végzettek, érettségizettek száma nő • Közfoglalkoztatottak száma nő • Rendezvények száma nő • Felújított útszakaszok hossza nő	

75. táblázat: : Pusztaegresi akcióterület fejlesztése

Pusztaegres akcióterületi fejlesztésekhez tartozó projektek

Projekt	1. A folyamatos jelenléti szociális munka folytatása
---------	--

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A projekt indoklása, szükségessége	A szegregátumban élő hátrányos helyzetű emberek életlehetőségeinek javítása szükséges. A projekt keretében foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, családsegítést és szociális munkát biztosító programok valósulhatnak meg.
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • folyamatos szociális munka: főállású szociális munkás alkalmazása, állapotfelmérés és egyéni fejlesztési tervek készítése, tanácsadás pénzügyi, családszervezési és életvezetési, adósságkezelési témakörben • foglalkoztatási tanácsadás • a kora-gyermekkori fejlesztés: logopédus, konduktor, pszichológus szakemberek foglalkoztak a célcsoporttal az egyéni fejlesztés sikere érdekében
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A leszakadó városrészben élők életminősége, megélhetési színvonala, iskolai végzettsége emelkedik
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • 8. osztályt végzett tanulók száma 2 fő • érettségizett tanulók száma 1 fő • munkába állók száma 5 fő
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Polgármesteri Hivatal, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, civil szervezetek, lakosság
Előkészítettség	Meglévő program folytatása szükséges
Költségigény	40 mFt
Ütemezés	2024-2026
Forrás	Önkormányzat saját forrása TOP+, RRF

76. táblázat: A folyamatos jelenléti szociális munka folytatása

Projekt	2. Az integráció erősítésére irányuló rendezvények szervezése, lebonyolítása
---------	--

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A projekt indoklása, szükségessége	A szegregátumban élő hátrányos helyzetű emberek életlehetőségeinek javítása szükséges.
A projekt tartalma	A projekt keretében foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, családsegítést és szociális munkát biztosító programok valósulhatnak meg rendezvények, kis létszámú tanfolyamok, versenyek, klubestek formájában.
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A leszakadó városrészben élők életminősége, közösségi élete, összetartozása, identitás tudata növekszik
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Közösségi programokon résztvevők száma minimum 100 fő
Projektgazda	Sárobgárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderok	Polgármesteri Hivatal, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, civil szervezetek, lakosság
Előkészítettség	Meglévő program folytatása szükséges
Költségigény	
Ütemezés	2024-2026
Forrás	Önkormányzat saját forrása TOP+, RRF

77. táblázat: Az integráció erősítésére irányuló rendezvények szervezése, lebonyolítása

Projekt	3. Belterületi úthálózat fejlesztése
A projekt indoklása, szükségessége	Pusztagegresre vezető 6306 sz. útból kiágazó utcák felújítása, szilárd burkolattal való ellátása. Burkolatszélesítés, aszfaltozás szükséges, mert több utca földút.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • útburkolás • útszélesítés • járda építés
	
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A leszakadó városrészben élők életminősége emelkedik a jobb elérhetőséggel Sárbogárd központ felé
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Felújítással, korszerűsítéssel érintett belterületi úthálózat hossza 3 km
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderok	Polgármesteri Hivatal Műszaki Osztály a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, civil szervezetek, lakosság
Előkészíttség	

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Költségigény	100 mFt
Ütemezés	2023-2025
Forrás	Önkormányzat saját forrása RRF

78. táblázat: Belterületi úthálózat fejlesztése

8.1.5 Ipari park akcióterület

Ipari parki akcióterület	
Intézkedés	Ipari parki akcióterület fejlesztése
Stratégiai cél	A gazdaság dinamikus fejlesztése, munkahelyteremtés
Indoklás	<p>Sárbogárd város számára -az alábbiak alapján - megalapozott célkitűzés a dinamikus gazdaságfejlesztés:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bőven rendelkezik szabad, infrastruktúrával megközelített vagy ellátott területekkel, melyeket nem az élelmiszertermelésből kell kivonni, mint s települések többsége esetén. Árai versenyképesen alakíthatók. • Van egy fejlett ágazata, az agrárium, mely vertikális (feldolgozási) és horizontális irányban (új növénytermesztési és állattenyésztési alágazatok felé) is bővíthető. Ezen felül új ágazatok meghonosításában is érdekelt, alapozva a korábbi termelési kultúrákra (elektronikai ipar, járműipar). • A közlekedési hálózatok fejlődése révén előnyös logisztikai pozícióba kerül, amely még kiaknázatlan. • Képes képzett munkaerőt toborozni a munkába járók felét kitevő ingázói körből, s képes szabad munkaerőt felvonultatni, főként az alacsonyabb képzettséget igénylő munkakörökben. <p>A dinamikus gazdaságfejlesztéshez, mely meglévő szereplőkön túl új, tőkeerős vállalkozások letelepítésével és a jelenleg monokultúras gazdaság kiterjesztésével számol, fejleszteni kell a város vállalkozásbarát szolgáltatási, intézményi jellemzőit, melyek vonzóvá teszik a betelepedést.</p> <p>Az új befektetések egyik kiemelt kritériuma a vonzó telephelyi kínálat kialakítása. A közeli megyeszékhely, Székesfehérvár gazdag</p>

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Ipari parki akcióterület		
	tapasztalatokkal és összehasonlítási alappal- egyúttal versenyfeltételekkel- rendelkezik ipari- logisztikai parkok és vonzó üzletpolitika tekintetében is, ugyanakkor mennyiségi vonatkozásban túltelítettnek tekinthető; Sárospatak versenyképes kínálat kifejlesztésére képes e téren, közeli, s logisztikai tekintetben előnyös pozícióban.	
Kapcsolódás	Sárospatak ipari területének fejlesztése szinergiában a többi akcióterületen (Sárospatak központ, Sárszentmiklós, Alsótöbörzsök, Pusztacsanak,) illetve a hálózatosan megvalósuló beruházásokkal együttesen valósítja meg a jövőképpen felvázolt állapot elérését.	
Az intézkedés tartalma	Támogatható tevékenységek, projekt javaslatok	Kedvezményezettek köre
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Energiaközösség feltételeinek megteremtése 2. Területbővítés infrastruktúra fejlesztéssel 3. Csarnoképítés ipar/logisztikai célra 4. Inkubátorház és vállalkozás- fejlesztési központ bővítése 5. Városi és befektetésmenedzsment szervezet létrehozása menedzsment	Polgármester, vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó szervezetek Helyi vállalkozások, kamarák, vállalkozásfejlesztési szervezetek, megyei önkormányzat
Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Közvetlenül szolgálja a környezetszennyezés csökkentését • Mérsékli az üzemeltetési, fenntartási költségeket • Növeli a város megtartóképességét • Javítja az életminőséget • Új szolgáltatást, munkahelyet hoz létre • Szolgálja a város környéki települések minél szélesebb körét • Javítja a mikroklimatikus viszonyokat • Csökkenti az üvegház-hatású gázok kibocsátását és a légszennyezést • Családbarát beruházás • Növeli az általános költséghatékonyságot és energiaköltségeket	

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Bővített, korszerűsített intézmények száma nő • Energetikai korszerűsítésen átesett intézmények száma nő • Megújuló energia részarányának növekedése • Raktár és logisztikai kapacitások kialakítása • Városi gazdasági helyzetének javulása • Foglalkoztatásbővítés, munkahelyteremtés • Energiaközösség létrejötte • További, minimum 5 ha iparterület kialakítása • 5000 m²-es logisztikai kapacitás kiépítése • 5 új betelepülő vállalkozás • 2 fő befektetési menedzser
----------------------	---

79. táblázat Ipari park akcióterület

Az ipari parki akcióterületi fejlesztésekhez tartozó projektek

Projekt	1. Energiaközösség feltételeinek megteremtése
A projekt indoklása, szükségessége	Sárobgárdon fejleszteni kell a város vállalkozásbarát szolgáltatási, intézményi jellemzőit, melyek vonzóvá teszik a betelepedést. Ennek egyik lépése az energiaközösség feltételeinek megteremtése. Az energiaközösségek különös jelentőséggel bírnak az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság szempontjából az Európai Unió irányelveknek megfelelően, hiszen előmozdítják a keresletoldali hatékonyság növelését, a megújuló energiaforrások térnyerését, a megosztott villamosenergia-termelést és a közlekedési ágazat villamosítását.
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • okos fogyasztásmérők telepítése • helyi energiatermelés és -elosztás, • közösségi energiaszolgáltatás, -tárolás, -ellátás • energiahatékonysági szolgáltatások

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

		
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • megújuló energia részarányának növekedése • energiahatékonyság növelése	
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • energiaközösség létrejötte	
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata	
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, vállalkozások, piaci szereplők	
Előkészítettség	A városnak az ipari területen van szabad, önkormányzati tulajdonú területe	
Költségigény		
Ütemezés	2023-2024	
Forrás	egyedi támogatás, közvetlen brüsszeli források, piaci forrás	

80. táblázat: Energiaközösség feltételeinek megteremtése

Projekt	2. Területbővítés infrastruktúra fejlesztéssel
A projekt indoklása, szükségessége	Az ipari terület kibővítése és a hozzá kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése új lehetőségeket nyit meg Sárbogárd számára. A település rendelkezik szabad, infrastruktúrával megközelített vagy ellátott területekkel, melyeket nem az élelmiszertermelésből kell kivonni, mint a települések többsége esetén.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

<p>A projekt tartalma</p>	<ul style="list-style-type: none"> • iparterület kialakítása • iparterületi infrastruktúra kialakítása
<p>A projekt célja, elvárt eredmények</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Komplex terv készítése • Helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése/Iparfejlesztés/Logisztikai kapacitások növelése • Használaton kívüli barnamezős terület hasznosítása • városi gazdasági helyzetének javulása • foglalkoztatásbővítés, munkahelyteremtés
<p>Kimeneti indikátorok</p>	<ul style="list-style-type: none"> • további, minimum 5 ha iparterület kialakítása • 5000 m²-es logisztikai kapacitás kiépítése
<p>Projektgazda</p>	Sárobgárd Város Önkormányzata
<p>Partnerek, stakeholderek</p>	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, vállalkozások, piaci szereplők
<p>Előkészítettség</p>	
<p>Költségigény</p>	
<p>Ütemezés</p>	2024-2026

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Forrás	GINOP PLUSZ, Egyedi támogatás, közvetlen brüsszeli források, piaci források
--------	---

81. táblázat: Területbővítés infrastruktúra fejlesztéssel

Projekt	3. Csarnoképítés ipar/logisztikai célra
A projekt indoklása, szükségessége	Az akcióterv fejlesztései nyomán kibővített területtel rendelkező ipari park hasznosításához szükséges új ipari és logisztikai csarnokok építése. A meglévő szereplőkön túl új, tőkeerős vállalkozások letelepítésére is szükség lesz a dinamikus gazdaságfejlesztéshez. A kibővített területen létesített új csarnokok alkalmas színteret biztosítanak új vállalkozások számára.
A projekt tartalma	Új csarnokok építése
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Komplex terv készítése • Helyi gazdaság sokrétűségének továbbfejlesztése/Iparfejlesztés/Logisztikai kapacitások növelése • városi gazdasági helyzetének javulása • foglalkoztatásbővítés, munkahelyteremtés
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Új csarnok száma (db, m²) javasolt 2 db 6000 m² • Új üzemi egységek száma (db,m²) javasolt 2 db 6000 m²
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, vállalkozások, piaci szereplők

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Előkészítettség	
Költségigény	
Ütemezés	2024-2026
Forrás	GINOP PLUSZ, Egyedi támogatás, közvetlen brüsszeli források, piaci források

82. táblázat: Csarnoképítés ipar/logisztikai célra

Projekt	4. Inkubátorház és vállalkozás- fejlesztési központ bővítése
A projekt indoklása, szükségessége	A fejlesztések nyomán kibővült területtel és új infrastruktúrával rendelkező ipari park megköveteli az inkubátorház bővítését. A vállalkozás- fejlesztési központ fontos szerepet játszik új, tőkeerős vállalkozások letelepítésében, valamint a meglévő ipari szereplők megtartásában. Fontos, hogy a vállalkozások számára vonzó legyen a kialakított iparterület. Ebben segíthet az inkubátorház mint információs és tudásközpont, ami megadja az intézményi kereteket a sárobgárdi ipari park után érdeklődőknek.
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Komplex terv készítése • Inkubátorház bővítése
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Inkubátorház kapacitásának bővítése • Új betelepülő vállalkozások támogatása
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • 5 új betelepülő vállalkozás
Projektgazda	Sárobgárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderek	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, vállalkozások, piaci szereplők
Előkészítettség	
Költségigény	
Ütemezés	2024-2026

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Forrás	GINOP PLUSZ, Egyedi támogatás, közvetlen brüsszeli források
--------	---

83. táblázat: Inkubátorház és vállalkozás- fejlesztési központ bővítése

Projekt	5. Város és befektetésmenedzsment szervezet létrehozása menedzsment
A projekt indoklása, szükségessége	Az inkubátorház, ipari park hatékony működéséhez elengedhetetlen, hogy Sárbogárd megfelelő befektetésmenedzsment szervezetet állítson fel, amely szervezet ki tudja használni a rendelkezésre álló infrastruktúrát.
A projekt tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • Szervezetfejlesztés • Menedzsment szervezet felállítása • Menedzsment iroda létesítése
A projekt célja, elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Új betelepülő vállalkozások támogatása • Kommunikációs megjelenések • Marketing tevékenység folytatása
Kimeneti indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • 2 fő befektetésmenedzser • 5 új betelepülő vállalkozás
Projektgazda	Sárbogárd Város Önkormányzata
Partnerek, stakeholderok	Műszaki osztály, a stratégia végrehajtásáért felelős menedzsment, vállalkozások, piaci szereplők
Előkészítettség	
Költségigény	
Ütemezés	2023-2027
Forrás	GINOP PLUSZ, Egyedi támogatás, közvetlen brüsszeli források

84. táblázat: Város és befektetésmenedzsment szervezet létrehozása menedzsment

8.2 Várostérségi szint

A fejezet jelen tervezési projekt keretében nem releváns.

8.3 Menetrendek

8.3.1 Digitális átállás

Magyarország versenyképességének további erősödése a digitalizáción múlik, ezért minden eszközt meg kell ragadni annak érdekében, hogy a magyar gazdaság, társadalom minél nagyobb arányban részesedjen a digitalizáció előnyeiből. A digitális transzformáció kérdése a klímavédelemhez hasonlóan vált kiemelt és mostanra önálló területté.

A bennünket körülvevő elektronikus eszközök napjainkban fokozatosan intelligenssé válnak, amennyiben – a digitális technológia és az 1993-tól mindenki számára elérhetővé tett publikus internet segítségével – képessé válnak az egymással való kommunikációra, akár közvetlen emberi beavatkozások nélkül is. Ebben az új, folyamatosan kiterjeszkedő technológiai környezetben a gazdaság elkerülhetetlen módon alakul át tudás- vagy információalapú gazdasággá, míg társadalmunk információs társadalommá.

Az új információs technológia mostanra az élet minden területét áthatotta, a **digitális átalakulás** (digital transformation – DX) **mértéke** 90 százalék feletti a szolgáltató szektorban, de mostanra bőven 50 százalék feletti az olyan ágazatokban is, mint a mezőgazdaság.

A gazdaság legnagyobb tartalékai a hatékonyság növelés területén az automatizációban és a robotizálásban vannak. A foglalkoztatottság növelése önmagában már nem képes versenyképes termelékenységbővülést eredményezni, és könnyen mozgósítható tartalékok híján már egyébként sem jelent valós opciót a gazdaság fejlesztésére. Annál is inkább, mert 2030-ig **az automatizálás Magyarországon 1 millió munkahelyre fog érdemi hatást kifejteni** a mérsékelt ütemezési forgatókönyv alapján, azaz becslések szerint, a jelenleg rendelkezésre álló technológiákkal a [magyar munkaórák 49 százalékát lehetne automatizálni](#).

A **19. századi szemléletű gazdasági modellel nem lehet versenyezni a 21. században**, ez minden átalakulás kiindulópontja. A 21. század fogyasztója játékosságra, hálózati együttműködésre, kreativitásra, környezettudatosságra, gyors adaptációra vágyik. Az ipari társadalom igényeire kialakított városi intézmények, infrastruktúrák, hálózatok további reformjára van szükség ahhoz, hogy a digitalizáció, a fenntartható fejlődés, a körkörös gazdaság, az idősödő társadalmak igényeinek, lehetőségeinek és kihívásainak meg tudjanak felelni.

A digitális transzformáció sikere visszahat az **emberek életminőségére, az ország és a térség gazdasági teljesítőképeségére, a versenyképességre**. Ma már nincs egyetlen olyan stratégia, vízió sem, amely ne az egyik legfontosabb kitörési pontként azonosítaná ennek az átmenetnek a sikerességét. Az átfogó digitális megközelítés szükségességét az is jól mutatja, hogy miközben a szűken vett IKT szektor bruttó hozzáadott értéke (GVA) Magyarországon a teljes érték mintegy 7 százalékát adta, addig a kiterjesztett – az IKT szektor által közvetlenül, illetve közvetetten indukált – hatásokat is figyelembe véve mindez már a teljes nemzetgazdasági GVA megközelítőleg 18,7 százalékát jelentette 2017-ben. Nem alaptalan

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

az a hazai becslés, mely szerint a digitális gazdaság egésze a **közeljövőben meghaladhatja a 25 százalékot** (lásd **Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP)**).

A digitális transzformáció kérdése európai szinten is kiemelt. Ahhoz, hogy hosszú távon és fenntartható módon biztosítani lehessen az ország jólétét és versenyképességét az **átalakulási folyamat során Európa valamennyi polgárának, valamint valamennyi európai vállalkozásnak – méretétől vagy helyétől függetlenül – részesülnie kell a digitalizáció jelentette előnyökből**, és nem megengedhető egyes területek vagy kiszolgáltatott csoportok lemaradása, kimaradása.

A digitális átmenet is **integrált megközelítést követelő célrendszerre vált**, amelynek választ kell adnia a jelenlegi és az újonnan felmerülő globális, technológiai, biztonsági és fenntarthatósági kihívásokra, valamint **össze kell kapcsolnia az összes releváns szakpolitikát, azok dimenzióit, és ezekben érvényesítenie kell azt az előre tekintő digitális szakpolitikát**, amely megfelel a digitális transzformáció korának és az adatgazdaság növekvő szerepének.

Mindebből következően a „digitális átállás” **települési szinten sem olyan kérdés, amelyben az önkormányzati vezetőknek külön döntést kellene hozniuk**. Ez a kérdés ugyanis már eldőlt: a digitális transzformációs folyamatok települési szinten is megindultak. A kérdés, hogy ez mennyire lesz ad hoc vagy tudatosan alakított folyamat a települések életében. Továbbá a legnagyobb kérdés, hogy ennek a folyamatnak a globális versenyben vesztesei vagy nyertesei lesznek-e a magyarországi városok és vállalkozások.

Eddig is látható volt, de mostanra egyértelmű, hogy azok az országok és társadalmak képesek lépést tartani a világ fejlődésével, amelyek az élet minden területén tudatosan alkalmazzák a digitális technológiákat és folyamatosan megújítják azokat.

8.3.1.1 Jó infrastruktúra, gyenge társadalmi, gazdasági hatáskörrel

A digitalizáció jelentőségét mutatja az is, hogy a kérdés számos nemzetközi versenyképességi indexben (pl. EU DESI, IMD) kiemelt mérési komponensként szerepel. Mindezekből az ország rangsorokból, illetve indexekből az látszik, hogy Magyarország digitális infrastruktúrája, technológiai felkészültsége versenyképes. Ebből a szempontból az ország ott van a ranglisták középmezőnyében. Kiemelendő, hogy a svájci IMD Gazdaságkutató Intézet adatai szerint Magyarország digitális versenyképességi mutatója évek óta jobb, mint az ország általános versenyképességi mutatója.

Ugyanakkor ezeknek az infrastruktúráknak a társadalmi, gazdasági hatása igen gyenge, azaz Magyarország láthatóan nem képes kihasználni ezeket a lehetőségeket. Más szóval, a jó infrastruktúra önmagában nem képes mélyreható, versenyképességet fokozó transzformatív hatást kiváltani, így az ezekre a modern hálózatokra épülő szolgáltatásokban (e-közigazgatás, e-bankolás, e-kereskedelem stb.), és a tudásiparban (oktatásra fordított kiadások, K+F ráfordítások, digitális kompetencia szintje) Magyarország viszonylag gyenge eredményeket produkál.

8.3.1.2 Digitális kompetencia

Az alacsonyabb munkaerő-igényű gazdaság térhódítása megállíthatatlan, hiszen az élő munkaerőt kiegészítő, esetleg kiváltó digitalizációval, automatizációval 30-50 százalékos hatékonyság növelés érhető el. Az alacsony bérekkel ezzel egyre kevésbé lehet versenyben maradni, ezért azok az országok,

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

amelyek nem biztosítják a lakosság megfelelő **digitális kompetenciáit**, alapkészségeinek fejlesztéseit az új technológiák adaptálásához, szükségszerűen, gyorsuló ütemben lemaradnak a gazdaság bővítésben.

A képzettségi szint, a képességek szintjének növelése az egyetlen út a termelékenység növekedéséhez, hiszen az új munkaerő bevonása, a foglalkoztatottság növelése elérte a határokat. A gazdasági növekedés viszont csak a termelékenység növelésével érhető el. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának növelése a tapasztalatok szerint lényeges előfeltétele a **közepes fejlettség csapdájából való kitörésnek**. A felsőoktatási intézmények nemzetközi rangsorai alapján viszont a magyar egyetemek jelenleg nem tartoznak a világ élvonalába. Viszonylag alacsony a reál területeken végzettek aránya a társadalom egészében.

A DESI¹¹ két dimenziója – a **humán tőke** és az internethasználat – méri az európai polgárok digitális készségeit. **Magyarország a humán tőke terén az elmúlt 5 évben csak +5,5 százalékot tudott elérni.** A legalább alapvető digitális készségekkel rendelkező magánszemélyek aránya jelentősen elmarad az EU28 átlagától, és ez mindegyik vizsgált évre igaz volt 2016 óta. A felmérés szerint az érintett magyar lakosság kevesebb, mint fele (49%) rendelkezik alapvető digitális készségekkel, míg ez az arány az uniós országok átlagát figyelembe véve a 60 százalékhoz közelít. A DG CNECT szöveges értékelése külön kiemeli: „*aggodalomra ad okot, hogy a digitális alapkészségek és az emelt szintű készségek esetében az utóbbi években nem sikerült haladást elérni*”.

Szintén aggodalomra ad okot, hogy az **emelt szintű digitális készségekkel rendelkezők aránya** Magyarországon az európai uniós átlaggal (33%) szemben a 25 százalékot éppen csak meghaladja, és az olló az uniós átlag és a magyar adatok között 2020-ban tovább növekedett.

Szintén távolodtak egymástól a magyar és összesített uniós adatok a **legalább alapvető szoftver készségekkel rendelkezők arányát** tekintve: 2020-ban már közel 10 százalékpont a különbség a magyar és EU28 adatok között, előbbi kárára. A különbség még akkor is szembetűnő, ha feltételezzük, hogy a 2020-as magyar adatok csökkenése mögött módszertani problémák állnak.

Az Európai Bizottság Digitális Iránytű célkitűzéseiben rögzítette, hogy 2030-ra a digitálisan képzett lakosság és magasan képzett digitális szakemberek dimenzióban elérni az alábbi mutatókat:

- a) az 16–74 évesek legalább 80 százaléka rendelkezik legalább alapvető digitális készségekkel,
- b) legalább 20 millió IKT-szakember dolgozik az EU-ban, a nők és férfiak arányának konvergenciája mellett.

A digitális kompetenciafejlesztés legfontosabb, átfogó célja a lakosság digitális kompetenciájának és felhasználói tudatosságának, illetve a munkavállalók digitális jártasságának folyamatos fejlesztésével növelni a digitálisan felkészült munkavállalók arányát, illetve az IT szakemberek számát és csökkenteni a digitális értelemben leszakadók körét. A **Kormány specifikus célként határozta meg**, hogy 2030-ra a digitális készséggel nem rendelkezők aránya (16-74 éves korosztály körében az internetet nem

---

¹¹ Európai Bizottság: A digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutató (DESI) 2020, országjelentés, Magyarország, https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=66944

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

használók aránya) 2 százalék alá csökkenjen, a rendszeresen internetet használók aránya a 16-74 éves korosztály körében legyen 98 százalék, valamint az informatikai felsőoktatási szakokon végzettek aránya az alapképzésben duplázódjon meg.

8.3.1.3 KKV-k a digitális gazdaságban

A digitális gazdaságban foglalkoztatottak aránya a multiplikátor-hatásokat is figyelembe véve már eléri az összes foglalkoztatott 17 százalékát és ez az adat nem tartalmazza az egyéb ágazatokban digitális munkakörökben dolgozókat. A szektor növekvő jelentőségét jól mutatja, hogy mostanra a nemzetgazdaság második legnagyobb exportőréként (az autóipar után) a teljes export 7,9 százalékát adta 2018-ban.

Miközben a digitális gazdaság összevetésben is magas arányt képvisel a magyar nemzetgazdaságon belül, a magyar digitális ökoszisztéma nemzetközi összevetésben gyengébben teljesít az átlagnál. Ennek legfőbb oka, hogy a hazai vállalkozások, kiemelten a KKV-k, digitalizáltsága nem megfelelő szintű, jellemzően elmaradottak az infokommunikációs eszközök, megoldások használatában. Az uniós tagállamokhoz képest a hazai KKV-k kisebb mértékben veszik igénybe a működésükhöz szükséges alapvető informatikai eszközöket, és a komplex digitális üzleti megoldások (pl. ERP, CRM) terén a lemaradásuk jelentős.

A [Nemzeti Digitalizációs Stratégia](#) Digitális Gazdaság pillére, amely átfogó célja a vállalkozások digitális felkészültségének, a digitális technológia integráltságának növelése, az innovatív digitális megoldások fejlesztésének és elterjedésének ösztönzése minden ágazatban, külön figyelmet szentelve az innovatív digitális startup vállalkozások, illetve az IKT ágazatban tevékeny hazai KKV-k, illetve az adatgazdaság támogatására. A stratégia kiemelt célként jelöli meg, hogy 2030-ra az online értékesítő vállalkozások aránya elérte a 30 százalékot, a big data elemzést használók pedig a 20 százalékot, míg az integrált (digitalizált) vállalati folyamatokkal rendelkező vállalkozások aránya haladja meg a 40 százalékot. A stratégia emellett el kívánja érni, hogy az ágazat K+F ráfordításainak aránya jelentősen növekedjen és legalább 12 százalékát tegye ki az összes ilyen célú hazai ráfordításnak.

A [Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia](#) hozzá kíván járulni, hogy hazánk 2030-ra Európa vezető innovátorai közé kerüljön és ennek érdekében kiemelt céljai közé tartozik a KFI kapacitások erősítése és fejlett technológiák bevezetése és a kkv-k növekedésének és versenyképességének fokozása.

8.3.1.4 Környezetvédelem, fenntartható fejlődés

A természeti erőforrások fenntartható használata és az éghajlatváltozás negatív hatásainak mérséklése jelentik az előttünk álló évtizedek legjelentősebb globális kihívását. Magyarországon a legjelentősebb éghajlatváltozás által indukált problémák közül a szélsőséges hőmérsékelt ingadozás, az árvizes és aszályos időszakok váltakozása sorolható a legmagasabb természeti katasztrófa-kockázatokhoz, amelyek képesek csökkenteni az ökoszisztémák ellenálló képességét.

Az EU célkitűzéseivel összhangban került rögzítésre a második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiájában (NÉS-2) az a cél, hogy meg kell előzni vagy legalább mérsékelni az éghajlatváltozással összefüggő negatív hatásokat, meg kell határozni az ehhez szükséges cselekvési irányokat.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A DIMOP stratégiai célja olyan fejlesztések megvalósítása, amelyek korszerű digitális és informatikai megoldásokkal támogatják a klímaváltozás monitorozását, hatásainak elemzését és a negatív hatások megelőzését, hozzájárulnak az élővizek védelméhez, a katasztrófavédelem területén pedig növelik a mobilitási képességet és javítják a védekezés hatékonyságát.

A zöld és kék infrastruktúra beruházásokat hatékonyan képesek támogatni a 21. században kifejlesztett távérzékelési és automatizált adatfelvételezési, adatbányászati és informatikai technológiák megfelelően megtervezett és kialakított megoldásai, így ezen megoldások alkalmazása az operatív program stratégiai célját képezi.

8.3.1.5 *Körkörös gazdaságra való átállás*

Magyarországon a települési hulladék hasznosítása jelenleg nem a kellő hatékonysággal működik a folyamat egyik elemében sem. A 2019-es, 40 százalékos körüli települési hulladék újrahasznosítási arány elmarad az EU közel 50 százalékos átlagától.¹² Magyarország jóval az uniós átlag alatt van az erőforrástermelékenység tekintetében (0,81 EUR/kg szemben a 2018-as 2,04 EUR/kg-os uniós átlaggal). Emellett a körforgásos (másodlagos) anyagfelhasználás aránya növekszik ugyan, de továbbra is az uniós átlag alatt marad (2016-ban 6,4 %, szemben a 11,7 %-os uniós átlaggal)¹³.

A települési hulladék újrahasznosításának magasabb aránya szabályozási és végrehajtási intézkedések felülvizsgálatával, valamint lakossági szemléletformálással, a rossz gyakorlatok megváltoztatásával érhető el.

Olyan fenntartható és környezettudatos szemlélet szükséges a társadalom és benne a gazdaság szereplői számára, amely innovatív megoldások alkalmazásával növeli a termelékenységet, javítja a versenyképességet és a nyersanyagfüggőséget is csökkenti.

Stratégiai célként informatikai, információs technológiai és digitalizációs fejlesztésekkel szükséges elérni a hulladékok keletkezésének csökkentését, a hulladékgazdálkodási rendszerek modernizációját, a hulladékok lehető legnagyobb hozzáadott értékű hasznosítása érdekében.

Stratégiai cél továbbá a társadalmi felelősségvállalás növelése a fenntartható fogyasztás, és a környezettudatos szemléletváltás támogatásával, amely kiemelt tényező az éghajlatváltozás negatív hatásainak csökkentésében.

8.3.1.6 *Előregedő társadalommal kapcsolatos kihívások*

A demográfiai folyamatok miatt 10 éven belül félmillióval csökken a 15-64 éves kor közöttiek, azaz a munkaképes korúak száma Magyarországon. Eközben az idősödők aránya 40 százalékkal fog nőni a következő 20 évben. Ez visszavezethető egyrészt arra, hogy a lakosság születéskor várható élettartama folyamatosan növekvő tendenciát mutat, másrészt, hogy az európai országokban, közöttük

---

¹² Országos Környezetvédelmi Információs Rendszerben összesített éves hulladékgazdálkodási adatok

¹³ 2020. évi jelentés 61. oldal

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Magyarországon is a lakosság egészségi állapota folyamatos javulást mutat, ezáltal jelentősen csökken az idő előtti elhalálozások száma is.

Az elöregedés miatt a munkaképes korú népesség aránya tehát folyamatosan csökken, másrészt a tartós ápolásra fordítandó kiadások emelkedése várható, tekintettel az ellátást igénybe vevők számának növekedésére. Az ellátást nagyobb számban az idős korúak igénylik, de számottevő a hosszán tartó gondozásra, ápolásra szoruló fogyatékos személyek, a pszichiátriai és szenvedélybeteg, valamint a hajléktalan személyek száma is az ellátandók között.

Jelentős befolyásoló tényező az idős emberek ápolása kapcsán a mobilitás erősödése is. A munkaerő szabad mozgásának eredményeként 2019-ben 13,3 millió uniós állampolgár élt egy másik uniós országban. Ez erősen kihat az idősgondozásra, hiszen a távollévő családtagok nem tudnak ebben részt venni, ezzel csökken az informális ápolási kapacitás.

A Magyar Kormány átfogó egészségügyi ágazati célja a minél hosszabb és minél egészségesebb élet biztosítása az egész magyar lakosság számára függetlenül attól, hogy ki, hol és milyen társadalmi-gazdasági körülmények között él.

A programok megvalósítása összességében és azok digitális dimenziója különösen hozzájárulnak az időben és egyenlő feltételek mellett hozzáférhető megfizethető, fenntartható és magas színvonalú egészségügyi szolgáltatások biztosításának megteremtéséhez.

A programok specifikus célja a megelőzést szolgáló népegészségügyi intézkedések és az alapellátás rendszerszintű, hálózatos fejlesztése révén a lakóhely közeli, könnyen hozzáférhető ellátás biztosítása, amelyhez ezzel párhuzamosan magas szintű infrastruktúrával és eszközellátottsággal rendelkező, hatékonyan működtethető szakellátás is társul, kiegészülve 21. századi színvonalú digitális támogatással. A digitalizáció segítségével megteremthető az ágazati transzparenciát biztosító feltételrendszer, mely hozzájárul az innovatív, hatékony, fenntartható és rugalmas egészségügyi ellátórendszer kiépüléséhez.

8.3.1.7 Kaputárság erősítése

Az elmúlt évtizedben az erőteljes beruházásoknak, infrastrukturális fejlesztéseknek köszönhetően Magyarország nagyobb városai hirtelen **a globális erőtér, munkamegosztás szereplőivé váltak**. Az **átalakuló gazdasági térszerkezetben**, az **új transzkontinentális együttműködésekben** a közép- és kelet-európai országok a formálódó eurázsiai kontinens **kaputárságává válhatnak**. Budapest és a nagyobb hazai városok jó eséllyel az új közép-európai gazdasági erőtér központjaivá válhatnak.

8.3.1.8 Reziliencia

További fontos trend, hogy a COVID-19 világosan megmutatta: a társadalmi, gazdasági fejlődést szolgáló **korábbi normáink, szabályaink, így intézményeink, gondolkodási kereteink hibásan működnek**. A piacgazdaság nem működhet megfelelően a jövőben sem, ha nem **gondoljuk újra** azokat a feltételeket és válaszokat, amelyek miatt a társadalmi folyamatok **függetlenné váltak** a gazdasági folyamatoktól (elszegényesedés, digitalizáció és termelékenység, populizmus, éghajlatváltozás, reziliencia, elöregedő társadalmak, generációs egyenlőtlenségek, fenntartható életmód stb.). Új együttműködésekre, intézményekre van szükségünk.

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Az új, közös célok kitűzése helyi szinten is lehetséges, sőt, a COVID-19 hosszútávú hatásai között talán az látszik legvilágosabban, hogy ezeket **a válaszokat helyi szinten kell meghozni**. Ha a helyi közösség képes a tanult ellenállóképességet, az együttműködést, a helyi fenntarthatóságot, a tradíciók, tapasztalatok átadását fokozni, a merev, rigid intézményeit, eljárásait átalakítani, új, helyi perspektívákat felállítani, akkor képes lesz megújulni és alkalmazkodni a váratlan kihívásokra is. Egyszerre kell megoldani a gazdasági fejlődés és a társadalmi és környezeti fenntarthatóság problémáit, ma már ez nem választás kérdése, a hangsúly és a [megoldási javaslatok](#) az "ÉS" problémájára kerültek.

Az új helyzetre, a váratlan kihívásokra, a technológiai és társadalmi változásokra reflektálni képes új struktúrákra, intézményekre van szükség.

8.3.2 Zöld átállás

A **zöld átállás** egy olyan szemlélet, elvárás, irányelv, amely sikeres válasz lehet az éghajlatváltozás, környezetkárosodás, az erősen fogyatkozó, véges földkincseket érintő pazarló kitermelés, gyártás, fogyasztás és a túlnépesedés negatív hatásaira. A zöld átállást tehát nem értelmezhetjük kizárólag a klímaváltozáshoz való alkalmazkodással vagy a hatásainak mérséklésével vagy a megelőzésével. A Föld készletei kifogyóban vannak ásványi anyagok és az édesvízkészlet tekintetében egyaránt és ezt a jelenséget mindenki tapasztalja a szűkebb lakókörnyezetében is például a területhasználatban végbemenő változásban, a beépített területek növekvő arányában, a termőföld csökkenésével párhuzamosan. A társadalmi igényeinket sokszor úgy elégítjük ki, hogy az veszélyt jelent a jövő nemzedékére. Ez utóbbi folyamatot korábban, a 80-as évektől a fenntarthatóság elvével igyekeztek egyes országok egyensúlyozni. Részben ennek sikertelensége oda vezetett, hogy a környezetszennyezés tovább nőtt, legjelentősebb mértékben az üvegházhatású gázok (továbbiakban ÜHG) kibocsátása. Ennek okán pedig a légkörben végbemenő káros folyamatok erőteljesen hozzájárulnak az időjárás és éghajlat megváltozásához.

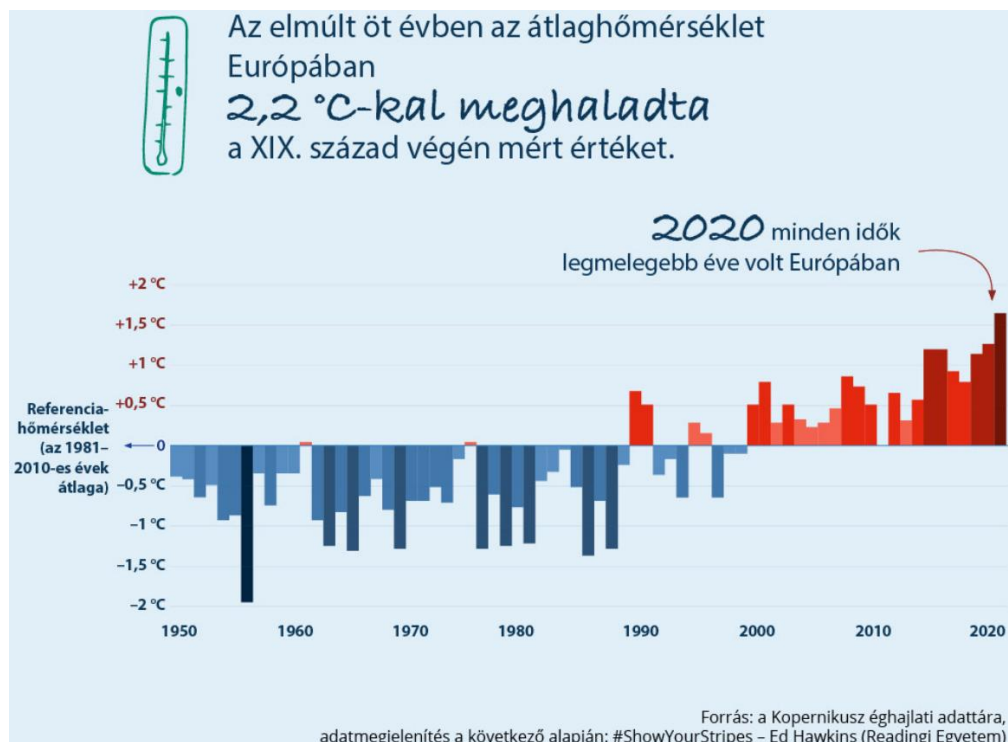
Az antropogén okok miatt bekövetkező éghajlatváltozás napjainkban drasztikus méreteket ölt. Az emberi tevékenység nyomán bekövetkező éghajlatváltozás fő oka az üvegházhatású gázok arányának növekedése a légkörben. Az elmúlt 40 év során meredeken emelkedett az átlaghőmérséklet Európában. A melegebb hőmérséklet következtében kontinens-szerte egyre gyakoribbá váltak a szélsőséges időjárási események, ami súlyos következményekkel járt sok ember és a gazdaság egésze számára. A felmelegedési folyamatot legfeljebb lassítani lehet, megállítani nem. Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése szükséges annak érdekében, hogy az éghajlatváltozás negatív hatásainak kialakulási esélyeit csökkentsük. Azonban a változtatás nem kerülhető el teljes mértékben: az éghajlatváltozás hatásai már jelenleg is érzékelhetők, és a hatások a jövőben egyre érezhetőbbé válnak majd. Ennek következtében az éghajlatváltozás egyre inkább befolyásolni fogja a beruházások teljesítményét is, ezért szükségessé válik ezen sérülékenységek és a kockázatoknak a csökkentése.

A megelőzést, hatáscsökkentést és kompenzálást együttesen alkalmazkodásnak, azaz adaptációnak, a széndioxid-kibocsátás csökkentését mitigációnak nevezzük. A mitigáció legfőbb eszköze a beavatkozások, beruházások, projektek várható széndioxid-kibocsátásának (ún. karbon-lábnyom) kiszámítása, a lehetséges csökkentési módok azonosítása és megvalósítása az energiafelhasználás csökkentése, a megújuló energiahordozók arányának növelése, és az új, kibocsátás-mentes

Sárospatak Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

technológiák alkalmazása révén. Az adaptáció legfőbb eszköze az klímakockázatok értékelése és megelőző, kockázatcsökkentő intézkedések tervezése- Minél nagyobb környezet-átalakítással jár egy beruházás, annál nagyobb az esélye az éghajlatváltozást okozó és az éghajlatváltozásból adódó kockázatoknak.

10. ábra: Az átlaghőmérséklet emelkedése forrás: <https://www.consilium.europa.eu/hu/infographics/climate-costs/>

E kihívások leküzdése érdekében jött létre az európai **zöld megállapodás (Green deal)**, Európa új zöld növekedési stratégiája, mely az Uniót modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdasággá alakítja át. Az európai zöld megállapodás célja, hogy az EU 2050-re klímasemlegessé váljon. Ehhez ki kell aknázni az új környezetkímélő és gazdaságélénkítő technológiákban rejlő előnyöket, fenntarthatóvá kell tenni az ipart és a közlekedést, és csökkenteni kell a szennyezést. Az éghajlati és környezeti kihívásokra, mint lehetőségekre tekintünk, melyekkel ha élni tudunk, az átállás mindenki számára nyitott és igazságos lesz.

Az európai Green Deal cselekvési tervének két fő pillére

- az erőforrások hatékony felhasználása, illetve
- a biodiverzitás védelme és helyreállítása a környezeti szennyezés visszaszorításával.

A Zöld Megállapodás a célok eléréséhez szükséges beruházásokat és finanszírozási eszközöket határoz meg, amelyekkel a klímasemleges gazdaságra való áttérés a tagországok bevonásával méltányosan tud megvalósulni.

A klímasemleges célok elérését támogatja az EU Fenntartható Finanszírozási Akcióterve is, amely létrehozta a fenntartható tevékenységek egységes osztályozási rendszerét. Ennek keretében lépett hatályba 2020 július 12-én az EU **Taxonómiarendelete**. Az EU Taxonómia körülhatárolja azokat a zöld tevékenységeket, amelyek lényegesen hozzájárulnak a rendeletben kiemelt **hat környezeti célkitűzés**hez, elősegítve a fenntartható gazdasági működésbe való átmenetet.

A hat környezeti cél:

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

1. éghajlatváltozás mérséklése,
2. éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás,
3. vízi és tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme,
4. körforgásos gazdaságra való átállás,
5. szennyezés megelőzése és csökkentése,
6. biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása.

A lényeges hozzájárulás valamely környezeti célhoz három módon történhet meg:

- a tevékenység saját teljesítményéből adódóan (own performance),
- az átmenetet támogatva (transitional) vagy
- képessé tevő (enabling) tulajdonsága által.

Az éghajlatváltozás mérséklése esetében az első típusba tartoznak azon tevékenységek, amelyek már eleve alacsony kibocsátásúak, például napelemekkel elektromos áram előállítása vagy elektromos járművek üzemeltetése. Az átmenetet támogató tevékenységek elengedhetetlenek az alacsony kibocsátású gazdaság eléréséhez, de jellemzően még nem alacsony karbon kibocsátású technológiákkal valósulnak meg. Ide tartozik például az épületek felújítása, korszerűsítése. Ezek esetében az EU Taxonómia jellemzően a tevékenység során keletkező üvegházhatású gázokra vonatkozó küszöbértéket határozza meg a zöld besorolás eléréséhez. A képessé tevő tevékenységek, pedig a fenti két kategória megvalósulását támogatják, például megújuló vagy energiahatékony eszközök gyártásával és felszerelésével, vagy alacsony kibocsátású közlekedést támogató infrastruktúra-fejlesztésével.

A Taxonómia-rendelet létrehozásának egyik célja a szabályozói keretek biztosítása a fenntartható befektetésekhez, amivel segítséget nyújt a piaci szereplőknek, és kiemelten a pénzügyi intézményeknek a környezeti és fenntarthatósági szempontból pozitív tevékenységek azonosítására. Az utóbbi években a befektetői és a fogyasztói oldalon is nőtt az érdeklődés a zöld és fenntarthatóság iránt, ám ezek objektív mérésére nem állt rendelkezésre általánosan használt osztályozási rendszer.

Az egységes meghatározások hiányában fennállt a veszélye annak, hogy egyes vállalatok vagy tevékenységek tévesen zöld vagy környezeti szempontból pozitív értékelést kapnak, vagy megpróbálják zöldre mosni a működésüket. Az Taxonómia-rendelet kiküszöböli ezt a problémát, és alkalmazásával elkerülhető más, az Európai Gazdasági Térségben nem egységesen használt, feltételeknek vagy sztenderdeknek való megfelelések használata a zöld besorolás meghatározásához.

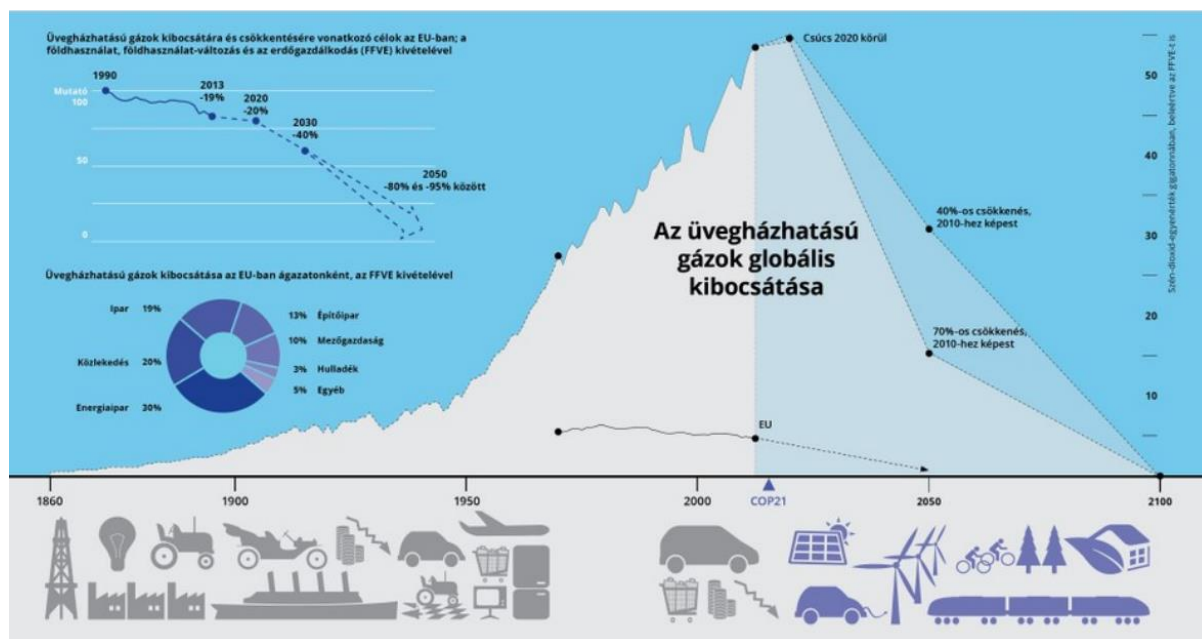
A meghatározott környezeti célok közül jelenleg az éghajlatváltozás mérséklésére és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz jelent meg 2021. áprilisában a **Taxonómia-rendeletet kiegészítő bizottsági rendeletben (Climate Delegated Act), amely mellékleteiben definiálja a különböző kritériumok mentén a két cél eléréséhez jelentősen hozzájáruló zöld tevékenységeket.**

Az Európai Bizottság segíti az uniós tagállamokat abban, hogy olyan reformokat dolgozzanak ki és hajtsanak végre, amelyek támogatják a zöld átállást, és hozzájárulnak az európai zöld megállapodás céljainak eléréséhez. Segíti továbbá a központi és helyi közigazgatásban szükséges eljárások, valamint a zöldítő intézkedések végrehajtásához szükséges koordinációs struktúrák kialakítását.

Mint a fentiekből látjuk a taxonómia-rendelet piaci szereplőknek készült el és teszi alkalmassá a vállalatok zöld minősítését. Egy településre vagy önkormányzatra szóló elfogadott zöld értékelési rendszer még nem áll rendelkezésre.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

11. ábra: Az üvegházhatású gázok globális kibocsátása (forrás: <https://www.eea.europa.eu/hu/jelzesek/jelzesek-2015/cikkek/az-eghajlatvaltozas-merseklese>)

Az éghajlat-politika az európai zöld megállapodás központi eleme. Az EU már eddig is jelentős eredményeket ért el az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése terén, és a gazdasági növekedést is sikerült fenntartania. Az elkövetkező években még ennél is többet kell tenni. Az EU azt a célt tűzte ki, hogy 2050-re a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátása nulla legyen, ezért minden tagállamnak koherens klímapolitikai csomagot kell végrehajtania. Az Európai Bizottság a technikai támogatási eszközön keresztül segíti a nemzeti hatóságokat az éghajlat-politikai törekvéseiket támogató reformok kidolgozásában és végrehajtásában. Példák a támogatásra:

- **Klímapolitika kidolgozása**, beleértve az éghajlatváltozási stratégiákkal és cselekvési tervekkel kapcsolatos tanácsadást, valamint az üvegházhatásúgáz-kibocsátás modellezéséhez nyújtott támogatást
- **A területhasználat tervezésben** a földhasználat és az erdőgazdálkodás támogatása, beleértve az erdők számbavétele és nyilvántartás
- **Fenntartható várostervezés, az intelligens városok**
- A partvédelem fokozása, valamint az **árvízvédelmi** és parti erózióval kapcsolatos kockázatok kezelése
- **Természetalapú megoldások kidolgozása a városi térségek hőhullámjainak, aszályainak, áradásainak és rossz levegőminőségének kezelésére**
- **Finanszírozási eszközök tervezése** és végrehajtása az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer keretében
- A **villamosenergia-rendszerek dekarbonizációjának** támogatása, beleértve a megújuló energiaforrásokat támogató piacok és szabályozási keretek kialakítását
- **Piaci alapú támogatási rendszerek kialakítása** a megújuló energiába és az energiahatékonyságba történő beruházásokhoz
- Integrált nemzeti energia- és klímatervek kidolgozása, beleértve az analitikus és energetikai modellezést is
- Az **energiahatékony fűtési és hűtési rendszerekre** vonatkozó szakpolitikák értékelése

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- Az **épületek energiahatékonyságának** javítását célzó beruházások növelése
- A **fenntartható közlekedésre/mobilitásra** és az alternatív üzemanyagokra vonatkozó szakpolitikák meghatározása
- A **belvízi közlekedés és a nagy sebességű vasutak** megerősítése

8.3.2.1 Városi zöld átállási menetrend

A nemzetközi klímavédelmi és fenntarthatósági egyezményekhez igazodva az EU Zöld Megállapodása 2050-ig klímasemleges városokat és régiókat vizionál. A globális/nemzeti karbonsemlegességi célok nem érhetőek el a városok erőfeszítései nélkül, ami kihatással bír a város működésének szinte minden területére, ahogy a városfejlesztési lehetőségekre is, így azokat be kell építeni a helyi célrendszerekbe.

Éppen ezért 2021–2027-es időszakban az uniós ágazati és fejlesztéspolitikák egyik fő iránya a zöldítés előmozdítása lesz. A programozási ciklus forrásainak több mint harmada csak zöld célok mentén használható fel. A hazai és az európai uniós fejlesztés- és támogatáspolitikák már horizontális, kötelező elemként kezeli a beruházások és a városok zöldülését. Több, közvetlenül a városokat célzó támogatás feltételezi a zöld városi célokat, a komplex zöld gondolkodást.

A hazai támogatáspolitikák is reflektál a Zöld Megállapodás célkitűzéseire. A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (TOP PLUSZ-1.3.1.-21. pályázati konstrukció) keretrendszerében a városoknak zöld átállási menetrendet kell készíteniük, s a városi zöld menetrend alapján kidolgozandó a **városi zöld finanszírozási keretrendszer** is, amelynek segítségével a városok fel tudják mérni a zöld beruházásaikhoz kötődő finanszírozási és forrásbevonási lehetőségeket.

8.3.2.2 A városi zöld átállás lehetséges dimenziói

A városok a saját beavatkozási akcióikat a következő területekre koncentrálhatják:

- Infrastruktúra-fejlesztés és intelligens technológiák (5G, internethálózat, elektromos hálózat, zéró kibocsátású épületek)
- Adatok, adatkezelés (a digitalizáció, az intelligens megoldások szolgálatában)
- Integrált és tiszta városi energiarendszer (energiaközösségek, megújuló erőforrások, regionális ellátás)
- Körforgásos város (hulladékkezelés, körforgásos tervezés a gyártás oldalán, körforgásos anyagáramok)
- Intelligens és fenntartható mobilitás, multimodalitás
- Fenntartható közösségi várostervezés (partnerségépítés, ellátási körzetek, közlekedésszervezés, hozzáférés, elérhetőség)
- Fenntartható és reziliens élelmiszerellátás és tápanyag-újrahasznosítás (város-vidék kapcsolat, biohulladékok)
- Méltányos, virágzó és fenntartható helyi gazdaság
- Egészséges, élénk, kreatív és hozzáférhető közterületek

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia módszertani útmutatója a Taxonómia rendelet szerinti kategóriák szerint értelmezi a zöld város dimenzióit (FVS Módszertani Útmutató, 2021).

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Az EU Taxonómia rendelete Hozzájárul a világ első „zöld listájának” – azaz a fenntartható gazdasági tevékenységek osztályozási rendszerének – létrehozásához. Olyan közös nyelvezetet teremt meg, amelyet a befektetők bárhol használhatnak az éghajlatra és a környezetre jelentős pozitív hatást gyakorló projektekbe és gazdasági tevékenységekbe történő beruházásaik értékelésre. Az EU taxonómia az első olyan minősítési rendszer, amely meghatározza, hogy mely kvalitatív és kvantitatív feltételek mellett érdemelheti ki egy adott finanszírozási jellegű, gazdasági tevékenység a fenntartható, vagy zöld címet. A jogszabály lehetővé teszi, hogy a befektetők a beruházások átcsoportosításával a fenntarthatóbb technológiák és vállalkozások támogatását részesítsék előnyben, így az EU számára meghatározó eszközt jelent a klímasemlegesség 2050-ig történő megvalósításához (Dobránzsky et al. 2020).

Az EU Taxonómiának való megfelelés során a környezetvédelmi célkitűzésekhez kell igazodni:

- az éghajlatváltozás mérséklése;
- az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás;
- a víz és a tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme;
- áttérés a körforgásos gazdaságra, a hulladékkezelés megelőzése és az újrahasznosítás;
- a környezetszennyezés megelőzése és csökkentése;
- a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása.

Ahhoz, hogy egy gazdasági tevékenység környezeti szempontból fenntarthatónak minősüljön, jelentős mértékben hozzá kell járulnia legalább egy környezetvédelmi célkitűzéshez, nem sértheti súlyosan egyik környezetvédelmi célkitűzést sem, az adott tevékenységet bizonyos alapvető társadalmi és irányítási biztosítékok betartása mellett kell végrehajtania, és meg kell felelnie a szakmai átvilágítási kritériumoknak (Dobránzsky et al. 2020).

Az éghajlatváltozás mérséklése

A városi zöld átállást támogató „100 klímasemleges és okos város” európai uniós misszió a zöld útra lépő városok számára szükséges lépések közül a helyi átállást támogató együttműködési kereteket, az átálláshoz szükséges források előteremtésére és az átállási erőfeszítések megfelelő mederbe terelésére és mérhetőségére koncentrálnak (Gronkiewicz-Waltz et al. 2020; Info KIT, 2021):

- Az együttműködési keretek és a szükséges források megteremtésénél a valamennyi érintett fél által aláírt helyi klímaszerződés megkötésében látják a misszió vezetői a kiutat, ahol a misszióban való részvételre regisztráló városok klímaszerződést kötnek az Európai Bizottsággal, a nemzeti kormánnyal és a helyi érintettekkel a vállalt célokról és a szerződő partnerek szerepéről (akciók, aktivitások és hozzájárulás).
- A szükséges források léptéke és a finanszírozni kívánt beavatkozások típusai (magán beruházások, közösségi fejlesztések) társfinanszírozást feltételeznek (önkormányzat, helyi szereplők, nemzeti források, brüsszeli támogatások). Az átállást előkészítő finanszírozási tervnek szükségszerűen tőkebevonási lehetőségekkel és a pénzügyi fenntarthatósággal is operálnia kell.
- A zöld városok üvegházhatásúgáz-kibocsátását nullára kell csökkenteni 2030-ig. A kibocsátászámításba valamennyi helyi szereplő (önkormányzati és nem önkormányzati) hatásait be kell számítani a következő dimenziók mentén:

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- az épületek/létesítmények, a közvilágítás fosszilis energiafelhasználása,
- a közlekedés fosszilis energiafelhasználása,
- az erőművek és a távhőszolgáltatás (a felhasználási oldal számbavétele, fogyasztási adatok alapján),
- a városban keletkeztetett hulladékok (mennyisége, kezelése, típusai, szállítása)
- a területhasználat-változás (zöld-kék és beépített területek aránya)
- a gyártás, termelés emissziós hatásai (amelyek a fentiekben nem kerültek számbavételre).

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

Az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes Európa is egy önálló európai uniós misszió, amelyhez kapcsolódó szakértői jelentés három alapvető és egymással összefüggő dimenziót és elvet határoz meg (Hedegaard et al., 2020):

- A környezeti rendszerek rezilienciája, az éghajlati hatások által leginkább érintett kritikus közösségi rendszerek regenerálásával.
- A társadalmi és gazdasági rendszerek rezilienciája a méltányosság, a társadalmi és nemek közötti igazságossággal, a gyermekek és a fiatalok bevonásával, valamint a „nem hagyunk hátra senkit” iránti elkötelezettséggel a háttérben.
- A politikai rendszerek rezilienciája, az inkluzivitás, a tanácskozás, a közös értékek, a szolidaritás és a sokszínűség tiszteletben tartása iránti elkötelezettséggel.

A Misszió beavatkozási területei jó iránymutatást adnak a dimenzió várható kifizetésére (Hedegaard et al., 2020):

- 1) A fő közösségi rendszerek:
  - A közösség megújítása és a szociális infrastruktúra fejlesztése
  - Egészségvédelem és jólét
  - A biodiverzitás megőrzése és az ökoszisztémák védelme
  - A vízgazdálkodás újragondolása
  - A vidéki táj újraélesztése és a fenntartható élelmiszerrendszerek kialakítása
  -
- 2) A fő megfelelőségi kritériumok, amelyek a beavatkozásokhoz szükségesek:
  - Az átállást támogató (inkluzív, partnerségi) kormányzási folyamatok
  - Az adatokhoz, a tudáshoz és a digitális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása
  - Az oktatás, a kommunikáció erősítése és a szokások változásának jobb megértése
  - A körforgásos és fenntartható helyi gazdaság megerősítése
  - Az alapok és a források mobilizálása
- 3) A fő célkitűzések:
  - Európa felkészítése: a kulcsfontosságú közösségi rendszerek biztonságának és védelmének növelése, a polgárok és a közösségek felkészítése az éghajlatváltozással kapcsolatos negatív hatásokra és következményekre.
  - Az átalakulás gyorsítása: az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenálló, tisztességes és virágzó Európára való átalakulás felgyorsítása.
  - Az ellenállóképeség fokozása: az éghajlatváltozással szembeni helyi/regionális ellenállóképeség fokozása.

A víz és a tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme

Az Óceánok és a vizek helyreállítása (2030-ig) c. uniós misszió támogatja ezt a törekvést.

A misszió új, rendszerszintű megközelítése az óceánokat és a vizeket egységben kezeli, amely misszió kulcsszerepet játszik a klímasemlegesség elérésében és a természet helyreállításában.

Célkitűzések:

- A misszió az EU tengeri területének 30%-ának védelmével, valamint a tengeri ökoszisztémák és a (25 ezer km) folyók helyreállításával segíti az uniós célok elérését.
- A tengeri hulladék, a tápanyagvesztés és a vegyi peszticidek használatának 50%-os csökkentésével a szennyezés megszüntetése.
- A misszió hozzájárul a klímasemleges és körforgásos kék gazdasághoz, amely zero nettó tengeri kibocsátással jár együtt.

A horizontális tevékenységek támogatni fogják ezeket a célkitűzéseket. Ezek közé tartozik a nyilvánosság széles körű mobilizálása és bevonása, valamint a digitális óceán- és víz tudásplatform, az úgynevezett Digital Twin Ocean létrehozása (EC 2021a).

Áttérés a körforgásos gazdaságra, a hulladékkeletkezés megelőzése és az újrahasznosítás

Az Európai Bizottság 2015-ben elfogadott egy Körforgásos Gazdasági Jogalkotási Csomagot, amelyet több Cselekvési Terv is kísért, az utolsó 2021-ben született meg.

Az új cselekvési terv számos javaslatot tartalmaz a következő területekre koncentráltan:

- a környezettudatos, körforgásos tervezésre vonatkozó keretek kiterjesztése minél több termékre,
- zöld közbeszerzések,
- a csomagolóanyagok használatára vonatkozó korlátozások,
- hulladékcsökkentési célok,
- a szelektív hulladékgyűjtési rendszerek tökéletesítése, harmonizációja,

A fő beavatkozási területek a következők lesznek:

- elektronikai berendezések,
- építőanyagok,
- járművek és akkumulátorok,
- csomagolóanyagok,
- műanyagok és mikroműanyagok,
- textiltermékek,
- élelmiszerek,
- víz,
- tápanyagok.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Ez az uniós körforgásos koncepció olyan irányt próbált rögzíteni, ami túllépett a klasszikus hulladékproblémán. Ennek alapköve, hogy gazdasági értéket, erőforrást, innovációs potenciált és versenyelőnyt képviselő lehetőségalként definiálja a hulladékot. Mindeközben a hulladék által okozott problémák (tájsebek, környezeti problémák, erőforrás-pazarlás) kezelésére is javaslatot tesz: megelőzés, erőforráshatékonyság-növelés, innovációk, gazdasági és energetikai hasznosítás, alternatív erőforráspiacok megnyílása stb. A koncepció szerint a gyártót és a fogyasztót egyaránt felelőség terheli, ami a felhasznált és a hulladékká váló erőforrások mennyiségét illeti, de ugyanez a hulladék újrahasznosítva, újra felhasználva vagy éppen ártalmatlanítva (elégetve) már potenciálként jelentkezik a különféle hasznosítók oldalán. Újfajta szemlélet ez, ami komoly változásokat kíván minden szereplőtől, legyen szó a gazdasági szféráról, a közszolgáltatóról vagy a társadalom tagjairól. (Mezei-Varjú, 2021).

Ennek a **körforgásos koncepciónak** egyik fontos kitétele, hogy **helyi/regionális léptékben gondolkodik**, azaz a helyi erőforrás-tulajdonosok (esetünkben tehát a hulladéktermelők), a potenciális hulladékhasznosítók (vállalkozások, fejlesztők), valamint a hulladékkezelésben érintettek (közszolgáltatók, hatóságok) együttműködve, s a hulladékkérdés kezelését egy még átlátható és gazdaságosan működtethető, a szervezeti/egyéni érdekek és a közösen elfogadott célok mentén kidolgozott rendszerben képzik el és dolgozzák ki (Mezei-Varjú, 2021).

A környezetszennyezés megelőzése és csökkentése

Az EU a Zöld Megállapodáshoz kötődően 2021-ben elfogadta a Zéró szennyezési akciótervét (EC 2021b), amely a levegő, a vizek és a talaj szennyezését olyan szintre kívánja csökkenteni 2050-ig, hogy az már nem tekinthető károsnak az egészségre és a természetes ökoszisztémákra.

A Zéró szennyezési intézkedés cselekvés piramisa szerint újra kell gondolni az áruk és a szolgáltatások tervezésének, előállításának, szállításának, fogyasztásának és ártalmatlanításának a módjait. Az első lépés éppen ezért a szennyezés megakadályozása annak a forrásnál. Amennyiben a szennyezést nem lehet (teljes mértékben) megakadályozni, akkor minimalizálni kell. Végezetül pedig, ha bekövetkezett maga a szennyezés, orvosolni kell annak hatásait és kompenzálni kell a kapcsolódó károkat (EC Communication, 2021).

Célkitűzések (a szennyezőforrások csökkentése 2030-ig):

- a levegőminőség javítása a légszennyezés által okozott korai halálozások számának 55%-kal történő csökkentése érdekében;
- a vízminőség javítása a hulladék, a tengeri műanyag hulladék (50%-kal) és a környezetbe kibocsátott mikroműanyagok (30%-kal) csökkentése révén;
- a talaj minőségének javítása a tápanyagvesztések és a vegyi peszticidek használatának 50%-os csökkentésével;
- azon uniós ökoszisztémák 25%-os csökkentése, ahol a légszennyezés veszélyezteti a biológiai sokféleséget;
- 30%-kal szükséges csökkenteni a közlekedési zaj által krónikusan érintett emberek arányát,
- a hulladéktermelés jelentős csökkentése, s a egyes kommunális hulladék 50%-os csökkentése.

A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása

Az Európai Unió 2020-ban támogatta az ENSZ a biológiai sokféleséggel kapcsolatos globális törekvéseit. E szerint fokozottabb erőfeszítésekre van szükség:

- a biológiai sokféleség megőrzése,
- a leromlott talaj megóvása és feljavítása,
- az édesvizek és az óceánok minőségének és erőforrásainak a helyzete,
- az erdőirtás megállítása,
- a szennyezés csökkentése érdekében.

Az EU a Zöld Megállapodás részeként elfogadta 2030-ig tartó biodiverzitási stratégiáját (EC 2020), amely a természet védelmére és az ökoszisztémák pusztulásának visszafordítására irányuló vállalásokat tesz. A stratégia célja az európai biológiai sokféleség növelése konkrét intézkedési csomagok végrehajtása révén.

Az eddigi intézkedések:

1. A szárazföldi és tengeri védett területek hálózatának kiterjesztése
2. a Natura2000 hálózat bővítése
3. nagy biodiverzitású és az éghajlati szempontból kiemelten fontos területek védelme
4. Uniós helyreállítási terv a természetvédelem érdekében
5. a sérült ökoszisztémák helyreállítása
6. az ökoszisztémák fenntarthatóan kezelése
7. biológiai sokféleség csökkenését okozó tényezők elleni fellépés
8. Az átalakítást támogató intézmény- és eszközrendszer kialakítása
9. A biológiai sokféleség megóvását, illetve helyreállítását célzó finanszírozási források előteremtése
10. Új, megerősített irányítási keretek létrehozása
11. Az EU globális szerepvállalása
12. minta nyújtása
13. nemzetközi egyezmények támogatása.

A magyar fenntartható városfejlesztési stratégia (FVS) útmutatója is az EU-s elvárások alapján kívánja meg a zöld átállás menetrend elkészítését, amely kialakítja a város zöld finanszírozási keretrendszerét, alapját képezi a zöld átállás megvalósításának, és kialakítja az ütemtervet, amely alapján az átállás kidolgozása megtörténik 2024. december 31-ig, és ez visszamutatásra kerül az Irányító Hatóság felé.

A zöld átállás menetrend is előkészítési és megvalósítási szakaszból áll.

8.3.2.3 Előkészítés

8.3.2.3.1 A városi zöldállapot helyzetértékelése

Az éghajlatváltozás hatására Magyarországon is növekszik az éves átlaghőmérséklet, gyakoribbak és tartósabbak a nyári hőhullámok, növekszik az erdőtüzek, aszályok esélye. Megnövekszik az UV-sugárzás, csökken a felhőképződés és az éves átlagos csapadék mennyisége, a csapadék eloszlása

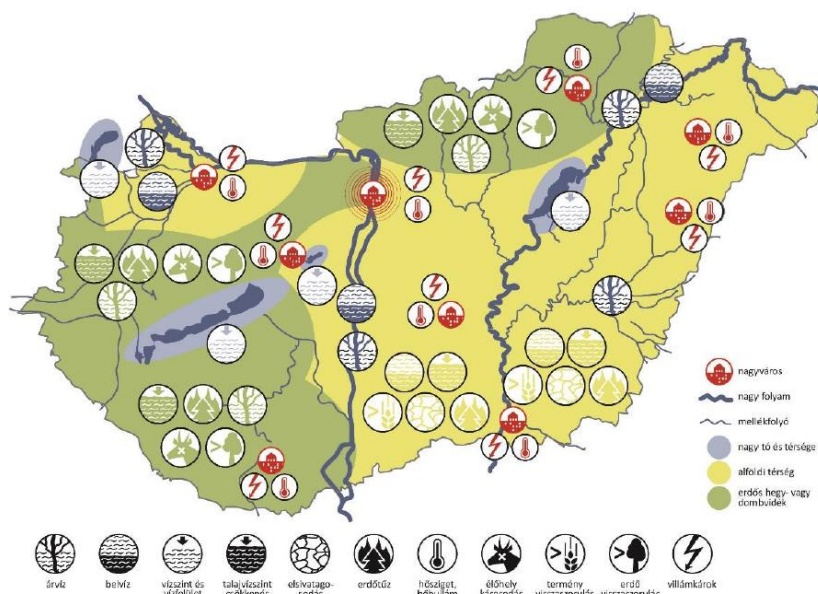

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

megváltozik, a csapadékos események intenzitása erősebb lesz, gyakoribb áradásokat okozva. Az extrém időjárási körülmények veszélyeztethetik a beruházások, települések biztonságos működését, és megfelelő tervezés hiányában a beruházások is súlyosbíthatják az éghajlatváltozás hatásait.

Az éghajlatváltozás várható hatásai Magyarországon az alábbiak:

- fokozatos növekedés az éves átlaghőmérsékletben, a legnagyobb növekedés a nyári évszakokban várható,
- fokozatos növekedés a hóhullámok előfordulási valószínűségében és tartósságában,
- hideg szélsőségek csökkenése/csökkenés a fagyos napok számában,
- az éves átlagos csapadékmennyiség csökkenése,
- aszályos időszakok hosszának növekedése,
- a csapadék éves eloszlásának változása,
- a csapadékos események intenzitásának növekedése,
- megnövekedett UV sugárzás, csökkent felhőképződés,
- a másodlagos hatások kialakulásának gyakorisága.
-

12. ábra: Az éghajlatváltozás várható hatásai Magyarországon, forrás: Éghajlatváltozás és Alkalmazkodás a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer (NATÉR) kialakítása

Sárbogárd térségének klímaviszonyaira a mérsékelt meleg, száraz éghajlat jellemző. Sárbogárdon az évi középhőmérséklet 9,6-9,8°C körül alakul. A tél viszonylag enyhe, a nyár viszonylag hűvös. Július hónap középhőmérséklete 21–21,5°C, a január hónap középhőmérséklete -1,5°C. A napsütéses napok száma évente 70 és 90 között van, a napsütéses órák száma évente körülbelül 2000 óra. Az évi átlagos csapadékmennyiség 560 milliméter. Leggyakoribb szélirány az ÉNy-i szél, melynek hatását a Bakony és a Vértes közötti szélcsatorna erősíti fel. Átlagos szélesség 2,5–3,0 m/s közötti, mely a magasabb.

Sárbogárd éghajlatváltozási hatásai lehetnek:

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- talajvízszint csökkenés
- erdővisszaszorulás
- erdőtűz
- árvíz
- élőhelykárosodás

Sárobgárd településszerkezetére kétféle típus jellemző. A különálló, kisebb településrészek túlnyomóan falusias jellegűek, kevés burkolt felületi aránnyal. A központi településrészen (Bogárd és Sárszentmiklós) jellemzően kertvárosias és néhol nagyvárosias beépítés jellemző. Ezekon a területeken intenzívebb, akár zártos beépítés a jellemző magas burkolati arányokkal. A lakótelepi, úszótelkes beépítéseknél a viszonylag kiterjedt zöldfelületi állomány kiegyenlítő hatásának köszönhetően nem rosszabb jelentős mértékben a helyzet a település többi részéhez képest. Az áthaladó közlekedési út mentén azonban a magas burkolati aránynak és a kevés zöldfelületnek köszönhetően a városklíma kedvezőtlen. A törendszertől lokális klímára gyakorolt hatása érzékelhető, bár a központi belterülettől való távolsága miatt a lakott területen ez a hatás kevésbé szembetűnő.

1. Az éghajlatváltozás mérséklése (mitigáció)

- Az ÜHG kibocsátás levegőterhelés esetében a **közlekedési eredetű légszennyezés meghatározó, mely elsősorban a 63-as számú főút mentén**, annak közvetlen közelében feltételezhető koncentráltabb terhelés, azonban mérési adatok hiányában ez az idáig nem került kimutatásra. A közlekedési eredetű emissziót jellemzően szén-monoxid, szén-dioxid, nitrogén-oxidok és telítetlen szénhidrogének alkotják. Ezek közül a telítetlen szénhidrogének közvetlenül az utak környezetében rakódnak le, a légszennyezésen keresztül lokális talajszennyezést eredményezhet. Az út menti cserjés-fás növényállomány azonban képes a negatív környezeti ártalmakat csökkenteni, lokalizálni.
- Az **üzemi jellegű légszennyezés** tekintetében a Levegőtisztaság-védelmi Információs Rendszer (LAIR) önbevallásos alapon működő adatai alapján 14 db olyan telephely található Sárobgárdon, melyekkel kapcsolatban hatósági eljárás, határérték megállapítás, vagy önbevallás történt. A bejelentett kibocsátások alapján a város összkibocsátása a legtöbb légszennyező anyag esetében 2015 és 2019 között jellemzően csökkent, ugyanakkor a városi szintű szén-dioxid kibocsátás enyhe növekedést mutat.
- 2019-es adatok szerint a **földgáz fűtési célra a lakásállomány közel 66%-a vette igénybe**, amely a 2015-ös 58 %-hoz képest a vizsgált években fokozatos növekedést mutat. A földgáz fűtési célú alkalmazása kedvező a levegőminőség szempontjából, tekintve, hogy csökkenti a jelentősebb környezetterhelést okozó hagyományos energiahordozó fűtési célú hasznosítását, ugyanakkor hosszútávon a globális klímavédelmi célok érdekében a földgáz mennyiségének használatát csökkenteni kell, amelyhez az épületek energiahatékonyságát kell növelni és alternatív fűtési rendszerek kialakítását kell ösztönözni. A városban két fűtőmű üzemel. A távhőszolgáltatást a győri székhelyű COTHEC Kft üzemelteti. A fűtőművek primer energiahordozója a földgáz. A távhőellátás összesen 309 lakást érint, amely a lakásállomány mindössze 6 %-a.
- A belterületi levegő minőségét negatívan befolyásolja a belterületen lévő **burkolatlan utak porszennyezése**, valamint hogy még mindig engedélyezett a városban az **avarégetés**.
- Sárobgárdon és környékén sem állandó, sem időszakos légszennyezettség mérés nem történik.
- Sárobgárdon a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal honlapja szerint **4 db 498 kW teljesítményű napelempark üzemel** Sárobgárd belterületétől keletre, külterületen földre szerelt tartószerkezeteken álló napelemekkel, a belterületen pedig épületeken, építményeken elhelyezve valósulnak meg. Az energiaár emelkedés, pályázati forrás bővülés miatt térnyerése nőhet a jövőben.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

2. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás (adaptáció)

- A közösség megújítása és a szociális infrastruktúra fejlesztése
- Egészségvédelem és jólét
- A biodiverzitás megőrzése és az ökoszisztémák védelme
- A vízgazdálkodás újragondolása
- A vidéki táj újraélesztése és a fenntartható élelmiszerrendszerek kialakítása

3. A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme

Sárobgárd közigazgatási területén 3 vízfolyás felszíni víztest található

- a Nádor-csatorna (Sárvíz)
- és a Sárvíz-völgy nyugati oldalán kialakított, a Sédből leágaztatott Séd-Sárvízi-malomcsatorna, valamint a kapcsolódó halastavak rendszere.

Mindkét víztest, mesterséges víztest, amelynek fő feladata a vízelvezetés, vízgazdálkodási besorolásuk belvízcsatorna.

- A város déli közigazgatási határán lévő Alap–Cecei-vízfolyás, amely természetes, időszakos vízfolyású víztest, befogadója a Nádor- csatorna (Sárvíz) középső víztest.

A Sárvíz-völgy kiterjedt halastó rendszere továbbá többszintű természetvédelmi oltalom alatt áll, így kiemelkedően fontos az egyensúly megteremtése a természetvédelem, a vízminőség-védelem és halgazdálkodási tevékenység között.

Sárobgárdot érintő víztestek ökológiai állapota mérsékelt, illetve gyenge. A kémiai állapot tekintetében mindhárom víztest eléri a jó állapotot PBT komponensek nélkül, azonban azokkal a Nádor-csatorna (Sárvíz) középső és a Séd-Sárvízi malomcsatorna nem jó állapotú.

Sárobgárdon a települési vízgazdálkodás egyik legkritikusabb területe napjainkban többek között a klímaváltozás okozta, a megszokottól eltérő csapadékviszonyok következtében létrejövő újabb csapadékvízgazdálkodási feladatok megvalósítása. Korábban évente 1-2 felhőszakadás volt tapasztalható, ma ez a szám erősen növekedő tendenciát mutat. A változások felülírják a mérnöki tapasztalat alapján hosszúideje kialakult és sikerrel alkalmazott hagyományos belterület vízrendezési módszereket.

A nyári csapadék a következő évtizedekben 5%-ot, az évszázad végére pedig 20 %-ot elérő csökkenése bizonyosnak tűnik, amelyet nagy valószínűséggel az őszi és a téli csapadék növekedése fog kompenzálni.

4. A körforgásos gazdaságra való áttérés

- A hulladékkezelési szolgáltatás a városban megoldott, a hulladék a Sárobgárdon lévő regionális feladatokat ellátó korszerű, műszaki védelemmel ellátott lerakóba kerül. Sárobgárdon az elszállított hulladék mennyisége 2015-2019 között egyértelműen növekvő tendenciát mutat. Ugyanebben az időszakban az elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék mennyisége nem változott, az elszállított hulladék mindössze 2 %-át teszi ki, ami országos szinten is rendkívül alacsony érték.
- Sárobgárd területén egy kommunális szennyvízbevezetés található, közvetlen befogadója a Tinódi-árok, amelyre a tápanyag- és szervesanyag terhelés hatása lehet, hogy jelentős. A települési diffúzió

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

terhelés a csatornára nem rákötött lakosok számától függ, Sárobgárdon a vizekre ható szennyvízterhelés 29%-a diffúz eredetű.

- A vizeket terhelő szennyezőforrások lehetnek az PRTR üzemek, amelyek a Nem veszélyes kommunális szilárd hulladéklerakó, ami a Nádor-csatorna (Sárvíz) középső víztestre, valamint sertéstelep, amely a Alap–Cecei-vízfolyás és Hardi-ér víztesteket veszélyeztetik. Sárobgárd területén található jelenleg működő, illetve felhagyott építőanyag bányák a sekély porózus víztestet érintik. Sárobgárdon Országos Kármentesítési programmal érintett szennyezett terület jelenleg a tényfeltárás szakaszban van, pontos adatok nem állnak rendelkezésre a Séd-Nádor-Sárvíz-vízgyűjtő (sp.1.7.1) víztestet veszélyezteti.
- A halastavakból leeresztett, tápanyagban és szerves anyagban gazdag vizek a vízminőséget kedvezőtlenül befolyásolhatják, ezért fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy a haltermelés során végzett tevékenységek és bekövetkező változások (haletetés, paraziták és betegségek esetleges megjelenése, egyes halfajok túlszaporodása stb.) után is természetes megújulásra alkalmas víz kerüljön a befogadó víztestbe.

5. A szennyezés megelőzése és csökkentése

- Sárobgárd esetében mind a szélerózió (defláció), mind a vízerózió jelentős, amely mind a talajminőséget, mind a levegőminőséget jelentősen rontja, illetve veszélyezteti a víztestek jó ökológiai állapotát is. A város külterületének döntő hányadán az intenzív közép- és nagytáblás szántóföldi művelés jellemző. Az állandó borítás hiánya miatt az erózió és a vizek túlzott tápanyagterhelése, a szántóföldi táblákat tagoló, mezővédő erdősávok hiánya miatt, a defláció és ezzel a levegő portterhelése is jelentős mértékű.
- A város közigazgatási területének nagy része nitrátérzékeny terület, ahol a helyes mezőgazdasági gyakorlat alkalmazása különösen fontos a talaj és a vízszennyezés elkerülése érdekében.

6. A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása

- Sárobgárd zöldfelületéről általánosságban elmondható:
  - kevés közhasználatú zöldfelület
  - szigetes elrendezésű
  - kevés vonzerővel bíró funkció, kiemelten kevés játszótér
  - a zöldterületek közötti átkötések hiányosak
  - fasorok szinte egyáltalán nincsenek
  - potenciális zöldsávok jelenléte későbbi fejlesztésekhez
  - a lakótelep területeken nagy, közösségi használatra alkalmas zöldfelületek állnak rendelkezésre
  - a Hősök tere és környezete alkalmas településközpont kialakítására
  - a halastavak környezetének sávja értékes zöldfelületi elem.

A mezőgazdasági művelésből következően a város közigazgatási területének kb. egyharmada az év egy részében (belterületet nem számítva) nincs növényvel borítva, a halastavak sávja azonban láthatóan zömében zöldfelülettel lefedett „folyosó”. A belterületen a tömbbelsők kedvező zöldfelületi lefedettsége jellemző. A zöldfelületeken a burkolt felületek aránya a szükséges közlekedési sávokra, illetve az egyéb funkciókhoz kapcsolódóan jelennek meg (pl. sportpálya). Összességében a zöldfelület méreteihez képest a rajtuk megjelenő burkolt felületek aránya nem túlzó. A burkolatok közül azonban csak kevés a vízáteresztő felület, inkább a vízzáró felületek jellemzőek. Pozitívumként kell megemlíteni a lakótelepekhez kapcsolódó gyephezagos parkoló-kialakítást, amely több helyen látható a városban.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

Összességében Sárbogárd esetében nem beszélhetünk szoros értelemben vett városi klímáról, a beépített és be nem épített területek között nem várható jelentős különbség a hőmérséklet, páratartalom és egyéb tényezők vonatkozásában. Mindazonáltal a központi településrész magjában az alacsony zöldfelületi arányú, kevésbé árnyékolt, burkolt területeken, közterületeken a nyári jelentősebb besugárzási időszakokban kedvezőtlen hőszigetek tudnak kialakulni, melyek a lakosság közérzetére kedvezőtlen hatással vannak.

8.3.2.3.2 A város jellegzetes kihívásainak rendszerezése

Az FVS-ben az önkormányzati városi feladatait szükséges értékelni a klímaalkalmazkodás és az ÜHG kibocsátás csökkentése alapján.

önkormányzati tevékenységi terület	mitigáció	adaptáció	szemlélet-formálás
településfejlesztés	3	3	3
településrendezés;	2	3	1
köztetők kialakítása és fenntartása,	0	1	0
a közvilágítás,	3	1	1
kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása,	0	1	0
a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása,	0	3	0
közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása,	3	3	3
gépjárművek parkolásának biztosítása;	2	1	2
egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;	1	3	2
környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóiirtás);	0	3	3
óvodai ellátás;	1	0	3
kulturális szolgáltatás (nyilvános könyvtár, filmszínház, előadó-művészet támogatása, kulturális örökségvédelem, helyi közművelődés);	1	1	2
gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások, szociális szolgáltatások, ellátások,	0	0	0
lakás- és helyiséggazdálkodás;	2	1	0
hajléktalanná vált személyek ellátása és rehabilitációja;	0	0	0
helyi környezet- és természetvédelem,	2	3	3
vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;	0	3	2
honvédelem,	0	0	0
polgári védelem, katasztrófavédelem,	0	3	3
helyi közfoglalkoztatás;	1	2	1
helyi adóval, gazdaságszervezéssel kapcsolatos feladatok;	1	1	0
turizmussal kapcsolatos feladatok;	3	3	3
kistermelők, őstermelők értékesítési lehetőségeinek biztosítása	2	3	2
sport, ifjúsági ügyek;	1	1	3
nemzetiségi ügyek;	0	0	0
közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;	0	0	0
helyi közösségi közlekedés biztosítása;	3	2	3
hulladékgazdálkodás;	3	2	3
távhozszolgáltatás;	3	1	3
víziközmű-szolgáltatás	1	3	3

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

85. táblázat: Az Önkormányzati feladatok mitigációs és adaptációs jellege (forrás:KBTSZ Módszertani útmutató városi klímastratégiákhoz)

8.3.2.3.3 Zöld intézkedések és indikátorok

Sárbogárd folyamatban lévő és tervezett zöld projektjei az alábbi tématerületeken valósultak meg. A melléklet tartalmazza a projektek listáját.

- Kerékpárútépítés
- Belterületi vízrendezés
- Középületek energetikai korszerűsítése (fotovoltaikus rendszerek, napelemek, napkollektorok, tetőhőszigetelés, nyílászárócsere, hőszivattyús hűtés-fűtés,
- Barnamezős területek rehabilitációja
- Városrehabilitáció
- Csapadékvízvezetés

TOP-3.1.1-15-FE1-Fenntartható települési közlekedésfejlesztés/Sárbogárd, SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT, Kerékpárút építése Sárbogárdon, 2020.05.08 409 387 500 Ft
TOP-2.1.3-15-FE1-Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések/Sárbogárd, SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT, Sárbogárd város belterületi vízrendezése, 2017.04.28, 162 885 500 Ft
TOP-2.1.2-15-FE1-Zöld város kialakítása/Sárbogárd, SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT Sárbogárd természetközeli megújítása a belváros rekreációs tereinek és a műemléki volt Községháza "zöld" szemléletű átalakításával, funkcióinak bővítésével, 2017.05.25 499 426 037 Ft (A pályázat címe, költségvetése a megvalósítás során módosult).
TOP-2.1.1-15-FE1-Barnamezős területek rehabilitációja/Sárbogárd, SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT. JÖVŐSTART Vállalkozásfejlesztési Központ és Inkubátorház Sárbogárdon 2017.06.30 ,437 726 205 Ft
TOP-3.2.1-16-FE1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése/Sárbogárd (Sárszentmiklós), SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT, Sárbogárdon a sárszentmiklói orvosi rendelő energetikai felújítása , 2017.12.20, 40 000 000 Ft
KÖZOP-3.2.0/c-08-11- Kerékpárút hálózat fejlesztés/Sárbogárd, Sárbogárd Város Önkormányzata, Kerékpárút-hálózat fejlesztése a 63-as út Sárbogárd település szakaszán, 2011.12.12, 18 893 500 Ft
KEOP-5.7.0/15- Középületek kiemelt jelentőségű épületenergetikai fejlesztése/Sárbogárd, SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT, Sárbogárd Városháza felújítása, energiahatékonysági korszerűsítése,2015.09.16, 115 172 490 Ft
KEOP-5.7.0/15- Középületek kiemelt jelentőségű épületenergetikai fejlesztése/Sárbogárd, SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT,Sárbogárd város önkormányzati épületeinek energetikai fejlesztése. 2015.09.25, 149 959 221 Ft

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

KEOP-4.10.0/A/12- Helyi hő, és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal/Sárbogárd, Sárbogárdi Református Egyházközség, A sárbogárdi Református Egyházközség idősek Otthonának épületére telepítendő napelemes rendszer projektje, 2013.07.25, 23 027 580 Ft
KDOP-4.1.1/E-11- Helyi és térségi jelentőségű vízvédelmi rendszerek rekonstrukciója/Sárbogárd, SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT, Sárbogárd városközponti területeinek vízrendezése, csapadékvíz-elvezető rendszerének fejlesztés, 2012.01.17, , 93 515 581 Ft
KDOP-3.1.1/B-11- Értékmegőrző és funkcióbővítő városrehabilitáció a 10 000 fő feletti és 20 000 fő alatti városokban/Sárbogárd, Sárbogárd Város Önkormányzata, "Újratervezés"- Sárbogárd város központjának megújulása, 2012.05.16, 199 929 453 Ft

86. táblázat: Sárbogárd 2007-2021 között elnyert zöld projektjei forrás: palyazat.gov.hu

8.3.2.3.4 Zöld stratégiák

Fejér megye Klímastratégiája

A megyei klímastratégia irányokat jelöl ki, amit később az MJV-k és nagyobb települések egyedi stratégiáiban célszerű aktív cselekvésekre bontani.

A megyében több olyan érték van, amely kiemelten védendő.

A megye kiemelt adaptációs feladatait az ivóvízkincs védelem, a villámárvizek elleni védelem és az erdőtüzek meggátolása jelentik.

A szemléletformálásban az országos átlagnál magasabb a lakosság tájékozottsága a klímaváltozással és annak veszélyeivel kapcsolatban, erre építve magasabb szintű célok, komplexebb intézkedések jelölhetők ki a szemléletformálásban.

Ezek alapján a megye klímavédelmi jövőképe a következő:

„Fejér megye hatékonyan felkészül a fokozódó villámárvíz veszélyeztetettségre, a tartós hóhullámok és aszályos időszakok egészségügyi, valamint mező- és erdőgazdaságot érintő hatásaira.”

Kihasználva a megye jó gazdasági helyzetét, illetve földrajzi fekvését - mely egyes súlyos klímahatások az átlagosnál valamivel későbbi bekövetkezését prognosztizálja - a megye a hazai területi átlaghoz képest rendelkezésre álló többletidőt és gazdasági potenciált saját ÜHG kibocsátása csökkentésére és az adaptációs célok megvalósítására fordíthatja.

A megye jelmondata is ezt tükrözi vissza:

„Közös cselekvéssel stabilan az élvonalban a klímaváltozás mérséklésében, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásban.”

Ezen felül a megye kitűzött mitigációs céljai a legnagyobb kibocsátási tényezők csökkentésére fókuszálnak:

- Lakossági energiafogyasztás
- Ipari kibocsátás
- Közlekedés

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A fenti célok támogatására 6 db mitigációs területet érintő, 7 db adaptációs és 5 db szemléletformálási javaslat került kidolgozásra. Az egyes javaslatok lefedik a kérdéses célterületeket és hatékonyan igyekeznek támogatni a horizontális célokat is, mint a megye lakosságának szemléletformálása vagy a fő érintetti csoportok aktivizálása.

Sárobgárd város Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterve (röviden: ZIFFA) 2018-ban készült el.

„A zöldinfrastruktúra koncepciót az Európai Bizottság 2009-es Fehér könyv a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodásról (COM [2009] 147 Final) című dokumentuma (2009) vezette be az EU politika részeként. Az Európai Bizottság szerint a zöldinfrastruktúra „alapvető szerepet játszik a felaprózódás és a nem fenntartható földhasználat csökkentésében, mind a Natura 2000 területeken, mind azokon kívül.”

Pillérek:

- Városökológiai szempontú zöldfelületi rendszer fejlesztés a klímaváltozás hatásaihoz történő alkalmazkodással;
- Rekreációs és esztétikai szempontú zöldfelületi fejlesztés a településkép és a lakók jólétének biztosításához;

Prioritások, akciók, intézkedések:

- Meglévő közhasználatú zöldterületek mennyiségi, minőségi fejlesztése
  - Közterületek felújítása
  - Utcakép, parkolási helyzet rendezése, fásított parkolók kialakítása
  - Inváziós növények visszaszorítása
  - Humán- és szociális tényezők figyelembevétele
  - Zöldfelületek funkcióinak meghatározása
  - Klímaadaptáció
- A felszíni vizek, csapadékvizek hasznosítása, integrálásuk a zöldinfrastruktúra hálózatba
  - Fenntartható zöldfelületek, korszerű öntözési formák és csapadékvíz-kezelés
- Meglévő zöldfelületi elemek összekapcsolása belterületen és külterületen egyaránt, zöld- és kékinfrastruktúra hálózat kiépítése
  - Fasorok ápolása és pótlása, fasorok telepítése, egyéb fásítás
  - Zöldfelületi hálózat fejlesztése
- Zöldfelületgazdálkodás kidolgozása, alkalmazása a zöldinfrastruktúra hatékonyabb működtetése céljából
  - Zöldfelületi kataszter elkészítése, üzemeltetése
  - Növényvédelem, zöldhulladék gyűjtése, kezelése
  - Ökoszisztéma szolgáltatások feltérképezése
  - Egyedi tájérték kataszter elkészítése
  - Helyi védelemre javasolt természeti értékek
- Az egyedülálló táji-, természeti értékek rekreációs célú hasznosításának kiaknázása a természetvédelmi kezeléssel összhangban
  - Lehetséges fejlesztési irányok meghatározása

8.3.2.4 Célok megfogalmazása és rendszerezése

A városi zöld átállás komplex célrendszere a városi karbonsemlegességi cél elérését szolgálja. Kecskemét klímastratégia is ennek megfelelően készült az érintettek széleskörű bevonásával, egyeztetéseivel.

A későbbiekben a zöld finanszírozási keretrendszerben történik meg a felsorakoztatott beavatkozások és intézkedések részletezése, ütemezése és költségvetése.

A beavatkozásokat és projekteket az alábbi hat szempontok szerint szükséges ismételt jellemezni:

1. az éghajlatváltozás mérséklése,
2. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás,
3. a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme,
4. a körforgásos gazdaságra való áttérés, a szennyezés megelőzése és csökkentése,
5. a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása.

Továbbá:

- milyen, a zöld átálláshoz kapcsolódó mutatók állnak rendelkezésre a városban, ezeket milyen módon méri és monitoringozza a város.
- térségi kiterjedéssel bír, a városi vonzáskörzetben, milyen települési kört érinthetnek a későbbi beavatkozások.

Javasolt beavatkozási területek:

- Szennyvíziszap hasznosítása biogázból nyert hőtermelés céllal
- Hőközpontok korszerűsítése
- Elektromos autó töltőállomások
- Energia közösségek

8.3.2.5 A zöld fejlesztések beavatkozási területeinek meghatározása

Az FVS-ben meghatározni szükséges a hat szempont csoportosításában

- a tervezett beavatkozási irányokat,
- előzetesen tervezett projekteket, vagy projekt típusokat,
- amennyiben van már előkészített projekt, mutassa be az előkészítettség állapotát,
- minden tervezett projekt típus/projekt esetén mutassa be annak környezeti hatását háromfokozatú skálán: pozitív, semleges, negatív hatású,
- az adott projekt csoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/ vagy megtérülő jellegű tevékenységet,
- milyen szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciókat tervez a város.

8.3.2.6 A zöld átállás kidolgozásának szervezeti kérdései és ütemezése

Az FVS-ben van lehetőség meghatározni az

- érintetti kört, akit bevon a város zöld átállásának megtervezésébe, és majdan megvalósításába. Mutassa be a városon belüli intézményi kereteket, az önkormányzati szerepvállalást, és további önkormányzati, közszektorbeli és magánszektorbeli érintetti szerepköröket, feladatokat.

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- a zöld átállás menetrendre alapozva milyen időtávban és feladatokkal kívánja elkészíteni a városi zöld finanszírozási keretrendszert.

Az FVS részeként elkészítendő zöld átállás menetrend tartalma itt záródik.

A városi zöld finanszírozási keretrendszer kialakítását külön dokumentumként 2024 ig kell kidolgozni.

8.3.3 Zöld finanszírozási keretrendszer

A zöld finanszírozási keretrendszer kialakítása során a városi zöld átállást szolgáló beavatkozások, projektek megszerezése történik meg, amely figyelembe veszi, hogy az egyes beavatkozások milyen célok és mutatók mentén minősülnek zöldnek, továbbá hogyan mérhető, milyen volumenben, milyen forrásokból, milyen ütemezéssel valósulnak meg. Vizsgálatra kerül a finanszírozási igényeknek, a tervezett városi projekteknek a zöld finanszírozási megfelelése. Megállapításra kerülnek a zöld indikátor bázisértékek és a vállalható zöld célkitűzések. Ez alapján készül el a Városi Zöld Finanszírozási Keretrendszer dokumentum, amely lehetőséget teremt a tervezett fejlesztéseket potenciálisan finanszírozó zöld források bevonására. A zöld keretrendszert javasolt külső minősítő által validáltatni. Ugyanezen zöld finanszírozási keretrendszer dokumentum alkalmas a hazai és az európai uniós zöld támogatások lehívásának előkészítésére is.

A zöld finanszírozási keretrendszer felépítése:

1. A település helyzetének rövid bemutatása
  - a. A település gazdasági szerkezete
  - b. A települési szolgáltatási mix
  - c. Az önkormányzati intézmények, funkciók
  - d. A főbb, bevonni kívánt helyi szereplők
2. A településen már meglévő zöld tevékenységek
  - a. Települési zöld indikátorértékek (bázis)
  - b. Települési zöld stratégia – ha van
  - c. Az azonosított helyi zöld szereplők
  - d. Települési (önkormányzat és a bevont szereplők) zöld célkitűzések
3. Az önkormányzati zöld forrásbevonás célja és struktúrája
  - a. A települési célkitűzésekhez illeszkedő önkormányzati zöld projektek
  - b. A zöld projektek vállalható indikátorértékei (célértékek)
4. Az önkormányzati forrásbevonás tárgya, háttere, típusa
  - a. Mit finanszíroz? - új projekt v. már meglévő folyamat fejlesztése
  - b. Finanszírozás és/vagy refinanszírozás, ha az utóbbi, milyen arányban
  - c. Részben vagy egészben tervezi zöld pénzből finanszírozni a projekteket
  - d. A zöld finanszírozás típusa (kötvény, hitel, VNT, önerő, magántőke) projektenként
5. A települési zöld fejlődés menedzsmentje
  - a. Az önkormányzat és az érintettek szerepe a zöld célok megvalósításában, követésében

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- b. Zöld Bizottság felállítása, feladatainak definiálása, tagok létszáma, ülések rendszeressége, ülések dokumentálási rendje
6. A zöld finanszírozási keretrendszer pénzügyeinek kezelése
  - a. A zöld pénzek/projektek kezelése
  - b. A zöld források felhasználásának módja: zöld pénzek allokációs jelentés
  - c. A zöld pénzek kezeléséről szóló riport auditáltatása és közzététele
7. Riportálás – jelentésszolgálat
  - a. Allokációs és környezeti hatásjelentések előállítása, legalább évi 1-szer
    - A megvalósított projektek bemutatása a finanszírozási forrással
    - A környezeti hatásjelentéshez szükséges metrikák rögzítése és hatásjelentés tartalma
    - Az allokációs jelentéshez szükséges információk rögzítése
    - Következő évek terv számainak frissítése
8. Külső minősítés (zöld hitel, kötvény bevonása esetén) lefolytatása – javasolt

Forrás:

- Dobránszky-Bartus K.–Valdemar, K.J. 2020: Az EU Taxonómiai rendelete: a befektetési tevékenységek első, „zöld” szótára. *Gazdaság és Pénzügy*. 7. 4. DOI: 10.33926/GP.2020.4.2
- EC 2020: Az EU biodiverzitási stratégiája 2030-ig. https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_hu (2022.01.10.)
- EC 2021b: Zero pollution action plan. https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en (2022.01.10.)
- FVS Módszertani Útmutató, 2021
- Gronkiewicz-Waltz, H., Larsson, A., Boni, A., et al. 2020: 100 climate-neutral cities by 2030 - by and for the citizens : report of the mission board for climate-neutral and smart cities, Publications Office, European Commission, Directorate-General for Research and Innovation, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/347806> (2022.01.10.)
- Hedegaard, C. et al. 2020: Proposed Mission: A Climate Resilient Europe Prepare Europe for climate disruptions and accelerate the transformation to a climate resilient and just Europe by 2030 Report of the Mission Board for Adaptation to Climate Change, including Societal Transformation. <https://op.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/2bac8dae-fc85-11ea-b44f-01aa75ed71a1> (2022.01.10.)
- Info KIT, 2021: Info KIT for Cities Interested in Participating in the Call for Expression of Interest (EOI). EC, 2021. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/research_and_innovation/funding/documents/ec_rtd_eu-mission-climate-neutral-cities-infokit.pdf (2022.01.10.)
- Mezei C.–Varjú V. 2021: Mit dobunk ki a kukába? – Feltérképeztük a hazai hulladék helyzetet. Portfolio blogbejegyzés. <https://www.portfolio.hu/krtk/20210312/mit-dobunk-ki-a-kukaba-felterkepeztuk-a-hazai-hulladekhelyzetet-473564> (2022.01.10.)
- EC Communication, 2021: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Pathway to a Healthy Planet for All EU Action Plan: 'Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil. https://ec.europa.eu/environment/pdf/zero-pollution-action-plan/communication_en.pdf (2022.01.10.)

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

- EC 2021a: EU Mission: Restore our Ocean and Waters. What this mission is, how it will work, how it was chosen, meetings, news, events. https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/missions-horizon-europe/healthy-oceans-seas-coastal-and-inland-waters_en (2022.01.10.)

9 FINANSZÍROZÁSI TERV

Sárobgárd komplex programmal fejleszthető¹⁴ mivolta, a korábbi ITS megállapításai (és egyéb városi dokumentumok), a térségben a most záruló EU programozási időszak esztendői alatt mért változások, a lakosság vándorlása stb., egyaránt a település szolid gazdasági potenciáljának azóta is meghatározó problémájára mutatnak rá. A megelőző időszakban a jó irányba tett lépések segítették ugyan a város gazdasági teljesítőképességét, de nem hoztak teljeskörű megoldást.

Továbbra is érvényes lehet a 2014-20 évre vonatkozó ITS jövőképébe megfogalmazott célrendszer, miszerint: „Sárobgárd jó komfortérzetet biztosító életminőséget, fenntartható, egészséges környezetet nyújt lakosai számára, a javuló foglalkoztatás elérése érdekében pedig a helyi és a betelepülő vállalkozások számára vállalkozóbarát feltételeket teremt. A város a kistérség ipari, agrár- ipari fejlesztési és foglalkoztatási központjává válik.”

Ennél fogva a következő időszakra vonatkozó fejlesztési stratégia pénzügyi-üzleti tervének elsősorban és különösen a gazdaságélénkítést, foglalkoztatás bővítését, egyszerűen fogalmazva: **a helyi gazdaságfejlesztést kell kiemelten szolgálnia.**

9.1 Finanszírozási források azonosítása

9.1.1 Közösségi források

Az alábbiakban a város pályázati tevékenységének eredményességét mutatjuk be.

---

¹⁴ 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet

Sárobgárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

A támogatott jogállása	db	Projekt összköltség, Ft	Megítélt támogatás, Ft	Egy lakosra jutó támogatás, Ft
állam, állami szerv	7	10 001 397 281	8 055 157 298	665 715
önkormányzat	15	3 220 392 496	3 220 392 496	266 148
társas vállalkozás	58	2 036 542 939	2 608 712 399	215 596
NGO	11	414 118 642	414 118 642	34 225
EV/magánszemély	12	74 402 291	66 266 972	5 477
egyéb szervezet	2	63 979 000	63 979 000	5 288
önkormányzati vállalat, intézmény	2	46 000 000	46 000 000	3 802
egyház, egyházi szerv	1	2 325 000	2 325 000	192
Összesen	108	15 859 157 649	14 476 951 807	1 196 442

87. táblázat: Sárobgárdon megvalósuló támogatások a támogatott jogállása szerint

OP	db	Projekt összköltség, Ft	Megítélt támogatás, Ft	Egy lakosra jutó támogatás, Ft
EFOP	10	1 641 786 987	1 584 755 089	130 971
GINOP 1-7	43	2 056 521 619	1 032 882 534	85 362
GINOP 8	24		1 623 485 728	134 172
IKOP	1	8 565 613 062	6 770 000 000	559 504
KEHOP	2	383 950 234	290 355 211	23 996
KÖFOP	1	9 000 000	9 000 000	744
MAHOP	4	129 423 611	93 611 109	7 736
TOP	23	3 072 862 136	3 072 862 136	253 956
Összesen	108	15 859 157 649	14 476 951 807	1 196 442

88. táblázat: Sárobgárdon megvalósuló támogatások

A korábbi, 2013-ig tartó programozási időszakban Sárobgárdon (KDOP keretből) 19 projekt 2,785 milliárd forint támogatáshoz jutott. A 2014-20 közti időszakban Sárobgárd megvalósítási helyszínnel 108 támogatott projektnek 15,9 milliárd forintot ítéltek meg. Ez a dinamikus bővülés illusztrálja azt, hogy akár a közösségi (önkormányzat, egyház, NGO-k), akár a magánszféra (vállalkozások) felfedezték az EU- támogatásokban rejlő potenciált és „megtanultak” pályázni – és nyerni. Erre alapozva okkal feltételezhetjük, hogy a város felkészül(t) az intenzív forrásbevonásra a következő időszakban. Miután a most záruló időszak domináns „helyi fejlesztője” valamilyen állami szerv (NIF Zrt NFP NKft, Fejér Megyei Kormányhivatal, Dunaújvárosi Tankerületi Központ) okkal feltételezhetjük, hogy a következő hét évben is hasonló lesz a helyzet. Fontos hangsúlyozni viszont, hogy az önkormányzat (és intézményei) valamint a helyi vállalkozások szerezték meg az összes pályázati forrás 40%-át. Ezt az arányt tartva, hasonló forrástömeggel ugyanezen pályázói kör az aktív pályázati és megvalósítási szakaszban (2022-től) **évi átlagban mintegy egymilliárd forint támogatásra** számíthat.

A **Fejér Megyei Integrált Területi Program** Sárobgárdot és kistérségét kiemeli és a fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módon belül dedikált forrással tervezhetőként jelöli meg. A

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

dokumentum a teljes megyei 23,156 milliárd forint 6,5%-át, **1,484 milliárd forint** felhasználhatóságát jelöli meg.

Ugyanakkor a 2021-27 közti időszak országos jelentőségű programjaiban **szereplő két nagy közútfejlesztése** is érinti a várost: a 13., 81., 63. sz. főutak 2x2 sáv, emelt szintű, gyorsforgalmi úttá fejleszhető kiépítése Komárom – Mór – Székesfehérvár – Sárbogárd között, illetve az M8-as gyorsforgalmi útszakasz megépítése M7/Enying – Sárbogárd – Dunaújváros között, amely összeköti a 8-as főutat Kecskemét felé.¹⁵

9.1.2 Önkormányzati források

Kiemelt előirányzatok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 terv
Bevételi főösszeg	2 018 223	1 931 617 838	3 926 367 871	4 252 197 112	4 587 848 115	4 457 871 169	4 369 309 741
Közhatalmi bevételek	287 612	424 575 032	342 531 486	370 505 387	500 367 058	353 032 095	292 000 000
Működési bevételek	151 891	136 403 440	149 092 931	172 999 717	147 442 632	146 721 760	118 292 004
Ebből HIPA	243 075	378 017 257	299 319 610	328 976 280	456 063 894	348 888 586	285 000 000
Saját bevételek	439 503	560 978 472	491 624 417	543 505 104	647 809 690	499 753 855	298 000 000
Felhalmozási kiadások	300 372	73 257 482	263 845 331	533 328 185	266 105 502	233 568 543	1 844 178 337
Összes adósságszolgálat	1 050	3 852 000	11 130 212	8 668 000	10 335 000	6 668 000	8 079 000
ADSCR	209,3	72,8	22,1	31,4	31,3	37,5	18,4

89. táblázat: Sárbogárdon Város Önkormányzata költségvetésének egyes kiemelt előirányzatai 2015-21

Sárbogárd Város Önkormányzat gazdálkodása stabil és kiszámítható, ide nem értve a COVID-19 világjárvány okozta nehézségeket, amelyek erősen sújtották ugyan a gazdálkodást, de nem növelték érdemben a költségvetés likviditási kockázatait. Az önkormányzat elmúlt hét évének gazdálkodása 2019-ig dinamikusan bővült és különösen biztató a HIPA bevételek (és a saját bevételek) növekedése. Az önkormányzat likvid hitelfelvételre nem kényszerült, beruházási hitelének adósságszolgálatát zavartalanul biztosított, magas, minden évben jócskán 1,0-1,1 érték fölötti ADSCR mellett. Nem ideértve azokat az előre nem látható tényezőket, amelyek a világjárvány, vagy más hasonló válsághatások miatt a költségvetést terhelhetik, a jelenleg ismert kondíciók mellett a Gst. szabályaira tekintettel **a város mintegy 2,2-2,5 milliárd forint**

mértékű adósságot keletkeztető ügyletet képes biztonsággal kifizetni. (hitel, kötvény stb.)

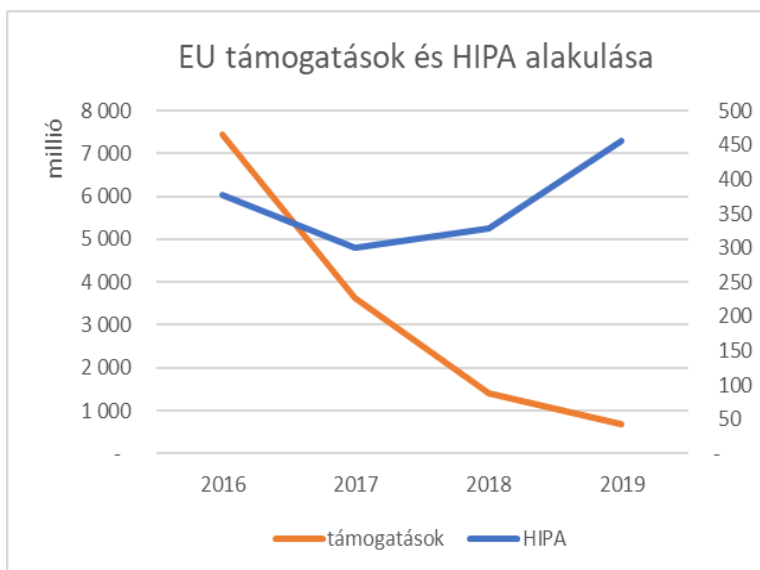
¹⁵ Szent István Fejlesztési Program – Fejér Megye Területfejlesztési Program 2021-2027

9.1.3 Magánforrások (és a köz kapcsolata)

Fontos rámutatni, hogy a városba érkező és különösen a helyi vállalkozásokhoz eljutó támogatástömeggel (2015-2019) a HIPA a 378 millió forintos 2016. évi szintről 2019-re 456 millió forintra nőtt. Ezzel párhuzamosan a város minden bevétele növekedett azzal, hogy a változások 1 ½ - 2 éves eltolódással (feltehetően a beruházások aktiválása után) követik egymást: előbb a beruházás, aminek a volumene lecseng a

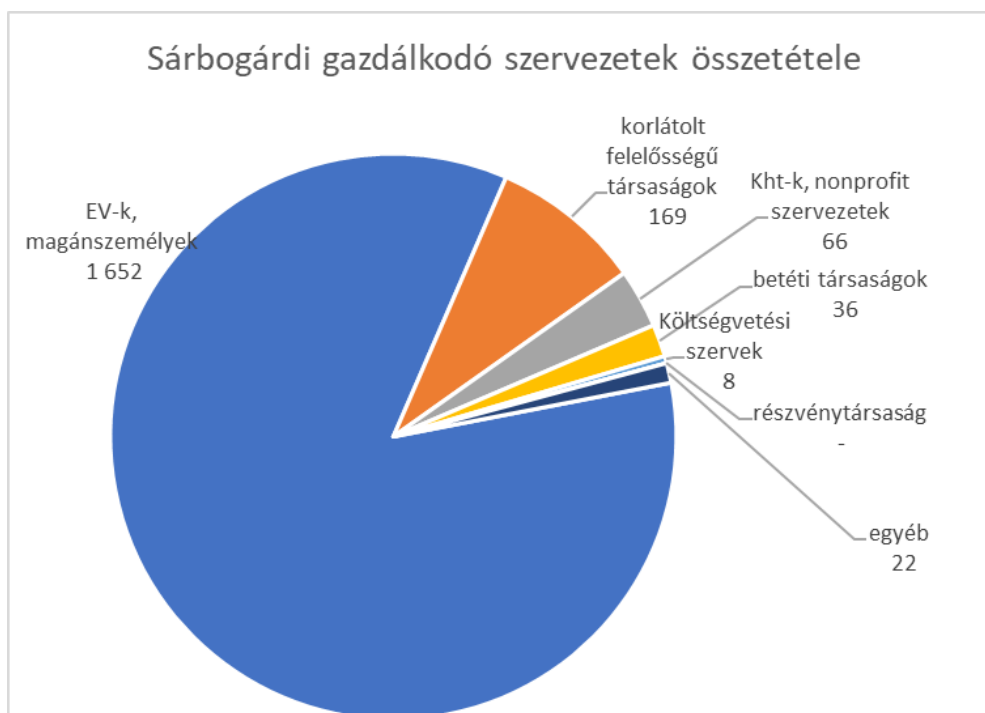
programozási időszak végére, majd utána a HIPA bevétel növekedés. A HIPA és a támogatások (teljes támogatástömeg) közötti korreláció 0,133308, ami (leegyszerűsítve) annyit tesz, hogy **egy egymilliárd forintos, célzott fejlesztési „csomag” mintegy 133 millió forinttal növelheti a helyi iparűzési adót**. A jövőre nézve ez annyit tesz, hogy ha a korábbi időszakban (2014-20) jellemző folyamatok és arányok fennállnak – ide nem értve azokat az előre nem látható tényezőket, amelyek a világjárvány, vagy más hasonló válsághatások miatt a vállalati gazdaságokat terhelhetik – a következő hétéves programozási időszakban egy hasonló, 2,5 milliárdos vállalatfejlesztés a sárbogárdi HIPA-bevételekhez újabb 130-150 millió forintot tehet hozzá. Ez értelemszerűen egyrészt bővíti az önkormányzat mozgásterét és javítja gazdálkodási stabilitását, másrészt növelheti az adósság-potenciált, amivel további fejlesztéseket finanszírozhat.

13. ábra: A fejlesztések és a HIPA-bevétel alakulása, összefüggései

9.2 Szereplők

14. ábra: A sárobgárdi gazdálkodó szervezetek összetétele

A városban az OPTEN adatbázisa alapján 2022 év elején 1 953 bejegyzett gazdasági szervezet működik. Szerkezetük elaprózott és **döntően agrár profilú**, meghatározóak az önfoglalkoztató egyéni vállalkozások (EV).

Jelezni kell, hogy a sárobgárdi elaprózott, **kis-és mikrovállalkozás-jellegű** vállalati szektorra nézve a fenti finanszírozási stratégia változatlan szerkezetben csak statisztikai szemléletben igaz; rendkívül fontos, hogy a mai csekély számú (hét) 500 millió forint árbevétel feletti vállalkozás számának legalább megduplázására kell törekedni, ha a gyakorlatba is át kívánják ültetni a helyi gazdaságfejlesztés fontos logikai összefüggését.

Ehhez – egyebek között – törekedni kell az egykori **ipari park** újjászervezésére, a minősítés megszerzésére és új betelepítésekre is. Aláhúzzuk, hogy a fenti finanszírozási stratégia kiszolgálja a megyei program a helyi gazdaság sokrétűségének kialakítására és a vállalkozásbarát települési, intézményi környezet megvalósítására irányuló átfogó célkitűzéseit.

A jelzett **gyorsforgalmi útfejlesztések** gazdaságserkentő hatása ugyan elvárható, mindemelllett figyelni szükséges arra, hogy egy jó úton nemcsak befele lehet jönni egy városba. Azaz, ha nem jár együtt időben az útfejlesztés munkahelyteremtéssel, akkor a mobilizálódó munkaképes korú lakosság Székesfehérváron vagy Dunaújvárosban fog szerencsét próbálni. A tervek kidolgozottabb állapotában szükséges elkészíteni azok forgalmi hatásvizsgálata mellett a gazdasági szereplőkre, munkavállalói mobilitásra vonatkozó becsléseket is.

Sárbogárd Város 2014.-2020. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának aktualizálása a 2021.-2027. évi tervezési időszakra

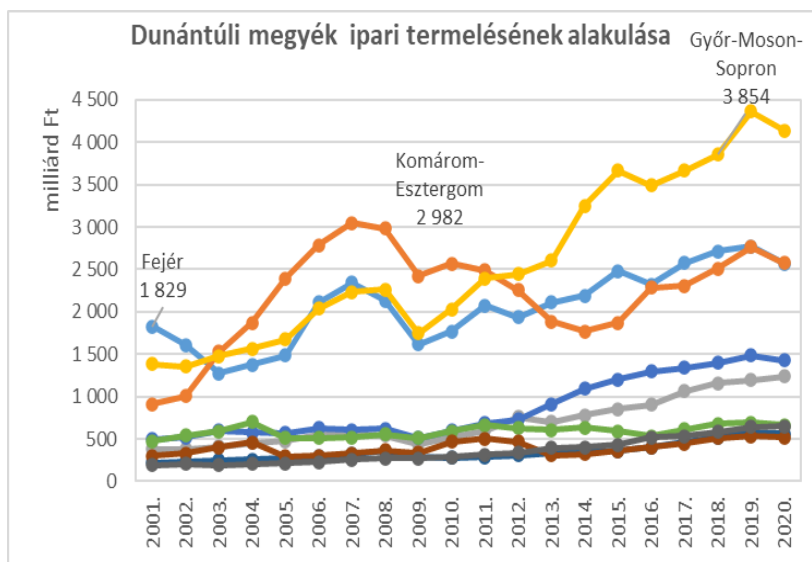
A fejlesztéstervezés során számolni kell a helyi polgári, **civil** kezdeményezésekkel és az **egyházi** szereplőkkel egyaránt. A fejlesztések úgynevezett szoft elemei esetében fontosságuk a lakosság-és munkaerő megtartó képességre nézve lehet jelentős.

9.2.1 Kitekintés

A finanszírozási stratégia fontos eleme a már említett **Fejér Megyei Integrált Területi Program**, amely Sárbogárdot és kistérségét kiemeli és a fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módon belül dedikált forrással tervezhetőként jelöli meg. A város egy feltörekvő megye déli kistérségi központjaként, komplex fejlesztéssel

tervezhet a következő hétéves időszakban azzal, hogy szerepe a kistérség (**a járás**) kistélepüléseinek gyarapodására nézve megnőhet így érdekében áll határainál „megállítani” a kistérségi falvakból elvándorló lakosságot. Ezt alapvetően megélhetési-élhetőségi célú beavatkozásokkal, a munkahelyteremtés mellett humán szolgáltatásokkal, lakhatási feltételek biztosításával (esetlegesen egy célzott lakásprogrammal) lehet elérni.

A **Sárbogárdi járás települései közül** az 1186/2020. (IV.28.) Korm. határozat értelmében Sárkeresztúr résztvevője a Felzárkózó települések programnak, míg Cece ugyanezen kormányhatározat értelmében a Kedvezményezett Települések Gazdaságélénkítő Programjának (GÉP) második ütemébe, Szabadhídvég pedig az 1057/2021. (II. 19.) Korm. határozat szerint a GÉP 3. ütemébe kapott besorolást. Az utóbbi kormányhatározat a GÉP további ütemeibe a Sárbogárdi járásból Igar, Mezőszilas, Sárszentágota és Vajta településeket. (Megyei ITP)

15. ábra: Fejér megyeipari termelési dinamizmusa a második legerőteljesebb a dunántúli megyék közt

9.2.2 Forrás-mix

A korábbi időszak tematikus sikerei, az összes helybe érkező támogatás harminc százalékát jelentő vállalati zöld és energetikai célú fejlesztések folytatása, illetve szükség szerinti bővítése javasolt. Ilyen különösen: a napenergiás projektcsomag, illetve a „vizes” programok, iparterület fejlesztés

(ipari park). Ezek az akár jövedelemtermelésre képes projekt típusok biztosíthatják a fejlesztés komplexitását, fenntarthatóságát, és az üzleti-pénzügyi fenntarthatóságot egyaránt.

Amennyiben Sárobgárd következő hét évének finanszírozási prognózisát biztonságosan tervezni kívánjuk, olyan optimális forrásösszetételt (és ennek megfelelően a szereplők aktivizálását) kell elérnünk, ahol egy-egy adott projekt több lábon állhat és lehetőség szerint vegyes finanszírozással, a köz-és magánszféra részvételével valósulhatnak meg a projektek.

A fentiek alapján a következő hét évre az alábbi – optimális – forrásösszetétel tervezhető:

Megyei ITP fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód	1,484	13%	8%
Önkormányzat saját forrása (kötvény, hitel, önerő)	2,0 -2,5	18%	14%
Vállalati szféra	2,3-3,0	20%	17%
Állami szereplők	5,0-10,0	44%	57%
NGO, egyházak lakosság	0,5	4%	3%
összesen	11,3 – 17,5		

Tematika	Megítelt támogatás
energetika	561 114 000
helyi gazdaságfejlesztés, KKV-k	2 100 286 930
"zöld" projektek	1 293 054 248
együtt:	3 954 455 178

90. táblázat: Sikeres projekt témákra jutó támogatások